

DEMOKRACIJA

Rupel razgalil Ropa

Pretekli teden je izšla knjiga izpod peresa dr. Dimitrija Rupla z naslovom *Prezem zgodbe o uspehu*. V njej nekdanji zunanji minister razkriva ozadje nekaterih političnih dogajanj v zadnjih štiri letih in pomikanje LDS na levo.

Vodja poslanske skupine Evropske ljudske stranke in Evropskih demokratov Hans Gert Pöttering je izrazil podporo SDS, NSi in SLS pred volitvami in upanje, da bo SDS zmagovalka volitev v Sloveniji, Janez Janša pa novi slovenski premier. S Pötteringom objavljamo intervju.

Pöttering podprl Janšo za mandatarja

9 771408 049069

POLITIKA
Predvolilna
zunanja
politika

TUJINA
Putinovo
vračanje
v diktaturo

SLOVENIJA
Grehi izolske
županje
Brede Pečan

ZBOR
za republiko

BRACO DOBLEKAR IN BIG BAND MLADI

PEPEL IN KRI

MARKO FINK

AVE

EVA IRGL

VASKO ATANASOVSKI

RIBNIŠKI OKTET

MARJAN ZGONC

SLAPOVI

NUŠA DERENDA

GIANNI RIJAVEC

ANJA RUPEL

ALEKSANDER MEŽEK

DUŠAN URŠIČ IN DIXIE ŠOK BAND

BILLY'S PRIVATE PARKING

ORLEK

BOHEM

govorniki:

Andrej Bajuk
Peter Jambrek
Janez Janša
Ivan Oman
Lojze Peterle
Janez Podobnik
Dimitrij Rupel

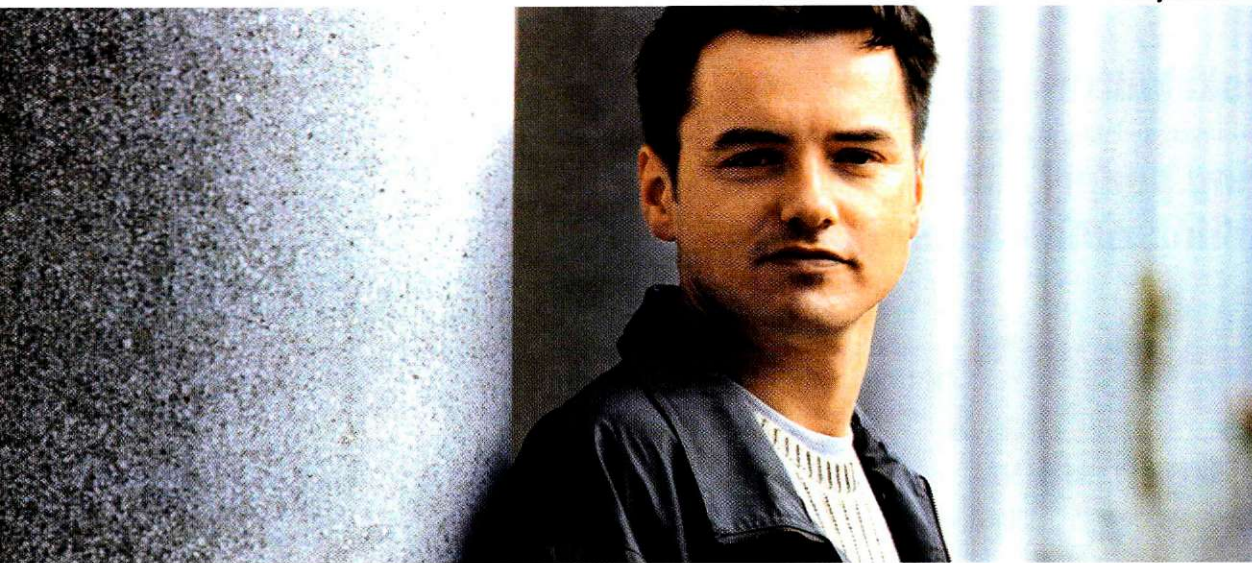
Vabi na zborovanje

**ZA SPROŠČENO
SLOVENIJO**

Kongresni trg, Ljubljana

sobota 25. 9. 2004

ob 18. uri

Zadrtnost in sproščeno

V soboto bo nedvomno zelo živahno. Kučanov Forum 21 bo imel posvet, na katerem naj bi razpravljali o strategiji gospodarskega razvoja Slovenije. Zbor za republiko pa bo na ljubljanskem Kongresnem trgu organiziral zborovanje Za sproščeno Slovenijo. Čeprav gre za dve različni združenji (organizacijsko in vsebinsko), bo zanimivo videti, kakšen bo učinek obeh dogodkov. Na eni strani bomo pričeli vaze zaprti ekskluzivistični družini bogatašev, ki delujejo večinoma na zaprtih sestankih in srečanjih, o katerih javnost praktično ni obveščena, na drugi strani bo množična javna tribuna oziroma veselica, kot je pred dnevi dejal predsedujoči Zbora za republiko dr. Peter Jambrek, na kateri bodo govorci odkrito govorili pred ljudmi in javnostjo.

V Forumu 21 naj bi ob tej priložnosti izdali posebno stališče o parlamentarnih volitvah. Kot je pred dnevi dejala njegova tiskovna predstavnik Marta Kos, naj ne bi podprli nobene stranke, ampak program, ki ga bodo le-te zastopale. Pri tem je dodala, da v njihovem društvu ne nameravajo podpreti tistih, ki so se doslej zavzemali za radikalne rešitve, svoje delovanje gradili na zaostrovanju in rušili vse, kar je bilo storjeno v preteklih letih. Po njeno naj bi torej podprli stranke, ki so pokazale sposobnost in kompetentnost, da Slovenijo dvignejo na višjo stopnjo razvoja na vseh področjih. Seveda gre pri tem za veliko mero sprenevedanja, saj je jasno, da Kučanov Forum 21 podpira stranke tranzicijske levice: LDS, ZLSD, DeSUS in še nekatere druge rezervne strančice. Postavlja se samo vprašanje, kako eksplicitno se bo Forum 21 politično opredelil. Ali bo ostal pri nekakšni frazeologiji in posrednem sporočanju ali pa bo zaradi izenačenosti obeh političnih polov nastopil odkrito. Obstaja sicer precejšnja verjetnost, da se bo jasneje opredelil in celo posvaril ljudi pred kakršnimi koli spremembami ter "nevarnostjo, da bi desnica prevzela oblast". To sicer za večino članov Kučanovega foruma, ki so iz vrst direktorjev, ni preveč dobro, saj je jasno, da dobri poslovneži v prvi vrsti skrbijo za blaginjo svojih podjetij in skušajo imeti do vseh političnih strank enako distanco. O tem je ob obisku v Sloveniji govoril predsednik uprave ameriškega podjetja Western Wireless International Brad Horowitz, ki je pojasnil, da njihovo podjetje

nameni vedno enako finančno podporo tako ameriškim republikancem kot demokratom. Pri nas smo seveda še daleč od tega, saj je prepletenost vladajoče politike in gospodarstva popolna. Vlada je v začetku tega mandata obljubljala umik politike iz gospodarstva, a zgodilo se je prav nasprotno. Nekateri preverjeni kadri liberalne demokracije in združene liste so se podali v finančno-gospodarske vode; Igor Bavčar je postal predsednik uprave Istrabenz, Jože Lenič Zavarovalnice Triglav, Hrvoje Drašković direktor ljubljanske Energetike in tako dalje. A vrnimo se k Forumu 21 in Kučanu. Kakršna koli bo že izjava foruma, je seveda vprašanje, koliko bo zalegla, saj je malo verjetno, da bodo ljudje z napol praznimi in praznimi žepi pripravljeno poslušati skupino bogatašev, ki se kopljejo v denarju. Nekoliko večji vpliv ima lahko kakšna Kučanova izjava, vendar se tudi tu postavlja vprašanje, ali bodo ljudje pripravljeni poslušati nekoga, ki je včasih veliko govoril o delavskih pravicah in delavskem razredu, danes pa se pajdaši z novodobnimi turbokapitalisti. Morda bo v skrajni sili poskusil s kakšnim nestrpnim ideološkim govorom, kot si ga je privoščil v Baški grapi.

Sporočilo Zbora za republiko bo prav gotovo drugačno, saj je bil zbor oblikovan z namenom, da bi zbral vse ljudi dobre volje in demokratičnega, državotvornega prepričanja iz vseh strank in zunaj njih. Pobudniki zbora so ob njegovi neformalni ustanovitvi zapisali, da bi se v letošnjem volilnem letu "lahko razvil v zmogovito koalicijo državotvornih in demokratičnih strank". Pri tem so imeli v mislih željo, da bi Zbor za republiko s svojim delovanjem pomagal k spremembam, ki pa niso mogoče brez sprememb na volitvah, saj "v demokraciji velja, da ne more priti do spremembe, dokler ni dosežena predpisana večina". Zato je pričakovati, da se bodo v soboto predstavniki Zbora za republiko izrekli za spremembo in za sproščeno Slovenijo. In če bo na zborovanju veliko ljudi, bo sporočilo Zbora za republiko nadvse zgovorno, kar bo imelo pomemben vpliv na javno mnenje.

Že sedaj je rezultat Zbora za republiko ta, da so se poleg predstavnikov civilne družbe v njem "našli" tudi predstavniki koalicije Slovenija (SDS in NSi) in SLS. Te tri stranke je pretekli teden podprli tudi vodja Evropske ljudske stranke in Evropskih demokratov, največje poslanske skupine v evropskem parlamentu, Hans Gert Pöttering, kar jim daje posebno težo. Pöttering je izrazil upanje, da bo SDS kot največja opozicijska stranka zmagovalka volitev v Sloveniji, Janez Janša pa prihodnji predsednik vlade. Za Janšo je Pötteringova podpora pomembna, saj je glede na javnomnenjske ankete, ki kažejo izrazito prednost LDS in SDS pred drugimi strankami, očitno, da bo naslednji mandatar Rop ali Janša. Tisti od njiju, ki bo s svojo stranko na volitvah dosegel relativno večino, bo imel možnost, da sestavlja novo vlado ...

In pri tem igrata svojo vlogo tako Forum 21 kot Zbor za republiko.

Metod Berlec

Kučanov Forum 21 bo imel posvet, na katerem naj bi razpravljali o strategiji gospodarskega razvoja Slovenije, Zbor za republiko pa bo organiziral zborovanje Za sproščeno Slovenijo. Čeprav gre za dve različni združenji, bo zanimivo videti, kakšen bo učinek obeh dogodkov.

9 Slovanski kulturni forum

Načrti za medсловansko kulturno povezovanje so bili od nekdaj tudi politični. Natančneje rečeno – bolj politični kot kulturni.

11 Pöttering podprl Janšo

12 Predvolilna zunanja politika

Ena ključnih tem letošnje volilne kampanje je prav gotovo slovenska zunanja politika, konkretno politika Slovenije do Hrvaške. Med nerešenimi vprašanji med državama – vprašanje Jedrske elektrarne Krško, vprašanje varčevalcev Ljubljanske banke v Zagrebu in vprašanje obravnavanja slovenske lastnine na Hrvaškem – izstopa vprašanje ureditve meje tako na kopnem kot na morju.

16 Rupel razgalil Ropa

Pretekli teden je izšla knjiga izpod peresa dr. Dimitrija Rupla z naslovom *Prevzem zgodbe o uspehu*. V njej nekdanji zunanji minister razkriva ozadje nekaterih političnih dogajanj v zadnjih štiri letih in pomikanje LDS na levo.

18 Glaserjev polom

22 Grehi Brede Bečan

24 Kje so stanovanja, študentski bloki?

31 Vračanje k diktaturi

Ruski predsednik Vladimir Putin je po nizu terorističnih napadov, ki so dosegli višek s tragedijo v Beslanu, ponudil svoje značilno zdravilo za vse težave, ki mučijo Rusijo. Kot običajno je njegov odgovor krepitev lastne osebne oblasti, nadaljnja centralizacija države in omejevanje političnih svoboščin.

34 Rop je prikazal napačno podobo EPP-ED

Pogovor s Hansom Gertom Pötteringom
Presenečen sem, da se je slovenski predsednik vlade izrazil o evropskih ljudskih strankah na način, kot da bi bile nedemokratske, neliberalne, nazadnjaške in tudi nesocialne. S tem ni samo poskušal kritizirati, ampak je celo prikazal povsem napačno podobo naše politične opcije, saj je izhajal iz čisto zgrešene predstave o naši krščanskodemokratski usmerjenosti.

44 Neusmiljeno uničevanje

56 Skakalna razglednica

Tekmovanja so bila za športnike že od nekdaj zanimivejša kot pa enolično ponavljajoči se treningi.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babačić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: Dane Kostrič

Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Želijo, da zadeve rešimo sporazumno

Z evropskim poslancem in podpredsednikom NSi Lojzetom Peterletom smo se pogovarjali o delu v evropskem parlamentu, odnosih med Slovenijo in Hrvaško ter skorajšnjih parlamentarnih volitvah.

Do zdaj ste se verjetno že udomačili v vlogi slovenskega poslanca v evropskem parlamentu. Kako bi ocenili svoje dosedanje delo?

Udomačil sem se že v enoletni vlogi opazovalca. EP je zelo velik sistem in v njem še odkrivam novo, predvsem pomembne ljudi v različnih oddelkih. Mislim, da sem pomagal k prepoznavnosti Slovenije in Nove Slovenije tudi zaradi številnih intervjujev za TV, radio ali časopise. Pravo vsebinsko delo se v tem mandatu šele začinja. Te dni določamo poročevalce za posamezne teme in sestavljamo delegacije.

V času predvolilne kampanje za evropske volitve je bilo veliko vprašanj o tem, čigave interese bodo v evropskem parlamentu zastopali slovenski poslanci. Kako je zdaj s tem v praksi? Ali glasujete bolj v skladu s slovenskimi interesi ali v skladu z interesi Evropske ljudske stranke kot vaše matične stranke v evropskem parlamentu?

Evropski poslanci delajo za skupne evropske interese prek transnacionalnih političnih skupin, ki jih sestavljajo nacionalne delegacije. Evropski poslanci iz neke države članice ne nastopajo kot enotna nacionalna delegacija. Ko pa gre za "velike stvari", se nacionalni interes čuti. Tako je tudi pri evropskih poslancih iz Slovenije. Vsaka politična skupina skuša v čim večji meri upoštevati pozicije poslancev iz posamezne države. Kadar gre za slovenske interese, jih

skušamo uveljaviti znotraj Evropske ljudske stranke. Glasujemo seveda tako, kot se dogovorimo, ne po navodilih od zunaj. Če skupina ne podpre naših stališč, glasujemo lahko tudi proti.

V zadnjem času v Piranskem zalivu doživljamo nove incidente, ko hrvaški ribiči lovijo v slovenskih teritorialnih vodah. Koliko so evropski poslanci oziroma predstavniki Evropske zveze sploh seznanjeni s težavami, ki tarejo odnose med Slovenijo in Hrvaško?

Nekateri so zelo dobro seznanjeni, večina seveda ne. Številni tega ne vidijo kot prav pomembno evropsko vprašanje.

Na čigavo stran pa se pri teh vprašanjih bolj nagibajo – na slovensko ali hrvaško?

Na evropsko. Želijo, da zadeve uredimo sporazumno kot dobri sosedje.

Letos zaradi vašega mandata v evropskem parlamentu prvič po dolgem času ne kandidirate na parlamentarnih volitvah. Boste svoji stranki kljub temu pomagali v predvolilni kampanji in kaj pričakujete od volitev?

Pomagam, kolikor morem, da bi Nova Slovenija zmagala tudi jeseni. Junija je Nova Slovenija z zmago poskrbela za presenetljiv politični preobrat in dvignila pričakovanja volivcev. Ne vem, zakaj bi isti volivci oktobra glasovali drugače. Junija niso volili samo Lojzeta Peterleta, ampak jasno politično smer Nove Slovenije. Diši mi po zmagi. Mandat pa bo zelo zahteven.

Aleš Kocjan

Previsoki davki
(Stran 8)

Johnny Young
se je poslovil
(Stran 10)

Bohinc prikriva podatke
(Stran 14)

Odločitev bo tesna
(Stran 15)

Cvek za Soviča
(Stran 20)

Slovenjgraska bolnišnica
boleha
(Stran 26)

Nov Saturnov prstan
(Stran 29)

Nagobčnik za kritike
(Stran 30)

Skrivnosten nasmeh
(Stran 38)

Piran v duhu dediščine
(Stran 39)

700 let Lukovice
(Stran 42)

Med Japonsko in
Slovenijo
(Stran 47)

Čas za obračun
(Stran 48)

Devalvacija nogometa
(Stran 55)

Od radovednosti
do zmage
(Stran 60)

Perfidnost oddaje Pod
žarometom
(Stran 65)

Nov izziv Maše Merc
(Stran 66)

Naga liberalna demokracija

Kot lahko vidimo, je nov logotip največje vladne stranke Liberalne demokracije Slovenije na las podoben logu, ki ga pokažejo ob koncu novozelandske nadaljevanke z naslovom Slačenje, ki jo ob petkih zvečer prikazujejo na prvem programu nacionalne televizije. Ker nadaljevanke govori o skupini slačifantov, ki nastopajo v enem izmed lokalnih slačiklubov, se nam ob omenjeni podobnosti logotipov postavlja vprašanje, ali je to morebiti napoved, da bo LDS po oktobrskih volitvah ostala naga.

Spremembe

Tone Rop je nemirno sedel v svoji pisarni in si podpiral glavo. Brzkone je premišljeval, ali je bilo res pametno, da je šla Liberalna demokracija Slovenije tako rekoč tik pred zdajci spreminjat svojo zunanjo podobo. Res je, da je stranka še bolj kot doslej obarvana modro, saj je znano, da je modra barva zadnje čase v Sloveniji zelo moderna – uporabljajo jo skoraj vse stranke. ZL na primer, ki se je že pred skoraj petnajstimi leti ob "sestopu z oblasti" (tedaj kot ZKS-Stranka demokratične pre-nove) nemudoma prebarvala iz rdeče v modro, zato je še vedno tu in tam mogoče opaziti kakšen vijoličen madež kot posledico slabega barvanja (še dobro, da volivci ne zamenjujejo ZL z znamenitim mariborskimi Violami, ki zadnje čase skrbijo za odstavljanje trenerjev njihovega nogometnega kluba). Tudi SNS v zadnjem času pri-sega na modro barvo, saj je znano, da je njen dolgoletni predsednik Zmago pl. Jelincič-Pišola modre krvi, zaradi česar ga skoraj na nobeni kr-vodajalski akciji ni mogoče opaziti, posebej še se-daj ne, ko se približujejo volitve in še martinovo. Tudi v DeSUS prisegajo na modro barvo, saj naj bi bila to barva modrosti političnih veteranov, ki skrbijo za vse slovenske upokoјence in se celo ena-čijo z Zvezo društev upokoјencev Slovenije.

Toda Rop je bil zaskrbljen še zaradi nečesa. Nikakor ni mogel ugotoviti, ali je geslo "skupaj spreminjamo Slovenijo" dobro ali ne. Zato je po-klical slovenskega Stalina Gregorja Golobiča in ga povprašal o tem.

"Tone, ne nori," je dejal Golobič, "saj dobro veš, da smo na oblasti že od leta 1992. Se pravi, da že dvanajst let spreminjamo Slovenijo, mar ne?"

"Toda, Gregor, mar ni bila vmes na oblasti Bajukova vlada?"

"Nič ne skrbi, Bajukova vlada je samo poka-zala, kako je videti, če se spremembe na bolje usta-vijo in krenejo v nasprotno smer. Tako naša zgod-ba o uspehu pride bolj do izraza."

"Kaj pa tisti 'skupaj'? Mar ne pomeni to, da zasluге za zgodbo o uspehu dajemo tudi politič-nim nasprotnikom, ki nas kar naprej lustrirajo?"

"Prava reč, saj smo vendar mi, liberalci, drža-va. Ti si kar reci: Država, to sem jaz. In če mi v LDS spreminjamo Slovenijo, potem lahko reče-mo, da skupaj spreminjamo Slovenijo."

"Ja, in kako jo spreminjamo?"

"Slovenije ni mogoče spreminjati, če nimas v rokah totalne oblasti. Kontroliraj torej civilno družbo, da ne bo ušla izpod nadzora, jaz in Ban-delj bova pa zadevo kadrovske očistila."

Rop si je kar oddahnil, ko je Golobič izrekel zadnji stavek. Zato je hitro sklical sestanek najzve-tejših kadrov in jim sporočil, da bo treba spre-minjati Slovenijo, začeti pa je treba z malim. V nasled-njih urah je Ropova medijska pospeševalka Mari-jana Kanduti poklicala na uredništvo Antene in na-slednji teden se je Rop že znašel v intervjuju, ki je namenjen popzvezdam ...

Gašper Blažič

"Stična mi pomeni vedno seveda malo merjenje temperature ali vere mladih kristjanov, ali gre gor ali gre dol. Če merimo po tem, potem gre seveda gor."

(Mariborskemu pomožnemu škofu Antonu Stresu je bilo na srečanju mladih v Stični pošteno vroče.)

"Veš, še sam sebe ne jemljem preveč resno."

(Marilyn Manson se ne obremenjuje sam s seboj.)

"Ob kaminih so vedno ležali kakšni zlahtneži in božali velikega psa. Velikokrat sem sanjara, da bi enkrat tudi sama ležala ob njem, s kakšnim močnim fantom in velikim psom."

(Mojca Mavec si želi romantike ob ognju.)

"Mama in pralni stroj sta v 24-urni pripravljenosti."

(Luka Špik nima težav s pranjem svojih oblačil.)

"Bil sem kar vzoren študent, vendar sem vseskozi kombiniral svoja študijska leta s športnimi aktivnostmi, z zabavo in žuri."

(Predsednik vlade Tone Rop je zgodbo o uspehu preizkusil že v študentskih letih.)

"Ni za v javnost."

(Grega iz skupine Big Foot Mama noče razkri-ti najbolj nenavadne ponudbe, ki jo je skupina dobila od oboževalk.)

"Kumrovske šole niso slabe. Nasprotno. Jaz bi jo z veseljem naredil, ampak nisem bil pripravljen iti v to družbo."

(Nekdanji politik Ivan Oman se je prostovoljno odpovedal študiju na univerzi samoupravljanja in je rajši postal kmetovalec.)

"Gotovo bomo igrali še vsaj deset let. Dokler se ne bo stegnil bodisi Gantar, bodisi jaz."

(Mario Šelih svoji skupini Lublanski psi napo-veduje še dolgo kariero.)

"Ko imam pol dneva prosto, stojim pred svo-jim pralnim strojem in kot nora buljim vanj."

(Igralka Jennifer Garner zaradi preobilice dela ne zna več preživljati svojega prostega časa.)

"Ne vem, če ga bova ... Keber gleda ..."

(Predsednik NSi Andrej Bajuk ni bil preveč na-vdušen nad povabilom poslanskega kolega Sa-ma Bevka na kozarček domačega.)

"O visokih cenah sploh ne moremo govoriti."

(Zdenka Grozde, direktorica Holdinga Ljublja-na, tako napoveduje nove podražitve cen ko-munalnih storitev in ogrevanja v Ljubljani.)

"Ko sem bil pijan, nisem mogel napisati niti pisma. In Vitomil Zupan prav tako ne."

(Pisatelj Peter Božič je bil v nasprotju s Prešer-nom v nekaterih trenutkih opravilno nesposo-ben za ustvarjanje literature.)

"To me osebno ne moti."

(Milana Kneževiča, predsednika uprave Dežel-ne banke Slovenije oziroma nekdanje Sloven-ske zadružno-kmetijske banke, ne moti, da imajo italijanski lastniki dostop do podatkov o slovenskih kmetih.)

"Obveznic ne bomo izdali zaradi financira-nja številnih naložb, na primer nakupa C-marketa, temveč bomo tako poplačali neka-tera kratkoročna posojila."

Zoran Janković, predsednik uprave PS Merca-tor, priznava, da je poslovni sistem zelo zadol-žen in v hudih skripicah.)

Orionova pogodba nezakonita

Vrhovno sodišče RS je v začetku tega tedna presenetljivo hitro odločilo, da sta prodajna pogodba, ki je bila sklenjena med Vido Kuncič kot posojiljemalko in družbo Orion kot posojilodajalcem, in pogodba s pridržkom lastninske pravice (gre za enega od primerov iz kopice znanih zgodb, v katerih naj bi Orion ogoljufal najemnike njegovih posojil) nični. Kot je na torkovi tiskovni konferenci pojasnil vrhovni sodnik Anton Gašper Frantar, se je sodišče pri

odločitvi, s katero je razveljavilo sodbi sodišč prve in druge stopnje, postavilo na stališče, da sta pogodbi neveljavni zato, ker bi Orionu lahko omogočili izigravanje zakona. Pogodbi namreč ne vsebujeta varoval, ki bi onemogočala doseganje nedovoljenega cilja. Kot je pojasnil Frantar, vrhovno sodišče doslej ni prejelo nobenega drugega primera v zadevi Orion, z ugotovitvijo ničnosti pogodb pa je treba vzpostaviti "stanje, ki je bilo na podlagi nične pogodbe spremenjeno", se pravi stanje pred podpisom pogodb. To pomeni, da bo Kuncičeva družbi Orion morala vrniti pre-

to posojilo z zakonsko predpisanimi obrestmi, Orion pa njej nepremičnino, do katere je prišel z nezakonito pogodbo. Takšna odločitev vrhovnega sodišča je pomembna zlasti zato, ker bi lahko veljala kot precedenčni primer reševanja vseh podobnih primerov, v katerih so bili odškodovani Orionovi posojiljemalci. Kot je znano, je Orion, katerega temeljna dejavnost je posojanje denarja na nebančnem trgu, nekatere svoje stranke zavajal pri sklepanju posojilnih pogodb. V več primerih naj bi se bilo zgodilo, da se je dogovor o zavarovanju posojila s hipoteko "spremenil" v pogodbo o prodaji nepremičnine, posojiljemalec pa naj bi bil glede vsebine zaveden. Zanimivo bo spremljati, ali se bodo tudi drugi opeharjeni posojiljemalci po tej vzpodbudni sodbi vrhovnega sodišča opogumili in svoje pravice poiskali po sodni poti.

V. K.

LDS motita panoja SDS

Sestavni del vsake volilne kampanje je tudi negativna kampanja, katere glavne značilnosti so prikazovanje političnih tekmecev v negativni luči, trganje in odstranjevanje njihovih predvolilnih plakatov ipd. Enega zvitih prijemov negativne kampanje so si letos omislili v občini Grosuplje, kjer je občinski komunalni redar pred kratkim izdal odločbo, da mora občinski odbor SDS v Grosupljem odstraniti dva predstavitvena jambo panoja Janeza Janše, ki sta postavljena na lokaciji pri centru Logo in neposredno ob priključku avtoceste na Cikavi. Kot je v svoji odločbi zapisal redar, bi morala SDS plakatna panoja odstraniti zato, ker naj bi bila postavljena v nasprotju z odlokom o oglaševanju v občini Grosuplje. Zanimivo pri tem je, da omenjeni odlok izrecno pravi, da pravila za oglaševanje v času volilne kampanje s posebnim sklepom določi župan, kar pomeni, da bi se moral redar namesto na odlok o oglaševanju sklicevati na sklep župana. Slednje pa seveda ne bi bilo več zanimivo, saj sta bila panoja po zahtevi Občinskega odbora SDS Grosuplje postavljena prav v skladu s pravili iz tega sklepa. Zanimivo pri vsej zgodbi je tudi to, da redarja v vsej njegovi zavzetosti za delo niso zmotili štirje enako veliki panoji, ki so ob isti cesti postavljeni le trideset metrov naprej od panoja SDS. Mogoče pa ga je delovna vnema minila v tistem trenutku, ko je ugotovil, da gre za panoje LDS in ZLSD, stranke torej, na listi katere na letošnjih volitvah kandi-

modrosti tedna

"Poleg odpiranja pločnikov minister Pavliha obljublja nove projekte – razen, na primer, v Škofji Loki, kjer je gradnja tamkajšnje že desetletja obljubljane, planirane, narisane in izbrane poljanske obvoznice za državo predraga. Morda zato, ker je škofjeloški volilni okoliš, sodeč po metrskih cestnih napisih LDS=korupcija, za liberalce izgubljen?"

(Novinar Aleš Stergar)

"Oblast bi, sodeč po izsledkih te raziskave, vsaj v skrb za višjo rodnost lahko uvidela, da nikakor ne sme podcenjevati zakonske zveze. Ne more si, denimo, več privoščiti spodrslija, od katerega so vlado odvrnili vznemirjeni starši le z grožnjo novega referenduma, ko je ob sprejemanju novega dohodninskega zakona skušala neopazno poslabšati davčni položaj družin s tremi in več otroki. K večji rodnosti prav gotovo tudi ne bi pripomogle poroke istospolnih partnerjev."

(Novinarka Barbara Kastelec)

Sporni pano, ki kvari idilo panojem LDS in ZLSD.

dira njegov šef župan Janez Lesjak. Seveda bi bila trditev, da je ukrepanje svojemu podrejenemu občinskemu uslužbencu naročil sam Lesjak, le zlobno natolcevanje.

A. K.

Zbornik Zbora za republiko

Že ob ustanovitvi Zbora za republiko junija letos je bilo napovedano, da bodo pisni prispevki sodelujočih intelektualcev objavljeni v posebnem zborniku. Ob njegovem izidu – zbornik je izšel pri založbi Nova revija – se je v ponedeljek, 20. septembra, predsedstvo Zbora za republiko zbralo v klubu Nove revije in na tiskovni konferenci predstavilo zbornik z naslovom Slovenci v lastni državi enakih možnosti

Predstavitve zbornika Slovenci v lastni državi enakih možnosti

Slovenci v lastni državi enakih možnosti (57. številka Nove revije, pisateljska ustava, Zbor za ustavo, Odbor za varstvo človekovih pravic), hkrati pa nadaljuje tradicijo zbornikov iz novejšega

časa (Sproščena Slovenija, Evropski izzivi itd.). Čeprav smo Slovenci že dosegli samostojnost in državnost ter vključitev v evro-atlantske povezave, je vedno znova potrebna samokritična družbena refleksija, še zlasti o pojmi, kot so enake možnosti, nacionalni interes in združenost v raznolikosti. Na tiskovni konferenci so govorili avtorji nekaterih prispevkov, npr. dr. Janko Kos, dr. Lovro Šturm, dr. Dean Komel in dr. Ljubo Sirc, tiskovne konference pa sta se udeležila tudi dr. Andrej Bajuk in Janez Janša. Ob tej priložnosti je predsedstvo Zbora za republiko slovensko javnost povabilo na družabno srečanje, ki bo v soboto, 25. septembra, v Ljubljani. Na njem bo govorilo sedem govornikov, nastopilo pa bo tudi precej glasbenih gostov.

G. B.

Previsoki davki

Slovenija se pri plačah nedvomno uvršča med najbolj obdavčene države razvitega sveta. Imamo tudi davek na plačilno listo, kakršnega druge države ne poznajo. Zanimivo pri tem je, da vladni predstavniki te obdavčitve v svojih analizah praviloma ne omenjajo oziroma tega podatka v okviru svojih podatkov o obdavčitvah plač sploh ne prikazujejo, in sicer zato ne, ker je bil ta davek uveden kot nadomestilo za zmanjšanje prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ki ga plačuje delodajalec. Davek na plače je namreč vlada pred leti uvedla kot nadomestilo za 4-odstoten davek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Če pogledamo primere obdavčitve plač, ugotovimo, da je netoplača v višini približno 134.000 tolarjev obdavčena tako, da delodajalci plačajo še enkrat toliko prispevkov. Če znaša netoplača 284.000 tolarjev, so prispevki že višji in znašajo približno 330.000 tolarjev, kar pomeni, da stane visoko izobraženi de-

Vodenje države je treba postaviti na drugačne temelje, kot je povečevanje davkov in njihova izterjava.

lavec delodajalca 618.000 tolarjev. Če je netoplača še višja, se prispevki enormno povečujejo in znaša netoplača le še 40 odstotkov brutoplače. Podjetja so torej zelo obremenjena, zato se ne smemo čuditi, da s težavo zaposlujejo strokovnjake, ki imajo glede na svoje znanje in izobrazbo praviloma višje plače. O tem so na nedavnem posvetu Združenja poslovnih finančnikov Slovenije razpravljali tudi člani združenja, davčni svetovalec Ivan Simič pa je pri tem izpostavil primer Avstrije. Dejal je, da v Avstriji prispevke za socialno varnost plačujejo le do določenega zneska, nad tem zneskom pa se plačuje le do-

hodnina, vse skupaj pa zagotovo vpliva na višino obdavčitve plač.

O tem, ali naj v Sloveniji ohranimo tako visoko raven obdavčitve, kakor jo zagovarja največja vladajoča stranka, ali pa naj davke znižamo, sta v začetku tega tedna govorila pravnik nizozemske podružnice ameriške družbe Baker & McKenzie, ki se ukvarjata s pravnim svetovanjem in

poslovnimi storitvami, ko sta bila na poslovnem obisku v Sloveniji. Intervju z njima je objavil Gospodarski vestnik. Na vprašanje novinark, kam lahko pripelje zniževanje davkov novih članic EZ, sta med drugim odvrnila naslednje: "Na splošno je učinek nižanja davkov pozitiven, ker se vlade trudijo ustvariti učinkovitejšo poslovno okolje. Države se bodo morale usmeriti na primer tudi v gradnjo infrastrukture, trden pravni sistem, izobraževanje." Odgovor strokovnjakov je za vladajočo koalicijo in vlad-

nega predsednika Antona Ropa najbrž dovolj poučen. Oba tujca tako potrjujeta program, ki ga je pred volitvami zastavila koalicija Slovenija. Nauk zgodbe je, da je davke treba znižati, vodenje države pa postaviti na drugačne temelje. To pa je bistveno težje kot le zamenjati generalnega direktorja Davčnega urada Republike Slovenije in novi direktorici naložiti bistveno izboljšanje izterjave davkov ter s tem še večjo izjemanje državljanov. Za vodenje države je to premalo; narediti je treba bistveno več, vendar tega vladajoča LDS nedvomno ni sposobna narediti.

Vida Kocjan

Mučenik

Slovenska teološka akademija in Inštitut za zgodovino Cerkve pri Teološki fakulteti sta pretekli teden v Rimu pripravila znanstveni simpozij, na katerem so teologi in cerkveni zgodovinarji govorili o ljubljanskem škofu Antonu Vovku.

Po simpoziju so udeleženci spregledali posebno izjavo, v kateri so razgrnili nekaj znanih in manj znanih dej-

števila dolgotrajna zaslišanja na njem pustil trajne posledice. Leta 1957 je Vovk zapisal: "Neizmerno so me mučili, ko so me neprestano v nočeh vlačili na razne kraje in me zasliševali ter grozili. Početki moje težke sladkorne bolezni, ki je na živčni podlagi, pa spadajo v to dobo."

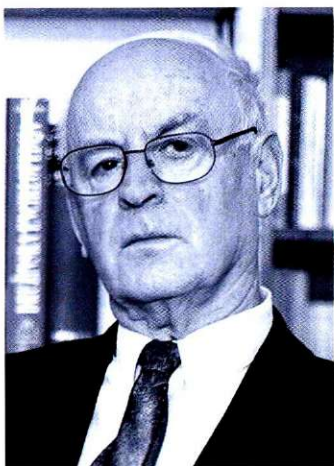
Primer škofa Vovka, ki ga je po mnenju udeležencev simpozija tre-

stev iz slovenske polpretekle zgodovine. Tako lahko v izjavi preberemo, da je partija po prevzemu oblasti leta 1945 v Katoliški cerkvi videla svojega največjega sovražnika. Slednje se je izražalo v ostrih napadih na Vatikan, na celotno Katoliško cerkev in tudi neposredno na Cerkev na Slovenskem. Namen partije je bil, kot lahko preberemo v izjavi, z napadi na cerkvene predstavnike in vnašanjem razdora mednje in ljudi oblikovati narodno cerkev, jo odcepiti od Katoliške cerkve in jo postopoma zadušiti.

Ena poglavitnih žrtev takšnih napadov je bil škof Anton Vovk. Poleg škofa Gregorija Rožmana je bil eden večjih trnov v peti tedanje oblasti. Slednje se je kazalo v številnih poskusih takratnih partijskih veljakov, da bi ga onemogočili. Tako tedanja oblast dolga leta ni priznala njegovega škofovskega imenovanja, vseskozi je bil tarča zaslišanj (njegov najbolj znani zasliševalec je bil nekdanji Kučanov svetovalec Zdenko Roter), za piko na i pa ga je množica po naročilu partije v Novem mestu polila z bencinom in zažgala. Vovk je kljub hudim opeklinam preživel, vendar je napad tako kot

ba obravnavati kot mučenca, seveda najboljše kaže na odnos, ki ga je vsa povojna leta imela oblast do Cerkve in njenih predstavnikov. Zanimivo je, da se ta odnos v zadnjih letih ni veliko spremenil. Mučenj in zasliševanj res ni več, vendar je Cerkev v Sloveniji še vedno nekakšen nebodigatreba, ki naj ima samo toliko prostora in veljave, kot je nujno potrebno. Najboljši dokaz za to so bila dolgoletna pogajanja o vaticanškem sporazumu, ki bi se jim večina vladajoče politike najraje izognila. Eden izmed dokazov za omenjeno trditev so tudi teologi, ki so zaradi ideološke apatije in strahu uradnikov, da bi jim preveč mešali štrne v uradih, še vedno manj zaželeni kadri v državni upravi. Prav tako si je teološka fakulteta le s težavo pridobila enakovreden status znotraj univerze. Znano je tudi prizadevanje Gabrovega ministrstva, da Cerkev drži čim dlje od slovenskega šolstva. Ob vsem navedenem lahko ugotovimo, da se časi od tedaj, ko so po Novem mestu zažigali duhovnike, niso kaj dosti spremenili. Tudi danes bi jih nekateri najraje zažigali, če bi jih le lahko.

Aleš Kocjan

Dr. Janko Kos

Slovanski kulturni forum

Forum je postavljen po volji vlad in državnih ustanov, med njegovimi podpisniki ni bilo kulturnih ustvarjalcev, pesnikov in pisateljev, slikarjev in glasbenikov, filozofov in znanstvenikov, ki bi blesteli s svojimi imeni. Forum slovanskih kultur naj bo torej ustanova državnih uradnikov in stvar politike. In tako je tudi prav. Načrti za med slovansko kulturno povezovanje in sodelovanje so bili od nekdaj tudi politični. Ali natančneje rečeno – bolj politični kot kulturni. To velja že za nekdanji avstroslavizem, najprej Linhartov, pozneje Kopitarjev. Očitno politično vsebino je dobil panslavizem sredi 19. stoletja, postal je orodje ruske caristične politike; slovanska vzajemnost, kot so temu dejali, je bila pri Slovencih druge polovice tistega stoletja in še po letu 1900 podprta z rusofilstvom. Z boljševiško revolucijo je moralo biti takšnega vseslovanstva konec, skupnost Slovanov so nadomestili s skupnostjo svetovnega proletariata. Vera v proletarsko vzajemnost se je sesula v spopadu med Sovjetsko zvezo in hitlerjansko Nemčijo. In tako je Stalin kot koristno nadomestilo v vojnih in povojnih letih izumil geslo o bratski protigermanski skupnosti Slovanov. Kmalu po veliki vojni je bilo konec tudi tega panslavizma, sovjetska politika je v svojo sfero zajela vrsto neslovanških držav, slovanska kulturnopolitična stvar ji je bila pri tem bolj v napoto kot v korist.

Najnovejši načrt za slovansko kulturno povezovanje skriva kot vsi prejšnji pod svojo kulturno zunanostjo bolj ali manj prikrit političen pomen. Toda katerega in v čigavem imenu? V posebnem slovenskem? V interesu malih držav, nastalih na ozemlju nekdanje Jugoslavije? V interesu ruske države, ki si išče po zlomu Sovjetske zveze novih opor v srednji in vzhodni Evropi? In tako je treba Forum slovanskih kul-

tur bolj kot s kulturne strani jemati kot politično stvar, tehtati njeno politično korist, teži in učinke tako za slovensko državo kot za druge slovanske nacije, pa tudi za večje skupnosti, v katerih živijo.

Od tod se pokaže posebna zanimivost tega foruma. Sporočeno je bilo, da so listino o njegovi ustanovitvi sprejele Hrvaška, Bosna in Hercegovina, Srbija s Črno goro, Makedonija, Bolgarija in Rusija. V forumu manjkajo Češka, Slovaška in Poljska, da ne omenim Ukrajine in Bele Rusije. So umanjale, ker niso bile povabljene? Ampak to je malo verjetno, bilo bi preveč nedostojno. Ali zato, ker v tak forum niso privolile? Nepripravljene na to, da bi bil njegov sedež v slovenski prestolnici, ne v Pragi ali kje drugje? In so torej v ozadju nesporazumov spori, ki razdvajajo slovanske narode že desetletja, včasih celo stoletja – Ruse in Poljake, Ukrajince in Ruse, Poljake in Ukrajince, Srbe in Bolgare, Srbe in Hrvate, nekoliko tudi Čehe in Slovake? Slovenci se v teh sporih zdimo nedolžni. Ali nismo od nekdaj ljubili vse Slovane,

kih, zunanjepolitičnih, državnških, bolj naivnih kot stvarnih predstav, ki jih gojijo o Sloveniji oblastne stranke. Iz snovanja foruma so izpadle slovanske države, ki so podpisale vilniuško izjavo – tudi Slovenija jo je, a se je umaknila in podredila nemško-francoski navezi. Podprle so omembo krščanstva v evropski ustavi – Slovenija je kaj takega kot edina evrozvezna slovanska država z večinskim katoliškim prebivalstvom zavrnila. V zgradbi Forum slovanskih kultur zevajo razpoke, ki so posledica političnih zmot. Že na začetku se je odpovedal svoji pravi nalogi – slovanskim državam, ki so stopile v Evropsko zvezo, dati z močnejšim kulturnim povezovanjem večjo politično težo, nato pa jih prek kulture povezati s slovanskimi deželami, ki bodo še lep čas ali pa zmeraj ostale zunaj Evropske zveze. Oboje bi tem državam dalo večjo težo v neenaki politično-gospodarski igri z močnejšimi zahodnimi sosedi. Da niti ne omenjam ekumenskih zvez med katolištvom in pravoslavljem, ki bi jih forum moral upoštevati kot eno temeljnih dejstev.

Najnovejši načrt za slovansko kulturno povezovanje, ki ga predstavlja Forum slovanskih kultur, skriva kot vsi prejšnji pod svojo kulturno zunanostjo bolj ali manj prikrit političen pomen. Toda katerega in v čigavem imenu?

morda ene bolj in druge manj? In si želeli njihovo složnost? Res je Linhart zapisal, da Hrvati sovražijo Kranjce, o nasprotju med Slovenci in Hrvati so leta 1809 poročali dunajski informatorji celo Napoleonu. Toda to so malenkosti v primerjavi s tistim, kar so med sabo in s samimi sabo počeli drugi Slovani.

Najnovejša želja po vzajemnem in vsesplošnem povezovanju slovanskih držav prek kulturnega sodelovanja je iluzija, kot so bile prejšnje. Ali pa samo enodnevni politični domislek. Toda ta kaže nekaj posebnosti, zanimivih za analizo ideološ-

Slovanski kulturni forum, rojen pod zvezdo nerodne slovenske "kulturne" politike, to ni in ne more biti. Njegova namera, povezati slovanske kulture, narode in države, bo ostala takšna, kot jo je videl in osmešil Cankar. V komediji Za narodov blagor nastopi za "vse lepo in dobro" navdušena gospa Mrmoljevka, vsake toliko časa spomni druge dame in gospode, združene v liberalni stranki, na "sveto idejo slovanske vzajemnosti". Zbrana gospoda, zaposlena z resnejšimi strankarskimi zadevami, pa je sploh ne sliši, smeje se ji samo gledališka publika.

To leto nam je bilo sporočeno, da so v Ljubljani ustanovili Forum slovanskih kultur, zanj so se podpisali poleg slovenske kulturne ministrice kulturni ministri ali višji uradniki drugih slovanskih držav. In ta ustanovitev se zdi zanimiva z več strani.

Srečanje mladih znova v Stični

Tako kot vsako leto se je tudi letos na 23. srečanju mladih v Stični zbralo skoraj deset tisoč mladih iz vse Slovenije.

Srečanje mladih v Stični je bilo prvič organizirano leta 1981, ko jih je obiskal ustanovitelj taizejske skupnosti br. Roger Schutz. Od tedaj je bilo srečanje mladih vsako leto, razen leta 1999, ko je bilo zaradi razglasitve škofa Antona Martina Slomška za blaženega združeno s papeževim obiskom v Mariboru. Seveda ni naključje, da se mladi vsako leto zberejo prav v Stični – tam namreč deluje edini slovenski cistercijski samostan, ki je tudi gostitelj srečanja mladih, poleg tega pa je Stična blizu geometričnega središča Slovenije. Pomembna je tudi simbolika krajevnega imena Stična, ki je že zaradi svoje lege nekakšna stična točka (!) mladih, ki se znajo zabavati brez alkoholnih substanc, čeprav so se tudi tokrat našle izjeme.

Geslo letošnjega srečanja je bilo Hočemo videti Jezusa. (Jn 12, 21), kakor je tudi naslov letošnjega pisma papeža Janeza Pavla II. ob svetovnem

dnevu mladih. Tokratno srečanje je bilo povezano tudi z jubilejem Radia Ognjišče, ki letos praznuje desetletnico delovanja. Program se je začel z glasbo in animacijo, ki sta jo izvajali t. i. Stična band in animatorska skupina Hitri polži. Sledila je maša, ki jo je daroval upravitelj ljubljanske škofije škof Andrej Glavan, v pridigi pa je mlade nagovoril koprski škof Metod Piriš in med drugim dejal: "Nekoč smo mladi videli v veri

in Cerkvi tisto žarišče, v katerega je treba usmeriti ves svoj notranji napor, da bo naše življenje oblikovano na smiselni način. Danes pa nekateri mladi čutijo, kot da Cerkev in Kristus omejuje svobodo mladih. Stična 2004 in vsaka Stična jim odgovarja, da je resnica drugačna ... V vas je neizmeren potencial dobrih in ustvarjalnih možnosti. V vas je malo preteklosti in veliko prihodnosti. Vi ste naše upanje, dra-

gi mladi, zato iščite in prosite Kristusa, naj vam pokaže vašo pot v življenje, da boste sami srečni in boste s svojim delom in življenjem prispevali za rast Cerkve in naše družbe. Danes ima Kristusov obraz osem tisoč oblik in vi ste ga našli. Poglejte okrog sebe!"

Maši je sledil odmor, ki je bil namenjen predvsem delavnicam. Le-teh je bilo več kot trideset in so obsegale najrazličnejša področja od pričevanj, športa prek animatorske šole, adoracije, novinarstva vse do misijonov, skavtov in predstavitev vojaških duhovnikov. Z novima zgoščenkami sta se tako kot štirinajst dni prej na Račefestu predstavili skupini Svetnik in Krik. Ob samostanu je bilo veliko stojnic, na katerih so predstavljali različne dejavnosti za mlade. Tako kot lani je tudi letos tako rekoč ob koncu srečanja izšla posebna izdaja revije Sončna pesem, v kateri je bilo popisano dopoldansko dogajanje v Stični. Sledila je zabava z glasbo in plesom, ki je letošnjemu srečanju v Stični postavila piko na i, seveda z upanjem na vnovično snidenje naslednje leto. **G.B.**

Na srečanju v Stični se je zbralo skoraj deset tisoč mladih.

Veleposlanik Johnny Young se je poslovil

V sredo, 15. septembra, se je v prostorih Svetovnega slovenskega kongresa od slovenske javnosti poslovil dosednji ameriški veleposlanik Johnny Young.

Johnny Young se je v svojem poslovnem govoru dotaknil predvsem vloge civilne družbe in nevladnih organizacij, saj le-te predstavljajo ogledalo vladi ter omogočajo boljše sodelovanje med vlado in državljani, pa tudi sicer pomagajo k hitrejšemu razvoju države. Ameriški veleposlanik je med drugim opozoril na dobre izkušnje z ameriškim modelom sodelovanja med nevladnimi organizacijami in oblastjo, hkrati pa zavrnil, da omenjenega modela ne želijo nikomur vsiljevati, ampak želijo pomagati in zagotoviti informacije. Odločitev, kateri je najboljši model, je tako prepuščena posameznim državam. Young je dodal, da imajo ZDA na tisoče nevladnih organizacij, ki predstavljajo "srce in dušo ameriške demokracije".

Ameriški veleposlanik se je dotaknil tudi odnosov med Slovenijo in ZDA. Izrazil je zadovoljstvo, ker mu je

uspelo v tem času vzpostaviti dobre odnose na osebni ravni, poleg tega pa podpreti Slovenijo pri njenem vključevanju v zvezo NATO. Vključitev Slovenije v evro-atlantske povezave je po njegovem prepričanju vrhunec dobrih odnosov med Slovenijo in ZDA.

V svojem nastopu se je Johnny Young med drugim dotaknil vloge Slovenije v boju proti terorizmu, saj so se varnostne razmere v svetu po 11. septembru zelo spremenile. Izrazil je zado-

voljstvo zaradi aktivnosti, ki jih Slovenija izvaja prek mirovnih misij na Balkanu in v zadnjem času tudi v Afganistanu, razočaranje zanj pa je bilo, da se Slovenija ni pridružila t. i. koaliciji voljnih pri vojaški intervenciji v Iraku. Pri tem je dejal, da je seveda to stvar odločitve države, na katero pa ne želi vplivati in jo spoštuje. Pozitivna je tudi vloga Slovenije v mirovnih misijah, saj slovenski policisti urijo iraške kolege v Jordaniji, ustanova Skupaj – regionalni center za

psihosocialno dobro otrok – pa izobražuje ljudi, ki se bodo vrnili v Irak in pomagali otrokom, ki jih je prizadela vojna. Po njegovo je ustanova Skupaj primer organizacije, ki je nastala na tem območju, zdaj pa s svojim znanjem pomaga ljudem po svetu; misijo namereva poslati tudi v Beslan, kjer je pred nedavnim prišlo do množičnega pokola otrok. Pozitiven prispevek Slovenije vidi Young tudi v Skladu za razminiranje, ki ima svoj sedež v Sloveniji in pomaga žrtvam min. Johnny Young se je dotaknil tudi razmer v Sloveniji in pri tem opozoril na področje denacionalizacije, predvsem zahtevkov, ki so jih vložili ameriški državljani, saj naj bi jih bilo v treh letih, ko je opravljal službo veleposlanika, rešenih zelo malo. Problem Slovenije je po njegovem mnenju prevelika zaprtost za tuja vlaganja. Johnny Young, ki naj bi se v kratkem upokojil, je ob koncu svojega nastopa zagotovil, da se bosta s soprogom tudi po prihodu v ZDA trudila za razvoj in napredek Slovenije. V Sloveniji naj bi ga v prihodnje nadomestil Thomas Bolling Robertson. **G.B.**

Problem Slovenije je po Youngovem mnenju prevelika zaprtost za tuja vlaganja.

Janša za mandatarja

Bližajoče se parlamentarne volitve prinašajo s seboj tudi vprašanje, kdo bi utegnil biti prihodnji mandatar za sestavo nove vlade. V javnosti se največkrat pojavljajo imena strankarskih voditeljev, še zlasti Antona Ropa, predsednika LDS, in Janeza Janše, predsednika SDS, v igri pa sta tudi Andrej Bajuk (NSi) in Borut Pahor (ZLSD). Čeprav so nekateri še pred nekaj tedni napovedovali, da bo Rop tudi v prihodnjih štirih letih vodil vlado, postaja njegov primat čedalje bolj vprašljiv, saj tudi provladno usmerjene javnomnenjske raziskave zaznavajo čedalje manjšo razliko med LDS in SDS. Vse več je torej možnosti, da bi v prihodnjih štirih letih vlado prevzela koalicija pomladnih strank, ki so tudi članice evropske zveze demokratskih in ljudskih strank, čeprav ni izključeno, da bi se koaliciji utegnili pridružiti tudi katera od novih strank, če bi se katera od njih uvrstila v državni zbor (npr. Slovenija je naša).

Pötteringov obisk

Za vse tri pomladne stranke je bil minuli teden pomemben zlasti zaradi obiska Hansa Gerta Pötteringa, vodje poslanske skupine Evropske ljudske stranke (EPP-ED) v evropskem parlamentu. Pöttering je na tiskovni konferenci v petek, 17. septembra, izrazil svoje veselje nad obiskom v Sloveniji in pričakovanje, da bodo SDS, NSi in SLS doživele uspeh na bližajočih se parlamentarnih volitvah. Pri tem je opozoril, da je Evropska ljudska stranka, največja poslanska skupina v evropskem parlamentu, vseskozi odločno podpirala vključevanje Slovenije v evro-atlantske povezave in da bo podpirala Slovenijo tudi v prihodnje. Pöttering je Slovenijo obiskal že petič in je tokratno srečanje začel z udeležbo na konvenciji NSi v Mariboru ter s srečanjem z Lojzetom Peterletom, izrazil pa je tudi upanje, da bo lahko Slovenijo obiskal po volitvah na povabilo novega predsednika vlade, ki naj bi bil pripadnik ene od treh pomladnih strank. Hansa Gerta Pötteringa so pozdravili vsi trije prvaki pomladnih strank, članic EPP-ED, Janez Podobnik, Andrej Bajuk in Janez Janša.

Hans Gert Pöttering je na svojem nedavnem obisku v Sloveniji izrazil podporo SDS, NSi in SLS ter podprl Janeza Janšo za prihodnjega slovenskega premierja.

Pöttering podprl Janšo

Pöttering je v okviru svojega obiska v Sloveniji, s katerim je začel turnejo po novih članicah Evropske unije, obiskal tudi volilni shod SDS v Žalcu, nato pa še v Mozirju. Na prireditvi v Žalcu je med drugim optimistično izrazil prepričanje, da bo "SDS zmagovalka letošnjih parlamentarnih volitev v Sloveniji, njen predsednik in moj veliki prijatelj Janez Janša pa novi slovenski premier". Pötteringovo prepričanje se zdi morda na prvi pogled predrzno, vendar je kljub temu realno, saj več kot polovica slovenskih poslancev v evropskem parlamentu pripada Evropski ljudski stranki, ki je poleg tega največja poslanska skupina v njem, v primerjavi z evropskimi liberalci (sem spada LDS), ki so šele na tretjem mestu. Veliko pove tudi dejstvo, da je Evropska ljudska stranka doslej najbolj vneto podpirala interese Slovenije tako pri osamosvojitvi kot pri vključevanju v evro-atlantske povezave. Vse torej kaže, da Evropska ljudska stranka zelo resno računa na zmago koalicije njenih treh članic iz Slovenije, kar je seveda dober obet in spodbuda pred parlamentarnimi volitvami. Bržkone utegne omenjena poteza ugodno vplivati tudi na same volivce, predvsem tiste, ki se še niso opredelili, katero stranko nameravajo voliti.

Strah pred evropsko desno sredino

Da se sedanja največja vladajoča stranka močno boji vpliva Evropske ljudske stranke, dokazuje govor njenega predsednika Antona Ropa na nedavnem programskem kongresu LDS v ljubljanskem Cankarjevem domu: "Liberalni demokrati nikoli ne bomo pristali na to, da bi Slovenija postala poskusni laboratorij evropskih konservativnih strank, ki bi preko svojih izpostav v Sloveniji s konservativno davčno reformo izničile pridobitve socialnega dialoga in partnerstva. /.../ Naši politični nasprotniki ponujajo namesto prihodnosti in razvoja lustracijo ljudi, interpelacijo socialne države in obstrukcijo gospodarstva." Seveda je Rop s tem pljunil predvsem v lastno skledo, saj je političnim nasprotnikom pripisal tisto, kar že dvanajst let počne njegova politična opcija. Na omenjene trditve se je ob Pötteringovem obisku posredno odzval tudi predsednik SDS Janez Janša: "Želim poudariti, da se v Sloveniji v zadnjem času v izkrivljeni obliki prikazuje ta evropski prostor, ko se govori o tem, da je liberalna opcija tista, ki zagotavlja socialno državo. To seveda ni res. Usmeritev socialno-tržnega gospodarstva drži EPP in njen program. Poudarki zadnjega kongresa, ki se odražajo v programu SDS in tudi NSi in SLS, temeljijo na decentralizaciji, na socialno-tržnem gospodarstvu, na izraziti vlogi malih in srednjih podjetij, ki zagotavljajo oblikovanje zdravega življenjskega prostora, ki ima posluš tudi za potrebe." Pötteringova podpora Janši kot prihodnjemu mandatarju za sestavo vlade je bržkone že povzročila precej nejevolje in živčnosti znotraj LDS in ta se bo v dneh pred volitvami še stopnjevala.

Gasper Blažič

Vse kaže, da Evropska ljudska stranka zelo resno računa na zmago koalicije njenih treh članic iz Slovenije, kar je seveda dober obet in spodbuda pred parlamentarnimi volitvami. Bržkone utegne omenjena poteza ugodno vplivati tudi na same volivce, predvsem tiste, ki se še niso opredelili, katero stranko nameravajo voliti.

Ena ključnih tem letošnje volilne kampanje je prav gotovo slovenska zunanja politika, konkretno politika Slovenije do Hrvaške. Med nerešenimi vprašanji med državama – vprašanje Jedsrke elektrarne Krško, vprašanje varčevalcev Ljubljanske banke v Zagrebu in vprašanja obravnavanja slovenske lastnine na Hrvaškem – izstopa vprašanje ureditve meje tako na kopnem kot na morju.

Slovenska politična stran bi ob reševanju odprtih vprašanj, povezanih z mejo med Slovenijo in Hr-

Fotografije: Dane Kostrič

Predvolilna zunanja politika

vaško, morala stremeti k enemu in edinemu cilju. To je, da bi sporazum o meji uredila tako, da ljudje ob meji ne bi bili prikrajšani v svojih pravicah, meja na morju pa bi morala biti urejena tako, da bi omogočala stik slovenskih teritorialnih voda z mednarodnimi vodami. Iz dneva v dan in iz tedna v teden ponavljajoče se besede, da hiša Joška Jorasa stoji na slovenski strani in da ima Slovenija suverenost nad celotnim Piranskim zalivom, niso dovolj. Medtem ko slovenska uradna politika govori, kaj vse je slovensko, hrvaška stran z dejanji dokazuje, kaj vse je njihovo. Kako naj drugače razumemo incidente v Piranskem zalivu, ki smo jim bili priče v zadnjem mesecu dni. Hrvaški ribiči ribarijo v vodah,

ki so pod nadzorom slovenske policije, seveda ne sami, ampak v spremstvu hrvaškega patroljnega policijskega čolna, slovenska stran oziroma slovenski policisti pa jih samo opozarjajo, da so v slovenskih vodah. Še isti večer, ko se zgodi incident, lahko slišimo notranjega ministra Rada Bohinca in zunanjega ministra Iva Vajgla, kako pojasnjujeta, da slovenska policija nadzira celoten Piranski zaliv in da se Slovenija ni in se ne bo odpovedala jurisdikciji nad njim.

Hrvaška si nabira točke

Slovenska stran se v primerjavi s Hrvaško odziva precej medlo. Da ne bo pomote, govor je o odzivih vlade in pristojnih ministrstev, ki jim v vseh poletnih mese-

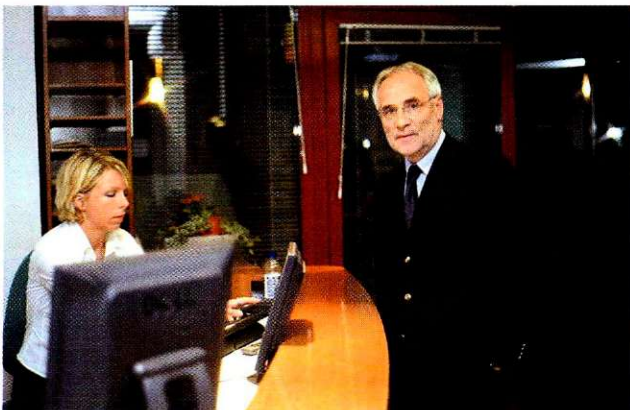
cih, ko so se začele težave s hrvaškimi ribiči in ne nazadnje tudi težave Joška Jorasa, ni uspelo rešiti ničesar. Ne da Slovenija ni dokončno rešila meje s sosednjo Hrvaško (to je, kot kaže, precej kompleksen problem, katerega rešitev je verjetno prestavljena v prihodnost), temveč ji ni uspelo niti to, da bi onemogočila hrvaškim ribičem in hrvaški policiji patroljirati na slovenski strani. Mogoče se je pri tem smiselno vprašati, zakaj naših ribičev ne spremlja policija, kadar gredo na ribolov. Še več. Slovenska stran je pokleknila celo do te mere, da se je s hrvaško stranjo dogovorila, da se bosta policiji med seboj obveščali o vplutju v Piranski zaliv. Lahko bi rekli, da s tem slovenska stran izkazuje svojo ne-

prepričanost v to, da ima nadzor nad celotnim Piranskim zalivom.

Vlada premalo odločna

Ostrejša je slovenska opozicija. Tako smo lahko v televizijskem soočenju na POP TV slišali nekdanjega ministra Rupla, ki je dejal, da pogreša, da bi slovenska stran bila tako odločna kot hrvaška in bi rekla, da je slovensko morje do Uмага ali do Poreča. No, to se mogoče sliši pretirano, pa vendar gre za to, kot pravi Rupel, da si Hrvaška v tem trenutku pridobiva točke in izboljšuje svoje pogajalske pozicije za morebitno arbitražo, do katere utegne priti v prihodnosti. Zato bi bilo prav, da bi si tudi Slovenija izboljševala svoj pogajalski položaj.

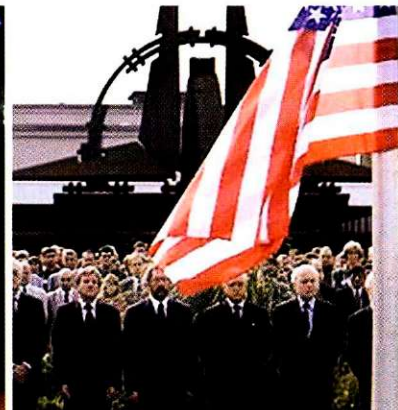
Da je zdajšnje stanje v korist Hr-

Zunanj minister Ivo Vajgl zatrjuje, da ima Slovenija suverenost nad celotnim Piranskim zalivom, "izzivanja" s hrvaške strani pa kažejo, da ni tako.

Podobnikova SLS se nepričakovano (predvolilno) ostro odziva na zaplete okoli Piranskega zaliva.

Jelincić bi najraje videl, da bi pri reševanju s Hrvaško Sloveniji priskočila na pomoč zveza N

vaški, so prepričani tudi v Podobnikovi SLS in Jelincičevi SNS. V SLS menijo, da ti incidenti izboljšujejo pogajalsko izhodišče Hrvaške v naslednjih letih. Slovenski vladi in nekaterim drugim predstavnikom očitajo, da so v zadnjih mesecih ravnali absolutno preveč medlo. SLS vztraja pri stališču, da je treba verjeti v ustavno listino o osamosvojitvi iz 25. 6. 1991, ko je Slovenija pokrivala celotni Piranski zaliv. Kako je Podobnikova stranka predvolilno zagreta za reševanje vprašanja meje na morju, kaže njena zahteva za sklic seje odbora za zunanje zadeve in napoved, da bodo zbirali podpise za izredno sejo o razmerah v Piranskem zalivu.

In če je ostra drža Podobnikove SLS do vprašanja odnosov med Slovenijo in Hrvaško nekoliko nenavadna, smo Jelincičevega stališča do tega vprašanja že vajeni, saj že dolgo opozarja, da je treba biti na Hrvate posebej pozoren, češ da so v vsej svoji zgodovini goljufali in tudi danes goljufajo slovensko državo. Predsedniku vlade je celo predlagal, naj odpokliče slovenskega veleposlanika na Hrvaškem in takoj zaprosi zvezo Nato za vojaško pomoč, kajti po Jelincičevem mnenju ti incidenti pomenijo tiho predvojno napoved vojaške agresije na Slovenijo.

Kadrovske poteze pred volitvami

V senci dogajanja okoli Piranskega zaliva, ki meče slabo luč na slovensko zunanjo politiko, poteka zgodba o kadrovskih potezah zunanjega ministra Iva Vajgla. Tri

Slovenski ribiči se sprašujejo, zakaj tudi njih ne spremlja čoln slovenske policije tako kot hrvaške ribiče spremlja hrvaški patrolni čoln. Nedvomno Hrvaška namerno provocira.

opozicijske stranke SDS, NSi in SLS so izrazile začudenje nad potezo vladajoče koalicije, ki se je tik pred volitvami odločila za imenovanje dveh veleposlanikov Slovenije v državah Evropske unije, in sicer v Londonu, kjer se izteka mandat sedanjemu veleposlaniku Marjanu Senjurju, in v Berlinu, kjer je bil do nedavnega veleposlanik sam minister Vajgl.

Omenjene tri stranke so prepričane, da gre za pomembna imenovanja, ki bi lahko počakala mesec dni, torej do novega sklica državnega zbora. Na ministra Vajgla leti očitek, da kandidatov ni izbral po strokovnih kriterijih, temveč političnih, in je tako za veleposlanika predlagal nekoga, ki s tem nima še prav nobenih izkušenj.

Zunanja politika v novi podobi

Nekdanji zunanji minister Dimitrij Rupel je v televizijskem soččenju, ko je s svojim naslednikom Ivom Vajglom razpravljal o

slovenski zunanji politiki, med drugim dejal, da bi bilo dobro, če bi Slovenija začela voditi novo zunanjo politiko. Isti dan je namreč Rupel na tiskovni konferenci skupaj s predsednikom SDS Janezom Janšo predstavil t. i. novo slovensko zunanjo politiko. Glede na dejstvo, da je Slovenija v zadnjem letu dni doživela pomembne spremembe v mednarodnem položaju – od tega, da smo bili sprejeti v zvezo NATO, do tega, da je Slovenija postala članica Evropske unije –, je po mnenju Rupla in njegovih somišljenikov čas, da pride do izboljšanja položaja in krepitev vloge Slovenije znotraj Evropske unije. Krepitev pa Rupel vidi predvsem v povezovanju s primerljivimi in sorodnimi državami kot tudi nedržavnimi dejavniki.

Evroregija, zakaj pa ne?

Eden takšnih nedržavnih dejavnikov so lokalne in regionalne povezave. Sosednji državi Italija in

Avstrija sta že podali predlog o ustanovitvi t. i. evroregije. Gre za idejo o združevanju posameznih delov Italije, Slovenije, Hrvaške in Avstrije. S slovenske strani je bila ideja različno sprejeta, predvsem v negativnem smislu. Drugačnega mnenja je nekdanji zunanji minister, ki ideje ne zavrača, temveč meni, da je treba predlog o evroregiji raziskati in razložiti v skladu z novim položajem Slovenije v Evropski uniji. Ta položaj Sloveniji omogoča sprostitev in širitev v skladu s slovenskimi nacionalnimi interesi. In evroregija, ki bi vsebovala Istro, italijanske in avstrijske dežele pa še kakšno madžarsko županijo, poleg tega pa celotno Slovenijo, bi bila po Ruplovem mnenju dejansko v interesu Slovenije, saj bi bilo logično, da je center takšne evroregije v Ljubljani, ki je že tako državna prestolnica.

Preden bi se Slovenija odločila, da sprejme idejo o evroregiji in dopusti, da se le-ta realizira, bi bilo treba pretehtati njene prednosti in slabosti. Zagovorniki ideje so prepričani, da je odveč strah, da bi morebitno povezovanje posameznih delov Slovenije z deželami v sosednjih državah lahko pomenilo delitev oziroma razkosanje Slovenije na italijansko in avstrijsko vplivno sfero. Na zamisel gledajo s pozitivne plati; kot center evroregije bi se Ljubljana razvila v eno najprivlačnejših in najmočnejših srednjeevropskih mest, ki bi pritegovalo veliko poslov in poslovnih povezav. Glede na to, da bi bila Slovenija v središču evroregije, bi to pomenilo dodatno veljavo za državo, postala bi kandidatka za sedeže več evropskih ustanov, življenje bi postalo živahnije, zanimivejše. In ne nazadnje zagovorniki ideje o evroregiji kot prednost navajajo, da bi bila leta smiselna tudi iz zgodovinskih razlogov, saj bi obnovila multikulturno sožitje in naravno povezavo med Srednjo Evropo in Jadranom, in kot pravijo, nastala bi nova, tokrat resnična organska skupnost Alpe–Jadran.

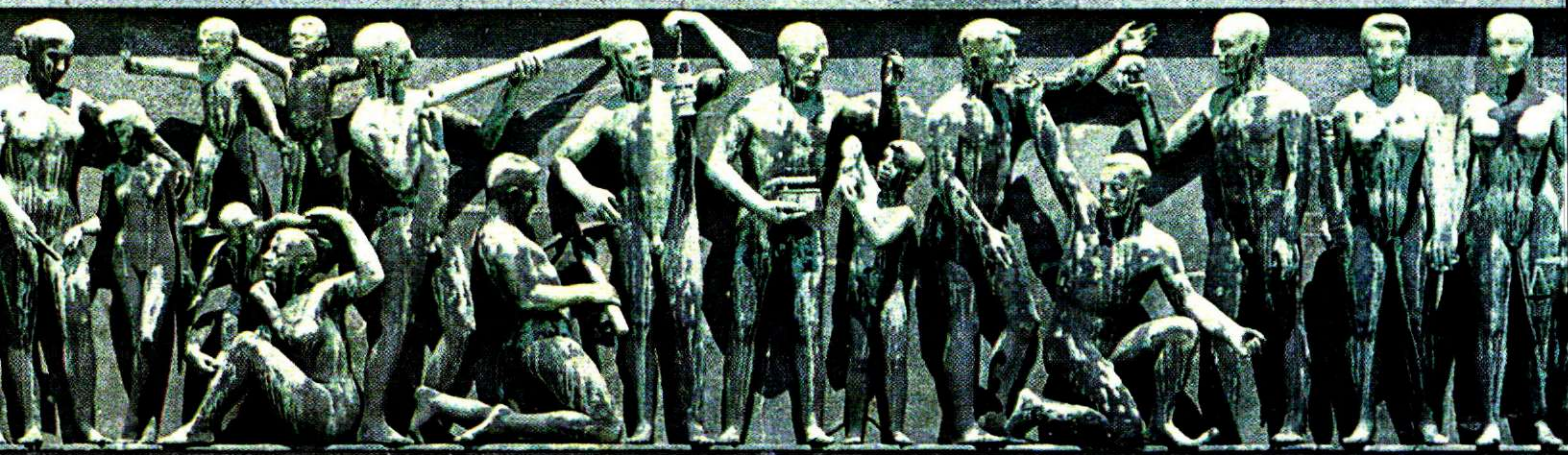
Mihaela Praprotnik

Predsednik SDS Janez Janša in nekdanji minister Rupel zagovarjata idejo evroregije s sedežem v Ljubljani.

Predsednik vlade Anton Rop je solidarnost do ribičev izrazil z metanjem ribiške mreže, a kaj ko je šlo samo za poceni predvolilno potezo.

Bohinc prikriva podatke

V Slovenski demokratični stranki se sprašujejo, zakaj je minister za notranje zadeve Rado Bohinc šele minuli ponedeljek seznanil javnost s podatki o poslabšanju varnostnih razmer. Domnevajo, da je zadrževanje podatkov povezano z bližajočimi se parlamentarnimi volitvami.

Gregor Virant, nekdanji državni sekretar za javno upravo, in Dimitrij Kovačič, svetnik SDS v mestni občini Ljubljana, sta prepričana, da tako pomembni podatki ne smejo biti predmet predvolilnih manipulacij. Na tiskovni konferenci sta opozorila na nekaj kritičnih točk. V primerjavi s prvim polletjem 2003 je prišlo do povečanja kriminala – ogrožanje varnosti, grdo ravnanje, vlomi, ropi, goljufije itd. Prav tako je prišlo do zmanjšanja prometne varnosti. Tako imamo na cestah več mrtvih kot lani, več hudo poškodovanih in prav tako več lažje poškodovanih. Zanimiv je podatek, da se je za kar 20 odstotkov povečalo število kaznivih dejanj, ki so jih osumljeni policisti.

Kar zadeva področje korupcije, je skrb zbujajoč podatek, da se je število odkritih in obravnavanih korupcijskih kaznivih dejanj zmanjšalo. Policija je tako obravnavala 11 (lani 47) korupcijskih kaznivih dejanj, od tega 2 (lani 26) kaznivi dejanji dajanja podkupnine, 3 (lani 16) kazniva dejanja jemanja podkupnine, 2 (lani 4) kaznivi

dejanji neupravičenega sprejemanja daril. Z obravnavanimi kaznivimi dejanji so storilci poškodovali in/ali oškodovali 24.806 oseb (lani 20.627) ali za 20,3 odstotka več kot v istem lanskem obdobju. Prav tako se je povečala tudi uporaba različnih prisilnih sredstev, in to za več kot 19 odstotkov.

Virant in Kovačič od ministra pričakujeta pojasnilo o tem, zakaj javnosti ni prej seznanil s poročilom, pojasnilo o razlogih za povečanje kriminala in poslabšanje varnosti na cestah ter poročilo o ukrepih, ki jih je sprejel za izboljšanje varnostnega položaja. Menita, da razlogov ne moremo iskati pri uniformiranih policistih in kriminalistih, ki svoje delo v veliki večini opravljajo korektno in strokovno, temveč v načinu vodenja in upravljanja ministrstva in policije. Pri tem ministru postavljata naslednji vprašanji: Kaj je v času svojega mandata storil za zmanjšanje ogromnih razlik v obremenjenosti policijskih uprav in policijskih postaj v državi (razmerja so tudi do 1:20)? Katere varnostne naloge (konkretno) opravlja približno 1.000 policistov, ki bodo varovali schengensko mejo, ko bo ta vzpostavljena?

Slabosti vodenja in upravljanja slovenske policije

Virant in Kovačič sta tudi opozorila, da ima upravljanje in vodenje policije vrsto slabosti, ki jih bo treba v naslednjem mandatu odpraviti. Te slabosti so predvsem neenakomerna razporeditev obremenitev med policijskimi upravami in med poli-

cijskimi postajami; napačen koncept boja proti strokovno najzahtevnejšim kaznivim dejanjem (gospodarski kriminal, korupcija); kadrovsko predimenzioniran schengenski akcijski načrt; vodstvo ne zagotavlja samostojnosti policistov ter srednjega in nižjega policijskega menedžmenta in s tem podcenjuje pristojnosti in motiviranost teh zaposlenih; zgrešen sistem merjenja uspešnosti.

In kakšne rešitve predlagata? Takojšnji ukrepi za enakomernjšo razporeditev obremenitev (premestitve, razporejanje nadomestnih zaposlitvev); nov koncept boja proti gospodarskemu kriminalu in korupciji (močna skupina dobro plačanih kriminalistov, ekonomske, finančne, pravne itd. ekspertize pa se naročajo pri najbolj usposobljenih izvedenskih institucijah); revizija schengenskega akcijskega načrta in poskus dogovora z evropsko komisijo o drugačnih načinih reševanja nadzora nad schengensko mejo; zagotovitev večje veljave srednjemu in nižjemu menedžmentu v policiji, spodbujanje samostojnosti policistov in vzpostavitev novega sistema merjenja uspešnosti, ki bo temeljil na podatkih o varnosti državljanov na določenem območju, meritvah zadovoljstva državljanov z delom policije v lokalnem okolju, meritvah zadovoljstva konkretnih "uporabnikov" (oškodovancev).

Čigave so sledi obuval?

Po ustaljenem urniku poteka na sodišču v Murski Soboti sojenje pe-

tim obtožencem za poskus umora in za sodelovanje pri napadu na novinarja Mira Petka. Minuli teden so v sodno dvorano stopili izvedenec za obuvala in sodni izvedenec.

Mnenje sodnega izvedenca za sledi obuval Ervina Drašlerja je temeljilo na odtisih stopal Nevena Koludroviča in Draga Hojnika in odtisih sledi, ki so jih kriminalisti našli na kraju napada na novinarja Petka. Po besedah izvedenca Drašlerja odtisi obuval ustrežajo obuvalom, ki ju lahko obujeta obtožena Koludrovič in Hojnik. Obramba obtožencev ugotovitve izvedenca za obuvala zanika in trdi, da sledi obuval s kraja dejanja niso mogli pustiti čevlji njunih varovancev, saj naj bi le-ta imela bistveno večja stopala in s tem tudi velikost čevljev. Obramba je tako že napovedala, da bo vztrajala pri pritegnitvi drugega oziroma novega sodnega izvedenca.

Na sodišču je bil zaslišan tudi medicinski izvedenec Jože Balazič, ki je dejal, da je na podlagi medicinske dokumentacije ugotovil, da pri Petku ni prišlo do amnezije, da so bile poškodbe, ki so mu jih zadali, hude, da so ga na tla podrli z enim udarcem z lesenim predmetom in ga nato brcali. Če bi bil prvi udarec pod pravim kotom, bi bil po mnenju medicinskega izvedenca Balaziča udarec usoden.

Sojenje s pričanjem omenjenih izvedencev še ni končano, kajti moralno bodo zaslišati priče, ki se do sedaj vabilom niso odzvale. Med njimi bo še posebej zanimivo zaslišanje zadnje anonimne priče.

Mihaela Praprotnik

Odločitev bo tesna

Čim bolj se bliža dan volitev, tem bolj se v ospredje postavlja vprašanje, kdo bo na njih zmagal. Očitno bo tekma za prvo mesto precej izenačena. Izidi ankete, ki so jo opravila Nova Obzorja, kažejo, da sta ključni tekmi za prvo mesto, to je LDS in SDS, precej skupaj. Pa poglejmo.

V prejšnji številki Demokracije smo predstavili izide ankete, ki so jo opravila Nova Obzorja v času od 7. do 9. septembra. Izidi so tedaj pokazali, da se glasovi izrazito koncentrirajo pri dveh največjih strankah LDS in SDS. Od tistih volivcev, ki nameravajo na volitve, jih je 36 odstotkov odgovorilo, da bodo na volitvah glasovali za LDS, 33,2 odstotka pa, da bodo volili SDS. Tudi izidi ankete, ki je potekala med 13. in 15. septembrom, kažejo na to, da se glasovi še vedno koncentrirajo okoli LDS in SDS, da pa je podpora strankama v primerjavi s prejšnjo anketo nekoliko nižja.

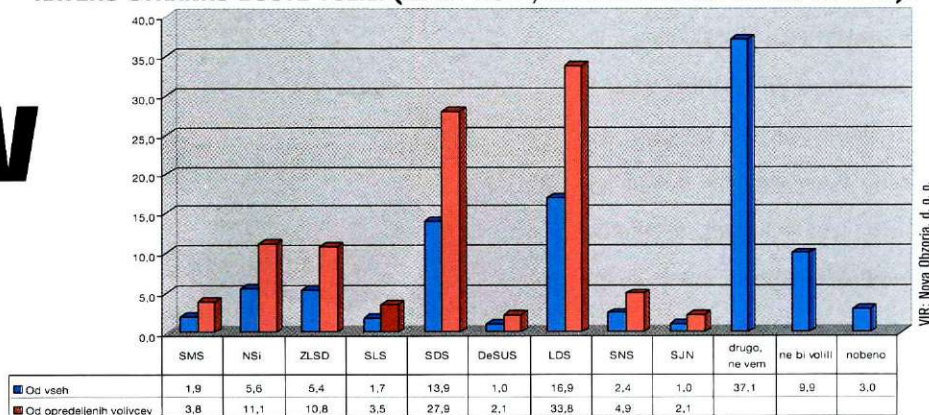
LDS in SDS tesno skupaj

Na vprašanje, katero stranko boste volili (šteti so samo odgovori tistih, ki nameravajo na volitve), jih je 33 odstotkov odgovorilo, da bodo volili LDS, 27,9 odstotka vprašanih pa bo volilo SDS. Na tretje mesto se uvršča NSi. Zanj bi na volitvah glasovalo 11,1 odstotka volivcev. Tik za NSi se uvršča ZLSD, ki bi po zadnji anketi dobila 10,8 odstotka glasov volivcev. Sledita SNS, ki bi jo volilo 4,9 odstotka volivcev, in SLS, ki bi dobila 3,5 odstotka glasov. Na dnu lestvice so SMS, SJN in DeSUS. Glede na take izide lahko rečemo, da je prednost Ropove LDS in Janševe SDS pred drugimi strankami statistično visoko zanesljiva. Glede na to, da je razlika med omejenima strankama manjša od standardne statistične napake, ne moremo zanesljivo trditi, katera od njiju je dejansko na prvem mestu. Upravičeno torej lahko pričakujemo tesen volilni izid.

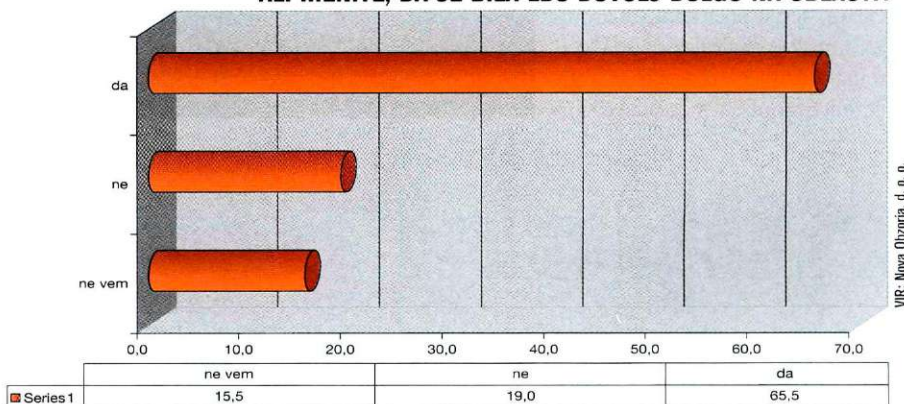
SDS, NSi in SLS imajo veliko "zalogo"

Zanimivi so tudi izidi ankete pri vprašanju za tiste, ki izjavljajo, da ne bodo šli na volitve, o tem, katera stranka jim je najbližja. Da je to LDS, je

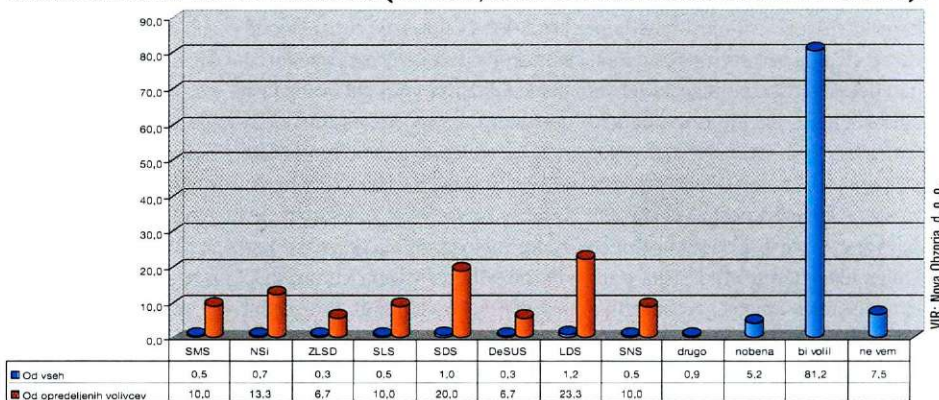
KATERO STRANKO BOSTE VOLILI (LE ZA TISTE, KI NAMERAVAJO ITI NA VOLITVE)?

ALI MENITE, DA JE BILA LDS DOVOLJ DOLGO NA OBLASTI?

KATERA STRANKA VAM JE NAJBLIŽJA (ZA TISTE, KI SE NE NAMERAVAJO UDELEŽITI VOLITEV)?

odgovorilo 23,3 odstotka vprašanih, 20 odstotkov pa jih je odgovorilo, da jim je najbližje SDS. Podatki kažejo tudi to, da prepričanje, da so tisti, ki ne gredo na volitve, nekakšni "naravni volivci LDS", ne drži. Zaloge večjih strank med nevolivci so precej sorazmerne z njihovim izidom med tistimi, ki bi šli na volitve. To pomeni, da še večja volilna udeležba (naj povemo, da bi se po zadnji anketi kar 79 odstotkov anketiranih udeležilo volitev, kar je zelo visoka številka, ki jo lahko povežemo s pozitivnimi učinki volilne kampanje in intenzivnega pojavljanja volilne tematike v medijih) ne bi bistveno spremenila volilnega izida. Še največ bi z večjo udeležbo izgubila ZLSD, ki ima,

kot kažejo izidi ankete, najmanjšo rezervo med nevolivci (6,7 odstotka, prav tako DeSUS).

Naveličanost nad LDS

"Ali menite, da je bila LDS dovolj dolgo na oblasti?" je bilo eno od vprašanj v anketi. Pritrdilno je odgovorilo 65,5 odstotka volivcev, 19 odstotkov jih je odgovorilo ne, 15,5 odstotka vprašanih pa tega ne ve. Naveličanost nad oblastjo LDS je torej očitna. Poglobljene analize kažejo, da je prepričanje, da je LDS že predolgo na oblasti, večinsko med neopredeljenimi, nevolivci in tudi med volivci vseh strank, razen seveda med volivci LDS, kjer jih tako meni 24 odstotkov. Med volivci ZLSD jih je pritrdilno odgovorilo 52 odstotkov, med volivci SDS in NSi pa skoraj 97 odstotkov.

Mihaela Praprotnik

Temeljni podatki

Anketo so telefonsko opravila Nova Obzorja, in sicer v času med 13. in 15. septembrom 2004. Število klicanih oseb je bilo 1.000, realizirani vzorec pa je bil 574. Vzorec glede na razpoložljive podatke ustrezno predstavlja populacijo slovenskih volivcev.

Pretekli teden je izšla knjiga iz pod peresa dr. Dimitrija Rupla z naslovom *Prevzem zgodbe o uspehu*. V njej nekdanji zunanji minister razkriva ozadje nekaterih političnih dogajanj v zadnjih štirih letih in pomikanje LDS na levo.

Kot je na predstavitvi knjige na Inštitutu za novejšo zgodovino v Ljubljani (udeležili so se je številni slovenski intelektualci, politiki in novinarji) dejal Rupel, knjiga ni kronika, ampak predstavlja pripoved oziroma dokumentacijo pojavov "čudežnih strašnih let" v začetku enain-

Foto: Dane Kostric

Rupel razgalil Ropa

dvajsetega stoletja, ko so, kot piše v podnaslovu knjige "obrazi počasi, a zanesljivo začeli stopati iz temnega ozadja in ko so se uresničile pred desetimi leti napovedane diskreditacije in likvidacije". S temi besedami Rupel cilja na protievropsko naravnano del slovenske politike, ki želi na najrazličnejše načine onemogočiti zunanega ministra, ker si ta poleg dela opozicije edini iskreno prizadeva, da bi Slovenija postala del razvite zahodne Evrope. Kot pravi Rupel, knjiga kljub temu ni klasična politična kronika, ampak gre za razmišljanje o problemu: tega Rupel vidi v tem, da LDS zapušča sredino, Drnovškovo dediščino in politiko strpnosti in kompromisov, kar je bilo značilno za obdobje do leta 2002, ki ga je mogoče označiti kot obdobje največjih zunanjepolitičnih uspehov oziroma kot zgodbo o uspehu. Ta se identificira s sedanjim predsednikom države Janezom Drnovškom, po njegovem odhodu pa jo je bilo težko držati nad vodo, ker so jo tisti, ki so prišli za njim, hoteli prevzeti, je dejal Rupel.

Kučanov zunanjepolitični "podvig"

Rupel svojo knjigo, v kateri si opiše dogodkov ne sledijo vedno v logičnem sosledju, zaradi česar je treba knjigo prebrati od začetka do konca, da bi dobili celotno sliko dogod-

kov, začne s pomladjo leta 2001. To je čas nastopa zadnje Drnovškove vlade in njegovega vnovičnega imenovanja na položaj zunanjega ministra, ki ga Rupel označi kot eno najtežjih obdobij v slovenski zunanji politiki; nakopičila se je vrsta zapletenih zunanjepolitičnih vprašanj (vatikanski sporazum, spor glede nastopa nemškega kanclerja na državni proslavi, lomljenje kopij pri vključevanju Slovenije v EZ in NATO), hkrati pa je v zraku viselo vprašanje, kaj se bo zgodilo po odhodu Milana Kučana in Janeza Drnovška z njunih dolgoletnih položajev. "Leto 2001 je bilo, kot se na neki način spodobi za prvo povolilno leto in za ukrepe stranke z zelo dobrim volilnim rezultatom, leto najvažnejših premikov v slovenski zunanji politiki. Kljub uspešnim premi-

kom ali ravno zaradi njih so se v koalicijski začetki tudi notranji boji. V LDS so pripadniki levičarske struje začeli prevzemati volilne izide in načrtovati politični preobrat. Kmalu po volitvah, t. j. v letu 2001, je Gregor Golob začel razglasiti 'teorijo', da nikoli več ne bo mogoče ponoviti rezultatov volitev leta 2000, kar je bila napoved korenitih programskih in kadrovskih sprememb, ki so se dejansko zgodile leta 2002." Iz tega obdobja Rupel opiše zaplete ob nastopu nemškega kanclerja Gerharda Schröderja na proslavi 25. junija 2001 ob deseti obletnici slovenske državnosti, zaradi katerih bi se po zaslugi Milana Kučana skoraj poslabšali prijateljski odnosi med Nemčijo in Slovenijo. "Ko sem izvedel, da nemški kancler načrtuje obisk na sam dan pro-

slave desete obletnice državnosti, sem bil vesel, enako tudi Drnovšek. Program in potek proslave so pri Kučanu že določili, zato so bili zelo zadržani do mojega predloga, naj bi na proslavi govorila tudi Drnovšek in Schröder. Drnovšek naj bi nemškega kanclerja predstavil, saj je bil Schröder njegov gost. Kučan mi je po telefonu rekel: 'Kaj pa nam ima Schröder povedati?' Odgovoril sem mu, da je Nemčija marsikaj storila za naše mednarodno priznanje, sicer pa Kučana Schröder ne bi smel motiti, saj je vendar socialdemokrat. Težave so se prenesle v časnike, v katerih so napadali koncept proslave in vlačili na dan vse mogoče in obskurne teze: da smo bili z Nemčijo v vojni, da bo preveč govornikov, da bo Schröder v Ljubljani zelo kratek čas in da bo moral odpotovati sredi proslave, kar pomeni žalitev itn. Kučan je spustil svoje medijske prijatelje z verige. Posebno Dnevnik je napisal več negativnih člankov o nemškem gostu, tako da me je poklical njegov zunanjepolitični svetovalec, kasnejši upravljatelj Kosova Michael Steiner, in me vprašal, ali naj odložijo obisk. Rekel sem, da ne in da bomo uredili. O svojem pogovoru s Steinerjem sem obvestil Drnovška in Kučana, ki sem ga prosil, naj zaustavijo neumne članke svojih prijateljev. To je Kučan de-

Kako do Ruplove knjige

Knjiga obsega 768 strani, od katerih doberšen del predstavljajo različni dokumenti in pisma.

Knjiga dr. Dimitrija Rupla *Prevzem zgodbe o uspehu* je v nakladi 3.000 izvodov izšla v okviru zbirke Premiki pri založbi Mladinska knjiga. Obsega 768 strani. Stane 9.900 tolarjev, naročite pa jo lahko tudi na telefonski številki 080-1205.

jansko storil, najbolj pa je pomagalo to, da se je kot govornik umaknil Drnovšek in pustil glavno besedo Kučanu. Dnevnikovi poročevalci so, kot bi odrezal, začeli pozitivno pisati o proslavi in nemškem kanclerju.”

Iz leta 2001 Rupel opiše tudi slovensko-hrvaške odnose oziroma sporazum Drnovšek-Račan. “O meji smo se s Hrvati seveda pogovarjali od začetka samostojnosti. Kučan se je nekoč pohvalil, da se je s Tuđmanom ob neki priložnosti v začet-

da bi se slovenska zunanja politika članstvu v Natu preprosto odrekla. “Ti naši nasprotniki preprosto niso prenesli zahodne usmeritve države. Nekateri ‘levičarji’ (slednji po Ruplovem mnenju sploh niso levičarji v pravem pomenu besede, op. A. K.) so sklenili ‘prevzeti’ volilni uspeh Drnovškovega (sredinskega, zmerne) LDS in ga uporabiti za korenite politične spremembe. Njihov ‘program’ je vseboval izvolitev Drnovška na mesto predsednika države, posta-

ki naj bi se bila v kampanjo za Nato vključila šele tik pred dvanajsto. Kučanovo pasivnost Rupel opisuje takole: “Kasneje, ko je večina Slovencev začela nesporno pritrjevati našemu članstvu v NATO in ko je članstvo postalo neizbežno, sem razumel, da je glavni problem v tem, kdo si bo pripisal zasluge zanj. Včerajšnji nasprotniki so postali goreči zagovorniki, med njimi Kučan, ki je v vseh pomembnih zgodovinskih trenutkih skočil na pravi vlak.”

nim drsenjem v levo, ki se je začelo predvsem po odhodu Janeza Drnovška. Omenjeno drsenje je lepo razvidno iz Ruplovega zapisa o dogajanju na “skrivnem” sestanku LDS 16. marca letos na Brdu. Kot piše Rupel, se je na sestanku veliko govorilo o usmeritvi stranke. Tako naj bi bila Jelko Kacin in Gregor Golobič zagovarjala tezo, da je LDS “le-va”, “roza” in socialdemokratska stranka, Rupel, ki najprej ni imel namena govoriti, pa je temu oporekal.

Po Ruplovem pisanju je Kučan z izjavami o dolgu NLB do hrvaških varčevalcev in s pomočjo Slavenu Letici precej pokvaril pogajalski položaj Slovenije.

Kot piše Rupel, je Rop s svojo dvolično politiko do ZDA Sloveniji v tej državi naredil precejšnjo škodo.

Janeza Drnovška opisuje Rupel kot svojega dolgoletnega političnega zaveznika, ki pa je bil trn v peti skrajno levi struji v Liberalni demokraciji Slovenije.

ku osamosvajanja tako rekoč dogovoril, da bi nam Hrvati ‘dali’ Savudrijo. O tem sam nisem imel pojma in seveda ne verjamem, da bi bil Tuđman obljubil kaj takšnega ... Kmalu po volitvah sem – na Drnovškov predlog – poklical Kocijanciča, ga opremil z našo dokumentacijo in različnimi argumenti. Prosil sem ga, naj resno govori z Račanom. S Kocijancičevo pomočjo smo ustvarili kanal Drnovšek-Račan, ki je obšel raven zunanjih ministrov ... Kocijancič je prišel povedat, da bi bil Račan morda za začasno rešitev. To je bila dobra novica, sajčasne rešitve pogosto postanejo trajne.” Rupel nato opiše, kako so tekla pogajanja o sporazumu, ki pa na koncu, kot je znano, v hrvaškem parlamentu ni dobil zadostne podpore.

Osamljeni jezdec v vladi

Posebno pozornost je Rupel v nadaljevanju namenil vstopanju Slovenije v evro-atlantske povezave, ki se razteza skozi celotno obdobje njegovega mandata. Kot pravi, so vplivne politične, medijske in poslovne skupine, ki niso sprejele niti demokracije niti samostojne Slovenije, na tem področju želele drugačno, bolj ‘levo’, bolj balkansko, manj evropsko, predvsem pa manj evro-atlantsko politiko, katere končna posledica bi bila,

vitev primerne predsednika vlade (kot je v knjigi v nadaljevanju zapisal Rupel, naj bi bil Drnovšek dolgo časa razmišljal, ali naj kandidira za predsednika vlade – dolgo časa naj bi bil za kandidaturu nagovarjal tudi Rupla –, ko se mu je zdravstveno stanje izboljšalo, pa se je vendarle odločil, da bo kandidiral, op. A. K.), izločitev SLS iz vlade, iz vrst LDS pa bi izločili predvsem Čokovo, Petrino in mene. Slovenska zunanja politika naj bi se članstvu v NATO preprosto odrekla.” Nato je Rupel na dolgo opisal svoja prizadevanja, da bi del protizahodno usmerjenih politikov prepričal, da je vstop v Nato naša edinstvena priložnost. Pri tem naj bi bil, kot je zapisal, precej osamljen, saj se nobeden izmed drugih vodilnih politikov – razen Drnovška in dela opozicije – ni preveč zanimal za to vprašanje. Pasivna naj bi bila predvsem Milan Kučan in Anton Rop,

Prerivanje ob podpisu: drsenje LDS v levo

V knjigi, ki obsega veliko število pisem, dokumentov in slik, ki so nastali ob različnih priložnostih, Rupel opiše tudi spor med Drnovškom in Ropom, ki je nastal potem, ko se je postavilo vprašanje, kdo izmed njiju bo podpisal pogodbo o vstopu Slovenije v EU. Kot je zapisal, naj bi bil Drnovšek vztrajal, da podpiše pogodbo (dejal je, da pri podpisu ne bo samo naključni opazovalec), čeprav je bil prvotni sklep vlade, da bosta pogodbo podpisala predsednik vlade in zunanji minister (Rop in Rupel). Spor se je nato končal s kompromisom, da bosta pogodbo podpisala oba, kar med državami, ki so imele med podpisniki predsednika vlade in zunanjega ministra, tako kot sam spor ni ostalo neopaženo.

Proti koncu knjige Rupel govori tudi težavah LDS z identiteto in nje-

“Rekel sem, da je bila doslej LDS sredinska liberalna stranka. To pomeni, sem rekel, da mora imeti enako razdaljo do Janše in do Kučana. Povedal sem, da mi nista všeč niti Forum 21 niti Ropova navzočnost v njem (kot v v knjigi piše Rupel, naj bi mu bil Rop nekoč dejal, da se je zbora Kučanovega foruma udeležil zato, da bi rešil LDS – Kučan naj bi namreč nameraval ustanoviti stranko, op. A. K.). Rekel sem še, da ima Kučan dobro penzijo in da ga plačujemo, da živi svojemu stanu primerno, ne pa da se ukvarja s politiko. Bila je precejšnja tišina ... Na Brdu sem ugotovil, da so v LDS popolnoma izgubljeni. Sredina se jim je zdela prenevarna, iz liberalne skupine niso hoteli, radi bi šli v socialistični tabor, pa niso vedeli kako, čeprav je bila ravno to izbira, ki jo je po vsem videzu zapovedal Kučan. Kako je mogoče uskladiti Kučanovo politiko in Forum 21 z liberalci, socializmom in levico, pa sam Bog ve.”

Ruplova knjiga vsekakor še osvetljuje nekatera dogajanja v slovenski zunanji in notranji politiki v zadnjih štirih letih, predvsem pa natančno kaže pravo barvo in prizadevanja nekaterih ključnih političnih osebnosti v tem času. Dovolj pomenljivo je že dejstvo, da slednji o knjigi še vedno molčijo. **Ales Kocjan**

“Nekoč je Kučan vpričo mene ugibal o nekem denarju, ki naj bi ga imel za vsak primer pripravljenega Maček. Menda je Dolanc vedel, kako se pride do njega. Na koga so prenesli to skrivnost? Na Zemljariča? Bi s tem denarjem privatizirali NLB?”

• • •

“Je res, da so se komunisti pred prejšnjimi volitvami bali desnice in Janše, zdaj pa naj bi se bali samo še Drnovška? Njega naj bi želeli spraviti stran zaradi Zavarovalnice Triglav, zaradi bank, pivovarn itn. Drnovšek je edina zavora, da bi si nagrabili premoženje pred vstopom v EU in NATO.”

Nekdanja delniška družba Jata, ki je delovala na Zaloški cesti v Ljubljani, je bila nekoč uspešna družba, s katero so bili zadovoljni zaposleni in potrošniki. Danes se utaplja v izgubah, nezadovoljstvo je veliko, poleg zaposlenih smo kratko potegnili tudi potrošniki.

Perutnina Ptuj, ki jo vodi Kučanov človek Roman Glaser, nanj pa menda prisega tudi Anton Rop, se utaplja v izgubah. Čeprav je Glaser pred dvema letoma obljubljal, da se cene izdelkov po pripojitvi ljubljanske Jate ne bodo povečale, so te danes višje za 30 odstotkov.

Glaserjev polom

Na slabšem so tudi delničarji, ki so letos prejeli za več kot trikrat nižje dividende, kar je kazen za tiste slamnate može, ki so za Perutnino Ptuj pred prevzemom Jate kupovali delnice. Proizvodnja Perutnine Ptuj je letos za slabo tretjino nižja, kot je bila ta leta 2000.

Poslovni dnevnik Finance je 30. aprila leta 2002 objavil obširen članek z naslovom Rojeva se ptujski velikan, Roman Glaser, predsednik uprave Perutnine Ptuj (PP), pa je govoril o velikopoteznih načrtih družbe, ki jo vodi. Vse skupaj je bilo povezano s pripojitvijo ljubljanske družbe Jata Meso in Kmetijskega kombinata Ptuj. "Če PP načrt uspe uresničiti, bo s skoraj 40 milijardami tolarjev prihodka blizu temu, da postane največje živilsko podjetje v državi," je takrat zapisala novinarka Financ. Pripojitev, za katero je večina delničarjev ljubljanske Jate menila, da gre za sovražno prevzem, je uspela tudi s pomočjo vseh državnih ustanov in predvsem političnih botrov. Roman Glaser je namreč član Kučanovega Foruma 21. Po dobrih dveh letih ugotavljamo, da se velikopotezni načrti Romana Glaserja sesipajo in da so imeli prav tisti, ki so opozarjali, da pripojitev družbe Jata Meso resnično ni bila modra poteza.

Perutnina Ptuj v izgubah

Po podatkih, objavljeni so bili konec avgusta v dnevniku Finance, PP letos posluje z izgubo. Samo v prvem polletju naj bi je bilo več kot 100 milijonov tolarjev, v tem pa še ni učinka zmanjšanja prodaje salame znamke poli. Spomnimo, da je letos izbruhnila t. i. genska afeta na Hrvaškem. V PP izgubo med drugim pojasnjujejo s skoraj podvojenimi cenami surovin, kot sta koruza in soja, te pa predstavljajo 60 odstotkov stroškov prireje mesa. Po besedah Romana Glaserja naj bi bila ta še večja, če ne bi izpeljali nekaterih ukrepov za znižanje stroškov, veliko denarja pa naj bi vložili tudi v ljubljansko Jato.

Dejanski razlogi za izgubo naj bi bili drugi

Na vse te navedbe so se oglasili dobri poznavalci razmer v družbah PP in nekdanje Jate in nas opozorili, da Glaserjeve navedbe niso točne. Prepričani so, da je izguba PP bistveno višja od 100 milijonov tolarjev, oporekajo pa tudi Glaserjevemu razlogom zanjo. Pravijo, da težave niso nastale zaradi dražjih surovin. Primer za to naj bi bila družba Jata-Emona. V njej so namreč še bolj odvisni od cen surovin, pa nima izgub. Naši informatorji, ki ne

želijo biti imenovani, pravijo, da so dejanski razlogi za težave PP v občutnem padcu prodaje, ki je posledica previsokih prodajnih cen, velikih zalogah zmrznjenega mesa, uničevanju mesa s pretečenim datumom uporabe, veliki zadolženosti in prevelikih stroških proizvodnih režijskih delavcev. Poleg tega je slišati govorice, naj bi šlo veliko denarja za upravo PP, visoke naj bi bile tudi provizije pri nabavi surovin. Roko nad tem naj bi imel prav Glaser. Poznavalci razmer še zatrjujejo, da je organizacija dela slaba, cene mesa so previsoke in podobno.

Do volitev mir, nato pa ...

Čeprav je Glaser za poslovni dnevnik dejal, da so v PP že izpeljali šte-

vilne ukrepe za znižanje stroškov, pa naši viri pravijo, da imajo informacije o tem, da morajo v PP nujno znižati stroške z racionalizacijo poslovanja, to je z odpuščanjem presežnih delavcev. Tega naj bi zavedala tudi uprava, vendar naj si Glaser kot član Foruma 21 tega pred volitvami ne bi upal storiti. Za politiko naj bi bil do volitev, ki bodo tako ali tako čez dober teden, socialni mir na Dravskem polju zelo pomemben. Kaj se bo zgodilo po volitvah, pa ostaja neznanka. Dovolj zgovoren za napoved je podatek o prihodku od prodaje na zaposlenega. Če so leta 2000 v takrat še samostojni družbi Jata dosegli 13,9 milijona tolarjev prihodka na zaposlenega, je Skupina PP v letu

2003 dosegla le še 10,8 milijona tolarjev prihodka na zaposlenega. Podoben je tudi dobiček na zaposlenega; tega je bilo v Jati v letu 2000 416 tisoč na zaposlenega. Lani je Skupina PP še dosegala dobiček, a ga je bilo le še 236 tisoč tolarjev na zaposlenega, letos pa je že izguba. To so torej podatki, ki poleg letošnje izgube, v kateri se ni upoštevala škoda zaradi znane hrvaške afere s salamo znamke poli, kažejo na to, da imajo naši viri, ki napovedujejo, da bo po volit-

Roman Glaser, predsednik uprave Perutnine Ptuj in član Kučanovega Foruma 21, je pred leti obljubljal nemogoče. Bo zdaj za to odgovarjal?

vah prislo do odpušcanja zaposlenih, prav. Pri tem dodajmo, da so v hrvaškem časniku Poslovne novice letos zapisali, da ima PP že 400 milijonov tolarjev izgube. Eden od naših sogovornikov meni naslednje: "Tehnologija socialistično-kapitalističnega poslovanja PP je podobna kot je bila v nekdanjih socialističnih podjetjih v nekdanji skupni državi. Podjetja so bila večno v težavah in odvisna od državnih jaslji. Skupina PP me spominja na Agrokombinat Emona iz 70. let in na čase socialističnega kolektivizma."

Kazalci poslovanja porazni

Naši viri svoje trditve utemeljujejo tudi s poslovanjem Skupine PP v letu 2003, te pa primerjajo s poslovanjem družbe PP in družbe Jata v letu 2000. Takrat je bila Jata še zelo uspešna samostojna delniška družba. Obe družbi sta leta 2000 proizvedli 53.808 ton mesa in mesnih izdelkov. V letu 2003, ko je bilo vse že pod okriljem t. i. Skupine PP, pa je proizvodnja znašala le še 45.706 ton, kar je 8.000 ton mesa in mesnih izdelkov manj. Pri tem je Roman Glaser napovedal, da bo v letu 2004 proizvodnja še 5.000 ton manjša. Na Ptuj zdaj dnevno zakoljejo le 70.000 piščancev, medtem ko so jih v preteklih letih tudi več kot 100.000. Zmanjšanje dnevne količine proizvodnje je tako 30-odstotno. Pri tem pa podatki o doseženem prihodku od prodaje kažejo, da je Skupina PP lani ustvarila dobrih 28 milijard tolarjev prihodkov. Pri tem spomnimo, da je Glaser ob polemikah, ki so spremljale pripojitev Jate k PP, novinarjem Dnevnika 7. novembra 2002

Poleg afere s salamo poli na Hrvaškem poznavalci opozarjajo na to, da je kakovost izdelkov PP vse slabša tudi zaradi osiromašenih receptur in nestabilne kakovosti.

za leto 2003 napovedal prihodek v višini 37 milijard tolarjev. Četudi so se cene končnih izdelkov povečale za 30 odstotkov, kar občutimo predvsem potrošniki, je zmanjšanje prihodka precejšnje in znaša najmanj 9 milijard tolarjev. Pri tem poznavalci razmerja trjujejo, da je realni prihodek še nižji od uradno prikazanega in naj bi znašal vsega 22 milijard tolarjev. Z vsem tem je povezana tudi vrednost dividend. Če so lastniki delniške družbe Jata v letu 2000 prejeli po 750 tolarjev dividende za vsako delnico, so lastniki v Skupini PP za lani prejeli po 210 tolarjev dividende za vsako delnico. To pa je za več kot trikrat manj od dividend za leto 2000 v družbi Jata. Dejansko naj bi bila to tudi "kazen za tiste slamnate delničarje, ki so za PP pred prevzemom Jate kupovali delnice", menijo naši viri in se sprašujejo, kakšne sankcije bodo sprejeli njihovi lastniki. Kazalnik donosnosti delnice v Jati je bil leta 2000 še 1.997 tolarjev, v Skupini PP v letu 2003 pa le še 93 tolarjev. Tudi kazalnik koeficienta čiste donosnosti

kapitala, kjer se primerja dobiček s kapitalom družbe, kaže, da je bil ta v Jati leta 2000 0,25, v Skupini PP v letu 2003 pa le še 0,02. Kazalniki torej kažejo, da gre s PP resnično navzdol.

Senca nekdanje Jate

Ob tem pogledimo, kaj se dogaja v nekdanji družbi Jata v Zalogu. Danes je to PC (profitni center) MI Zalog. Če je bilo še leta 2000 v ljubljanski Jati 565 zaposlenih, jih je letos le 235, načrtujejo pa, da bodo odpustili še 50 delavcev. Če je Jata še leta 2000 dosegla 235 milijonov tolarjev dobička, se zdajšnja enota v okviru PP kopije izgubah. Tem podatkom primeramo se je zmanjšala tudi tedenska proizvodnja. Medtem ko so v letu 2000 proizvedli tedensko 360 ton raznih izdelkov, jih proizvedejo zdaj le 135 ton. Ob vsem tem so se bistveno povečale cene piščančjega mesa. Medtem ko je leta 2000 kilogram piščanca za raženj v okviru Jate stal 650 tolarjev, se je cena po pripojitvi k PP oz. po sovražnem prevzemu s strani ptujske družbe povečala na 849 tolarjev. To pa je 30-odstotna podražitev. Spomnimo, da je sredi leta 2002 PP na urad za varstvo konkurence, ki ga vodi Andrej Plahutnik, poslala dokaz, da s pripojitvijo ne bo dražila mesa in izdelkov. Novico o tem je 1. avgusta 2002 objavil časnik Delo. To je bila tudi podlaga za to, da je urad dal dovoljenje za t. i. pripojitev. Dokazi danes kažejo, da v PP niso mislili resno oziroma da so urad preprosto zavajali. Tudi zaloge mesa so bile leta 2000 v Jati minimalne, kar je razvidno iz bilanc družbe. Danes so te izredno visoke, veliko mesa naj bi zaradi pretečenega roka uporabe zavrgli oziroma ga dali v predelavo družbi Koto. Zaposleni tarnajo

nad slabimi plačami, neperspektivnostjo in nemotiviranostjo. Moti jih tudi to, da imajo premalo dela, da vodstvo odpravlja dodatke, "zakola naj bi bilo le za 10 ur na teden".

Bo kdo odgovarjal?

Nasprotno temu smo pred dve letoma pisali o tem, da so bili zaposleni v nekdanji delniški družbi Jata zelo zadovoljni, plače so bile bistveno višje od povprečja dejavnosti, prejeli so posojila za stanovanja, deležni so bili motivacije in napredovanja, imeli pa so predvsem veliko dela. Spomnimo, da je bila povprečna plača v Jati v letu 2000 205.000 tolarjev bruto, medtem ko je bila v PP le 162.000 tolarjev. Nezadovoljni naj bi bili tudi kupci. V Jati so namreč zanje skrbeli tudi tako, da so vsako leto uvedli vsaj 20 novih izdelkov, uveljavljali so tudi varovalna živila. Najpomembnejše pa je, da so imeli več kot 60 zelo donosnih diskontov po Sloveniji. Relativno zadovoljni so bili tudi rejci perutnine oziroma kooperanti. Danes je drugače. Kakovost mesnih izdelkov PP je čedalje slabša, razlog za to pa po pripovedovanju naših virov tiči v osiromašenih recepturah in nestabilni kakovosti. "Cene so previsoke, ni razvoja ali pa ga je zelo malo, novih izdelkov ni," pravijo naši viri. V PP so odpravili nekaj zelo privlačnih izdelkov, na primer zelo donosno znamko mačke in pasje hrane. Zaprli so diskonte, v katerih smo potrošniki izdelke kupovali s popusti, ki so znašali od 15 do 30 odstotkov. "Menim, da je potrošnja mesa v Sloveniji padla vsaj za 30 odstotkov tudi zaradi previsokih cen perutnine," pravi eden od naših sogovornikov. Poleg tega številni rejci svoje nezadovoljstvo s politiko PP in Romanom Glaserjem izražajo tudi tako, da opuščajo pitanje piščancev, se preusmerjajo v druge dejavnosti ali pa so se preusmerili k družbi Pivka. Razlogov za to, da bi nekdo v Sloveniji odgovarjal za pred dobrima dvema letoma odobreno združitev, pripojitev ali sovražni prevzem (kakor koli to poimenujemo) ljubljanske Jate s strani PP, je torej več kot dovolj. Dokazov za to, da za vsem stoji tudi vladajoča politika, pa tudi. Vprašanje je le, ali bo kdo zares odgovarjal in ali ne bodo vsega tega "plačali" le zaposleni.

Vida Kocjan

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.

Loke 22

1412 KISOVEC

tel.: 03 56 57 150

fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

Negativno mnenje revizorjev računskega sodišča za poslovanje mestne občine Maribor zaradi prodaje zemljišč brez sklepov, previsokih cen vode, nepravilnosti pri plačah, oddaje del brez javnega naročila, napak pri podeljevanju koncesij in plačevanja brez pogodb.

Revizorji računskega sodišča so pregledali poslovanje mestne občine Maribor za leto 2002 in ugotovili več nepravilnosti, zaradi česar so občini izrekli negativno mnenje. Zaradi tega mora občina v roku treh mesecev po prejemu revizijskega poročila račun-

Cvek za Soviča

skemu sodišču predložiti odzivno poročilo. To pomeni, da morajo sprejeti popravilne ukrepe, iz katerih bo razvidno, da so nepravilnosti odpravljene. Gre za mestno občino z dobrimi 114 tisoč prebivalci, na dan 31. decembra 2002 pa je bilo v občinski upravi 242 zaposlenih. Občina ima šest krajevnih skupnosti in enajst mestnih četrti, hkrati pa je ustanoviteljica ali soustanoviteljica enainpetdesetih javnih zavodov in petih javnih podjetij. V letu 2002 je imela 15,8 milijarde tolarjev prihodkov, večino od tega (slabih 11,5 milijarde tolarjev) iz naslova davčnih prihodkov, hkrati pa so odhodki presegali prihodke za 1,2 milijarde tolarjev. Ob vsem tem se občina ni zadolževala na novo, ampak je odplačala še 8,2 milijarde tolarjev starih dolgov.

Številne pomanjkljivosti

Revizorji so ugotovili, da občina v bilanci stanja na dan 31. 12. 2002 ni izkazala dolgoročne obveznosti do javnega zavoda Športni center Maribor za sofinanciranje razširitve in posodobitve zimskega kopališča Pristan v Mariboru v znesku 231,2 milijona tolarjev. Revizorji so pregledali tudi obveznosti, ki so zapadle v plačilo v letu 2002, vendar v tem letu niso bile plačane. Ugotovili so, da je občina prevzela obveznosti nad veljavnim

proračunom v skupnem znesku 288,3 milijona tolarjev. Občina je sicer pojasnjevala, da v letu 2002 zapadlih obveznosti niso poravnali pravočasno, ker odgovorni delavci občinskih upravnih organov niso zagotovili pogojev za plačilo. Na ustreznih proračunskih postavkah veljavnega proračuna namreč ni bilo načrtovanih sredstev za plačilo teh obveznosti.

Premoženje prodajali brez sklepov

Revizorji so pregledali tudi prihodke občine, in sicer prihodke od nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, kapitalske prihodke in druge nedavčne prihodke. Pri preverjanju t. i. kapitalskih prihodkov, ki predstavljajo 8 odstotkov vseh prihodkov občine (1,31 milijarde tolarjev), so revizorji ugotovili nekatere nepravilnosti. Občina namreč ni imela ustreznega sklepa mestnega sveta za prodajo premoženja. V letu 2002 je javno podjetje v imenu občine sklenilo tri pogodbe za prodajo stavbnih zemljišč v skupnem znesku 363,7 milijona tolarjev. O prodaji teh zemljišč pa ni odločal mestni svet. Gre za prodajo zemljišč Območni obrtni zbornici Maribor v višini 53,5 milijona tolarjev, družbi Rutar, pohištvo Maribor v višini 271,2 milijona tolarjev in družbi Gramar Maribor v višini 38,9 milijona tolar-

jev. V programu prodaje občinskega premoženja za leto 2002 so določena le območja in predviden obseg zemljišč, niso pa navedene parcelne številke in ocenjene vrednosti zemljišč. V zakonu o lokalni samoupravi in statutu mestne občine Maribor pa je določeno, da odločitev o prodaji delov premoženja občine sprejme mestni svet. Občina teh določil ni upoštevala, saj je javno podjetje v imenu in za račun občine prodalo zemljišča brez ustreznega sklepa mestnega sveta o prodaji. Občina je revizorjem pojas-

nila, da je nadzorni odbor priporočal županu, naj preveri ustreznost organiziranosti gospodarjenja s stavbnimi zemljišči. Služba finančnega nadzora je v letu 2002 predlagala odpravo javnega podjetja. Župan je predlog poslal mestnemu svetu, vendar ga je leta zavrnil. Občina naj bi tudi dopolnila navodilo o izvrševanju proračuna v delu, ki se nanaša na prodajo občinskega premoženja. Tako naj bi zagotovila prodajo le tistega premoženja, ki ga bo določil mestni svet.

Previsoka cena vode

Za druge nedavčne prihodke – ekološki tolar – je občina uporabljala različne izraze, kot so namenska sredstva v ceni storitev za graditev centralne čistilne naprave, investicijski namenski vir, ekološki tolar. Z odlokom o proračunu je mestni svet določil, da se zbrana sredstva, ki se pobirajo v ceni vode, nakažejo v proračun občine kot namenska sredstva za graditev centralne čistilne naprave in kolektorja. Sredstva iz ekološkega tolarja je na podlagi pogodbe na žiroračun občine mesečno nakazoval Mariborski vodovod. V pogodbi je določeno, da je ekološki tolar sestavni del kalkulacije cene vode, ki ga Mariborski vodovod pobira v imenu in za račun občine ter ga mesečno nakazuje v proračun občine. V prvem

Boris Sovič, župan mestne občine Maribor, letos kandidira na listi ZLSD za poslanca v državnem zboru in meni, da bo lahko funkcijo župana opravljal neprofesionalno. Ob takšnih napakah, kot so jih ugotovili revizorji, tega dela še kot profesionallec ne zmore.

dleno pogodbe je navedeno, da je ustavno sodišče v letu 1997 razveljavilo odlok o taksah za obremenjevanje okolja mestne občine v delih, ki se nanašajo na predpisovanje takse za obremenjevanje okolja zaradi ustvarjanja odpadkov pri čiščenju komunalnih odpadnih vod. Mestni svet je 1997 sprejel sklep o povišanju cen komunalnih storitev v vrednosti odpravljenih občinskih taks za obremenjevanje okolja. Odpravljen občinski takso, znižano za prometni davek, je občina vključila v ceno vode. Zaračunavanje ekološkega tolarja, to je namenskih sredstev za graditev in delovanje centralne čistilne naprave, v ceni vode za vse odjemalce vode nima pravne podlage. Lokalna skupnost lahko predpiše davke in druge dajatve ob pogojih, ki jih določata ustava in zakon. Količina porabljene vode ne more biti podlaga za določitev plačila zaradi onesnaževanja vode. Občina je to pojasnjevala s tem, da obstaja pravna podlaga za zaračunavanje ekološkega tolarja oziroma investicijskega namenskega vira in za nakazilo teh sredstev v proračun občine. Če bi denar zadržal Mariborski vodovod, bi imel izkazan dobiček na prodani kubični meter vode. Občina je pojasnila, da je za graditev vodovodne infrastrukture zagotavljala sredstva iz proračunskih virov. Z Mariborskim vodovodom je občina julija 2003 sklenila pogodbo o ureditvi razmerij ob vnaprejšnjem plačilu sredstev namenskega investicijskega vira za financiranje graditve in delovanja centralne čistilne naprave. V pogodbi je določeno, da Mariborski vodovod mesečno plačuje občini odškodnino za uporabo infrastrukture in da nakaže ta denar občini vnaprej v 30 dneh po podpisu pogodbe za leti 2003 in 2004 v skupnem znesku 600 milijonov tolarjev. Revizorji so ugotovili, da ukrep občine ni ustrezen, saj za zaračunavanje odškodnine za uporabo infrastrukture občina nima pravne podlage v zakonih. Sredstva iz investicijskega namenskega vira, ki je sestavni del kalkulacije cene vode, se lahko glede na določila navodila za oblikovanje cen porabljajo za zamenjavo izrabljenih vodovodnih omrežij.

Napake tudi pri koncesijah

Iz naslova prihodkov od koncesij

za oglaševanje je občina leta 2002 prejela slabih 60 milijonov tolarjev oziroma 0,4 odstotka vseh prihodkov. Revizorji so ugotovili, da je občina nezakonito podaljšala koncesijske pogodbe. Sicer pa je občina v letu 1996 in 1998 s šestimi koncesionarji sklenila koncesijske pogodbe za izvajanje gospodarske javne službe oglaševanja za obdobje petih let. V letu 2002 je z vsemi sklenila dodatke k osnovnim pogodbam in tako podaljšala koncesije do 31. decembra 2005. V zakonu je določeno, da se koncesija podeli na podlagi javnega razpisa, koncesijska pogodba pa se sklene za obdobje petih let. Občina teh določil ni upoštevala. Sicer pa gre za podaljšanje koncesije z naslednjimi družbami: Metropolis Media Maribor, Proreklam Europlakat Ljubljana, Madison Maribor, Nigrad Maribor, Snaga Maribor in Idea design Maribor.

Napačno obračunane plače

Med odhodki, teh je bilo več kot 17 milijard tolarjev, so revizorji preverili plače in druge izdatke za zaposlene, delne tekoče odhodke in investicijske odhodke ter tekoče in investicijske trasferje. Za plače 242 zaposlenih je občina v letu 2002 porabila 1,1 milijarde tolarjev, kar je 6 odstotkov vseh odhodkov. Pri tem so revizorji ugotovili nepravilna določila v pravilniku o sistematizaciji. V osmih primerih je bilo ugotovljeno, da so delavci razporejeni na delovna mesta, za katera sta določeni dve stopnji izobrazbe, kar ni v redu. V štirih primerih je bilo ugotovljeno, da občina v pravilniku o sistematizaciji

zaciji za netipična delovna mesta ni določila količnika za določitev osnovne plače. Občina tudi ni upoštevala določil zakona o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in v organih lokalnih skupnosti. Na podlagi ugotovitev revizorjev so morali na občini posameznikom izdati nove odločbe. Poleg tega so revizorji ugotovili, da je občina na podlagi dveh odločb obračunavala in izplačevala delavcu dodatek v višini 5,55 odstotka osnovne plače za opravljanje nalog, ki ne sodijo v opis njegovega delovnega mesta. Za leto 2002 je bil dodatek izplačan v znesku 161 tisoč tolarjev. Poleg tega je občina izplačala delavcem občinske uprave del plače za delovno uspešnost v znesku, ki na letni ravni ni presegel zgornje zakonsko določene meje. Revizorji so ugotovili, da je direktorica mestne uprave razporejala del sredstev za delovno uspešnost posamezne organizacijske enote na podlagi pravilnika iz leta 1997, ki sploh ni bil sprejet, zato ni predstavljal zakonite podlage za določanje delovne uspešnosti.

Denar kar brez pogodb

Revizorji so odkrili, da odhodki za investicijo v Kazensko-popravni dom Maribor niso bili načrtovani s proračunom. Kljub temu je občina domu plačala 12,2 milijona tolarjev, čeprav je bila investicija načrtovana šele v letu 2004, in še to v znesku 10 milijonov tolarjev. Večje nepravilnosti so revizorji odkrili tudi pri tekočih in investicijskih transferjih. Teh je bilo v višini 13 milijard tolarjev in predstavljajo kar 76 odstotkov vseh odhodkov

občine. Revizorji so odkrili, da je občina v osmih primerih izplačala tekoče transferje prejemnikov sredstev v skupnem znesku 135,6 milijona tolarjev, ne da bi z njimi sklenila pisne pogodbe. Gre za Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše, Mariborsko knjižnico in Javni zavod za zaščito in požarno reševanje.

Najprej denar, šele nato pogodbe

Pogodbe o izvajanju rednega zimskega vzdrževanja cest je bila sklenjena 18. aprila 2002, izplačilo v znesku 38,8 milijona tolarjev pa se nanaša na vzdrževanje, opravljeno v februarju 2002. Pogodba o izvajanju rednega vzdrževanja javne razsvetljave je bila sklenjena 9. aprila 2002, izplačilo v znesku 4,4 milijona tolarjev pa se nanaša na vzdrževanje, opravljeno februarja tega leta. Pogodba za izvedbo naprav in ukrepov za umirjanje prometa je bila sklenjena aprila, izplačilo v znesku 987 tisoč tolarjev pa je bilo opravljeno marca tega leta.

Občina brez razvojnih načrtov

Občina tudi nima razvojnega načrta graditve in vzdrževanja občinskih cest, program vzdrževanja pa je pomanjkljiv. Program vzdrževanja cest za leto 2002 je bil nepopoln, občina ni imela programa za vzdrževanje vodovodnega omrežja in požarne vode. Občinski mestni svet je šele junija 2003 sprejel program voda za obdobje od 2003 do 2012. Občina ni sprejela odloka o ustanovitvi javnega zavoda Mariborska knjižnica, kar je v nasprotju z zakonom o knjižničarstvu. Poleg tega je občina julija 2002 brez javnega razpisa oddala dodatna dela in večji obseg del v znesku 29 milijonov tolarjev za graditev kanalizacije vključno z ureditvijo cest, hišnih priključkov in sanacijo vodovoda mestne četrti Jože Lacko. Znesek dodatka k pogodbi znaša 53 odstotkov vrednosti iz osnovne pogodbe, s tem pa je občina kršila določila zakona o javnih naročilih.

Sovič ugotovitvam oporeka

Takoj po objavi poročila je župan Boris Sovič, ki je odgovoren za napake, ugotovitvam računskega sodišča oporekal. Dodati pa moramo, da so nepravilnosti številne, zato negativno mnenje računskega sodišča ne preseneča.

RAČUNARNO REŠENJE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Na podlagi preračuna skladno s 79. člena Zakona o računski sodbi
(ZlakaRS¹). Uradni list RS, št. 11/01 in 1/04 (ur. l.) št. 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884,

Računsko sodišče je v poslovanju mestne občine Maribor našlo veliko napak.

Bolnišnica Izola leži na zares atraktivnem kraju in ima vse možnosti za razvoj. Namesto načrtovane širitve za komercialne namene in graditve stanovanj za bolnišnično osebje država s pomočjo občine Izola parcele okrog nje prodaja za bagatelno ceno.

Parcela Milojke Kolar, črna gradnja na območju parka Svetilnik, graditev hitre ceste na odseku Koper–Izola so le nekatere stvari, ki kažejo na osebnost Brede Pečan, županje občine Izola in kandidatke ZLSD na prihajajočih državnozborskih volitvah.

Foto: Vida Kocijan

Grehi Brede Pečan

Breda Pečan je svoji prijateljici in sošolki Milojki Kolar, državni sekretarki na ministrstvu za finance (ta je ljubljanka tako Antona Ropa kot Dušana Mramorja, nekaj časa pa je bila celo tesna sodelavka Nade Klemenčič v Zavarovalnici Triglav), tudi s pomočjo svoje sorodnice omogočila sporno zamenjavo dveh parcel za zidljivega zemljišča na eni najlepših obmorskih lokacij. Zemljišče na parcelni številki 178/1 v izmeri več kot 3.000 kvadratnih metrov je bilo v lasti države. Poleg te parcele je Kolarjeva "dobila" še sosednjo, manjšo parcelo. V katastrski občini naj bi bile kot lastnice vpisane občina Koper, občina Izola in Republika Slovenija. V imenu države naj bi z zemljišči upravljalo ministrstvo za zdravje, ki ga vodi Dušan Keber (LDS). Sporno zemljišče leži tik pod izolsko bolnišnico in je po mnenju mnogih najlepši razgledni kraj. Poleg tega je med Izolani slišati očitke na račun Brede Pečan pri graditvi nekaterih objektov na območju parka Svetilnik, ki bi jih morali inšpektorji kot črno gradnjo v začetku tega tedna že porušiti, pa tega iz javnosti neznanih razlogov niso storili. Slišati je, da jih je strah. Sporna je tudi nameravana graditev obvoznice med Koprom in Izolo, ki naj bi po županjinem navodilu potekala po povsem neprimer-

ni trasi. Grehov je torej veliko. Brede Pečan nepravilnosti ne motijo, svojo voljo je pripravljena uveljaviti za vsako ceno, zato jo imenujejo Breda Beton. Med Izolani vlada prepričanje, da bi, če bi do sporne zamenjave zemljišča Kolarjeve prišlo v pristojnosti občine Koper, Boris Popovič, župan mestne občine Koper, že sedel v priporu. Pečanovi pa se ne zgo- di nič, četudi poznavalci razmer za- trjujejo, da je v primeru Milojke Kolar kršila 261. člen kazenskega zakona, po katerem je zagrožena zapor- na kazen od enega do petih let.

Parcela Kolarjeve

Pretekli teden so upravo izolske bolnišnice obiskali kriminalisti Policijske uprave Koper. Od vodstva

so zahtevali podrobne informacije in dokumentacijo o prodaji sporne- ga zemljišča, ki ga je kupila Milojka Kolar. Gre za parcelo, na kateri naj bi bolnišnica po prvotnih načrtih (ti naj bi v zadnjem času menda kar po- niknili) gradila stavbe za komercial- no-zdraviliške programe in stanova- nja za zdravstveno osebje. Po neka- terih ocenah gre za 19 hektarjev stavbnih zemljišč, nekatera od njih so tudi v lasti zasebnikov. Med dru- gim imajo 11.620 kvadratnih met- rov zemlje znani Koprčani, kot so: Branko Andrejašič, Anton Borut, Dolores Debernardi, Lucijana Frane- tič, Branko Simonovič in Diego Ži- gante, vendar so ta zemljišča na dru- gem koncu, to je na hribu med Kop- rom in Bolnišnico Izola. Milojka

Kolar je leta 2001 kupila parcelno šte- vilko 4.321, ki leži na hribu pod izol- sko bolnišnico. To zemljo naj bi bila kupila od italijanske lastnice. Iz lo- kacijske informacije, ki je bila izda- na konec leta 2001, je razvidno, da gre za zemljišče znotraj območja stavbnih zemljišč, kar pomeni, da se ureja z zazidalnim načrtom ožjega območja bolnišnice. Kmalu pa naj bi bila Kolarjeva ugotovila, da ob robu zemljišča poteka kanalizacija bolniš- nice, čeprav je težko verjetno, da te- ga ni videla že ob nakupu, saj na ka- nalizacijo kažejo veliki kanalizacijski jaski. Vse skupaj naj ji ne bi bilo všeč, zato je ministrstvo za zdravje prosila za zamenjavo zemljišča. To je njeni prošnji ugodilo, občina Izola pa svoje predkupne pravice, ki jo je imela na zemljišču, ni uveljavljala. Ko se je o tem začelo govoriti v javnosti, naj bi bila Breda Pečan najprej večkrat ustno zanikala, da bi občina imela predkup- no pravico na t. i. novem zemljišču Kolarjeve. Ker naj tega ne bi bilo, je občina 18. avgusta letos Kolarjevi iz- dala potrdilo, da občina ne uveljav- lja predkupne pravice na nobeni od parcelnih števil (zemljišče se nam- reč sestoji iz dveh parcelnih števil). S tem je ministrstvo za zdravje do- bilo zeleno luč za zamenjavo, kopr- ska davčna uprava pa je že 11. avgus- ta letos Bolnišnici Izola poslala od-

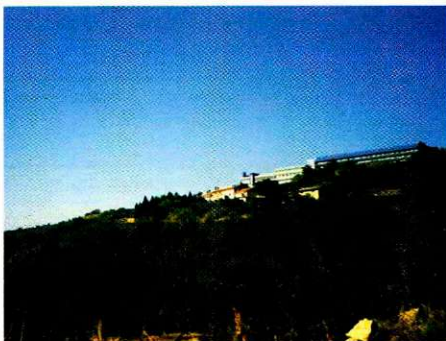
Breda Pečan, županja občine Izola, po- slanka in kandidatka ZLSD za poslanko, ima na vesti veliko grehov.

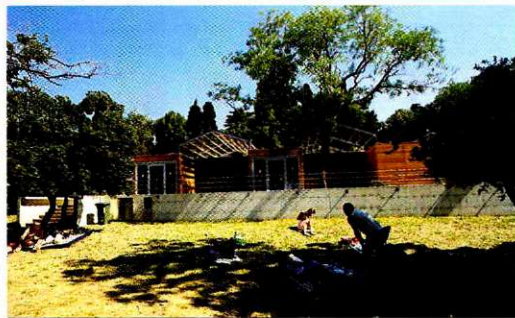
Milojka Kolar, državna sekretarka na mi- nistrstvu za finance in sošolka Brede Pe- čan, je po zvezah prišla do dragocene- ga zemljišča pod izolsko bolnišnico.

Na območju parka Svetilnik je Pečanova dovolila več črnih gradenj.

Na tem kraju, nad kmetijo Valterja Božiča in pod Bolnišnico Izola, ima Milojka Kolar zemljišče v izmeri, ki presega 3.000 kvadratnih metrov.

Objekti na območju parka, ki bi jih morali gradbeni inšpektorji v ponedeljek kot črno gradnjo porušiti, še vedno stojijo. Pečanovi naj bi se bil uklonil celo okoljski minister Janez Kopač, inšpektorji pa pri svojem delu očitno niso neodvisni.

ločbo, po kateri je morala ta v roku enega meseca plačati 15.697 tolarjev davka na promet z nepremičninami. Poznavalci razmer so hitro izračunali, da znesek, ki znaša 2 odstotka od vrednosti zemljišča, pomeni, da je Kolarjeva za dodatnih 787 kvadratnih metrov stavbnega zemljišča, kolikor je pridobila po zamenujavi svojega zemljišča s t. i. državnim premoženjem, kaže na to, da je Milojka Kolar za dodatnih 787 kvadratnih metrov plačala le 784.000 tolarjev. Tolikšna naj bi bila vrednost po oceni zaprisežene cenilke Inštituta za revizijo. Dodajmo, da je ministrstvo za zdravje "prodajalo" stavbno zemljišče, in sicer zato, da se je s tem izognilo razglasu na oglasni deski izolske upravne enote. Če bi zemljišče označili kot kmetijsko, bi veljali drugačni pogoji prodaje. Ob vsem tem je zelo sporna cena doplačila za zemljišče. Pri tem ni zanemarljivo dejstvo, da je Milojka Kolar članica sveta Inštituta za revizijo, katerega članica je tudi cenilka.

Pečanova s pomembnimi zvezami

Breda Pečan je pozneje zanimala informacije, da bi kadar koli dejala, da občina nima predkupne pravice. Pri tem se je izgovarjala, da je občinski svet 13. maja letos spremenil odlok o predkupni pravici, lokacijska informacija za zemljišče Milojke Kolar pa naj bi bila tako izdana pred sprejetjem in uveljavitvijo tega odloka. Pri tem naj bi bilo sporno tudi dejstvo, da je potrdilo o tem, da občina ne uveljavlja predkupne pravice, 18. avgusta letos izdala Ana Jamnik, uslužbenka na občinskem uradu za urejanje prostora. Čeprav naj bi bila Jamnikova sorodnica Brede Pečan, pa Pečanova zatrjuje, da z Jamnikovo ni v nikakršnem sorodstvenem razmerju. Po naših infor-

macijah je bila Ana Jamnik poročena z bratom Brede Pečan, katere deklarski priimek je bil Jamnik. V krvni zvezi Ana Jamnik in Breda Pečan res nista, sta pa bili v svaštvu, zato je zatrjevanje Pečanove zavajanje javnosti. Pečanova ima tudi v Ljubljani "močne" zveze, če temu lahko tako rečemo, saj je Borut Jamnik, predsednik Kapitalske družbe, njen nečak. Nad tem dejstvom so bili presenečeni tudi nekateri vidni predstavniki LDS, to je stranke, ki je Jamnika postavila za predsednika uprave KAD.

Kar velja za Kolarjevo, ne velja za druge

Če je izolski občinski svet maja letos res spremenil občinski odlok o predkupni pravici za parcelo Kolarjeve, pa se marsikdo v Izoli čudi dejstvu, da tega niso storili za kmetijo Valterja Božiča. V tem primeru je občina namreč uveljavljala predkupno pravico, četudi je Valter Božič do vpletanja občine zelo nezaupljiv. Kljub njegovim prizadevanjem in spremenjenemu odloku, kakor zatrjuje Pečanova, pa te pravice z zemljišč, ki ležijo neposredno pod parcelo Kolarjeve, občina ni umaknila, kar kaže na dvojna županjina merila.

Ali se inšpektorji koga bojijo?

V ponedeljek bi morali inšpektorji začeti podirati črno gradnjo v parku na izolskem Svetilniku. Gre za to, da se je izolska Komunala lotila urejanja območja parka na Svetilniku, za kar pa ni pridobila nikakršnih dovoljenj. Zato je koprski gradbeni inšpektor zahteval odstranitev betonske ploščadi in nekaj kioskov, v katerih naj bi med turistično sezono opravljali gostinsko dejavnost. Na dela brez ustrezne dokumentacije so se odzvali tudi Izolani, Breda Pečan pa je dejala, da ima Komunala pri to-

vrstnih posegih "močno podporo njenega urada". Ves čas je zatrjevala, naj bi bila podlaga za posege na območju parka poleti 2001 sprejet odlok o prepovedi delitve parcel, graditve in spremembe kulture zemljišča za območje prihodnjega prostorsko-izvedbenega načrta Pri Svetilniku". Ta listina naj bi bila podlaga za izdajo lokacijske informacije, na podlagi katere je občinska uprava dovolila sporni poseg. Vsak, ki se kakor koli spozna na to, ve, da je lokacijska informacija listina, ki ima povsem drug pomen in nikakor ne more nadomestiti ne lokacijskega ne gradbenega dovoljenja. Rušenje črne gradnje naj bi bilo po naših informacijah zastalo zato, ker si gradbeni inšpektorji svojega dela ne upajo opraviti. V primeru črne gradnje podjetnika Stroja so to nalogo brezpogojno izvršili. Očitno je, da je Breda Pečan tako močna, da se pred njo uklanja celo Janez Kopač, minister za okolje in prostor. Inšpektorji spadata namreč v njegovo pristojnost.

Odsek ceste po županjini želji

Naslednji večji očitek, ki ga je med Izolani slišati na račun županje, je nameravana graditev hitre

ceste na odseku med Koprom in Izolo. Po zamisli županje Pečanove naj bi potekala tako, da bi bil pod Mačkovcem in krajem, kjer leži prej omenjena zavarovana kmetija Valterja Božiča, zgrajen predor. Ta bi bil zgrajen tako, da bi segal do vogala Božičeve hiše, nato pa bi bil zgrajen nasip do naslednje hiše. Ne samo da bi pri tem porušili najmanj nadaljnje štiri hiše, uničenih bi bilo tudi veliko najboljših zemljišč. Če odmislimo estetskost takšnega posega v prostor, bi kmet Valter Božič (in drugi) ostal brez nujno potrebne kmetijske zemlje. Na Obali se takšnemu posegu zelo upirajo, saj obstajajo boljše možnosti za cestno traso, vendar naj bi bila Pečanova neomajna v svoji zamisli. Samo v Kopru naj bi tej trasi nasprotovalo več kot 300 ljudi, izredno nezadovoljen je tudi Valter Božič in seveda veliko Izolanov. Ali bodo pri tem uspešni ali ne, je odvisno tudi od tega, ali bo Breda Pečan drugo nedeljo na državnoborskih volitvah dobila dovolj glasov ali pa bo Pečanova in z njo ZLSD v Izoli končno poražena. V Kopru je pred leti že prišlo do preobrata. Je letos in čez dve leti, ko bodo lokalne volitve, na vrsti Izola? **Vida Kocjan**

www.radiodur.si

Nismo največji, nismo najboljši, nismo najlepši
in nismo najbolj trapasti.

01 / 520 5000

Ob sklepanju koalicijske pogodbe leta 2000 je vladna koalicija na področju stanovanj veliko obljubljala, v naslednjih štirih letih pa bolj malo izpolnila.

Pa si pogledimo nekaj večjih obljub, ki jih je pred štirimi leti na področju stanovanja politike obljubljala takratna vladna koalicija. Kot je zapisano v koalicijski pogodbi, bodo koalicijske partnerice v naslednjih štirih letih sprejele številne ukrepe, s katerimi bodo podprle izvajanje nacio-

Foto: Dane Kviric

Kje so stanovanja, študentski bloki?

nalne stanovanjske varčevalne sheme. Prav tako bodo v naslednjih štirih letih pospešile graditev neprofitnih in socialnih stanovanj, za kar bodo sprejeli še posebne ukrepe; spodbujale bodo partnerski odnos med občinami in državo, ki bo občine spodbudil k večjih graditvi tovrstnih stanovanj; do konca leta 2001 bodo zakonsko uredile posredovanje v prometu z nepremičninami; zakon bo uvedel licence za nepremičninske agencije in zavaroval potrošnike pred goljufijami pri prodaji novogradnje; v roku dveh let, to je do konca leta 2002, bodo sprejeli zakon (zakon o hipotekarnih obveznicah), ki bo urejal finančne instrumente, kar bo omogočilo racionalnejše financiranje graditve socialnih in neprofit-

nih stanovanj; podprli čimprejše sprejetje novega stanovanjskega zakona, posebno pozornost pa bodo namenili graditvi študentskih stanovanj, stanovanj za mlade družine in stanovanj za starejše in invalide.

Nacionalna varčevalna shema ni dosegla zelenih učinkov

Če pogledamo, katere od natehtih obljub je vlada v zadnjih štirih letih uresničila, vidimo, da je bilo takih bore malo, tiste, ki so bile uresničene, pa niso bile uresničene do konca. Slednje velja zlasti za nacionalno varčevalno shemo, ki jo je vladna koalicija sicer podpirala, vendar pa njena podpora ni bila takšna, da bi bila shema bistveno bolj učinkovita. Tako denimo še vedno

velja, da si povprečen državljani, ki v nacionalni varčevalni shemi mesečno privarčuje 30.000 tolarjev, po petih letih, kolikor znaša najkrajša doba varčevanja, s šestimi milijoni, kolikor jih na koncu skupaj z bančnim posojilom dobi za nakup stanovanja, vsaj v Ljubljani ne more kupiti niti garsonjere, kaj šele kakšnega večjega stanovanja, ki ga zagotovo potrebuje na primer mlada družina. Da je nacionalna shema tudi v tem mandatu ostala neučinkovita, predvsem pa nedosegljiva za socialno šibkejši sloj prebivalstva, ki naj bi mu bila v prvi vrsti namenjena, dokazuje tudi statistika, ki pravi, da skoraj polovica varčevalcev po koncu varčevanja ne bo kupila stanovanja oziroma ga bo kupila že prej.

Graditev socialnih in profitnih stanovanj ne narašča

Neuresničena ostaja tudi vladna obljuba, da bo pospešila graditev neprofitnih in socialnih stanovanj. Število letno zgrajenih tovrstnih stanovanj ostaja na približno isti ravni kot v letih pred 2000, hkrati pa njihovo število se najprej ostaja bistveno nižje, kot so dejanske potrebe po takšnih stanovanjih. Tako bi po podatkih ministrstva za okolje, prostor in energijo ta čas za izenačenje ponudbe in povpraševanja po takšnih stanovanjih potrebovali kar 120.000 dodatnih neprofitnih in socialnih stanovanj, nekatere grobe ocene pa govorijo še o višjih številkah, to je, da bi jih potrebovali okoli 180.000. Glavni problem je v tem, da državi, torej vladni

Stanovanjski sklad je edina institucija, ki je v tem mandatu kolikor toliko "krpala" zgočo stanovanjsko problematiko.

Število študentskih sob se v mandatu te vlade praktično ni povečalo. Še vedno od štiri do pet tisoč študentov vsako leto na začetku študijskega leta ostane na cesti.

Vladna koalicija je za leta 1998-2005 napovedala graditev 2.253 stanovanj letno (v javnem sektorju), v letu 2004 pa bo v najboljšem primeru zgrajenih okoli 1.500 stanovanj.

Janez Kopač: minister, ki je veliko obljubljal, pa bolj malo naredil.

Če bi vladna koalicija pravočasno izpolnila svojo obljubo, da bo do konca leta 2001 sprejela zakonodajo, ki bo preprečila goljufije pri nakupu nepremičnin, do goljufije v Zbiljskem gaju zagotovo ne bi prišlo.

koaliciji, v tem mandatu ni uspelo uresničiti obljube, zapisane v koalicijski pogodbi, ki pravi, da bo občine spodbudila h graditvi neprofitnih in socialnih stanovanj. Tako se po podatkih ministrstva kar tretjina slovenskih občin sploh ne loteva zidave tovrstnih stanovanj, druga tretjina pa to počne v bistveno manjšem obsegu, kot bi bilo potrebno. Dovolj zgovoren je pri tem podatek, da občine letno zgradijo okoli petsto neprofitnih stanovanj, kar pomeni, da bi za končno uskladitev ponudbe in povpraševanja potrebovali 360 let.

Zavarovanje kupcev prepozno

Ena izmed neuresničenih obljub zdajšnje vladne koalicije je ostala tudi obljuba, da bo vladna koalicija do konca leta 2001 zakonsko uredila posredovanje v prometu z nepremičninami. Zakon naj bi uvedel licence za nepremičninske agencije in zavaroval potrošnike predvsem pri prodaji novogradenj. Res je parlament pred kratkim sprejel zakon o varstvu kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb, ki naj bi kupce stanovanj in hiš zavaroval pred goljufijami, vendar je

bil zakon sprejet najmanj tri leta pozneje, kot je v koalicijski pogodbi obljubila vladna koalicija, in vsaj nekaj mesecev ali let prepozno za kupce stanovanj oziroma hiš v Zbiljskem gaju. Če bi namreč vladna koalicija pravočasno uresničila obljube in omenjeni zakon sprejela prej, se zagotovo ne bi moglo zgoditi, da bi Mebles IMS od kupcev že pred zgraditvijo stanovanj pobral denar, nato pa stanovanj ne zgradil, ker bi šel v stečaj, za nameček pa bi nanje dal še hipoteko za posojila, najeta pri Abanki. Enako velja za kupce stanovanj na Brodu, ki jih je gradil Holding IPC. Podjetje je šlo v stečaj, kupci pa so ostali brez stanovanj in brez denarja.

Minimalno povečanje števila sob za študente

Podobno neučinkovita kot pri zavarovanju kupcev stanovanj je bila vladna koalicija pri graditvi študentskih sob, za katere smo zlasti iz SMS večkrat slišali, da jih bo z leti bistveno več. Tako je bilo v študijskem letu 1999/2000, slabega pol leta prej, kot je sedanja koalicija prevzela vladno, študentom po vsej Sloveniji na voljo 9.198 študentskih sob. V naslednjih letih, do študijskega leta 2002/2003, se je ta številka znižala na 9.009, nato pa v letošnjem študijskem letu vendarle nekoliko narasla, na 9.655 študentskih sob. Povečanje števila študentskih sob v mandatu te koalicije je bilo torej minimalno, čeprav je res, da je vladna koalicija nadaljevala projekt, s katerimi naj bi se število sob za študente v naslednjih letih vendarle povečalo. Tako je ta čas v teku pred štirimi leti sprejeti projekt prenove in graditve študentskih domov, ki do leta 2008 predvideva 2.260 novih ležišč za študente. V Mariboru naj bi tako konec tega meseca odprli nov študentski dom, ki bo sprejel 157 stu-

dentov. Julija naslednje leto naj bi bil prav tako v Mariboru zgrajen še en študentski dom, ki bo sprejel 253 študentov. V začetku predvolilne kampanje sta bila položena tudi temeljna kamna za študentska domova pri Litostroju in na Poljanah v Ljubljani, ki naj bi bila zgrajena do julija leta 2006. Upamo le, da se z njima ne bo zgodilo tako kot s pediatrično kliniko, za katero je vlada prejšnji mesec položila temeljni kamen, vendar graditi kljub obljubi, da bodo z deli začeli naslednji dan, do danes niso začeli.

Vrsta drugih obljub neuresničena

Neizpolnjena ostaja še vrsta obljub, ki jih je v začetku tega mandata dala vladna koalicija. Tako v parlamentu, kjer imajo večino vladni poslanci, še vedno ni bil sprejet zakon o hipotekarnih obveznicah, za katerega je vladna koalicija ob sklepanju koalicijske pogodbe obljubila, da bo sprejet do konca leta 2002. Prav tako neuresničena ostaja obljuba o stimulaciji graditeljev novih stanovanj, saj se število novih stanovanj – razen nekaj sto stanovanj, ki jih gradi Stanovanjski sklad – v zadnjih štirih letih praktično ni povečalo. Enako neuresničena ostaja obljuba, da bo vladna koalicija posebno skrb namenila graditvi študentskih stanovanj, stanovanj za mlade družine in stanovanj za starejše in invalide, saj vse tri kategorije stanovanj ostajajo na ravni pred letom 2000. Če k vsemu naštetemu dodamo še dejstvo, da Stanovanjski sklad požar na področju stanovanjske problematike bolj gasi, kot da bi ga preprečeval, potem je slika neizpolnjenih obljubah vladne koalicije v tem mandatu popolna. Vprašanje, ki se postavlja, je, ali bodo tisti volivci, ki že več let zamažajo priti do kolikor toliko spodobnega stanovanja, na volitvah za to znali primerno "nagraditi".

Aleš Kocjan

FM 102.1
99.5
stereo
KDS
Radio VIVA
M.Sobota tel:02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
http://www.radio-viva.com
e-mail: viva@radio-viva.com

www.rapplus.com

RADIO PLUS

Slovenjgraška bolnišnica boleha

Fotografije: Primož Lavre/MAG

Diagnoza bolezni bolnišnice v Slovenj Gradcu – pomanjkanje zdravstvenega kadra. Nič novega, saj se s tem problemom srečujejo bolnišnice in druge zdravstvene ustanove po vsej Sloveniji, ne samo na Koroškem.

Že več let poslušamo eno in isto zgodbo, da v Sloveniji primanjkuje zdravnikov in drugega zdravstvenega osebja, a kaj ko vedno vse ostane samo pri besedah, nič pa se dejansko ne izboljša. Pred dvema tednoma se je v Ravnah na Koroškem mudil minister za zdravje Dušan Keber in pred Korošci dejal, da so lahko na splošno zadovoljni z delom slovenjgraške bolnišnice in da so težave, s katerimi se srečujejo, iste narave kot težave v drugih bolnišnicah po Sloveniji.

Nič zato, če gre slabo, da le ne izstopa

Po Kebrovih besedah se torej v bolnišnici Slovenj Gradec ne dogaja nič takega, kar bi izstopalo. Takšnega mnenja pa očitno niso župani koroških občin, ki so napovedali, da bodo na seji sveta koroške regije obravnavali tudi razmere v slovenjgraški bolnišnici. Najprej je treba povedati, da težave niso nastale čez noč, temveč so nanje oziroma na njihove morebitne posledice opozarjali že dlje časa. Ena izmed večjih stisk se kaže na nevrološkem oddelku. Naj se sliši še tako brezupno, vendar je res. Pacienti, ki so se zdravili na nevrološkem oddelku slovenjgraške bolnišnice, so tako rekoč ostali brez nevrologa. Franc Kotnik, edini tamkajšnji specialist nevrolog, je odšel na drugo delovno mesto, kandidata, ki naj

bi ga zamenjal, pa ni. In zakaj ga ni? Ker vodstvo slovenjgraške bolnišnice ni bilo sposobno najti novega, razen neke specializantke, ki pa zaradi nedokončane specializacije še ne more nadomestiti nevrologa Kotnika.

No, slednji pa ni edini, ki je zapustil zdravniške vrste v bolnišnici Slovenj Gradec. Takšno pot sta ubrala tudi Marijan Lužnik in Frenk Kristofelc. Kar je pri njunih odhodih še posebej zaskrbljivo, je to, da sta bila omenjena zdravnika oba ginekologa na ginekološko-porodniškem oddelku slovenjgraške bolnišnice. Namesto šestih so danes na tem oddelku le še štirje zdravniki ginekologi.

Pet tisoč žensk brez ginekologa

V ozadje zgodbe, zakaj sta omenjena ginekologa odšla, se v tem članku ne bomo spuščali, saj je pomembnejše najti odgovor na vprašanje, kaj pomeni njun odhod za pacientke ginekološko-porodniškega oddelka slovenjgraške bolnišnice. To, da si bo moralo novega ginekologa poiskati več kot 5.000 žensk iz koroške in savinjsko-saške regije. Vodstvo slovenjgraš-

ke bolnišnice in ginekologi so odločili, da bo dispanzer za ženske začasno zaprl vrata, saj so se kadrovske razmere tako zaostrele, da ni mogoče njegovo normalno delovanje.

Občinski svetnik mestne občine Slovenj Gradec Robert Rožič je zato v pismu, ki ga je naslovil na naše uredništvo, zapisal, da je videti, kot da nekdo pripravlja teren oziroma razmere za postopno zapiranje bolnišnice v Slovenj Gradcu in da s tem pripravlja Korošce na dejstvo, da bodo morali v prihodnje na zdravljenje v bolnišnice v Mariboru, Celju in v Ljubljani. Kot občinski svetnik je na avgustovski seji opozoril na problematiko odhajanja zdravnikov specialistov, na neurejene delovne razmere in na slabo vodenje bolnišnice. O žgočih problemih se je sam pogovarjal s številnimi sedanji in nekdanji zaposlenimi zdravniki in ti so mu pojasnjevali, s kakšnimi težavami se srečujejo. Rožič, kot pravi, ne zameri samo vodstvu bolnišnice, temveč tudi ministru Kebu, da se tako malo zanima za slovenjgraško bolnišnico. Kot dokaz za to, koliko minister Keber pozna razmere v tamkajšnji bolnišnici, so njegove izjave, da se je dan pred prihodom na Koroško informiral pri enem od članov sveta zavoda o tem, kakšno je dejansko stanje v slovenjgraški bolnišnici, pa še to je storil le zato, ker je bil prej obveščen, da bi mu novinarji utegnili postaviti kakšno vprašanje o tem.

Zaradi vsega, kar se dogaja z bolnišnico v Slovenj Gradcu, je Rožič prepričan, da se morajo Korošci

Minister za zdravje Dušan Keber meni, da dogajanje v slovenjgraški bolnišnici ne odstopa od običajnega dogajanja.

Več kot pet tisoč žensk na Koroškem si bo moralo poiskati novega ginekologa.

odločno in vsi skupaj zavzeti za ohranitev te bolnišnice, njeno posodobitev, razvoj, ohranitev vseh delovnih mest in pridobitev novih.

Zdravniki bi radi pomagali bolnim

Kaj se dogaja v edini bolnišnici na Koroškem, smo povprašali tudi Janeza Lavreta, enega od članov sveta zavoda. Lavre pravi takole: "Zavedamo se, da zdravstvo ni v rožnati situaciji. Razhajanje med zmožnostmi, ki jih lahko zdravnik ponudi, in tistim, kar si lahko država privošč, je velika. Naloga ministrstva pa je, da stvari uskladi. Kako dobro stvari urejajo, se vidi ob težavah, ki so pri nas. Ne samo da je premalo ljudi, njihovo delo se nerazumno omejuje. Zdravniki bi radi pomagali bolnim, radi bi, da ljudje ne bi čakali na preiskave, vendar ni denarja. Tega pa bolnikom ne povedo, ampak omejujejo delo zdravnikov. Prav zaradi tega se veliko zdravnikov odloči poiskati drugo službo, drugo delovno mesto."

Lavre se je med pogovorom dotaknil tudi vprašanja medsebojnih odnosov zdravnikov na delovnem mestu. Če se ne dela več strokovno ali pa se ne more dobro delati, je to velik problem. Meni, da bi moral kolegij oziroma strokovni direktor, če ve za nesoglasja, ustrezno ukrepati. "Če bi bilo takšno ukrepanje pri nas do sedaj opravljeno, težav, v katerih smo se znašli, ne bi bilo," pravi Lavre. Na vprašanje, kaj ima v mislih, ko govori o medsebojnih nesoglasjih in njihovih posledicah, je Lavre odgovoril, da se to nanaša na odhod že omenjenih dveh ginekologov in ne nazadnje tudi nevrologa, ki je po Lavretovem mnenju dovolj dolgo opozarjal na težave, a ga ni nihče jemal resno.

Pa še to. V bližnji prihodnosti se lahko zgodi, da bo slovenjgraška bolnišnica ostala še brez enega zdravnika, in sicer Janeza Lavreta, ki bo, če bo izvoljen za poslanca na državnozborskih volitvah, zapustil zdravniške vrste. **Mihaela Praprotnik**

Bo slovenjgraška bolnišnica zaradi odhajanja zdravnikov morala zapreti vrata?

Član sveta zavoda Janez Lavre je kritičen do stanja v slovenjgraški bolnišnici predvsem zaradi pomanjkanja kadra in dolgih čakalnih dob, ki povzročajo nezadovoljstvo bolnikov.

Slovenjgraški mestni svetnik in kandidat za poslanca Robert Rožič meni, da bi morali slovenjgraški bolnišnici poleg zdravnikov zagotoviti ustrezen razvoj, posodobitev in nove objekte.

Nogometni klub gluhonemih Slovenije; drese za tekmo jim je posodila Nogometna zveza Slovenije.

Brezbrižnost do športa invalidov

Nogometni klub gluhonemih Slovenije iz leta v leto bolj napreduje in zlasti od lani preseneča tako s kakovostno igro posameznikov kot z uigranostjo celotne ekipe.

Nazadnje je organiziral mednarodno nogometno tekmo z ekipo reprezentance gluhih Furlanije Julijske krajine; izvedel jo je v veliki denarni stiski, saj so mu običajni sponzorji športnih prireditev obrnili hrbet. Njihova naslednja želja je odigrati tekmo s poslanci državne zbor. Klub gluhonemih Slovenije je 11. septembra organiziral v Bovcu povratno nogometno tekmo z nogometno reprezentanco Furlanije Julijske krajine in zmagal z 9:3. Od kod takšen uspeh?

Ekipo mladega selektorja neuradne slovenske nogometne reprezentance gluhonemih Gabrijela Kravanja je letošnje prvo mednarodno tekmo (takrat v malem nogometu) odigrala na gostovanju v Vidmu, kamor jo je povabila nogometna reprezentanca gluhih Furlanije Julijske krajine. Žal so gostje iz Slovenije prišli na igrišče brez dresov, saj zanje nimajo denarja, zato so bili videti kot kakšni begunci. Sramoto države, iz kate-

re so prišli tako revnega videza, so vsaj malo oprali z zmago 4:6.

Težko verjamemo, da pristojnih oblastnikov, ki imajo v svojih rokah ključke od vrat, za katerimi so spravljena sredstva za šport in rekreacijo invalidne mladine, ne gane dejstvo, da si mora tako zgledna ekipa, ki lahko dviga življenjski optimizem vrstnikom, skoraj vse stroške pokrivati sama. Za vadbo si morajo izposojati celo žoge. Za mednarodno tekmo pa naj bi bili vsaj oblečeni tako kot njihovi nasprotniki – v nogometne drese.

Tako jim je nekdanji bovški župan in nogometni sodnik, ki je tekmo sodil brezplačno, pri Nogometni zvezi Slovenije izprosil drese vsaj za to tekmo, petdeset tisoč tolarjev pa jim je daroval HIT. Tako "velike" pomoči so bili tekmovalci zelo veseli, saj jim doslej še nihče ni dal tolikšne podpore. Na tekmo jih je pripeljal oče selektorja s kombijem bovškega prevoznika Vencija. Po tekmi pa jih je brez običajnega glasnega slavlja, ki ga prirejajo drugi klubi in njihovi navijači, tiho odpeljal ... Pravzaprav so skromno prišli, športno zmagali, se objeli in veselo poklepotali z vrstniki iz sosednje dežele ter odšli! Zanje pika na i ni bil izid, ampak prijateljsko srečanje. **Miran Mihelič**

Prepovedan uvoz

Evropska zveza je do 31. marca 2005 podaljšala veljavnost embarga na uvoz perutnine in ptic iz več azijskih držav, ki jih je prizadela ptičja gripa. Prepoved se nanaša na Tajsko, Kambodžo, Indonezijo, Japonsko, Laos, Pakistan, Kitajsko, Južno Korejo, Vietnam in Malezijo. V teh državah so potrdili navzočnost ptičje gripe, evropska komisija pa je pojasnila, da bolezen na območju še ni izkoreninjena, razmere pa so precej nejasne. Zdajšnja prepoved uvoza bi se sicer iztekla 15. decembra. V ZDA in Kanadi pa jim je ptičjo

gripo uspelo izkoreniniti. Zato že od 23. avgusta ne velja več prepoved uvoza perutnine in perutninskega mesa iz Teksasa, 1. oktobra pa se izteče tudi prepoved uvoza iz Kanade. V veljavi pa do 1. januarja 2005 ostaja prepoved uvoza iz Južne Afrike.

Strupeni copati

Na bolgarskem trgu so se pojavili usnjeni copati, ki vsebujejo visok odstotek kroma in zato, kot trdijo zdravniki, pri daljšem nošenju povzročajo hude okvare jeter in ledvic. Strokovnjaki so z laboratorijsko analizo ugotovili, da usnje, iz katerega so izdelani ti copati, vsebuje osemkrat več kroma od dovoljenega. Strupene copate izdeluje neka tovarna čevljev v majhnem bolgarskem mestu Peštera. Tovarni so naložili, da mora takoj ustaviti proizvodnjo in iz prodaje umakniti vso količino tega škodljivega blaga.

Prinčeve želje

Britanski princ Charles je zahteval, da britanska vojska pri varovanju kraljevih palač zamenja Scotland Yard. Prestolonaslednik je izgubil potrpljenje z londonsko po-

licijo po treh hudih kršitvah varnosti v palačah od junija lani. Do zadnjega incidenta je prišlo takrat, ko se je aktivistu za pravice očetov, preoblečenemu v Batmana, uspelo prebiti na procelje Buckinghamske palače. Charles želi, da vojaške enote prevzamejo nadzor nad varnostjo v vseh kraljevih palačah. Prijateljem je dejal, da so nekateri pripadniki kraljevega varnostnega oddelka, ki so ga ustanovili leta 1982, ko je Michael Fagan vdrl v kraljičino spalnico, postali samozadovoljni.

V smrt zaradi eksplozije

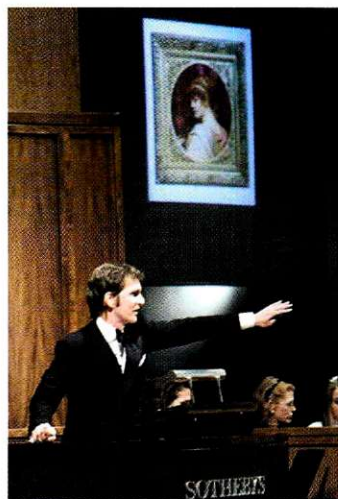
Dve ruski letali vrste tupoljev 154 in 134, ki sta kmalu po vzletu z moskovskega letališča Domodjedovo 24. avgusta letos strmoglavili, je povzročila eksplozija v potniškem delu letala. To je ugotovila posebna ruska komisija, ki je preiskovala tragedijo, v kateri je umrlo 90 potnikov in članov posadke. Laboratorijski testi razbitin letal in podatki, ki so jih pridobili iz črnih skrinjic, so namreč potr-

dili, da sta eksploziji odjeknili v potniškem delu letal. Preiskovalci so v razbitinah obeh letal odkrili ostanke heksogena, izboljšane različice TNT, ki se uporablja v vojaške in civilne namene. Odgovornost za uničenje letal je prevzela islamska skupina, imenovana Brigade Islambuli, ki je sporočila, da je s tem dejanjem izrazila podporo čečenskim upornikom.

Prodane umetnine

Na dražbi avkcijske hiše Sotheby's v Amsterdamu so prodali slike in pohištvo plemiške rodbine Sachsen-Coburg in Gotha kakor tudi drugih evropskih plemiških hiš v vrednosti skoraj 4,3 milijona evrov. Na dražbi so prodali še portrete družinskih članov in nemško ter angleško pohištvo iz 17. stoletja. Pohištvo in umetniški predmeti plemiške rodbine Sachsen-Coburg in Gotha izhajajo z gradu Greinburg na Donavi na Zgornjem Avstrijskem. Tam je imela vojvodska družina, katere korenine segajo v 9. stoletje, svoje posestvo. Skupaj so na dražbi ponudili 1.122 predmetov – poleg pohištva in

slik še fotografije, jedilni pribor, predmete iz porcelana in namizno perilo. Z dražbo je hiša Sotheby's sklenila niz dražb, na katerih je ponudila umetniške predmete, ki so bili nekoč last kraljevih in plemiških rodbin; začeli so leta 1993, ko so bili v Regensburgu naprodaj predmeti iz zapuščine rodbine Thurn in Taxis.

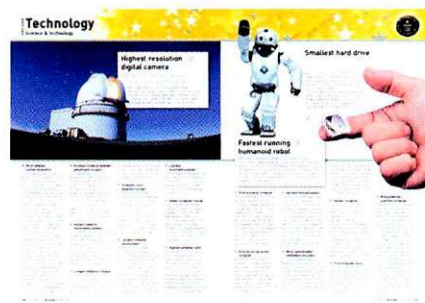
Pogodba na vpogled

Pogodba o premirju med Francijo in Nemčijo je 86 let po koncu prve svetovne vojne prvič razstavljena. Zgodovinski dokument je del razstave o podpredsedniku in finančnem ministru Weimarske republike Matthiasu Erzbergerju (1875–1921) v politikovi rojstni hiši v Munsingnu v nemški zvezni deželi Baden-Württemberg. Pogodba, dolga kar 254 strani, ki je potrdila brezpogojno kapitulacijo Nemčije, 11. novembra 1918 pa jo je podpisal

Erzberger, bo razstavljena do 31. oktobra. Doslej so jo hranili v arhivu francoskega obrambnega ministrstva. Erzbergerja, ki je kot rajhovski finančni minister z obširno reformo davčnega prava položil temelj za današnji davčni sistem, so tri leta kasneje v Schwarzwald ustreli desnoradikalno usmerjeni nekdanji častniki.

Nova knjiga rekordov

Guinnessova knjiga rekordov je svojo 50-letnico zaznamovala z novo edicijo, v kateri je vključeno vse od največjega in najmanjšega psa do najhitrejšega servisa teniskega zvezdnika Andyja Roddicka. Eden od svetovnih rekordov, ki še ni bil presežen, je rekord Roberta Wadlowa, največjega človeka na svetu – meri kar 2,73 metra –, ki je izšel že v prvi izdaji knjige. Knjigo si je zamislil sir Hugh Beaver, direktor pivovarne Guinness, ki je zaslutl tržno nišo za knjigo, ki bi pomagala razrešiti gostilniške prepire o nepomembnih stvareh. Dvojčka Norris in Ross McWhirter sta dobila nalogo, da jo ustvarita, in tako je prva knjiga izšla 27. avgusta 1955. Posebna, jubilejna izdaja vključuje intervjuje s slavnimi ljudmi in imetniki nenavadnih rekordov, med drugim računalniškega mogotca Billa

Gatesa, risarja Matta Groeninga, alpinista sira Edmunda Hillaryja in poplegendu Paula McCartneyja.

Nov Saturnov prstan

Britanski znanstveniki so odkrili nov Saturnov prstan. Viden je s posnetkov, ki jih je na Zemljo poslala vesoljska sonda Cassini. To naj bi bil osmi prstan drugega največjega planeta v sončnem sistemu. Po doslej

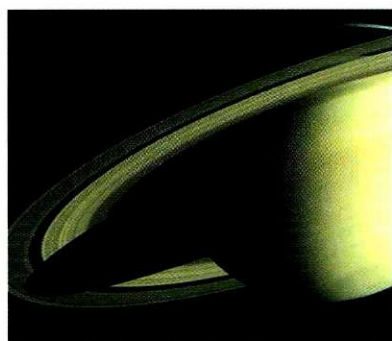

znanih podatkih naj bi prstane sestavljali trdni delci v velikosti peščenega zrna in ledeni kristali.

Vsak večji prstan sestavlja na tisoče posameznih prstanov.

Britanski znanstveniki naj bi poleg tega odkrili še eno ali dve novi luni, ki obkrožata Saturn. Par sond Cassini-Huygens, ki sta ga razvili ameriška in ev-

ropska vesoljska agencija NASA in ESA, je po sedemletnem potovanju junija vstopil v krožnico okoli Saturna. NASA je že sredi avgusta sporočila, da sta sondi odkrili dve doslej nepoznani Saturnovi luni.

ropska vesoljska agencija NASA in ESA, je po sedemletnem potovanju junija vstopil v krožnico okoli Saturna. NASA je že sredi avgusta sporočila, da sta sondi odkrili dve doslej nepoznani Saturnovi luni.

Priljubljena Oprah

Znana ameriška televizijska voditeljica Oprah Winfrey je 19. sezono svojih oddaj počastila z razkošnimi darili za publiko: 276 gledalk je prejelo ključke avtomobilov pontiac G 6, model 2005. Avtomobili v skupni vrednosti sedem milijonov dolarjev

vseh so bili ključki novih vozil v vsaki skatli. Slavna Oprah je v isti oddaji 20-letnemu dekletu, ki je otroštvo preživel v zavodu za brezdomce in pri rejnikih, podarila štiriletno štipendijo za študij na univerzi in oblačila v vrednosti 10.000 dolarjev. Družini z osmimi rejniškimi otroki pa je podarila 130.000 dolarjev za nakup nove hiše.

Stoletniki

Na Japonskem se je število ljudi, ki živijo 100 let in več, letos povzpelo na rekordnih 23.038. Lani je bilo stoletnikov (le) 20.561. Sicer pa podatki kažejo, da se življenjska doba Japoncev daljša in da se prebivalstvo nezadržno stara. Več kot tretjina Japoncev bo namreč leta 2050 starejših od 65 let, medtem ko jih je za zdaj takšne starosti le petina. Dežela vzhajajočega sonca že tako ali tako slovi po dolgi življenjski dobi prebivalstva. Leta 2003 je bila povprečna življenjska doba japonskih žensk 85,3 leta, kar je nov svetovni rekord, življenjska doba moških pa je znašala 78,3 leta. Japonska skrivnost dolgega življenja naj bi bila v tradicionalni hrani, zasnovani na ribah in hrani z malo maščobe. Osem od desetih japonskih stoletnikov je žensk. Med njimi je tudi 114-letna Ura Koyama, ki je dva meseca mlajša od svetovne še živeče rekorderke Nizozemke Hendrikje Van Andel-Schipper.

Toplo morje

Skupina strokovnjakov, ki se ukvarja z raziskovanjem oceanov, je ugotovila, da je bilo pred 55 milijoni let na območju severnega tečaja toplo

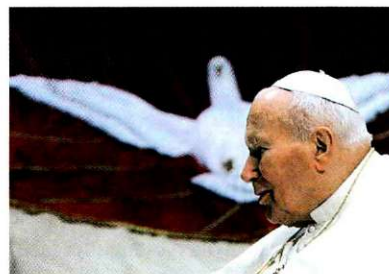

morje. Znanstveniki iz osmih držav, ki jih druzi Evropski konzorcij za raziskovanje oceanov, so že analizirali najdene okamnele ostanke starodavnih morskih rastlinskih vrst in živali. V ta namen so vzeli vzorce z dna Severnega morja. Po mnenju znanstvenikov je pred 55 milijoni let temperatura vode na območju severnega tečaja dosegala 20 stopinj Celzija, saj najdene vrste morskih rastlin ne bi preživele pri nižjih temperaturah.

Film o papežu

Na jugu Poljske se je začelo snemanje televizijskega filma z naslovom Karol, ki bo pripovedoval o življenju papeža Janeza Pavla II. Poljska tiskovna agencija PAP je povzela besede režiserja Giacomina Battiatia, da bodo

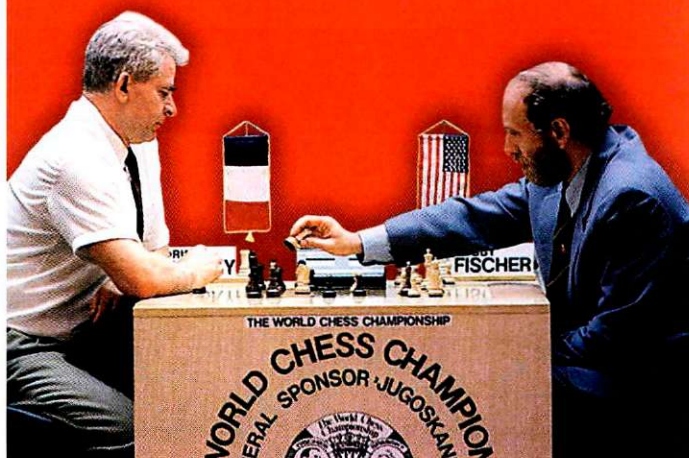
dvoledno mednarodno televizijsko produkcijo o mladostnih letih Karola Wojtyła in njegovem življenju vse do izvolitve za papeža posneli v Krakovu in okolici. Janez Pavel II. je bil pred

izvolitvijo za papeža nadškof v Krakovu. V filmu Karol bo poleg igralcev iz Poljske, iz Italije, Nemčije, Kanade in Španije nastopilo še skoraj 7.000 statistov. Film nameravajo končati do aprila prihodnje leto.

Fischerjev beg

Nekdanji svetovni šahovski prvak Bobby Fischer, ki je ta čas priprt na Japonskem, je za azil zaprosil Švico, da bi se s tem izognil sodnim organom Združenih držav Amerike, vendar naj bi bila Švica po neuradnih informacijah njegovo prošnjo že zavrnila. Fischer si namreč na vse načine prizadeva preprečiti izročitev ZDA, ki ga preganjajo zaradi kršenja mednarodnih sankcij proti nekdanji Jugoslaviji, kjer je leta 1992 odigral dvoboj s svojim nekdanjim velikim nasprotnikom Borisom Spaskim. Japonske oblasti so svojeglavega šahista aretirale julija letos zaradi neveljavnega potnega lista.

Nagobčnik za kritike

Posvojena hčerka nemškega kanclerja Schröderja je stara tri leta in je po rodu Rusinja. Kanclerjeva žena že ima hčer iz prejšnjega zakona. Še pred nedavnim je organizacija za varstvo pravic otrok Terre des hommes močno kritizirala to posvojitve. Potem pa je hamburško sodišče izdalo začasno odločbo, da organizacija ne sme več komentirati posvojitve. Pred tem je predstavnik organizacije Terre des hommes sporočil, da dvomijo o pravilnosti postopka te posvojitve, ker je potekala brez profesionalnega spremstva in priprave. Najprej bi o posvojitvi morali obvestiti Zvezni center za posvojitve v Hamburgu, tega pa, kot kaže, niso storili, saj oddelek za socialna vprašanja nima nobenih dokumentov, ki bi bili povezani s tem. Posvojitve mu najbrž niti ne bi dovolili, saj je največja dovoljena starostna razlika med posvojencem in krušnimi starši 35 let, Schröder pa je od svoje posvojenke kar 57 let starejši. Toda dokler velja odločba sodišča, organizacije ne morejo ukrepati.

Smešna politika

Znani ameriški novinar Jonathan Rendell, specialist za Bližnji vzhod in avtor knjige Osama ali kako narediti terorista, je privolil v intervju za Le Point. V njem pravi, da so ZDA same naredile reklamo bin Ladnu in ga naredile za superterorista in utelešenje zla. Najprej je bil to Naser, nato Gadafi – Osama bin Laden je še eden iz tega niza. Da lahko obstajajo ZDA kot močna država, potrebujejo močno temo. Bin Laden je za to pravišnji in Bush se ima proti čemu bojevati. ZDA so začele vojno v Iraku, ki je še veliko bolj nevarna, kot je bila vojna v Vietnamu. Slednja je imela ideološki značaj, ni pa prišlo do nje zaradi naravnih bogastev. Težava je v tem, da nevarnost operacije v Iraku nikakor ni bila pravilno ocenjena. Ameriška administracija sama sebi pravi: "Če bi to vedeli, tega ne bi naredili. A ker nismo vedeli, smo vse to storili." Ko se je končala hladna vojna, je terorizem pridobil moč, ZDA pa so se še naprej šle politiko izolacije in niso videle nevarnosti.

Zadnja kitica

Kaže, da se beneske gondole in petje serenad vse bolj umikajo v stranske kanale. V Benetkah bodo namreč močno omejili organizirane skupinske vožnje z gondolami. To predvideva novi načrt beneskega župana predvsem zato, da bi olajšali prevoz po Velikem kanalu. Novosti bodo začele veljati naslednji mesec in skupinske vožnje ne bodo smele potekati v času gostega prometa, ko se Veliki kanal spremeni v "avtocesto". Omejitev gondolskega prometa sledi valu nesreč, vključno z incidentom prejšnji mesec, ko se je vodni avtobus zaletel v gondolo, ta pa se je nato prevrnila. Petnajstletnega dečka in njegove starše je tok odnesel v benesko laguno. Družino so nato odpeljali v bolnišnico. Povečanje prometa v beneskih kanalih postaja čedalje resnejši problem, zaradi katerega so gondoljerji že dvakrat protestirali. Povečanje prometa ne povzroča samo večje nevarnosti v kanalih, ampak razburkana voda čedalje bolj škodi tudi stavbam, ki so še bolj podvržene eroziji.

Ljubili so razkošje

Nova znanstvena razprava pravi o tem, da so se kamenodobni lovci svoj čas zelo radi obdajali z razkošnimi predmeti in da je okus za nekoristne okraske morda postal tisti odločilni dejavnik, ki je vplival, da smo se ljudje iz "divjakov" postopoma spremenili v civilizirano družbo, kolikor se sploh lahko govori o razliki med divjaki in civiliziranimi ljudmi. Ogrlice, dragocenosti in okraski, ki so jih našli v jami Blombos v Južni Afriki, so, kakor menijo arheologi, datiran simbol za spremembo človeške družbe. Stari so namreč 77.000 let in ne 40.000 let, kot so mislili do sedaj in sklepali, da so se praljudje začeli za okrasje zanimati šele pred 40.000 leti. V članku, objavljenem v reviji The New Scientist, je potrjeno, da so bili naši kamenodobni predniki veliko bolj civilizirani, kot se je do zdevalo do sedaj, in da smo jih krepko podcenjevali. Imeli so strogo hierarhijo – kdor je imel več dragocenih predmetov, je bil pomembnejši in je lahko več odločal. Imel je namreč vse simbole moči in položaja.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s položnico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

datum rojstva: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum: _____

podpis naročnika: _____

Davčni zavezanec: ☐ da ☐ ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: ☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

cena: 550 SIT

Ruske
specialne
enote v
Beslanu

Fotografije: Reuters

Vračanje k diktaturi

Ruski predsednik Vladimir Putin je po nizu terorističnih napadov, ki so dosegli višek s tragedijo v Beslanu, ponudil svoje značilno zdravilo za vse težave, ki mučijo Rusijo. Kot običajno je njegov odgovor krepitev lastne osebne oblasti, nadaljnja centralizacija države in omejevanje političnih svoboščin. Primerna razsežnostim zadnjih katastrof je tudi radikalnost njegovih predlogov, ki bolj kot kadar koli prej kažejo, da se Rusija vrača v diktaturo.

Boj proti terorizmu je za Putina že stalen izgovor pred domačo in tujo javnostjo za zatiranje politične opozicije, etničnih manjšin in svobodnih medijev. Odkar je Putin na oblasti, kamor ga je v veliki meri pripeljal prav vojaški obračun s Čečenijo, se je terorizem širil. Le kdo bi si pred Putinovo dobo lahko predstavljal teroristične napade v Moskvi, razstrelitve letal ali pobijanje otrok v šoli? Čeprav Putin priznava, da obstajajo za terorizem različni vzroki, tudi gospodarska kriza, množična brezposelnost in pomanjkljiva socialna politika, je zanj glavni razlog za terorizem takšnih razsežnosti, da "smo pokazali šibkost". Prepričan je torej, da njegova trda roka ni bila dovolj trda.

Terorizem kot izgovor

Prejšnji ponedeljek je ruski predsednik svojemu ljudstvu predstavil nekaj svojih odločilnih predlogov za "reformo", ki pa so veliko več kot samo predlogi. Zaradi razmerja sil v ruski Dumi lahko namreč doseže, da ta zakonodajni organ sprejme praktično vse, kar želi, tudi če bi to zahtevalo spremembo ustave. Problem njegovih predlogov je, da imajo večinoma le malo zveze z bojem proti terorizmu.

Prav najbolj daljnosežni načrti očitno uporabljajo terorizem le še kot izgovor.

Načrti za centralizirano agencijo za boj proti terorizmu, povečanje sredstev za obrambo, oblikovanje zvezne komisije za konfliktni Severni Kavkaz in več pozornosti za etnična vprašanja so vsaj povezani s problemom terorizma, čeprav bo njihov dejanski učinek vprašljiv. Zdi se namreč, da so ukrepi bolj namenjeni zagotavljanju Putinovega osebnega in čim bolj neposrednega nadzora nad situacijo, manj pa dejanski učin-

kovitosti. Na Severni Kavkaz bo tako neposredno pazil kar Dimitrij Kozak, šef Putinovega kabineta. Gre za staro logiko ruskih vladarjev, ki so bili prepričani, da gredo stvari narobe prav zato, ker sami pri njih niso dovolj navzoči. Putin hoče tako čim bolj neposredno poveljevati vojni proti terorizmu, podobno kot sta skušala v vojni neposredno (in večkrat precej nespretno) poveljevati njegova predhodnika – car Nikolaj v prvi svetovni vojni in Josip Stalin v drugi.

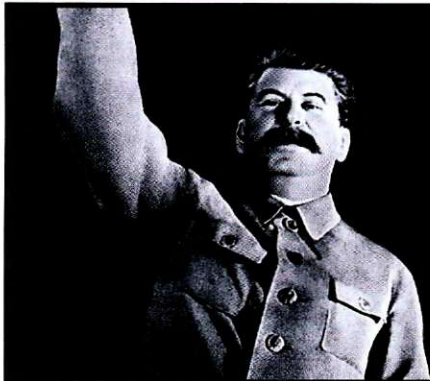
S problemom terorizma so kolikor toliko smiselno povezane tudi načrtovane ostrejšje kazni za korupcijo. Vojaki, policisti in drugi državni uslužbenci v Rusiji so namreč izrazito podkupljivi, kar običajnim državljanom otežuje življenje, dejanskim teroristom pa je verjetno že večkrat olajšalo delo.

Konec volitev za guvernerje

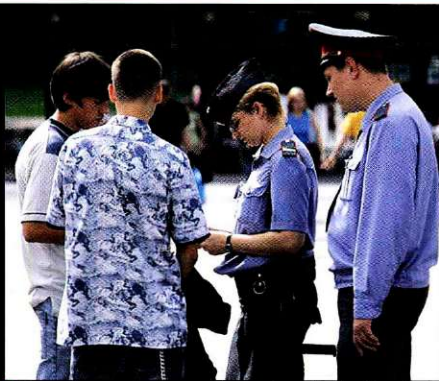
Nekaj čisto drugega pa sta najodmevnejši predlagani spremembi glede regionalnih guvernerjev in glede volitev v dumo. Že od sovjetskih časov naprej je Rusija vsaj na papirju federacija. Demokratizacija v devetdesetih letih je nasproti centralni

• Vladimir Putin, ruski predsednik: vojna proti terorizmu kot izgovor za krepitev oblasti

• Josip V. Stalin, nekdanji sovjetski diktator: postaja Putin čedalje bolj podoben svojim predhodnikom?

• Povsod navzoča korupcija med ruskimi državnimi uslužbenci je za teroriste dobrodošel zaveznik.

• Boris Jelcin: celo nekdanji ruski predsednik je zaskrbljen zaradi Putinovega omejevanja svoboščin.

» oblasti vzpostavila razmeroma močan položaj regijskih guvernerjev. K centralizaciji nagnjeni Putin je poskušal njihov položaj oslabil z s prejšnjimi potezami. Odstranil jih je iz zgornjega doma parlamenta, t. i. sveta federacije, za nadzor nad njimi je imenoval posebne predsedniške odposlance, regijam pa je odvzel tudi pomembne pristojnosti na področju policije in tožilstva.

Tokrat bi jim zadal še končni udarec: doslej je bilo 89 regijskih guvernerjev neposredno voljenih. Po Putinovem predlogu naj bi jih predlagal kar on sam, potrjevale pa bi jih regionalne skupščine. Guvernerji tako dejansko ne bi več odgovarjali "navzdol" volivcem, ampak kar "navzgor" – predsedniku Putinu. Za primerjavo: to je približno tako, kot če bi se ameriški predsednik Bush po 11. septembru 2001 "zaradi teroristične grožnje" odločil, da bo guvernerje zveznih držav po novem imenoval kar sam.

Drugi del sporne reforme se nanaša na volitve v parlament – duma. Doslej je bila polovica njenih poslancev voljenih po proporcionalnem načelu s strankarskimi listami, druga polovica pa po večinskem, tako da je bil v vsakem okraju izvoljen po en po-

slanec. Putin predlaga, da bi se celoten parlament volil proporcionalno. Kar je na prvi pogled le tehničen popravek, ki naj bi dal večjo težo strankam pred posameznimi kandidati, ima v ruskih razmerah precej usodnejše posledice. Vse stranke demokratične opozicije, kot sta Jabolko in Zveza desnih sil, so namreč na zadnjih volitvah ostale pod pragom za vstop v parlament po proporcionalnem načelu. Edini resni kritiki Putina v Dumi so tako ostali ugledni posamezniki iz teh strank ali neodvisni poslanci – oboji izvoljeni po večinskem načelu. Toda za Putina je tudi to preveč: ne zadošča mu ustavna večina v Dumi, ampak ga moti tudi tistih nekaj posameznikov, ki si ga v Dumi še upajo kritizirati. To pa že močno spominja na "ideal" enostrankarskega "parlament" iz sovjetskih časov.

Mešani odzivi

In kakšni so odzivi na Putinove predloge? Državna tiskovna agencija, ki še vedno nosi staro ime TASS in staro režimsko držo, je o Putinovem sestanku z regijskimi guvernerji poročala pod naslovom: "Regionalni voditelji pozdravljajo Putinove poteze kot zdravilo za vse bolezni

Rusije". Kljub značilno priliznjemu tonu do predsednika Putina novica verjetno ni daleč od resnice. Regionalnim voditeljem, ki se želijo ohraniti na položaju, dosti drugega niti ne preostane. O Putinovih predlogih tako ali tako ne bodo odločali oni, ampak parlament, v katerem ima Putin nesporno večino. Njihova nadaljnja guvernerska kariera bo po Putinovem predlogu najbolj odvisna od predsednikove naklonjenosti, torej bi kritika na predsednikov račun pomenila konec guvernerske kariere. Poleg tega je Putin zbrane guvernerje poskušal tudi spretno podkupiti: s predlogom o odpravi dosedanjih omejitev glede njihove vnovične izvolitve. Putin lahko tako guvernerjem podaljša čas vladanja, hkrati pa jih "razbremeni" odgovornosti do njihove volilne baze.

Bolj kritični so bili ostanki ruske javnosti, ki se jim je doslej uspelo izmakniti nadzoru oblasti. Opozicijski časopis Nezavisimaja gazeta v komentarju izraža prepričanje, da bo postal ruski sistem vladanja zaradi Putinovih sprememb "manj učinkovit in bolj skorumpiran". Zaskrbljeni so celo nekateri Putinovi nekdanji politični zavezniki. Ugleden

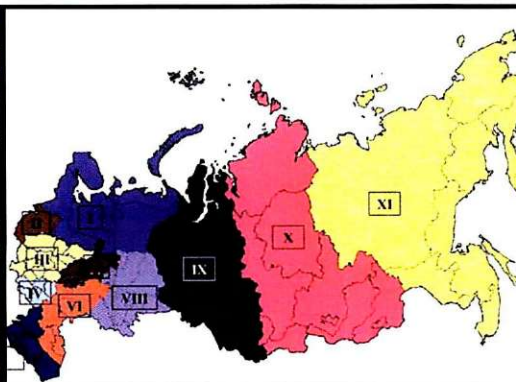
ruski politični analitik Stanislav Belkovski je Putinove predloge označil kot njegovo "največjo napako", odkar je prevzel predsedniški položaj. Tudi nekdanji ruski predsednik Boris Jelcin, ki si je Putina nekoč izbral za naslednika, je namignil, da bi omejevanje svoboščin kvečjemu pripomoglo k zmagi teroristov.

Kritični komentarji so prišli tudi iz tujine: kritično sta se odzvala tako Colin Powell kot Chris Patten. Tudi George W. Bush je svojega starega zaveznika v vojni proti terorizmu opozoril, naj se ne odreka demokratičnim načelom. Manj jasno je, kakšni bodo učinki Putinovih predlogov na povprečne ruske volivce, ki so ga vsaj do sedaj podpirali z ogromno večino. Želja po varnosti je lahko med njimi veliko močnejša od želje po svobodi in prav na to lahko igra Putin, ko zlorablja teroristično grožnjo za krepitev osebne diktature. Toda tudi povprečni ruski volivec se bo moral zamisliti ob dejstvu, da ima Putin v rokah čedalje več oblasti, varnosti pa je kljub temu (ali zaradi tega) čedalje manj.

Na kritike iz tujine se je Putin odzval precej užaljeno in Zahod obtožil dvojnih meril. Njega naj bi tako Zahod spodbujal k pogajanjem,

• Se bo ruski parlament vrnil v sovjetske čase enostrankarskega sistema?

• Putin praktično odpravlja dosednji federalizem in spreminja Rusijo v popolnoma centralizirano državo.

• Aslan Mashadov: tudi zmerni čečenski voditelji so za Putina enaki kot teroristi, zato dialog ni mogoč.

medtem ko se Zahod ni pripravljen pogajati z Osamo bin Ladnom. Primerjava je seveda tako demagoška kot zgrešena. Zahodne države seveda ne zahtevajo od Putina, da se pogaja z morilci otrok, ampak pričakuje, da vzpostavi dialog z zmernimi čečenskimi voditelji, kakršen je Mashadov. Namesto tega Putin zavrača dialog z vsemi čečenskimi voditelji razen s tistimi, ki jih je s pomočjo oborožene sile sam vsilil čečenskemu ljudstvu.

Nemirni Kavkaz

Poleg tega je precej drugačno tudi ozadje spora. Medtem ko obstaja med bin Ladnom in Zahodom kot takim nepomirljiv konflikt v temeljnih vrednotah (veliko širši od izraelsko-palestinskega spora, na katerega se bin Laden občasno sklicuje), je terorizem v Rusiji posledica nerešenih lokalnih problemov Severnega Kavkaza. Velik del teh problemov je izzvala kolonialistična politika same Rusije do tega območja, ki sega tudi več kot dvesto let v preteklost. Kljub močnemu lokalnemu odporu se Rusija nadzoru nad to regijo ni bila nikdar pripravljena odreči, v ta namen pa je uporabljala vsa sredstva: od oborožene sile do spretnega izigravanja enega naroda proti drugemu.

Stalin je na primer leta 1944 kolektivno izgnal večinsko muslimanske Čečene in Inguše v Srednjo Azijo, ker naj bi bili po njegovi oceni kolaborirali z Nemci. V njihove domove so se nastanili večinsko krščanski Oseti, ki so imeli z Rusi tradicionalno boljše odnose. Potem ko je Nikita Hruščov izgnanim narodom dovolil vrnitev, pa se spori še niso končali. Sovjetski voditelji so del in-

guške regije kasneje dodelili Osetiji in leta 1992 je za to sporno ozemlje izbruhnil oborožen spopad med obema narodoma. Napad na šolo v Beslanu je bil tako verjetno le višek – ne pa tudi konec – nenehnih spopadov med Čečeni in Inguši na eni ter Rusi in Oseti na drugi strani. Zdaj so spet Inguši in Čečeni tisti, ki se bojujejo povračilnih akcij Osetov in zato

zem, kot je zapisal že ruski časopis Novaja izvestija. Po 11. septembru ni Bushu nikoli prišlo na misel, da ameriški kongresniki niso bili izvoljeni na pravi način. Boj proti terorizmu, za katerega se je pred tremi leti zdelo, da je povezal Vzhod in Zahod, je zdaj pokazal na temeljno razliko med zahodnim pristopom, ki sicer ima pomanjkljivosti, vendar je v temelju demo-

ujavljanju avtokratskih metod in se s tem z vidika EZ in ZDA praktično spremenil v mednarodnega izobčenca, se po njem vedno bolj zgleđujeta tudi Putin in Kučma.

Ob tem pa se moramo spomniti, kako dobro se je s to trojico ujel nekdanji slovenski predsednik Milan Kučan. Čedalje bolj jasno je, da je bilo njegovo nedavno sramotno srečanje

• Leonid Kučma, Aleksander Lukašenko in Milan Kučan (od leve): prijateljski voditelji in sorodni pogledi na demokracijo

• Colin Powell in Chris Patten (od leve): ameriška in evropska zunanja politika sta kritični do Putinovih potez.

• Samil Basajev, čečenski terorist, ki je prevzel odgovornost za napad na šolo v Beslanu: največji sovražnik Rusije je bil pred dobrim desetletjem njen posredni zaveznik.

ze zapuščajo svoje domove. Če se je Rusija z vsemi sredstvi bojevala proti separatizmu, ko je šlo za njeno ozemlje, pa ga je potihem podpirala, ko je šlo za sosednje države, ki jih je želela s pomočjo spodbujanja notranje nestabilnosti ohraniti pod nadzorom. Rusija je tako na primer podpirala upor abhaške regije v sosednji Gruziji proti gruzinskim oblastem. In posredni ruski zaveznik, ki se je bojeval na strani Abhazije v začetku devetdesetih let, je bil čečenski vojaški voditelj Šamil Basajev – isti Basajev, ki je dobrih deset let kasneje prevzel odgovornost za teroristično akcijo v Beslanu.

Putinova pot

Predvsem pa je Putinov odziv precej drugačen od ameriške reakcije na terori-

kratičen, in Putinovo potjo, ki je v svojem temelju izrazito avtoritarna.

Žal ta pot od nas ni tako oddaljena, kot se zdi na prvi pogled. V političnem smislu se Putin izrazito zblizuje s svojima najbližjima slovanskima "bratoma": ukrajinskim predsednikom Leonidom Kučmo in beloruskim voditeljem Aleksandrom Lukašenkom. Čeprav je prišel Lukašenko v tej trojici najdlje pri

z Lukašenkom več kot le umazan pragmatizem, namenjen trgovskim interesom. Zadnja Kučanova primerjava zveze med vladajočo stranko in ljudstvom z zakonsko zvezo (ki bi seveda morala biti trajna) je pokazala, da je naš nekdanji predsednik, tudi ko gre za politične vrednote, daleč od Evrope. Še vedno je odličan učenec svojih vzhodnih avtokratskih "bratov".

Gjyle Vishaj

RUMENE STRANI

SLOVENIJA-TEL

INTER
MARKETING

www.rumenestrani.com

intervju

Fotografije: Dane Kostrić

Rodil se je 15. septembra 1945 v Bersenbrücku (Niedersachsen) v Nemčiji. Je član Krščanskodemokratske unije Nemčije (CDU). V evropskem parlamentu je predsednik poslanske skupine Evropske ljudske stranke (Krščanskih demokratov) in Evropskih demokratov (EPP - ED). V parlamentu je član konference predsednikov, odbora za ustavne zadeve, odbora za zunanje zadeve. Je tudi član delegacije za odnose z državami jugovzhodne Azije in Združenja držav jugovzhodne Azije (ASEAN). Spada med najvplivnejše evropske politike. Še vplivnejši bo čez dobri dve leti, ko naj bi v skladu z dogovorom s socialisti postal predsednik evropskega parlamenta. V Slovenijo je prišel pred slovenskimi državnoborskimi volitvami, da podpre SDS, NSi in SLS, slovenske članice EPP-ED. Z njim smo se pogovarjali v petek v hotelu Lev v Ljubljani.

V Sloveniji ste bili zadnjič pred volitvami v evropski parlament, ki so se za slovenske članice Evropske ljudske stranke in Evropskih demokratov zelo dobro iztekle. Takrat ste podprli slovenske desnosredinske stranke, članice EPP-ED. Je motiv tokratnega obiska v Sloveniji podoben?

Moj obisk naj bi predstavljal znamenje solidarnosti z mojimi političnimi prijatelji v Sloveniji iz treh strank SDS, SLS in NSi. Mislim, da je prav uspeh na spomladanskih evropskih volitvah dobro izhodišče vsem mojim prijateljem v omenjenih treh strankah, da združeni oz. poenoteni zmagajo na tokratnih volitvah in postavijo iz svojih vrst predsednika vlade.

Slovenija je sredi najbolj vroče predvolilne tekme. Predsednik slovenske vlade in Liberalne demokracije Slovenije, ki je največja vladna stranka, Anton Rop je pred dnevi izjavil, da njegova stranka ne bo privolila v to, da bi "Slovenija postala poskusni laboratorij evropskih konservativnih strank, ki bi preko svojih izpostav v Sloveniji s konservativno davčno reformo izničile pridobitve socialnega dialoga in partnerstva". Lahko to komentirate?

Presenečen sem, da se je slovenski pred-

smo tudi stranke, ki temeljijo na tradiciji, in predvsem smo tudi stranke sedanjosti. Tako poskušamo tudi reševati probleme. V središče svojega delovanja postavljamo človeka; odločno nasprotujemo korupciji, smo za debirokratizacijo in smo za socialno tržno gospodarstvo. To je program za prihodnost in naši prijatelji v Sloveniji, t. j. tri prej imenovane stranke, se držijo te usmeritve, zato jih podpiramo in one podpirajo nas. V evropskem parlamentu predstavlja EPP s skupino ED z 268 poslanci daleč največjo večino. Med njimi so tudi štirje slovenski kolegi, ki predstavljajo večino evropskih poslancev iz Slovenije in dajejo kar pomemben prispevek k našemu delovanju ter pri tem uživajo vso našo podporo.

Kako odgovarjate na očitek, ki se na splošno pogosto pojavlja tudi v evropski javnosti, naj desnosredinske – konservativne stranke ne bi dovolj skrbjele za socialno področje?

Ti očitki so absurd, saj ne upoštevajo, da so začetki naše evropske stranke kakor tudi začetki predhodnic krščanske ljudske stranke v Nemčiji CDU/CSU krščanski, socialni, liberalni in hkrati konservativni; vsi ti elementi spadajo skupaj in odražajo vso resničnost človeka. Nis-

skodemokratske, ljudske stranke in na drugi strani leve socialistične, socialdemokratske stranke?

Še enkrat bi rad opozoril na to, da Evropska ljudska stranka in tudi slovenske članice v njej nismo desne stranke, smo stranke sredine, nekatere so morda celo desnosredinske, malo odmaknjene od samega centra, vendar pa nismo desne stranke. Verjamemo v človeka in to nas verjetno najbolj razlikuje od socialistov, verjamemo tudi v njegovo lastno zmožnost odločanja in samoiniciativnost. Nočemo, da bi vse bilo samo v rokah države, kar je značilnost zavzemanja levih strank, ampak zaupamo v ljudi. Zavedamo pa se, da je posameznik tudi šibak in ne more vsega doseči sam: zato potrebuje solidarnost družbe. Vendar je v načelu podudarek na človeku in na njegovi lastni odgovornosti, ne pa na državi in birokraciji.

Za kaj naj bi bilo za Slovenijo po vašem mnenju dobro, da bi Slovenska demokratska stranka, Nova Slovenija in Slovenska ljudska stranka prevzele oblast?

Podpiramo politične ideje in vse, ki zastopajo nam sorodne ideje, imajo našo podporo in solidarnost. To opažamo tako pri SDS, NSi in SLS. Ker torej delimo iste ideje, prepričanje, smo z njimi solidarni, upamo, da bodo te stranke na volitvah dobile večino.

Zdaj pa k evropskemu parlamentu. Ste vodja največje poslanske skupine v njem, čez dve leti in pol pa boste v skladu z dogovorom s poslansko skupino socialistov postali njegov predsednik. Mnogi menijo, da ima evropski parlament premalo pristojnosti. Se strinjate z njimi?

Kar zadeva kompetence evropskega par-

Rop je prikazal napačno podobo EPP-ED

Pogovor s Hansom Gertom Pötteringom

sednik vlade izrazil o evropskih ljudskih strankah na način, kot da bi bile nedemokratske, neliberalne, nazadnjaške in tudi nesocialne. S tem ni samo poskušal kritizirati, ampak je celo prikazal povsem napačno podobo naše politične opcije, saj je izhajal iz čisto zgrešene predstave o naši krščanskodemokratski usmerjenosti. Mi smo stranke prihodnosti,

mo enodimenzionalni, nismo levo usmerjeni, nismo niti desno usmerjeni, smo pravzaprav politična sredina. Zato se zavzemamo za politiko uravnoteženosti, strpnosti, za politiko miru in s tem za politiko združevanja Evrope.

Na kratko, po čem se danes v Evropi razlikujejo na eni strani moderne desne kršćan-

lamenta, bi rekel, da je parlament že danes dovolj močan, saj odloča o 75 odstotkih evropske zakonodaje enakopravno s svetom ministrov EU. Če pa govorim o prioritetah, naj povem, da se zavzemam, da bi evropski parlament dobil več kot 90 odstotkov pristojnosti na zakonodajnem področju in pri tem seveda enakopravno odločal s svetom ministrov. »

» To bi bilo za evropski parlament zelo pomembno. Proračun Evropske skupnosti, ki obsega okoli 100 milijard evrov, je že danes v soodločanju z ministrskim svetom tudi v pristojnosti evropskega parlamenta, ki ima pri njegovem sprejetju zadnjo besedo. Torej vidite, da je evropski parlament že danes precej vpliven in močan. Kar pa se tiče mojega predsedovanja evropskemu parlamentu, bi rekel, da ostaja dogovor med političnimi skupinami, da bi drugi del mandata, t. j. od januarja 2007 do evropskih volitev 2009, sprejel predsedstvo parlamenta nekdo iz naše poslanske skupine EPP - ED. O tem bomo odločali konec leta 2006 in odločitev bo takšna, kot jo bo sprejela naša skupina.

Bi moral evropski parlament dobiti več pristojnosti oziroma večji pomen?

Ja, za to si vedno prizadevamo, in sicer preko evropske ustave. Evropski parlament je naredil velik korak naprej v tej smeri z novo evropsko ustavo. Zato si še toliko bolj prizadevamo, da bi bila evropska ustava potrjena v vseh 25 državah članicah EU.

Kako si razlagate nizko volilno udeležbo na volitvah za evropski parlament? V Sloveniji je bila okoli 25-odstotna, nič boljša ni bila v drugih novih članicah.

Nizka udeležba je zelo obžalovanja vredna. Zato si moramo prizadevati, da bo udeležba boljša na naslednjih evropskih volitvah. Vendar se morajo prizadevanja začeti že sedaj. Ljudi moramo bolje seznaniti s pristojnostmi evropskega parlamenta, k čemur naj pripomore tudi ta intervju. Kajti le če se bodo ljudje zavedali pomena evropskega parlamenta, se jim bo zdelo pomembno, da odidejo na volišča.

Kaj so glavni izzivi sedanje Evropske unije? Je to potrditev ustavne pogodbe s strani držav članic? Je to razmerje med velikimi in majhnimi članicami? Je to vprašanje gospodarske rasti in mednarodne konkurenčnosti?

Vse, kar ste omenili, je velikega pomena. Kot h krščanskim vrednotam usmerjena politična skupina si prizadevamo spoštovati vsakega človeka v Evropi ne glede na to, ali prihaja iz majhne ali velike države, ne glede na to, ali je moški ali ženska, ne glede na to, ali je bogat ali reven, ne glede na to, katere narodnosti je. In to je podlaga našega dela.

Če me vprašate o prednostnih nalogah, je to nedvomno sprejetje evropske ustave, k temu pa sodi tudi povečanje gospodarske konkurenčnosti EU, da bi obdržali delovna mesta in ustvarili nova, tako da se ta ne bi selila v

Verjamemo v človeka in to nas verjetno najbolj razlikuje od socialistov, verjamemo tudi v njegovo lastno zmožnost odločanja in samoiniciativnost. Nočemo, da bi vse bilo samo v rokah države, kar je značilnost zavzemanja levih strank, ampak zaupamo v ljudi. Zavedamo pa se, da je posameznik tudi šibak in ne more vsega doseči sam, zato potrebuje solidarnost družbe, vendar v načelu gradimo na človeku in njegovi lastni odgovornosti, ne pa na državi in birokraciji.

ZDA, Azijo ali v druge regije. K prednostnim nalogam sodi tudi obvarovanje trdnosti evropske valute, saj te ne sme ogroziti politika zadolževanja. Misliti moramo tudi na širitev mej EU, pred tem moramo seveda doseči not-

njeni prebivalci imajo pravico živeti v upanju, da jim bo država zagotovila skrb za njihovo nacionalno identiteto. Tako sedanje stališče oblasti v Kremlju ne sme biti edini odgovor proti terorizmu. Zato mora Čečenija dobiti takšno vodstvo, ki bo uživalo tudi zaupanje ljudi. Če bo v prihodnosti ruski predsednik lahko postavil za guvernerja človeka, ki ne bo imel zaupanja ljudi v regiji, je to napačna pot. Tudi Čečeni, ki morajo sicer nedvomno ostati znotraj ruske države, morajo imeti pravico izražanja svoje nacionalne identitete. Zato menim, da bi se morala situacija v Rusiji razvijati v tej smeri.

Kako gledate na dejstvo, da je zunanja politika Evropske unije pogosto neusklajena oziroma da vsaka država na neko vprašanje gleda po svoje, kot je bilo v primeru napada na Irak?

V prihodnosti moramo zagotoviti, da se bo, preden bo sprejeta neka pomembna zunanje-politična odločitev, zbralo vseh 25 zunanjih ministrov držav članic EU. Zato naj ne bi nobena država, naj bo velika ali majhna, sama zavzemala svojega stališča. Še zlasti naj tega ne bi storila, ne da bi se prej posvetovalo vseh 25 ministrov. Le-ti se ne morejo vedno popolnoma uskladiti, zato je treba najti med njimi ustrezen kompromis.

Članice Evropske unije čaka konec leta težka odločitev, ali naj Turčiji odprejo vrata v unijo. Kakšno je vaše mnenje glede tega vprašanja?

Glede vprašanja vstopa Turčije v EU obstajajo v skupini ljudskih strank zelo različna mnenja, podobno je tudi v drugih skupi-

Če me vprašate za moje osebno mnenje, moram povedati, da sem za tesno zvezo, za "privilegirano partnerstvo" s Turčijo in ne za polnopravno članstvo Turčije v EU.

ranjo konsolidacijo EU, doseči moramo trdno EU, ki bo demokratična, tržno naravnana in transparentna. Veseli nas, da bo takšno Evropo skupaj z nami soustvarjala tudi Slovenija.

Kaj pa vojna proti terorizmu?

Vojna proti terorizmu se mi zdi zelo pomembna. Do teroristov ne moremo gojiti nobene strpnosti in popustljivosti. To, kar se je pred kratkim zgodilo v Beslanu, ko so ugrabili in pobili otroke, je strašno barbarstvo. Do tega človek ne more imeti nobenega razumevanja in opravičila. Proti terorizmu se torej moramo borovati. Po drugi strani pa se moramo seveda zavzemati za to, da pri sicer potrebnem boju proti terorizmu ne bi zanemarili spoštovanja človekovih pravic. Čečenija in

nah. Stojimo pa na stališču, da se pogajanja s Turčijo začnejo šele potem, ko bo država zagotovila, da v turških zaporih ni več mučenja. Obstajajo namreč poročila, da se v turških zaporih sistematično izvaja mučenje. Dokazati bodo morali, da ni tako. Obstajajo tudi načela iz Kopenhagna: demokracija, pravna država, spoštovanje človekovih pravic. Nekateri v naši skupini so za vstop Turčije v EU, nekateri popolnoma proti. Če me vprašate za moje osebno mnenje, moram povedati, da delim mnenje nemške CDU-CSU in francoske FNT, ki se zavzema za t. i. privilegirano partnerstvo, kar pomeni le tesno zvezo oz. sodelovanje s Turčijo in ne polnopravnega članstva Turčije v EU. Naša bojazn je, da bi se v primeru članstva Turčije (ki

je geografsko večinoma del Azije) v EU pri Evropejcih in Evropejkah lahko izgubil občutek evropske identitete, t. j. skupne zavesti, da smo Evropejci in Evropejke, kar bi po mojem mnenju povzročilo veliko škodo.

Se zavzimate za nadaljnjo širitev Evropske unije? Do kam se Evropska unija, geografsko gledano, še lahko širi, da ne bo zaradi njene velikosti in številčnosti članic ogrozeno njeno delovanje?

Prav to je odločilno vprašanje. Zato se moramo pogovarjati o mejah EU. Če bi se Turčija vključila v EU, ne bi imeli nobenega tehtnega argumenta proti članstvu Ukrajine, Belorusije in Moldavije. Vprašanje je potem tudi Maroko, Izrael. Zato je prav (ne)sprejetje Turčije v EU ključni preizkus za veliko širitev EU. Kar potrebujemo, je razprava o politiki dobrega sosedstva in zavzemam se za to, da sklenemo posebno obliko sporazumov o sodelovanju in partnerstvu z državami v našem sosedstvu.

Kako ocenjujete delo Prodijske evropske komisije in kaj pričakujete od novega predsednika evropske komisije Joséja Manuela Barrosa in njegove ekipe komisarjev?

Osebnost zelo cenim Romana Prodijsa, vendar je po mojem mnenju naredil veliko napako: neprestano se je vtikal v italijanske notranjepolitične razmere. To ni bila njegova naloga kot predsednika evropske komisi-

je. In zaradi tega je izgubljal ugled. To se ne sme več ponoviti. Naša poslanska skupina se je zelo zavzemala za Barrosovo izvolitev. Pričakujemo, da bo kot predstavnik evropske komisije svoj urad vodil nepristransko, zato mu bomo pred dokončno potrditvijo oz. izglasovanjem zaupnice v evropskem parlamentu konec letošnjega oktobra postavili nekatere zahteve, ki naj bi pripomogle k večjemu parlamentarnemu nadzoru, demokratizaciji in s tem večjemu nadzoru nad komisijo. Podprli ga bomo, šele ko bomo od njega slišali zagotovila o sodelovanju med komisijo in evropskim

Osebnost zelo cenim Romana Prodijsa, vendar je po mojem mnenju naredil veliko napako: neprestano se je vtikal v italijanske notranjepolitične razmere.

parlamentom. Sicer pa ne pričakujem kakšnih presenečenj, da na primer ne bi podprli predlaganih evropskih komisarjev oz. Barrosove komisije. Pričakujem torej, da bo Barroso uspešno opravljal svoje delo.

Ste evropski poslanec iz Nemčije. V zadnjem času je predvsem v nekdanji Vzhodni Nemčiji veliko protestov proti socialnim reformam kanclerja Gerharda Schröderja. Je vzrok res samo v krčenju socialnih pravic?

Reforme nemške zvezne vlade gredo v temelju v pravo smer, zato jih podpirata tudi CDU-CSU. Problemi so v komunikaciji, v

konkretnem delovanju, predvsem v tem, da zvezna vlada obljubi oz. napove neke ukrepe, naslednji teden pa na to pozabi. Potrebujemo reforme na področju trga delovne sile in na področju zdravstva. Problemov nima samo Nemčija, ampak se pojavljajo v vseh evropskih državah. Problem je v demografskih gibanjih, ki so usmerjena k staranju prebivalstva. Vendar težava ni v tem, da je preveč starih, ampak v tem, da je premalo mladih.

Kot kažejo raziskave javnega mnenja v vaši državi in volitve v posameznih zveznih deželah, bo verjetno zmagovalka naslednjih parla-

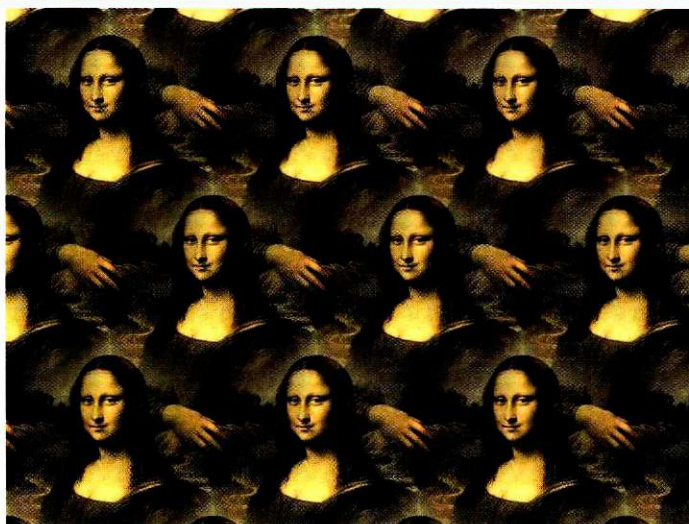
mentarnih volitev Krščanskodemokratska unija in Krščanskosocialna unija (CDU-CSU). Boste v tem primeru kot član CDU raje kot vodenje evropskega parlamenta prevzeli vodenje kakšnega ministrstva v nemški vladi?

V politiki je nekaj resnejše, ko postane realnost. Volitve 2006 so še daleč. Svoji stranki CDU in partnerici CSU priporočam, da razvijata skupno politiko, da sta složni in verodostojni. O napovedih morebitne zmage nočem govoriti. Če pa me vprašate osebno, moram reči, da se v evropskih ustanovah in v evropskem parlamentu počutim zelo dobro.

Metod Berlec, dr. Damjan Hancič

Mona Lisa je ena najbolj fascinantnih in hkrati skrivnostnih umetnin vseh časov. Še vedno se sprašujemo o identiteti upodobljene ženske in ukvarjamo z njenim pogledom. Morda smo sedaj dobili odgovor na vprašanje, kdo je resnična muza v Louvru.

Skrivnosten nasmeh

Mona Lisa – stvaritev Leonarda da Vincija – pogosto ocenjujejo kot najboljšo umetnino vseh časov. V pariškem Louvru je postavljena med večjimi platni italijanskih umetnikov 16. stoletja in svojo pozornost priteguje predvsem zaradi svoje opevanosti in dodatnega zavarovanja s stekleno vitrino. Slika je namreč že od druge polovice petdesetih let zavarovana z neprebojnim steklom, konec letošnjega leta pa so jo preselili v poseben, 200 kvadratnih metrov velik prostor. Upodobljena ženska deluje na prvi pogled zelo preprosto in nevsiljivo, pa vendar kljub temu poraja tolikšna vprašanja in analize. Morda pa le ni brezhibna lepota vse, kar zaznamuje žensko? Ali pa je prav tančica skrivnosti, ki je ne razgali do konca, tisto, kar najbolj pritegne poželjive poglede? Lahko da se je ta tančica sedaj odstrla.

Identiteta upodobljenke

Že dolgo se pojavlja vrsta različnih mnenj o identiteti ženske na da

Vincijski sliki. Nekateri zgodovinarji menijo, da je na njej upodobljena favoritka Giuliana de Medici; nekateri jo imenujejo Pacificia Brandano ali gospa Gualanda. Spet drugi vidijo v enem najslavnejših ženskih portretov na svetu ljubico francoskega kraljevega namestnika d'Amboise.

V strokovnih krogih je do nedavnega prevladovalo mnenje, da umetnik sploh ni slikal po modelu, ampak je upodobil svojo "idealno žensko". V zapuščini umetnika namreč ni mogoče najti nobenih podatkov o sliki ali njenem naročniku. Tako tudi ni znano, ali je da Vinciju pri delu pomagal kateri od njegovih pomočnikov, kar je bilo tedaj običajna praksa. V tistem času je namreč večina umetniških del nastala po naročilu, mojstri pa so njihovo dokončanje prepustili svojim učencem.

Po eni od teorij naj bi šlo za ženo premožnega florentinskega plemiča in trgovca Francesca del Gioconda, zato je slika poznana tudi kot La Gioconda. Florentinec je portret ver-

jetno naročil leta 1503. Nekateri tudi trdijo, da je slika da Vinciju tako ugajala, da je zavračeval z njenim dokončanjem in je na koncu celo naročil enemu svojih učencev, naj izdela kopijo. Takšen nastanek je za-

Toskani. Ker sam izhajam iz te pokrajine, sem se odločil povedati njeno zgodbo," je izjavil Pallanti.

Pallanti v knjigi pripoveduje o življenju Lise in njenega soproga ter opisuje različne lokacije, kjer sta ži-

Najbolj kopirana slika

Mona Lisa, ki v pariški muzej Louvre vsako leto pritegne milijone obiskovalcev, se po petih stoletjih še vedno uvršča med najpogostejše kopirane slike na svetu in hkrati med največje uganke umetnostne zgodovine.

govarjal že Giorgio Vasari, eden najpomembnejših biografov in umetnostnih zgodovinarjev 16. stoletja, ki je portret poimenoval Mona Lisa.

Lisa Gherardini

V zadnjem času je najglasnejši florentinski profesor Giuseppe Pallanti, ki zatrjuje, da je z gotovostjo odkril, kdo je ženska, ki je upodobljena na slavni sliki. V knjigi *Monna Lisa, mulier ingenua*, ki je to

poletje izšla pri Polistampi, Pallanti pripoveduje zgodbo o Lisi Gherardini, ki se je rodila v Firencih maja 1479, se poročila s Francescom del Giocondom in postala model slikarju Leonardu da Vinciju. "Lisa Gherardini je živila med Firencami in Chiantijem v

vela. Pallanti pojasnjuje, da je bila zelo znana firenska družina del Giocondo na različne načine povezana z družino Medici in Leonardom da Vincijem, ki je bil doma iz vasi Vinci v Toskani.

Avtor je za potrebe svoje raziskave uporabil arhive mesta Firenze in navedbe iz katastra, ki so mu pomagali umestiti posestva rodbine del Giocondo. Pallanti je našel oporoko Francesca del Gioconda, ki je umrl leta 1538, naslov-

ljeno na njegovo soprogo. Pallanti-jeve izsledke potrjujejo spisi Giorgia Vasarija (1511-1547), slikarja in pisca iz 16. stoletja ter prvega biografa Leonarda da Vincija.

Ugibanja bodo najbrž še trajala. Mona Lisa bi s svojim zadnjim odgovorom na vprašanje, kdo je, najbrž izgubila vsaj polovico svoje privlačnosti.

Barbara Kavtčnik

Mona Lisa ima svoj prostor v muzeju Louvre v Parizu.

Florentinski profesor Giuseppe Pallanti zatrjuje, da je z gotovostjo odkril, kdo je ženska, ki je upodobljena na slavni sliki.

Eno naših najlepših obmorskih mest bo konec septembra zažive-
lo v posebnem kulturnem vrve-
žu. Piranska podstrešja bodo
pripovedovala zgodbe o bogati
dediščini, ki zaznamuje ta kraj.

Dogajanje v Piranu bo potekalo v okviru Dnevov evropske kulturne dediščine. Piransko društvo Anbot, ki mu predseduje Natalija Planinc, je z občino Piran in številnimi kulturnimi ter zgodovinskimi društvi in institucijami pripravilo prvi mednarodni boljši sejem, ki bo 25. septembra v Piranu. Celoten sklop pri-

Naše obmorsko mesto bo preplavilo duh kulturne dediščine.

Piran v duhu dediščine

reditev pa so organizatorji poimenovali Piranska podstrešja pripovedujejo; v njih bodo odprli vrata vsi piranski muzeji in galerije, namen dogodka pa je predvsem predstavitev društev, skupin in posameznikov, ki se ukvarjajo s tradicijo, zgodovino in kulturno dediščino Pirana.

Dnevi evropske kulturne dediščine na nacionalni ravni potekajo od 21. do 28. septembra po številnih slovenskih mestih. Nacionalni koordinator projekta, v katerega je vključenih 48 evropskih držav, je Zavod za varstvo kulturne dediščine.

Ambiciozen projekt

Piranski projekt je na nacionalni ravni praznovanja Dnevov evropske kulturne dediščine daleč najobsežnejši, saj v njem sodelujejo številna društva, skupine in posamezniki.

Obiskovalci si bodo lahko ves dan ogledovali kulturne in zgodovinske znamenitosti Pirana, razstave in gledališke predstave, udeležili se bodo lahko številnih ustvarjalnih delavnic in si ogledali tradicionalne istrske običaje. Piran bo oživel že v petek, 24. septembra, ko bodo člani društva Anbot obnovili nekaj polken in jih s skupino Pandolo obesili na okna.

Osrednji del prireditev bo v soboto, 25. septembra, ko bo oživel večji del starega mestnega jedra, kjer bo na Rokovem trgu odprtje Dnevov evropske kulturne dediščine in blagoslov obnovljene kapelice. V cerkvi sv. Roka si bodo obiskovalci lahko ogledali krstno knjigo, v kateri je vpisano rojstvo Giuseppa Tartinija, in razstavo mašnih plaščev. Turistično združenje bo na stojnicah predstavljalo piransko dediščino, stari-

narji pa bodo priredili sejem starin. Zavod za ohranjanje pomorske dediščine bo radovednežem predstavil več desetletij stare skafandre, ki so usposobljeni za potope, pripravili bo-

rez, ki jo je piranski občini podaril Lojze Spacal. Za kulturni program bodo poskrbeli v piranski skupnosti Italijanov, kjer bodo prireditev pozivali s pevskim zborom, skupino

Kulturna dediščina je v Piranu močno povezana z morjem.

do tudi delavnice tradicionalne ročne izdelave vrvi in mrež ter razstave izdelovanja vrvi med letoma 1800 in 1940 ter vrvarskih izdelkov v pomorstvu med letoma 1800 in 1930.

Kulturni vrvež

Ustvarjalne delavnice bodo pripravili tudi v Pomorskem muzeju Sergeja Mašere, kjer se bodo obiskovalci naučili izdelovati in krpati ribiške mreže, antični nakit iz školjk, ribiške čolne iz papirja, klesali bodo tudi kamen. Na svoj račun bodo prisli tudi ljubitelji starih avtomobilov, motorjev in gasilskih vozil, prvič pa bo na ogled tiskarska preša za les-

mandolin, razstavo slikarske delavnice na temo solin, gledališka skupina se bo predstavila z recitalom o Piranu, likovna pa bo ustvarjala na ex-temporu. Mestna knjižnica bo na ogled postavila stare listine, na terasi hotela Tartini pa se bosta predstavili dve lutkovni skupini. Ulice bodo polne cirkusantov in gledaliških skupin, predstavili se bodo tudi samostrelci z Raba. Edini dogodek, ki bo zunaj Pirana, bo na Formavivi, kjer bodo Obalne galerije Piran organizirale prvo kiparsko delavnico za osnovnošolce. Na Obali se torej obeta bogato kulturno dogajanje. Če imate prilžnost, ga izkusite vsaj delček.

Barbara Kavtčičnik

GOOD VIBERATIONS

107.8 MHz

www.radiovelenje.com

RADIO VELENJE

Naš čas, d.o.o. Kidričeva 2a, Velenje
tel: 03/ 897 50 03, fax: 03/ 5869 263

Rožančevo nagrado za najboljšo esejistično zbirko, objavljeno v zadnjih dveh letih, je za knjigo Tistim zunaj: eksoterični zapisi 1990–2003 prejel filozof Gorazd Kocijancič.

V ožji izbor za Rožančevo nagrado, ki jo Sklad Marjana Rožanca podeljuje za najboljšo esejistično zbirko, objavljeno v zadnjih letih, sta se poleg Kocijanciča uvrstila še Drago Jančar z zbirko Šala, ironija in globlji pomen in Uroš Zupan z esej, naslovljenimi Pešec. Skladu Marjana Rožanca predseduje Alenka Puhar, člani žirije pa

Fotografije: Gregor Puharven

Čestitke
zmagovalcu v
Klubu
Nove revije

Novi Rožančev nagrajenec

so Miran Košuta (predsednik), Ignacija J. Fridl, Matevž Kos, Edvard Kovač in Petra Vidali. V sredo, 15. novembra, so v Klubu Nove revije izdali ime nagrajenca, nagrado pa so v soboto podelili na Krasu, a ne v Volčjem gradu kot pretekla leta, temveč v bližnji vasi Nadrožica. Predsednik žirije za podelitev Rožančeve nagrade Miran Košuta je v utemeljitvi nagrade zapisal, da nagrajenec v zbirki esejev, ki so izšli v zbirki Collectanea KUD Logos, širi prostor in čas mišljenja vse do evropskih filozofskih korenin in se ozira k platonističnemu uzrtju Dobrega kot čiste Lepote, ki šele daje človeku, da je človek.

Gorazd Kocijancič se je rodil leta 1964 v Ljubljani. Ukvarja se s filozofijo, publicistiko, prevajalstvom in bibliografijo. Še posebej se posveča antični in srednjeveški

filozofiji ter teologiji. Prevaja poezijo, strokovna dela iz grščine in latinščine, med drugimi Parmenida, Eckharta, Halevija, Proklosa in Levinasa. Kocijancič je s svojim na-

zivom Rožančev nagrajenec nasledil lanskega zmagovalca Vinka Oslaka, avtorja dela Spoštovanje in bit – Eseji o človeku in kulturi.

Barbara Kavtičnik

Miran Košuta in Manca Košir sta obrazložila letosnji izbor.

Letošnji dobitnik
Rožančeve nagrade
Gorazd Kocijancič

na kratko

Ob koncu lutkovnega festivala

Prejšnji teden se je končal 7. mednarodni festival Lutke 2004, o katerem smo pisali v prejšnji številki Demokracije. Tokrat vam sporočamo imena nagrajencev festivala. Za nagrade se je potegovalo 19 predstav, o njih pa je odločala strokovna žirija, ki so jo sestavljali Anke Meyer iz Nemčije, Marjana Ravnjak iz Slovenije in Ryszard Zieba iz Poljske.

Nagrada mali princ za najboljšo lutkovno uprizoritev v celoti je pripadla lutkovni predstavi Hamlet češkega gledališča iz Hradec Karlove Divadlo Drak. Najzvirnejša je bila po mnenju strokovne žirije predstava Rekvem za hišo češkega gledališča iz Brna Divadlo Lišen. Nagrado za igralsko-animatorsko kreacijo pa si je prislužila predstava Panta rhei II. nizozemskega magičnega gledališča iz Maastrichta Magisch Theatertje. Svojo nagrado je podelila tudi otroška žirija. Odločila se je, da je najboljša predstava tokratnega festivala Vizualne pesmi španske skupine Companyija Jordi Bertran.

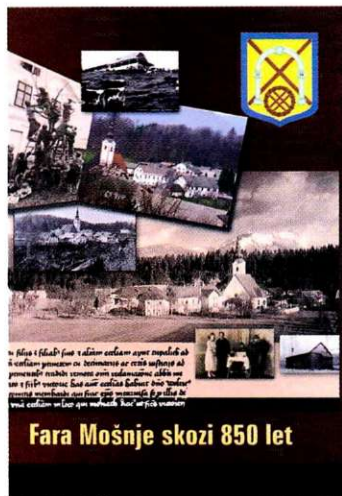

Lutkovni festival je zadovoljil
svoje občinstvo in podelil
nagrade najboljšim predstavam.

850 let župnije Mošnje

KS Mošnje

Letos je župnija Mošnje na Gojenškem praznovala 850 let svojega obstoja. Ob tej priložnosti je Krajevna skupnost Mošnje izdala zbornik *Fara Mošnje skozi 850 let*, v katerem je podrobno prikazana župnijska zgodovina. Uvodoma so Mošnje predstavljene skozi nekaj geografskih podatkov in njenih naravnih znamenitosti. Obširno je predstavljena kronika župnije Mošnje, njeni župniki, re-

dovnice in redovniki ter kaplani v Mošnjah. V treh krajših zapisih spoznamo zgodovino župnijske cerkve sv. Andreja v Mošnjah, podružnično cerkev na Spodnjem Otoku in znamenja mošenjske župnije. V osrednjem delu zbornika je prikazana zgodovina Mošenj in gradu Podvin. Posebej so prikazane tudi zgodovine okoljskih vasi: Globokega, Zgornjega in Spodnjega Otoka, Gorice in Vrbja, Brezja, Noš in Črničva ter Dobrega Polja. V zadnjem delu je predstavljeno sadjarstvo, čebelarstvo in kamnoseštvo in še pomembnejše osebnosti mošenjske župnije. Hkrati so v posebni knjigi predstavili pesnike Mošenj in okolice.

Fosilna goriva

Tehniška založba Slovenije

Knjiga *Fosilna goriva* govori o proizvodnji električne energije z izgorevanjem premoga, nafte ali zemeljskega plina, o iskanju novih neobnovljivih virov energije, o proizvodnji plina iz premoga ipd. Iz knjige izvemo tudi, zakaj nafti ves čas rečemo "črno zlato" in kako bi čim bolj omejili onesnaževanje

okolja zaradi izgorevanja fosilnih goriv. Knjiga je izšla v zbirki *Energija prihodnosti* in knjige v tej zbirki želijo pokazati, v kolikšni meri bi za zadovoljevanje energijskih potreb človeštva v prihodnosti lahko uporabljali energijo vetra, sonca, rek in morja.

Medicinsko kazensko pravo

Cankarjeva založba

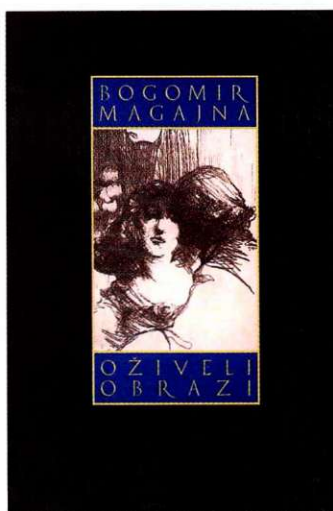
Monografija z bogatim znanstvenim aparatom obravnava v prvem delu glavne probleme splošnega dela sodobnega medicinskega kazenskega prava. Težišče je na vlogi privolitve pacienta znotraj splošnega pojma kaznivega dejanja. **Damjan Korošec** natančno prikaže vlogo volje pacienta v kazenskem pravu SFRJ in SRS kot njene federativne enote, spremembe v novem pravnem redu po letu 1991 in nove trende v tujini. Razčleni nekatere nedorečenosti slovenskega kazenskega prava na obravnavanem področju in njihove kriminalitetno-politične posledice. Drugi del knjige,

MEDICINSKO KAZENSKO PRAVO

24

izšla je v zbirki *Pravna obzorja*, je posvečen posebnemu delu medicinskega kazenskega prava. Po problemskih sklopih obravnava evtanazijo, pomoč pri samomoru, opustitev zdravstvene pomoči, umetno prekinitve nosečnosti, telesne poškodbe in ogrožitve življenja, poškodbe nerojenega otroka, implantacije, eksplantacije in ravnanje s proizvodi človeškega telesa, biomedicinsko manipuliranje, razmnoževanje, sterilizacijo, malomarno zdravljenje in biomedicinske poskuse na človeku ter nalezljive bolezni.

Oživeli obrazi

Mohorjeva družba Celje

V letu, ko obhajamo stoto obletnico rojstva pisatelja in zdravnika *Bogomirja Magajna* (1904—1963), se je tega pomembnega ustvarjalca in priljubljenega človeka spomnila tudi celjska Mohorjeva, pri kateri je objavil svojih prvih pet knjig. Pisatelj si je za svojo šestdesetletnico zaželel, da bi njegova knjiga *Oživeli obrazi* znova izšla prav pri tej založbi, vendar obletnice ni dočkal, zaradi česar tudi knjiga ni izšla. No, po štiridesetih letih se je zgodilo tudi to. Prvi del obsega sedem legend, drugi del, *Pesmi v prozi*, pa izbor petnajstih del od črtic do daljših besedil. Avtor se razkriva kot dober poznavalec človeške duše in tenkočuten pisatelj.

Glasbeni slovarček

Založba Mladinska knjiga

Glasbeni slovarček je eden od malih slovarjev šolskega programa, ki omogoča hitro in nazorno iskanje kratkih informacij in bogati glasbeno znanje. Vedoželjnosti ponuja tudi možnost beleženja dodatnih gesel in različnih glasbenih zapisov.

Zgodovina dreka

Študentska založba

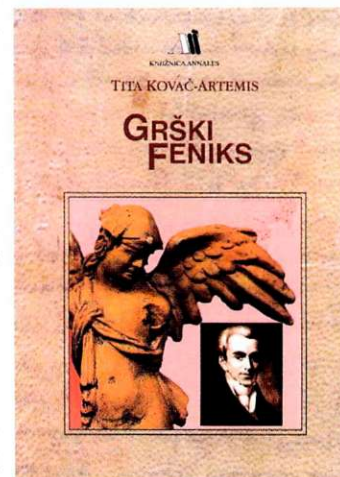
V šestih z obilico ironije napisanih poglavjih **Dominique Laporte** nazorno pokaže, kako se je človeško pojmovanje iztrebkov spreminjalo skozi zgodovino. Šele vzpon meščanstva je prinesel s sabo temeljno spremembo ekonomije, povezane z izločki. Avtor prikaže prav ekonomijo izločkov kot eno ključnih za samorazumevanje sodobnih posameznikov. To vključuje različne vidike od razvoja arhitekturne organiziranosti sodobnega

mesta, v katerem so odtočni kanali skriti pod zemljo, in vzpona nacionalne države, ki temelji na čistosti nacije in skrbi za čist jezik. Jezik mu je osrednji kazalec purifikacije vsakdanjika, do katerega pride v kapitalizmu, saj denar ne smrdi, kot ponavlja avtor.

Grški feniks

ZRS Koper

Ioannes Kapodistrias (1776—1831), grški politik in državnik, prvi predsednik grške države v letih 1827—1831, ni samo grška osebnost, redkost, ki bi nas po spletu naključij povezovala z Grčijo, ampak ena najvidnejših in najpomembnejših oseb evropske diplomatske zgodovine prve polovice 19. stoletja. Hkrati je mož, katerega priimek kaže na eni strani na njegov istrski izvor, na drugi pa nas sili k samospraševanju ne le o našem

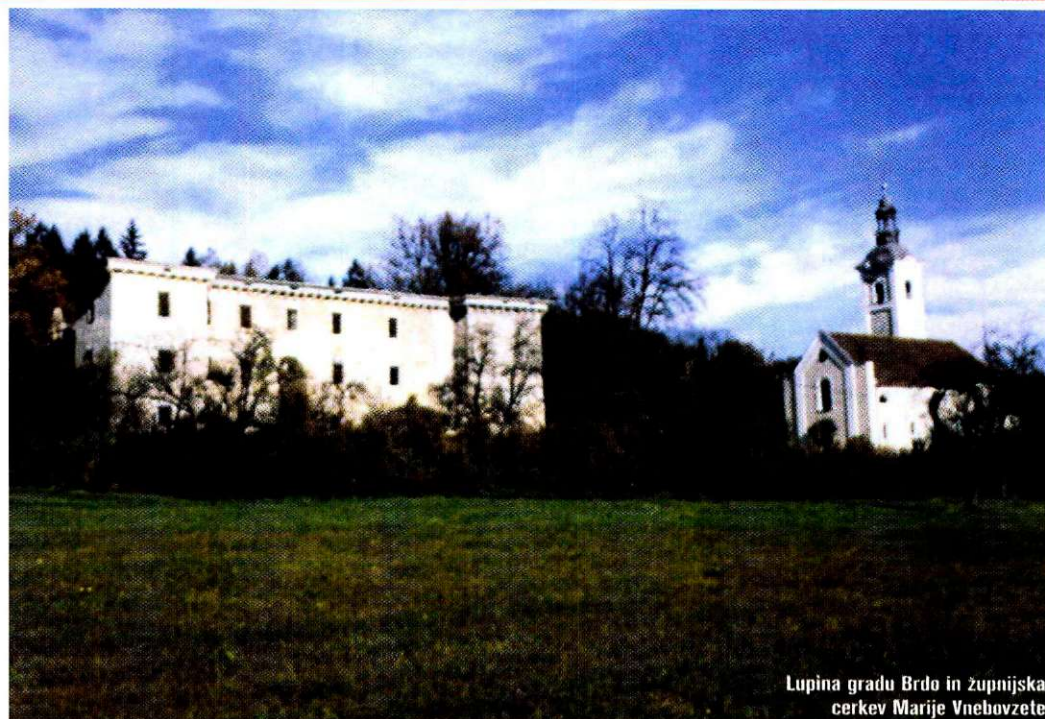

poznavanju grške zgodovine, ampak tudi o povezavah našega prostora z grškim. Pod naslovom *Grški feniks* naša uspešna pisateljica romansiranih biografij zgodovinskih osebosti (o Štefanu Decanskem, Valvasorju, Žigi Zoisu in Janezu Bleiweisu) **Tita Kovač-Artemis** spremlja Kapodistriasa v vseh etapah njegovega življenja. Zato je roman sestavljen iz treh delov ali bolje, velikih poglavij, ki obravnavajo življenje in delo v Rusiji, Švici in Grčiji. Vse skupaj se neprestano prepleta s sodobnimi razmerami v Evropi. Nesporna zgodovinska dejstva, nič bistvenega jim namreč ne dodaja, avtorica dopolnjuje z duhovitimi dialogi in tako pomembno obdobje evropske zgodovine prelije v obliko izvirnega zgodovinskega romana. **I. Ž.**

Črni graben leži ob glavni cesti—povezavi Ljubljana—Maribor, med Domžalami in Trojanami. Okoli 20 kilometrov dolga in večinoma ozka dolina, po kateri teče potok Radomlja, ni dajala prostora za nastanek večje naselbine, zato se je oblikovalo nekaj manjših naselbinskih jeder, predvsem Krašnja in Blagovica, na njenem zahodnem delu pa še Lukovica.

Že od prazgodovine je bil razvoj te doline povezan s prometom. Arheologi so našli predmete iz halštatskega in latenskega obdobja, najpomembnejša pa so odkritja ostankov antične kulture. V rimskem času je tod potekala glavna cesta Aquileja—Emona—Artrans—Celeja z utrjenimi postojankami v okolici Lukovice (Ad Publicanos) in na Trojanah (Atrans). Razvoj furmanstva in živahen mednarodni promet je v začetku 18. stoletja pospešila cesta Trst—Dunaj. Zasavska železnica je v 19. stoletju cestni promet zmanjšala, vendar se je ta po drugi svetovni vojni spet povečal z zgraditvijo magistralne ceste Ljubljana—Celje.

Po Črnem grabnu je od leta 1573 nekaj stoletij potoval tudi poštni promet med Ljubljano in Gradcem. Prvo redno pešpošto na Kranjskem je uvedel nadvojvoda Karel, regent Notranje Avstrije. Sli so prenašali pošto vsake štiri dni in na Slovenskem so se menjavali le v Podpeči pri Lukovici, v Šentožboltu in na Štajerskem. Vse te prometne in poštne povzave so narekovale graditev furmanskih domov, poštних postaj, gostišč in prenočišč. Eno takih, gostišče Konšek na prelazu Trojan, se je ohranilo do danes. Zaradi skromnih možnosti za razvoj kmetijstva so ljudje tod iskali zaslužek v prevozništvu, do-

Lupina gradu Brdo in župnijska cerkev Marije Vnebovzete

700 let Lukovice

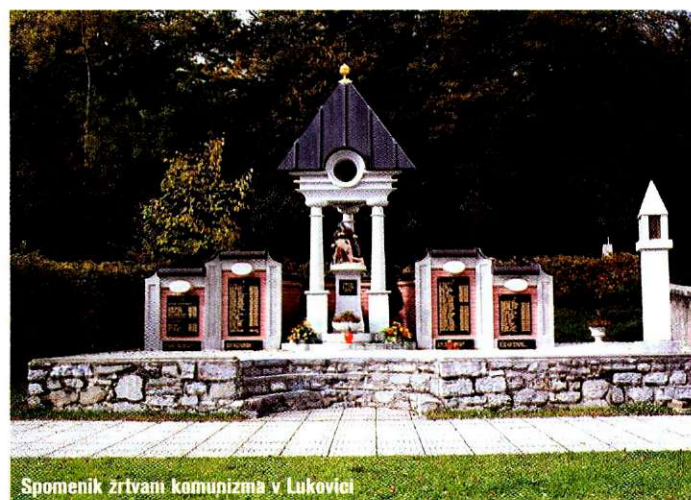
mači obrti, trgovini, industriji in podjetništvu. V Črnem grabnu so živeli in ustvarjali tudi pomembni ljudje, med njimi pisatelj Janko Kersnik, ki je kot notar na Brdu pri Lukovici dobro poznal okoliske kraje in domačine. V robustnih kmečkih likih in lukoviški jari gospodi je našel gliko, iz katere je zgnetel junake svojih romanov (*Rokovnjači*, *Ciklomen*, *Agitator*) in povesti (*Lutski ljudje*, *Testament*, *Jara gospoda*, *Očetov greh*, *Kmetske slike*).

Lukovica

Lukovica pri Domžalah je od leta

1995 sedež nove občine, ki geografsko pokriva vse območje Črnega grabna. Gospodarski in kulturni razvoj je Lukovica doživela v 19. stoletju, ko je po zaslugi Martina Vearja dobila obliko trga, obdanega s starimi furmanskimi domovi. V središču stoji Marijino znamenje, postavljeno leta 1899 v spomin na umor cesarice Elizabete. Pozneje so vanj vklesali imena padlih in pogrešanih v prvi svetovni vojni. Spomenik z vpisanimi imeni žrtev revolucije stoji poleg župnijske cerkve in so ga postavili sredi devetdesetih let. Ob rimski cesti Emona—Celeja je

tu stala postojanka Ad publicanos. V bližnjem podpeškem kamnolomu so odkrili predmete iz halštatske in latenske dobe. V Podpeči je bila nekdaj mitnica, od leta 1573 pa tudi poštna postaja, najprej za redni poštni pešpromet, pozneje za južno poštno povezavo. Nadstropna hiša Stare pošte je še ohranjena, v *Slavi vojvodine Kranjske* je o njej pred več kot 300 leti pisal Valvasor, ki pravi, da je v "prvi petini Kranjske" samo ena poštna hiša, 3 milje oddaljena od Ljubljane, med visokimi hribi ob vodi Radomlji, v rodovitnem kraju, ki je zelo prikladen za popotne ljudi, saj jim za primer-no plačilo vljudno in udobno postrežejo. V Lukovici danes stoji tovarna Mojca, manjši obrat Planike iz Kranja, tod pa je bil leta 1926 zgrajen prvi zdravstveni dom v Sloveniji. Na vzpetini v zaselku Selo stoji znamenita secesijska Rahnetova vila, ki jo je dal v začetku 20. stoletja postaviti notar Janko Rahne in stoji nad staro cesarsko cesto, ki vodi v središče Lukovice. V njej je leta 1903 tri mesece živel in utvarjal Ivan Grohar, ki je tu delček naravne lepote Črnega grabna ujel na znamenito platno z naslovom *Pomlad*.

Spomenik žrtvam komunizma v Lukovici

Gradišče

Na jugovzhodnem griču nad Lukovico stoji Gradišče, ki je ime dobilo po prazgodovinskem gradišču, ki so ga Rimljani spremenili v utrdbo. Nasli so več gomil s predmeti iz halštatske dobe (jantarne ogrlice, železne nože, meče in posode). Na vrhu griča stoji enoladijska poznogotska cerkev sv. Marjete iz začetka 16. stoletja, ki še skriva pod beležem prvotne freske. Na zunanji fasadi je upodobljen sv. Kristof s svetniki. Samostojno stoječi zvonik je bil tudi obrambni stolp. Deloma se je ohranilo tudi protitursko obzidje.

Nad župnijsko cerkvijo Marije Vnebovzete in brdsko grajsko lupino so pred nekaj leti zgradili veliko zgradbo, v kateri je Čebelarški center Slovenije. V Lukovici vsako leto organizirajo turistično prireditev, imenovano Rokovnjaški tabor. Prireditev se je začela leta 1960 s prvim piknikom Avto-moto touring kluba iz Ljubljane, od tedaj rokovnjači tam vsako leto napadejo Francoze.

Grad Brdo

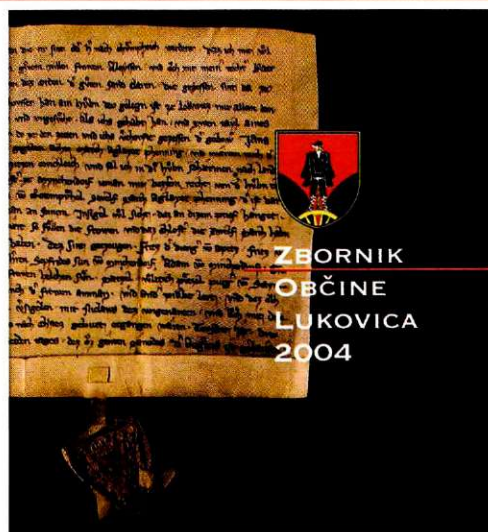
Odmaknjen od ceste skozi Črni graben, na nizki terasi severozahodno od Podpeči, današnje Lukovice, kjer je v 16. stoletju stala znana pošta na postaja in mitnica, stoji renesančna graščina Brdo. Pravzaprav le njena razvaljena lupina zunanjih zidov, ki jih s težavo počasi obnavljajo, saj so ta lepi grad partizani 19. maja 1943 požgali. Na mestu Heričevega dvora, omenjenega v 15. stoletju, so grad sredi 16. stoletja potavili plemiči Lambergi. Kot poroča tudi napisna tabla pred vhodnim portalom, je grad leta 1552 začel graditi Janez Lamberg, lastnik Črnela in Mengša, dokončal pa ga je njegov sin Andrej. Turški vpadi z roparskimi pohodi pa tudi kmečki upori so zahtevali graditev utrjene graščine, ki se je pod renesančnimi italijanskimi vplivi pri nas uveljavila najprej na istoimenskem gradu pri Kranju in katerega mlajši naslednik je grad Krumperk pri Domžalah.

Za Brdo je značilna kvadratasta tlorisna zasnova s štirimi trakti, na vogalih okrepljena s klinasto obli-

kovanimi stolpi. Znotraj je bilo kvadratno dvorišče, obdano z arkadnimi hodniki v treh etažah. Zunanjščino krasi konzolni podstrešni venec in rustikalni vhodni portal z napisno ploščo. V poznejših stoletjih so se lastniki pogosto menjali. Apfaltrerji so grad baročno prenovili: dozidali so reprezentančno stopnišče in preoblikovali fasadna okna. Postopno se je ob graščini v osi portala oblikoval park z ribnikom, ki ga dopolnjuje kostanjev in gabrov drevored. V gradu se je leta 1852 rodil in ustvarjal pisatelj, publicist, notar in politik Janko Kersnik.

Zbornik občine

Ko je občina Lukovica konec avgusta in v začetku septembra praznovala pomemben praznik, 700. obletnico imenovanja kraja v prvi pisni ohranjeni listini, izdani 28. avgusta 1304, je uredniški odbor, ki ga je vodil dr. Stanko Pelc, izdal *Zbornik občine Lukovica 2004*. V njem je objavljenih 24 prispevkov, ki izčrpno predstavijo življenje v Lukovici in okolici nekoč in danes. Uvodoma je France M. Dolinar predstavil znamenito listino iz leta 1304. Sledi mu zelo izčrpen geografski prispevek, v katerem je Stanko Pelc skozi različne grafikone podrobno predstavil

ozemlje in gospodarsko življenje na ozemlju lukoviške občine danes. Arheolog Milan Sagadin piše o arheološki preteklosti, Aleš Iglič pa predstavi znamenito mitnico in pošto postajo v Podpeči pri Lukovici, ki stoji tik ob znanem lukoviškem kamnolomu. Lastnike gradu Brdo je predstavil Mitja Potočnik, sam grad Brdo kot nekoč razkošni renesančni dvorec kastelolog Ivan Stopar, Gregor Kocijan pa je skozi dokaj temeljito biografsko skico predstavil pisatelja Janka Kersnika. O napadih na Francoze v Črnem grabnu in o zgodovinskem ozadju romana *Rokovnjači* piše zgodovinar Janez Šumrada. Trije pripevki so namenjeni znanim cerkvam: o obnovi cerkve sv. Neže na Golčaju nad Blagovico piše Damjana Pečnik, o arhitekturi cerkve sv. Luke v Spodnjih Praprečah Andreja Kos,

o kroniki romarjev k sv. Peregrinu na Brdu pa cerkveni zgodovinar Marijan Smolik.

Nadgradnja Stražarjeve knjige

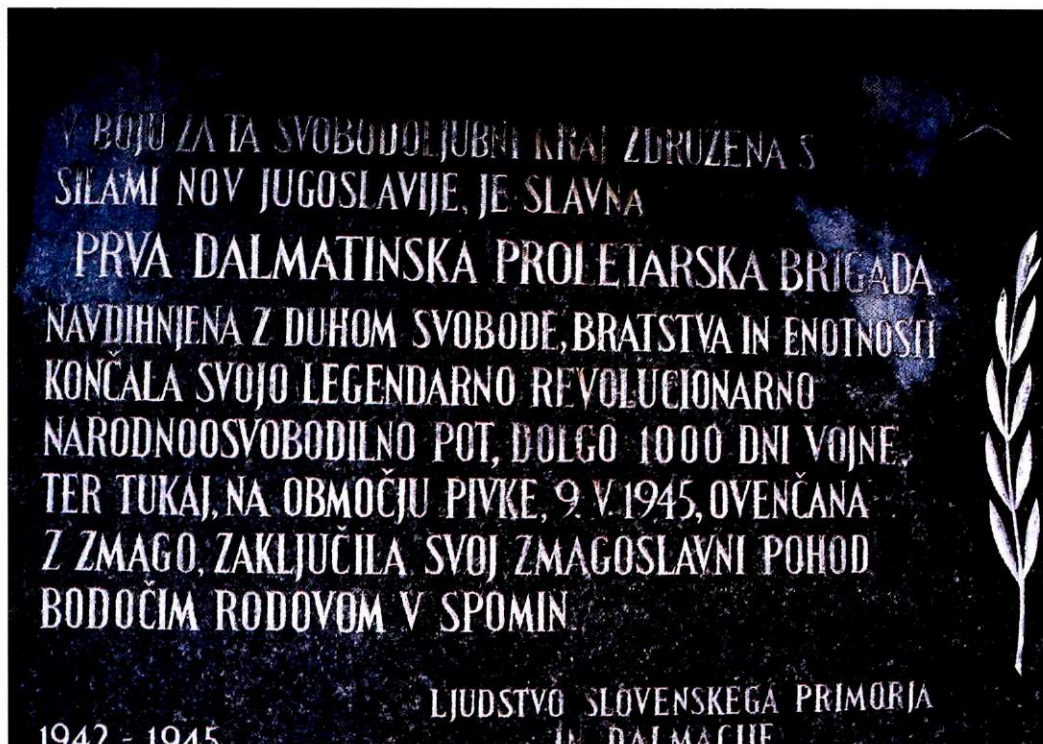
Nika Leben predstavlja Rahnetovo vilo. O zgodovinskih in memorialnih spomenikih na območju občine piše Nika Leben. Ljudsko pesem v lukoviški okolici je predstavila etnomuzikologinja Zmaga Kumer. Mihael Glavan predstavi pesnika Jakoba Zupana iz Prevaj (1785—1852), Marijan Rupert pesnika iz Kosez Jovana Vesela Koseskega (1798—1884), Stanko Šimenec pisatelja iz Spodnjih Lok Frana Maslja - Podlimbarskega (1852—1917), Matej Kotnik pa arhitekta in oblikovalca Nika Kralja. O šolstvu v občini Lukovica piše Stanislava Stopar, o društvih, organizacijah in združenjih pa Vera Beguš. Osamosvojitveno vojno na območju občine predstavi Janez Kušar. Metod Rogelj piše o problematiki ohranjanja mokrišč v občini. Janez Miklavc objavlja kronološki pregled graditve avtoceste, Irena Strmšek pa kroniko občine Lukovica od leta 1885 do 2003. Kot vidimo, zbornik pomembno nadgrajuje obsežno knjigo Staneta Stražarja *Črni graben*, zato so lahko v občini Lukovica nanjo ponosni. **I. Ž.**

Grad Brdo pred prvo svetovno vojno

V Pivki naj bi se bila, kot nam še danes govori napis na spomeniku v Pivki, na katerem je tudi boljševidni znak peterokrake zvezde s srpom in kladivom, končala legendarna revolucionarna pot "proletarske" brigade z juga.

15. novembra 1942 sta IO OF in partizansko glavno poveljstvo izdala poziv (tiskan kot letak) *Zavedenim in prisilno mobiliziranim!* protirevolucionarjem. Najbrž ga je sestavil Boris Kidrič, v njem pa so objavljeni tudi trije odloki, v katerih piše: »Vsi vi, ki ste bodisi zavedeni bodisi prisilno mobilizirani postali člani bratomornih belogardističnih tolp, ali ste že pomislili, kaj bo z vami?!

Neusmiljeno uničevanje 17. del

Ob dvanajsti uri vas Osvobodilna fronta kljub škodi, ki ste jo že povzročili slovenskemu narodu in ljudstvu, poslednjič opominja: /.../ še je čas, da obračunate s svojimi izdajalskimi voditelji, ki so vas zapeljali k Iskariotovim dejanjem; še je čas, da izročite orožje slovenski partizanski vojski, preidete na njeno stran in začnete takoj popravljati, kar ste zagrešili po navodilih belogardističnih Kajnov. Da, še je čas, toda skrajni čas je že to in pričujoči opomin Osvobodilne fronte je njen poslednji opomin!

Izvršni odbor OF kot slovensko narodno vodstvo in predstavnik slovenske narodne oblasti ter Glavni štab slovenske narodnoosvobodilne partizanske vojske kot poveljstvo vse slovenske oborožene sile **odrejata in izjavljata**: Sleherni Slovenec, ki ni član slovenske partizanske vojske ali Narodne zaščite, pa ima orožje, je dolžan orožje takoj izročiti partizanskim četam ali Narodni zaščiti; tistim pripadnikom oboroženih belogardističnih oddelkov, ki bodo izročili svoje orožje slovenski partizanski vojski oziroma Narodni zaščiti, se ne bo

zgodilo nič; dana jim bo celo možnost, da popravijo, kar so zagrešili nad narodom; tisti pa, ki se temu poslednjemu pozivu ne bodo odzvali, bodo brez usmiljenja in z vso doslednostjo ter strogostjo — uničeni." Poziv je še enkrat pokazal arogantno hlepenje po monopolu nad narodnim predstavništvom (po oblasti) ter nad odporom proti okupatorju, ki bi komunistom to oblast omogočil. Obljube, da se tistim, ki se bodo vdali, ne bo nič zgodilo, so bile prazne in celo cinične s pripisom, da jim bodo dali "celo možnost, da popravijo, kar so zagrešili nad narodom". Zločinci so obljubljali svojim žrtvam možnost, da se popravijo, da torej še bolj postanejo žrtve na oltarju revolucije.

"Smo ... zažgali ..."

15. novembra je Kardelju poročal Ludvik Smrekar, komandant III. bataljona Zapadnodolenjskega odreda: "Včeraj smo izvedeli, da hočejo bg. priti v gasilski dom v Sostrem in smo na zahtevo terenskih ljudi zažgali poslopje gasilskega doma, a vozove in vse ostalo smo zvozili iz poslopja. Zase-

de jim držimo stalno na vseh straneh, tako da mi že primanjkuje ljudi. Kolikor ni bojov, so vse naše čete stalno na delu, na raznih rekvizicijah in na zasedah. Na Polico so po poročilih zopet dobili pojačanje, in sicer okrog 100 Italijanov, tako da je sedaj vsega skupaj čez 300 oboroženih. Pošteno so se utrdili, tako da v resnici ne vemo, kako jih bomo prinesli okrog. Bomo pač morali nekaj ukreniti. Tudi v Dobrunjah so se dobro utrdili in moramo prav tako dobro proučiti, preden kaj resnega naredimo."

15. novembra 1942 sta IO OF in partizansko glavno poveljstvo izdala še okrožno štabom vojaških enot in okrožnim odborom OF "o ukrepih za uničenje bele garde in za razširjenje OF": "Danes nam je dana vsa možnost politično in vojaško naglo likvidirati belo gardo /.../. Defenzivno nastrojenje pri posameznih aktivistih in posamezne pojave strahu pred belo gardo je treba izkoreniniti. Z okrepljeno politično in vojaško ofenzivo Osvobodilne fronte moramo potisniti belo gardo do kraja v defenzivo. /.../ Posebno pozornost je tre-

ba posvetiti razkroju bele garde. Med belogardisti moramo razviti silno agitacijo, pozivati jih moramo k oddaji orožja in k prestopu v partizane. Belogardističnim posameznikom in oddelkom je treba brezpogojno priznati, če oddajo orožje partizanom ali Narodni zaščiti. Tiste oddelke in posameznike, ki se upirajo, pa moramo neusmiljeno uničevati. Smrtne obsodbe nad belogardističnimi organizatorji, ki niso bili zaloteni z orožjem v rokah, smejo odslej izrekati le odredni oziroma brigadni štabi, medtem ko jih smejo in morajo aretirati enote same." Podpisani so Jože Rus, Boris Kidrič, Edvard Kocbek in Ivan Maček.

"Bijemo BG"

Isti dan je Cankarjeva brigada poslala partizanskemu glavnemu poveljstvu poročilo "o delu bele garde": "Z BG nimamo posebne sreče. Ko je naš 2. bataljon odhajal na večjo patrolno akcijo proti BG iz Zg. Suhadola, je bil na robu grebena napaden od BG v jačini 1 njihove čete, se takoj spustil z njo v borbo in jo napodil v beg. Od tega trenutka naprej so

BG prenehali s patrolami skoro po vsem terenu ter ne moremo kljub stalnim poskusom priti z njimi v kontakt, njihove postojanke pa je težje nastati, ker so po vzgledu italijanskih utrjene. Vendar bomo, če drugače ne bo šlo, nujno prisiljeni iti tudi nadnje po predhodni temeljiti politični pripravi ljudi. /.../ Tu bomo ostali predvidoma še nekaj dni, da očistimo teren in z nekaj akcijami dvignemo moralo prebivalstva in partizanov, nar kar bomo krenili naprej, da tudi na drugih mestih bijemo BG in jo skušamo moralno in fizično zadušiti na vsem sektorju, na katerem smo zdaj."

Tudi to poročilo Cankarjeve brigade nam govori o tem, kaj so partizani počeli in kako so razmišljali: ubijali so Slovence, okrog pa so lahko oboroženi hodili samo oni in nihče drug.

16. novembra je CK KPS pisal pokrajinskemu komiteju KPS za Primorsko: "Pravilen je sklep in nujno je, da se čimprej izvrši sklep o izdajanju brošure z vašim uvodom in ponatisom obeh septembrskih posebnih izdaj Poročevalca zaradi prenašanja izkušenj iz osvobojenega ozemlja in razkrinkavanja bege. Predvsem pa pazite v svojem boju proti beli gardi, da reagirate s hitro politično in vojaško akcijo (s pomočjo organov varnostne službe in partizanskih čet), kjer se pojavijo kaki znaki belogardistične organizacije."

Komunisti so revolucijo torej začeli izvažati ("prenašanje izkušenj") na Primorsko in vodilnim tam ukazali, da morajo v boj s protirevolucijo takoj, ko se o njej pojavi kakšen znak. In še eno navodilo "Primorcem" v istem pismu: "Na vsak način preidite takoj k organiziranju varnostne in obveščevalne službe, tako na deželi kot v mestih. To je izredno važna politična naloga in obenem — zlasti obveščevalna na deželi — varnostna mera proti presenečenju v partizanih. Zlasti za organiziranje na deželi se poslužite partizanov. V mestih določite za to vsekakor posebne, za to primerne partije, ki naj jim partijski sekretarji nudijo vso potrebno pomoč."

Racije po vasi

16. novembra 1942 je štab III. bataljona Zapadnodolenjskega odreda

poslal svojim nadrejenim obsežno poročilo "o bojih z belo gardo". Poglejmo nekaj odlomkov: "Akcija na Bizovik: Pri tej akciji je istočasno sodeloval tudi naš bataljon. Akcija ni imela polnega uspeha, ker niso po zažigu nametali še bomb v klet stavbe, ki je zgorela. Po podatkih je bilo v tisti kleti čez 40 bg. z glavnim štabom. Po ponovnih poročilih se jih je rešilo iz te kleti 28 do 30. /.../ Imeli smo 2 težja ranjenca, 1 od teh je podlegel, 1 pa je že skoraj ozdravel. Akcija na Dobrunjah: Tudi ta akcija nam ni uspela tako, kakor bi lahko. Tukaj je bila napaka, ker smo se dogovorili, da jim damo znak za predajo, katerega pa jim ne bi smeli dati. Kakor hitro smo jim dali ta znak, so že začeli streljati z utrjene stavbe, v kateri so bili zabarikadirani. Ker je vse okrog čistina, smo se morali umakniti. Nekateri oddelki pa so delali racije po vasi, da bi na domovih vlovili glavne voditelje, ki pa jih niso dobili doma, pač pa smo jim rekvirirali nekaj materiala, kolikor smo ga mogli spraviti na varno. Neka naša patrola je justifikirala enega glavnega voditelja bg. na njegovem domu. Po končani akciji sva s tov. Čirom /Janez Hlebs/ in patroljo uničila eno poslopje, kjer so bg. hoteli imeti utrdbe. Kljub temu so se utrdili na istem mestu. Ker ni bilo mogoče v hiši, so se utrdili v cerkvi.

Akcija na Polje: Ob istem času je bila akcija na Polje. Vzrok neuspeha je bil, da je ujeti voditelj bg. Govše s svojim krikom opozoril bg., ki so takoj začeli streljati na naše, ki so bili na čistini. Takrat bi morali jurisati in bi morda uspeli. Tako pa smo

se brez uspeha umaknili. Imeli smo enega mrtvega in 3 ranjene, od katerih je čez nekaj dni 1 umrl.

"Smo s požigom uničili"

Nekaj dni kasneje smo poslali čez Ljubljano/ico/ patroljo 15 ljudi, da ulove vod. bg. in da spotoma prinesejo nekaj materiala, ki smo si ga nabavili preko Ljub. Ker bg. niso prišli na mesto, kjer so jih naši čakali, so jih šli na svojo roko iskat na njihov dom. Ker pa niso imeli točnih podatkov, ali so oboroženi ali ne, so imeli naši 1 mrtvega in 3 ranjene od bomb, ki so jih metali na naše z vrha stavbe skozi majhno odprtino. Mrtvega ni bilo mogoče rešiti. /.../

Dne 10. XI. t. l. smo zvedeli, da se mislijo naseliti bg. v prosvetni dom v Sostrem. Da smo jim to preprečili, smo s požigom uničili prosvetni dom. /.../ Dne 14. XI. t. l. smo zvedeli, da se mislijo bg. naseliti v gasilskem domu v Sostrem. Na zahtevo ljudi iz Sostrega, da to za vsako ceno preprečimo, smo zažgali gasilski dom. /.../ Sedaj pa postavljamo stalnoasedo. /.../ Ljudi imamo preveč obremenjene vsled stalnih zased in rekvizicijskih akcij, ki jih moramo stalno vršiti, da preživljamo svojih 155 ljudi in še II. bat. UBTT dajemo hrano, kolikor si je sami ne pripravijo. O rekvizicijskih akcijah bo poročal več tov. Marko /Karel Poljanšek/. Predvidene so bile še druge akcije, ki jih pa zaradi naše slabosti nismo mogli izvršiti, n. pr. na Polje in Polico. Pač pa sedaj ponovno delamo načrt, s katerim upamo, da bomo dosegli uspehe. Te dni je bil še en boj naše 3. čete

z bg. na Dolih. Bg. so imeli nekaj ranjencev, naši pa so brez izgub."

Na razstavi na Svetem Urhu bi moralo biti na prvem panoju razstavljeno to partizansko poročilo o njihovem divjanju po podurhovskih vaseh leta 1942. Pa še marsikakšen drug partizanski zločin bi moral biti dodan. Le takšen prikaz bi dal realnejšo podobo o Svetem Urhu.

"Brezpogojno streljati"

17. novembra 1942 je partizansko glavno poveljstvo izdalo odredbo "o ravnanju z belogardisti": "Belogardističnim oddelkom in posameznikom, ki prostovoljno izročijo orožje partizanskim četam ali NZ, je treba odslej priznati; vodilne aretirati in jih izročiti odrednim ali brigadnim štabom. Belogardistične oddelke ali posameznike, ki tega ne store oziroma se upirajo, je treba brezpogojno uničevati. /.../ Belogardistične voditelje in organizatorje je treba obsojati na smrt. Belogardiste, ki bi hoteli pred aretacijo, med njo ali po njej uiti, je treba brezpogojno streljati."

18. 11. 1942 je Kardelj pisal Borisu Kidriču, politkomisarju partizanskega glavnega poveljstva, v Dolomite: "Malo se sliši o kakem zboljševanju naših postojank. Nasprotno, z Dolenjskega prihajajo vesti, ki kažejo, da b. g. še vedno napreduje in potiska naše."

Isti dan je Kardelju poslal poročilo Kidrič: "Ugodno razpoloženje povsod raste, med bega se opaža panika. /.../ Vojska sama je v splošnem premalo aktivna. Opaža se nevaren pojav nekakšne stagnacije. Za politično delo na terenu in za politične potrebe terena je vse premalo zanimanja in tudi razumevanja razen pri Dolomitih/Dolomitski odred/. Zato pa opravljajo predvsem rekvizicije, ki jih ne delajo vselej pri belogardistih."

18. novembra 1942 je partizansko glavno poveljstvo znova oblikovalo določilo, kdaj "se nad belogardisti izreče smrtna kazen", in besedilo nekoliko "omililo". Tretja točka je določala: "Če je vršil obdolženec organizirano, sistematično belogardistično propagando in če je organiziral oborožene belogardistične sile."

19. 11. 1942 je Kardelj pisal Francu Leskošku, sekretarju CK »

Tudi v Izoli še vedno slavijo "proletarske brigade".

»KPS: "Podprite Ludvika /Ludvik Smrekar/, da se njegov sektor očisti bele garde (zlasti Polica)."

Isti dan sta glavnemu poveljstvu poročala Jaka Avšič in Joze Brilej, namestnik komandanta in pomočnik politkomisarja glavnega poveljstva: "Prav tako smo izdelali in razmnožili naredbo o likvidacijah belogardistov /ter/ izdali na poveljstva razglas, ki ima namen razkrajati belogardistične vrste in jim omogočati dezertacijo. Razglas ni razmnožen kot letak, marveč ga bodo le terenski in politični delavci dostavljali ali pokazali belogardističnim družinam, katerih sinovi so v beli gardi."

"Aretiran in justificiran"

19. 11. je partizanskemu glavnemu poveljstvu poslal poročilo štab Vzhodnodolenjskega odreda: "1. bataljon: 12. XI. Spopad patrole pri Beli Cerkvi z belogardistično patrolo; 2 bg. mrtva, 3 ranjeni, zaplenjeno: 1 nahrbtnik, 2 bombi. 15. XI. Postavljena zaseda pri gradu Otočec brez uspeha, nato propagandistični pohodi po belogardističnih vaseh Toplice, Brezovica proti Kronovemu. Aretiran in justificiran organizator bele garde Ajdnik Avgust iz Gradenja št. 4; pri njem smo dobili spisek pripravnega oddeljenja bg. itd. 15. XI. Aretiran Poje Valentin iz Gorenje vasi, Šmarjeta št. 7. Pri svoji špijonski službi je zašel v bližino logorja 1. čete, kjer je bil zajet in po zaslišanju justificiran. /.../ 2. bataljon je zbran in preformiran šel na politično delo okrog Št. Jerneja skupaj z 2 četama iz Cankarjeve brigade. Kretali so se podnevi v neposredni bližini Št. Jerneja, kjer je italijanska posadka. Ob tej priložnosti je bil ubit 1 belogardist, 2 belogardista pa ujeta in razorožena, plen 3 puške, 120 kom. municije, 4 bombe, 1 kolo."

20. 11. je Kardelj poslal obsežna navodila Tomu Brejcu v pokrajinski komite KPS za Primorsko: "V resnici je treba jasno pibiti: od tega, ali bo naši Partiji na Primorskem uspelo izgraditi tako OF, ki bo združila spodaj in v vrhovih demokratične in patriotske sile v razdelilnico med OF in belo gardo ter mihailovičevskim njenim priveskom, je odvisno, ali bomo razbili belogardistično-mihailovičevsko

Tako se je Edvard Kardelj leta 1944 na Visu slikal s svojim edinim nadrejenim, Titom, s katerim sta izpeljala komunistično revolucijo v Jugoslaviji.

reakcijo na tem sektorju ali ne. /.../ Obveščevalna služba. Glede na specifične naloge naše Partije v sedanjem času in bližino odločilnih borb je nujno potrebno, da PK takoj pristopi k organiziranju specialne obveščevalne službe, ki naj ima naslednje glavne naloge: a) nadzor nad gibanjem in ukrepanjem sovražnikov osvobodilnega gibanja slovenskega naroda (Italijani, bela garda, mihailovičevci, gestapo itd.) — b) politična kontrola nad vrhovi raznih političnih skupin sploh (sredina, polit. partije itd.) — c) zbiranje vseh podatkov, ki so važni bodisi za našo vojaško ali politično akcijo. — Kasneje, ko boste

konkretno pristopili k poslu, vam bomo dali konkretna navodila.

Primorska pod revolucijo

Izgradite si OS /obveščevalno službo/ približno takole: a) celokupna OS mora biti sestavljena iz partijcev in daje podatke izključno samo PK Partije, vi te podatke pošiljate nam, b) postavite center iz dveh ali treh dobrih tovarišev, ki bodo vse podatke zbirali, kontrolirali in vam dajali redna poročila, a istočasno sestavljali kartoteko vseh tistih ljudi, ki so na kakršen koli način važni za našo borbo. Kartoteka mora dajati jasno poročilo o njihovi dejavnosti (gre

seveda tu ali za sovražnike, ali za ljudi, o katerih je treba šele najti pojasnil). c) Pri vseh OK, RK itd. naj ima ta pokrajinski center OS svoje predstavnike, ki na svojem terenu zbirajo podatke in jih pošiljajo centru. Ti njihovi predstavniki se naslanjajo na množično obveščevalno službo (na organizacije OF, Nar. zašč., mladinske organizacije, društva, sindikate itd., kjer imajo povsod svoje ljudi, ki poročajo redno svojim rajonskim centrom), na drugi strani pa na specialne sektorje, t. j. na ljudi, ki so vrinjeni v sovražne organizacije s posebno nalogo, da se tam zamaskirajo in dobivajo podatke, ki so nam potrebni. /.../

Posvetite torej največjo pozornost politični vzgoji partizanov. Ta vzgoja naj ne bo partijska, ampak nacionalno revolucionarna in demokratična ter antiimperialistična. Baza te vzgoje mora biti taka, da bodo lahko k partizanom vstopali katoliki, nacionalisti itd. Posebno skrb posvetite politkomisarjem, ki naj bodo v vseh primerih člani Partije, kajti edino na ta način bo mogoče zavarovati dosledno linijo OF. Gradite v četah partijske organizacije."

Kardelj "reši" Rupnika

22. 11. je Kardelj poslal poročilo Francu Leskošku, sekretarju CK KPS, v Dolomite. "Glede likvidacije, ki ste jo odobrili /gre za Leona Rupnika, op. I. Ž./, bo treba najti zelo zelo prikladen čas, kajti sicer utegnemo doživeti tak pokol talcev, da nam bo likvidacija b. g. prej škodovala kot koristila. Nekako se potrjujejo vesti, da so pripeljali Kidriča in dva Vidmarja v Ljubljano, kjer jih imajo pripravljene za talce. Naročil sem, naj vse pripravijo, toda ukrenili bomo stvar šele tedaj, ko se bo zunaj dovolj popravil položaj na frontah in dovolj demoraliziral italijanski aparat. Sicer bom pa jaz prej pri vas in se bomo šele pogovorili. /.../ Na Vel/ikih/ Poljanah se nahaja nek duhovnik /Metod/ Mikuz, ki je dober in menda hoče k partizanom. Bi pa mnogo bolje služil v Ljubljani. Poiščite ga takoj, ker je že nervozen od čakanja, in ukrenite z njim, kar je potrebno. Pošljite ga nazaj, če nimate drugih računov. In da vam ga partizani — ne likvidirajo!"

Nadaljevanje prihodnjic
Ivo Žajdela

Vladimir Kos, Premurec po rodu, se je kot prvi od petih otrok rodil pred osemdesetimi leti v Murski Soboti, in sicer 2. junija 1924. V Prekmurju je preživel le rana otroška leta. V Mariboru je najprej obiskoval ljudsko šolo, kjer je že v tretjem razredu v Jutru objavil svojo prvo pesem. Tudi klasično gimnazijo je opravil v Mariboru.

Maribor so zasedli Nemci in kmalu zatem so njegovega očeta obsodili na smrt, ga nato pomilostili, družina pa je bila izgnana v Srbijo. Da bi se Vladimir izognil vpoklicu

Fotograf: Gregor Pohleven

Med Japonsko in Slovenijo

v nemško vojsko, se je umaknil v Ljubljano, kjer je nadaljeval šolanje na klasični gimnaziji. Kot sedmošolca ljubljanske klasične gimnazije so ga konca junija 1942 Italijani skupaj še z mnogimi drugimi (npr. Balantičem) aretirali in odpeljali v taborišče Gonars. V taborišču je pisal in napisal cel zvezek pesmi, ki pa bodo najbrž za vedno pozabljene, saj so mu ob odhodu vse pobrali.

Iz Gonarsa se je po posredovanju papeža Pija XII. vrnil maja 1943 in še istega leta maturiral. Na ljubljanski univerzi se je jeseni 1943 vpisal na teologijo in vstopil v bogoslovje. Kos je kljub vojnim razmeram na ljubljanski teologiji dosegel bakalavreat iz filozofije. Vladimir Kos se je maja 1944 sam odločil za vstop med domobrance. Sam je vedel za vezi in sodelovanje med partizani, zato ga je gestapo aretirjal in vso domobrantsko štabno skupino zaprl v ljubljanske zapore. Tik pred transportom v Dachau ga je rešilo Rupnikovo posredovanje.

Begunska pot

Kos se je leta 1945 skupaj z domobrantsko vojsko umaknil na Koroško v Vetrinje. Bil je v isti skupini

kot mnogi, ki so bili z vlakom vrnjeni v Slovenijo bodisi v Kočevski rog ali na Teharje. Kosu se je uspelo umakniti in se je iz Celovca v civilni obleki napotil v Italijo. Na poti so ga ujeli Angleži in pristal je v taborišču za brezdomce Peggetz pri Lienzu, blizu tirolske meje. Iz taborišča mu je po nekaj mesecih s pomočjo slovenskih tihotapcev uspelo pobegniti v samostan pri Padovi. Po dveh mesecih so ga predstojniki poslali študirat v Rim. Na Gregoriani je dosegel licenciat iz filozofije, doktoriral pa je leta 1950 iz teologije na temo Človekova osebnost v luči Pavlovih pism.

Leta 1950 je bil posvečen v duhovnika, čez tri leta pa se je odločil za vstop k jezuitom. V mestecu Emo na Irskem se je od septembra 1953 pripravljaval na misijon v Tokiu. Že takrat je bil predviden za univerzitetnega predavatelja v Tokiu. Na Irskem je opravil tudi dve leti noviciata. To obdobje je pustilo velik vpliv predvsem na njegovi poeziji, saj je na Irskem prišel v stik z moderno evropsko poezijo. Na Japonsko je Kos prišel 13. maja 1956 z vatikanskim potnim listom (ki ne daje državljanstva) in posebnim dovoljenjem, ki ga je dobil šele po posredovanju papeža Pija XII.

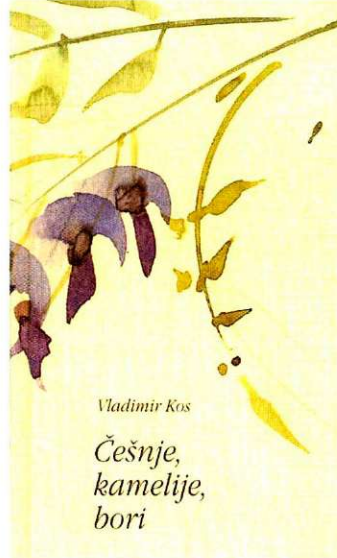
Obljubiti je moral, da bo na Japonskem ostal, dokler bo misijonaril.

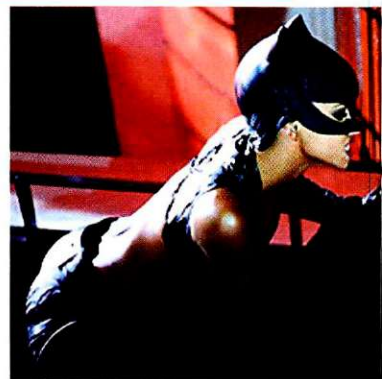
Dr. Vladimir Kos zaradi obstoječega totalitarnega režima dolga leta ni imel nobenega stika z uradno jugoslovansko oblastjo. Še več: kot politični izseljenec je vse do leta 1993 živel brez vsakršnega državljanstva. V Slovenijo se je prvič vrnil leta 1995, žal leto dni prepozno, da bi se srečal z materjo, ki je od srede druge svetovne vojne ni videl. Njegov prvi obisk doma je bil v javnosti zelo odmeven. Tistega leta lahko

zasledimo mnogo intervjujev v različnih publikacijah in dnevnikih.

Češnje, kamelije, bori

Pesniška zbirka Vladimirja Kosa Češnje, kamelije, bori, izdala jo je Mohorjeva družba iz Celja, vsebuje tri pesniške zbirke, ki do sedaj niso bile samostojno objavljene: Dnevnik ugaslih trenutkov iz Fudžija, Jesen otoške postojanke in Še malo, pa bodo češnje drhtele. Na srečo se je Vladimir Kos ob svojih obiskih v Sloveniji spomnil v svojih intervjujih in pogovorih neobjavljenih pesniških zbirk. Tudi predstavniki Slovenske kulturne akcije, predvsem Marijan Eiletz in Tine Debeljak ter celoten odbor SKA so dokazali, da se lahko iz pozabe arhiva Meddobja in SKA nekateri rokopisi najdejo in pošljejo v vnovično izdajo, čeprav po več kot tridesetih letih. Medtem ko se navdušujemo nad modernostjo in sodobno močjo Kosove poezije, se moramo hkrati zavedati, da se s pričujočo knjigo treh neobjavljenih zbirk vračamo vsaj trideset let nazaj in da bomo ob prebiranju teh pesmi znova doživljali trikotnik Japonske, Argentine in Slovenije. Obširno spremno besedo je napisala Nataša Kavaš Puc. **V. M.**

Catwoman

CATWOMAN

Sramežljiva umetnica po razkritju temne skrivnosti o novem kozmetičnem preparatu postane žrtev umora. In se znova rodi. Patience, igra jo oskarjevka Halle Berry, se s pomočjo skrivnostnih sil znova rodi kot Catwoman.

Po robu se ji postavi zlobna Laurel, igra jo Sharon Stone, ki želi za vsako ceno obdržati svojo nevarno skrivnost. Plašna, občutljiva umetnica Patience Philips je ponižna žen-

ska, ki se neprestano opravičuje svetu, da sploh obstaja, in skuša vedno vsem ustreči. Kot grafična oblikovalka je zaposlena v veliki kozmetični družbi Hedare Beauty, ki jo vodita naduti George Hedare (Lambert Wilson) in njegova lepa žena Laurel. Ko Patience nehoti naleti na temacno skrivnost v zvezi z revolucionarnim proizvodom proti staranju, ki ga družba ravno namerava poslati na trg, se znajde sredi nevarne zarote. Ko zanjo že ni več upanja, pa se zgodi nekaj, kar jo reši in jo za vedno spremeni v žensko z močjo, hitrostjo, spret-

Režija:	Pitof
Scenaristi:	Bob Kane, Theresa Rebeck, John D. Brancato, Michael Ferris, John Rogers
Producenti:	Edward L. McDonnell, Denise DiNovi
Igrajo:	Halle Berry, Benjamin Bratt, Sharon Stone, Lambert Wilson, Frances Conroy
Premiera:	23. 9. 2004
Distribucija:	Ljubljanski kinematografi

nostjo in izostrenimi čuti mačke. Patience s pomočjo skrivnostne mentorice Ophelie Powers (Frances Conroy) odkriva svoje nove sposobnosti in mačjo intuicijo. Izve, da je bilo

pred njo že mnogo žensk, ki jim je bila podarjena ta nenavadna moč, in da je zadnja med izbranimi. Tako postane nepremagljiva, elegantna in neulovljiva Catwoman, ki se znajde na

Čas za obračun

V kinematografe prihaja nadaljevanje uspešnega trilerja Kdo je Bourne, film z naslovom Bournova premoč z Mattom Damonom v glavni vlogi. Pred dvema letoma je Jason Bourne odkorakal v neznano in pustil preteklost za sabo. Zdaj pa se preteklost vrača.

David Webb, nekdanji vohun z imenom Jason Bourne, je spet v nevarnosti. Tokrat ga iščejo zaradi umora kitajskega podpredsednika, ki pa ga seveda ni zagrešil on. Še ved-

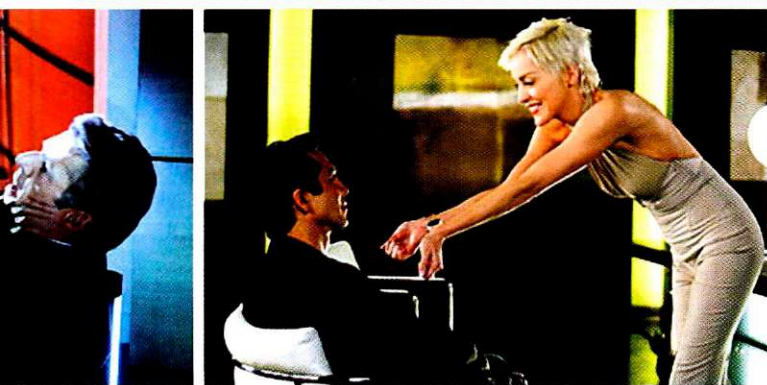
no se bojuje s svojim nepopolnim spominom o lastni preteklosti, brniti pa mora tudi življenje svojega dekleta. Bournu in Marie je uspelo živeti neopazno, nevpadljivo, zunaj vsake-

ga sistema. Selila sta se iz kraja v kraj, da bi bila neprestano korak pred morebitno grožnjo, ki jo Jason Bourne, stalno pod vtisom raztrganih in nerazločljivih nočnih mor, vidi v pogledu vsakega neznanca, v vsakem telefonskem klicu, ki se konča z "oprostite, napačna številka". Ko se v zaspani indijski vasi, kjer sta si spet za nekaj časa ustvarila dom, pojavi neznan agent,

jima ne preostane drugega, kot da zbežita. Žal jima ne uspe. Bourne se mora posloviti od mrtve Marie. Prišel je čas, da izpolni obljubo. Nekdanjim nadrejenim je obljubil, da jih bo našel in obračunal z njimi, če ju ne pustijo na miru. Morali bi ga poslušati.

Drugačna zgodba

Po velikegem uspehu filma Kdo

tanki črti med dobrim in slabim. Njene pustolovščine se začnejo, ko se nameni poravnati nekaj starih računov. Zaplete se zaradi razmerja z odločnim policajem Tomom Lonom (Benjamin Bratt), ki se je zagledal v Patience, zdaj pa si ne more kaj, da ne bi občudoval skrivnostne Catwoman, ki naj bi z vrsto zločinov povzročala preplah v mestu. Catwoman čedalje spretnjeje izrab-

je Bourne pred dvema letoma se to jesen na velika platna vrača eden najbolj izurjenih morilcev CIA – Jason Bourne. Nenavadni antijunak v podobi Matta Damona, ki ga nihče ni pričakoval v tovrstni vlogi, saj je videti premlad in ne dovolj ledeno hladen, nadaljuje z iskanjem svoje identitete in urejanjem starih računov. Knjiga Roberta Ludluma, po kateri je nastal scenarij, je druga iz trilogije vohunskih trilerjev. Izšla je leta 1986 in kar 25 tednov vztrajala na lestvici največjih knjižnih uspešnic, ki jo objavlja The New York Times. Od tega je bila osem ted-

lja svoje nadnaravne moči in postaja vse močnejša, vse hitrejša in vse bolj nevarna za svoje sovražnike ...

Catwoman prvič srečamo kot The Cat (Mačka) v stripu Batman številka 1, ki ga je izdala založba DC Comics spomladi 1940, že poleti pa se je v Batmanu številka 2 pojavila kot Catwoman. Ob teh skromnih začetkih nihče ni slutil, da bo v naslednjih desetletjih postala eden glavnih likov popularne kulture. "Po mojem je Catwoman po več kot šestdesetih letih še vedno zanimiva zato, ker je eden najmočnejših ženskih likov, kar jih poznamo," pravi producentka Denise Di Novi. "Catwoman je bistra, močna in seksi, te lastnosti pa privlačijo moške in ženske vseh starosti. Moškim je všeč, ker je neustrašna in izzivalna, ženske pa so v njej vedno našle navdih."

nov na prvem mestu. Filmski ustvarjalci so se filma lotili z eno mislijo v glavih – ne bodo delali nadaljevanja. Naredili bodo samostojen film, ki se bo v nekaterih nujno potrebnih točkah sicer navezoval na zgodbo prejšnjega filma, vendar pa ne bo klasično nadaljevanje. Posebnost prvega filma je bila v tem, da se je v njem zgodilo toliko nepričakovanega. Če bi se lotili snemanja navadno nadaljevanje, bi bil film oropan prav tega elementa – vse dogajanje v njem bi bilo pričakovano in predvidljivo. **Monika Maljevič**

THE BOURNE SUPREMACY

Režija: Paul Greengrass
Scenarist: Tony Gilroy po romanu Roberta Ludluma
Producenti: Pat Crowley, Paul Sandberg, Frank Marshall
Igrajo: Matt Damon, Joan Allen, Brian Cox, Julia Stiles, Franka Potente
Premiera: 23. 9. 2004
Distribucija: Karantanija Cinemas

na kratko

Nicole Kidman se je zahvalila filmski igralki Lauren Bacall zaradi njene izjave, da Nicole ni hollywoodska legenda. Bacallova, ki skupaj s Kidmanovo nastopa v novem filmu Birth, je avstralsko igralko opisala kot "začetnico". Kidmanova je za časopis The Sun dejala: "Uvrstiti me v kategorijo, v katero ne spadam, je veliko breme, ki ga ne želim nositi. Telefonirala sem Lauren in se ji zahvalila za izjavo. One vedno pove tako, kot je, to pa je iskrenost, ki jo zelo cenim." Bacallova je skoraj napadla novinarja na tiskovni konferenci v Benetkah, ki je govoril o Kidmanovi kot legendi. "Ona ni legenda!" je dejala Bacallova ter dodala: "Je začetnica. Kakšna legenda neki? Pri svojih letih to ne more biti, saj moraš biti veliko starejši, da postaneš legenda," je jezno dejala Bacallova.

Veliki zmagovalček 61. mednarodnega beneškega filmskega festivala je britanski film **Vera Drake** režiserja Mikea Leigha, ki je prejel zlatega leva za najboljši film. Gre za naturalističen film o navidezno navadni gospodinji, ki na skrivaj pomaga ženskam pri splavih. Glavna igralka v filmu Imelda Staunton je dobila nagrado za najboljšo igralko. Veliko nagrado žirije je prejel španski režiser Alejandro Amenábar s filmom Mar adentro (Morje znotraj). Španski igralec Javier Bardem, ki je v tem filmu upodobil tetraplegika, ki želi umreti dostojanstveno, je bil izbran za najboljšega igralca. Častnega zlatega leva za življenjsko delo je dobil režiser nepozabnega muzikala Pojmo v dežju iz leta 1952, 80-letni Stanley Donen. "Imel sem čudovito življenje. Naredil sem veliko filmov in jih bom še. Prevzet sem, da sem tu," je dejal Donen.

Indijski režiser Shekhar Kapur, znan po filmih, kot sta Elizabeth in Štiri peresa, pripravlja snemanje filma o Budi, ki naj bi v kinematografu prišel naslednje leto, ob 2550. obletnici Budovega rojstva. Režiser je nasvete poiskal kar pri dalajlami. Kapur je izgnanega tibetanskega verskega voditelja obiskal na njegovem domu v Dharamsali na severu Indije, kjer mu je razložil, da se bo film osredinil na Budovo učenje in pot do razsvetlitve. Shekhar Kapur je v mednarodnih filmskih krogih postal znan pred desetimi leti s filmom Bandit Queen, njegova zadnja stvaritev, film Štiri peresa s Heathom Ledgerjem, Kate Hudson in Weom Bentleyjem pa je doživel mlačen sprejem.

Po briljantni romantiki v filmu Before Sunset se režiser Richard Linklater vrača h komedijam z Billyjem Bobom Thorntonom v novem filmu **The Bad News**. Modernistična priredba filma iz leta 1976, v katerem sta igrala Tatum O'Neal in Walter Matthau, pripoveduje zgodbo o bejzbolski ekipi, ki igra v izredno tekmovalni kalifornijski Little League. Po lastnostih glavnih akterjev sodeč se nam v novi različici v izobilju obetata zabava in smeh. Linklater je že dokazal, da zna narediti dobro komedijo, polno sarkazma in zabave, in to z zelo uspešnim filmom Šola roka. Billy Bob Thornton pa bo skupaj s svojima scenaristoma Glennom Ficarro in Johnom Requaom napisal nov scenarij za omenjeni film.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

24.9.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	VESELA HIŠICA: O HIŠICI SLADICI,
	LUTKOVNA NANIZANKA, 13/23
9.20	RISANKA
9.30	JURIJ DROBIŽEK,
	RISANA NANIZANKA, 5/26
9.55	SKIP IN SKIT,
	RISANA NANIZANKA, 12/26
10.05	GEOMETRIJSKE BASNI: ŽABA IN VOL,
	RISANKA
10.15	IGRAJMO SE V BRAZILIJU,
	DOKUMENTARNA NANIZANKA, 12/13
10.25	ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
11.00	ŠTAFETA MLADOSTI
11.40	MLADI VIRTUOZI:
	HARFISTKA ANJA GABERC
11.55	MODRO
12.25	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA
	NANIZANKA, 22/24
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.30	OSMI DAN
14.00	INTENZIVNA NEGA, AMERIŠKI FILM
	(VPS 14.00)
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	VRNITEV SREBRNE SENCE, AVSTRALSKA
	NANIZANKA, 12/13 (VPS 16.50)
17.10	IZ POPOTNE TORBE: OBLEKA (VPS 17.15)
17.35	AFRIKA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA
	SERIJA, 1/9 (VPS 17.40)
18.30	ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
21.00	SLAČENJE,
	NOVOZELANDSKA NADALJEVANKA,
	20., ZADNJI DEL (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME
	(VPS 22.00)
22.50	POLNOČNI KLUB
0.05	NOČNI IZBOR
0.05	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.00	TEDENSKI ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
1.20	AFRIKA,
	ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/9
2.15	KABRIOLET, ČEŠKI FILM (VPS 02.10)
3.35	POLNOČNI KLUB
4.45	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA
9.35	MOSTOVI - HIDAK:
	POTEPANJA - BARANGOL; SOK
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
16.40	TV PRODAJA
17.25	VIDEO SPOTNICE: VROČE, PONOVITEV
17.55	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA (VPS 17.55)
18.25	SKOZI ČAS (VPS 18.25)
18.35	QUO VADIS,
	POLJSKA LITERARNA NADALJEVANKA,
	2., ZADNJI DEL, PONOVITEV (VPS 18.35)
20.00	RESNIČNI NEDOTAKLJIVI,
	NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA,
	3., ZADNJI DEL (VPS 20.05)
20.55	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST:
	BARCELONA (VPS 21.00)
21.20	SOUTH PARK,
	AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA
	NANIZANKA, 3/15
21.50	ZALEZOVALEC, AMERIŠKI FILM (VPS 21.55)
23.25	SLOVENSKA JAZZ SCENA: RON CARTER
	FOURSIGHT (VPS 23.25)
0.40	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Tihi zločin, 1. sezona, ponovitev 9. dela
	ameriške nanizanke
9.40	Felicity, 4. sezona, ponovitev 19. dela
	ameriške nanizanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Tihi zločin, 1. sezona, 10. del ameriške
	nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 239. del
	ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 134. del ameriške
	nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Felicity, 4. sezona, 20. del ameriške
	nanizanke
17.00	Otroci ne lažejo, ameriška humoristična
	oddaja
17.30	Oh, ta sedemdeseta, 6. sezona, 19. del
	ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Midve z mamo, 2. sezona, 18. del ameriške
	nanizanke
20.55	Romantični film:
	Oče in hči, ameriški film
22.30	Moske zadeve, 3. sezona, 4. del ameriške
	nanizanke
23.25	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.25	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.15	Rubi, ponovitev 12. dela mehiške
	nadaljevanke
9.10	Klon, ponovitev 118. dela braziliske
	nadaljevanke
10.00	TV prodaja
10.30	Moja Sofija, ponovitev 113. dela španske
	nadaljevanke
11.20	Vrtnarjeva hči, ponovitev 46. dela mehiške
	nadaljevanke
12.15	Volitve 2004, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 47. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 114. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 119. del braziliske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 13. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Sanjski moški
20.55	Akcija:
	Pearl Harbor, ameriški film
0.25	Vroče mesto, 1. sezona, 2. del ameriške
	nanizanke
1.20	XXL premiere
1.25	Spokorjeni sin, ameriški film
3.05	24UR, ponovitev
4.05	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja,
	pon
9.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
10.00	Kasaške dirke, pon
10.45	Na piki, pogovorna oddaja, pon
11.15	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
11.45	Glasbeni mozaik
18.30	Zrela leta z Melanijo Šter, pon
19.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
19.30	V harmoniji z naravo, pon
20.00	Aktualna oddaja
21.00	Podelitev plaket GT, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
23.00	Drom Pot, romska oddaja, pon
23.30	Glasbeni mozaik

Kanal III

07.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Automobile
08.50	TV prodaja
09.10	Polica - petelinjega vrha, 7. del
	jugoslovanske nanizanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev

10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.00	Zivljenje ob jezeru, italijanska telenovela
17.00	Sijaj, ponovitev
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 275. del italijanske
	telenovele
18.00	TV prodaja
18.30	Pokémoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Sledilec, ameriški akcijski film, 2001
21.40	Rdeči udar, YU vojni film, 1974
23.30	Popotovanja z Janinom, ponovitev
00.00	TV prodaja

SOBOTA,

25.9.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
7.35	MALE SIVE CELICE, KVIZ
8.25	KINO KEKEC:
	NOTREDAMSKI BRANILEC, AMERIŠKI FILM
	(VPS 08.25)
9.55	TEDENSKI IZBOR
9.55	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ
10.45	POLNOČNI KLUB
12.00	TEDNIK, PONOVITEV
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.20	TEDENSKI IZBOR
13.20	DEŽELA DOLGEGA BELEGA OBLAKA -
	NOVA ZELANDIJA,
	DOKUMENTARNA ODDAJA TV MARIBOR
	(VPS 13.15)
13.50	TRIGLAVSKI NARODNI PARK:
	VAROVANI ZAKLAD JULJSKIH ALP,
	DOKUMENTARNI FELJTON (VPS 13.50)
14.10	TARZAN IN AMAZONKE, AMERIŠKI ČB FILM
	(VPS 14.10)
15.30	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR
	(VPS 15.30)
15.55	SLOVENC V ITALIJI (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
17.15	OZARE (VPS 17.15)
17.20	ZAKLADI SVETA,
	NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 12/21
	(VPS 17.20)
17.50	SLOVENSKI MAGAZIN (VPS 17.50)
18.20	GRIMMOVE PRAVLJICE,
	RISANA NANIZANKA, 3/13 (VPS 18.15)
18.45	RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET ŠPORT
20.00	HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: NA POL
	DROGA,
	TV NANIZANKA, 1/15 (VPS 20.00)
20.35	ČEZ PLANKE: MAROKO (VPS 20.35)
21.35	PRVI IN DRUGI (VPS 21.40)
22.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.05)
22.30	UJETNIK, ANGLEŠKA NANIZANKA, 16/17
	(VPS 22.35)
23.25	NOČNI IZBOR
23.25	DNEVNIK, VREME, MAGNET ŠPORT
0.20	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.25)
0.40	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
1.05	ZAKLADI SVETA,
	NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 12/21
	SLOVENSKI MAGAZIN
1.35	MOŠKI IN ŽENSKA, 20 LET POZNEJE,
	FRANCOSKI FILM (VPS 02.05)
3.50	PRVI IN DRUGI
4.10	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	GLASBENO JUTRO:
	VIOLINIST ŽIGA BRANK - C. FRANC:
	SONATA ZA VIOLINO IN KLAVIR V A-DURU
	(VPS 09.05)
9.35	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV

10.05	INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.40	INFOKANAL
12.50	TV PRODAJA
13.25	W. A. MOZART: FIGAROVA SVATBA,
	POSNETEK OPERE IZ METROPOLITANKE
	(VPS 13.25)
16.35	SKOZI ČAS (VPS 16.45)
16.50	ŠKOJFA LOKA:
	KVALIFIKACIJE ZA EP V KOŠARKI 2005(M),
	SLOVENIJA - ČEŠKA, PRENOS (VPS 16.55)
18.55	EVROPSKO PRVENSTVO V STANDARDNIH
	PLESIH, POSNETEK IZ BARCELONE
	(VPS 18.45)
19.50	SKOZI ČAS
20.00	ČLOVEŠKO, VSE PREVEČ ČLOVEŠKO:
	POT SVOBODE - JEAN PAUL SARTRE,
	ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
	(VPS 20.05)
20.55	BELI ZORJE, ANGLEŠKA LITERARNA
	NADALJEVANKA, 2/4 (VPS 21.05)
21.45	KAKO UBIJEŠ SVOJO ŽENO, AMERIŠKI FILM
	(VPS 22.00)
23.40	SOBOTNA NOČ (VPS 23.55)
1.05	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Vsi moji otroci, ponovitev 130. dela ameriške
	nadaljevanke
10.40	Vsi moji otroci, ponovitev 131. dela ameriške
	nadaljevanke
11.30	Vsi moji otroci, ponovitev 132. dela ameriške
	nadaljevanke
12.20	Vsi moji otroci, ponovitev 133. dela ameriške
	nadaljevanke
13.10	Vsi moji otroci, ponovitev 134. dela ameriške
	nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50	Mladi Indiana Jones: Sladka pesem ljubezni,
	ameriški film
17.30	Živalim na pomoč, dokumentarna nanizanka
	E+
20.00	Kriminalka:
	Ujeti na vlak, kanadsko-ameriški film
21.45	Najnevarnejše rešitve talcev na svetu, dok.
	oddaja
22.45	Znamenje starih, kanadski film
0.20	Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Formula 1, prenos treninga
9.10	Ringa-Raja:
9.10	Najlepše pravljice bratov Grimm: Zlatolaska,
	sinhr. risani film
9.35	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
9.45	Malinji dol, sinhronizirana risana serija
9.55	Ogijeva družina, sinhronizirana risana serija
10.05	Pujsek Zlatko, sinhronizirana risana serija
10.15	Alica v čudežni deželi, sinhronizirani risani
	film
11.05	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
11.30	Jekleni Max, risana serija
12.00	Šolska košarkarska liga
13.05	Zvonce, knjiga in sveča, ameriški film
14.55	Jezdec viharja, dokumentarna oddaja
16.00	Medvedja reka, dokumentarna oddaja
17.10	24UR - vreme
17.15	Princ in deskar, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Filmski hit: Zorro, ameriški film
22.30	Tootsie, ameriški film
0.40	24UR, ponovitev
1.40	Nočna panorama

TevePika

10.30	Kasaške dirke, pon
11.30	V harmoniji z naravo, pon
12.00	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
12.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
13.00	Slovenija je naša, gost: Stojan Auer, pon
13.30	Glasbeni mozaik
17.45	Z glavo na zabavo, prvič
18.00	DeSUS, oddaja o kulturi, gostje: Jože Vozny,
	dr. Neda Pagon, Franc Rudolf, prvič
19.00	Podelitev plaket GT, pon
19.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon

21.00 ZLSD, predstavitev kandidatov, prvič
21.30 24 UR, informativna oddaja
22.30 Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
23.00 Ekstra magazin, Kanal A, pon
00.00 Z glavo na zabavo, pon
00.15 Glasbeni mozaik

Kanal III

08.00 TV prodaja
09.00 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 272. dela
09.25 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 273. dela
09.50 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 274. dela
10.10 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 275. dela
10.35 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 276. dela
11.00 Risanke
11.30 Za vas in mesto, ponovitev
12.30 Risanke
13.00 TV prodaja
13.30 Supernova Multi Talents - avdicija v Novi Gorici
14.30 Videalisti, glasbene lestvice
15.30 Leteči start, ponovitev
16.30 Policaj s petelinjega vrha, 9. del
jugoslovanske nanizanke
17.00 TV prodaja
17.30 Štiri tačke, ponovitev
18.00 Janja, razvedrila oddaja
18.30 Automobile
18.45 Risanke
19.00 Videalisti, glasbene lestvice
20.00 Valentinovo jamskega cloveka, ameriška drama
21.45 Znani in zanimivi: Vid Kavčičnik - od poškodbe do olimpijade
22.45 Bog je umrl zaman, jugoslovanska drama, 1969
00.15 TV prodaja

NEDELJA,

26.9.2004

Slovenija 1

Z 7.30 ŽIV ŽAV:
METKA IN ZVERINKO ZVER,
RISANA NANIZANKA, 23/26;
BINE, ČUVAJ PARKA,
RISANA NANIZANKA, 4., ZADNJA EPIZODA;
MEDVEDEK, RISANA NANIZANKA, 2/14
(VPS 07.30)
9.30 O ŽIVALIH IN LJUDEH,
ODDAJA TV MARIBOR, PONOVIČEV
9.55 SLEDI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
(VPS 09.55)
10.25 POMAGAJMO SI, ODDAJA TV KOPER-
CAPODISTRIA (VPS 10.25)
10.55 AFRIKA - POGLLED S TAL, ANGLEŠKA
POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA,
8/13 (VPS 10.55)
11.20 OZARE, PONOVIČEV
11.30 OBZORJA DUHA (VPS 11.30)
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
(VPS 12.00)
13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10 VSAKDANIK IN PRAZNIK (VPS 13.10)
14.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 14.15)
16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 16.50)
18.30 ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40 RISANKA (VPS 18.40)
18.55 VREME (VPS 18.55)
19.00 DNEVNIK
19.25 ZRCALO TEDNA
19.40 VREME
19.45 ŠPORT
20.00 SPET DOMA (VPS 20.00)
21.50 PETI ELEMENT (VPS 21.50)
22.45 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.45)
00.00 SALO' ALI 120 DNI SODOME, ITALIJAN. FILM
1.50 NOČNI IZBOR
1.50 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
2.30 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.50)
2.55 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA

Slovenija 2

6.30 INFOKANAL
11.00 TV PRODAJA

11.30 INFOKANAL
12.00 TV PRODAJA
12.35 DRŽAVNO SREČANJE FOLKLORNIH SKUPIN V
BELTINCIH, 1. DEL (VPS 12.30)
13.00 SVETOVNI POKAL V GORSKEM
KOLESTARSTVU -
KROS, POSNETEK IZ MONT SAINTE ANNE
(VPS 13.00)
13.30 MAGAZIN LIGE PRVAČOV V NOGOMETU
(VPS 15.00)
14.00 VELIKAN, AMERIŠKI FILM (VPS 15.30)
17.15 KONCERT SKUPINE PATETICO (VPS 17.15)
18.40 SKOZI ČAS (VPS 18.45)
18.50 JASNA TIHEC: VRTNICE IN KAKTUSI -
IN VSE TAKO, NAROBE, HUMORISTIČNA
NANIZANKA, 6/7 (VPS 18.55)
19.25 JASNA TIHEC: VRTNICE IN KAKTUSI -
KONČNO, HUMORISTIČNA NANIZANKA, 7.,
ZADNJI DEL (VPS 19.30)
20.00 LIZBONA, FRANČOSKA DOKUMENTARNA
ODDAJA (VPS 20.05)
20.55 UČITELJI, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 4/8
(VPS 21.00)
21.45 F. MENDELSSOHN - G. BALANCHINE:
SEN KRESNE NOČI,
BALET V IZVEDBI PACIFIC NORTHWEST
BALET (VPS 21.50)
23.20 SOUTH PARK,
AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA
NANIZANKA, 3/15, PONOVIČEV
23.45 INFOKANAL

Kanal A

9.20 TV prodaja
9.50 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 235.
dela ameriške nadaljevanke
10.40 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 236.
dela ameriške nadaljevanke
11.30 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 237.
dela ameriške nadaljevanke
12.20 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 238.
dela ameriške nadaljevanke
13.10 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 239.
dela ameriške nadaljevanke
14.00 Danyjeve zvezde
15.00 Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50 Mladi Indiana Jones: Globeli pekla, ameriški
film
17.30 Živalim na pomoč, dokumentarna nanizanka
18.00 E+
20.00 Družinski film:
Beethoven 3, ameriški film
21.45 Odvetnik z ulice, 3. sezona, 5. del ameriške
nanizanke
22.40 Pošiljka, ameriški film
0.20 Danyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.00 TV prodaja
7.30 Formula 1, prenos dirke za VN Kitajske
9.55 Ringa-Raja:
Kotka in Orbi, sinhronizirana risana serija
10.05 Ogijeva družina, sinhronizirana risana serija
10.15 Grof Monte Cristo, sinhronizirani risani film
11.05 Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
11.30 Jekleni Max, risana serija
12.00 Šolska kosarkarska liga
13.05 Oh, ta osemdeseta, am. humoristična niz.
13.35 Sanjski moški, ponovitev
14.30 Moje grozno leto, ameriški film
16.15 Naftni vrelci, ameriški film
17.55 24UR - vreme
18.00 Odlči se
19.00 24UR
20.00 Lepo je biti milijonar
21.45 Športna scena
22.45 18. luknja, oddaja o golfu
23.00 Zmešan od ljubezni, ameriški film
1.00 24UR, ponovitev
2.00 Nočna panorama

TevePika

9.30 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.00 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.30 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
11.00 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
11.30 DeSUS, oddaja o kulturi, gostje: Jože Vozny,
dr. Neda Pagon, Franc Rudolf, pon
12.30 V harmoniji z naravo, pon
13.00 Drom Pot, romska oddaja, pon

13.30 Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
14.30 Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni
program z turističnimi informacijami
18.30 Slovenija je naša, gost: Stojan Auer, pon
19.00 Kasaške dirke, pon
20.00 DeSUS, kakšna naj bi bila Slovenija?
Gostje: dr. Ladislav Korošec, Milan Šuštar,
Ivan Kukec, prvič
21.00 ABCD, svet avtomobilizma
21.30 24 UR, informativna oddaja
22.30 ZLSD, predstavitev kandidatov, pon
23.00 Fundacija GT se predstavlja, pon
23.30 Glasbeni mozaik

Kanal III

08.00 TV prodaja
09.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
11.00 Popotovanja z Janinom
11.30 Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in
turizmu
12.30 Risanke
13.00 TV prodaja
13.15 Automobile
13.30 TV prodaja
14.00 Koncert
15.00 Supernova Multi Talents - avdicija v Novi
Gorici
16.30 Hočeš, nočeš, ponovitev
17.00 Šijaj, ponovitev
17.30 TV prodaja
18.00 Znani in zanimivi: Vid Kavčičnik - od
poškodbe do olimpijade
19.00 Risanke
19.30 Videalisti, glasbene lestvice
20.00 Izzivanje usode, ameriška komedija, 1996
21.40 Reporter X
22.10 K1, športni program
23.10 Dokumentarni film
00.00 TV prodaja

PONEDELJEK,

27.9.2004

Slovenija 1

6.45 ZRCALO TEDNA, PONOVIČEV
7.00 DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00 POROČILA (VPS 09.00)
9.05 TEDENSKI IZBOR
9.05 IZ POPOTNE TORBE: OBLEKA
9.20 GULIMIŠEK, ODDAJA ZA OTROKE, 3/10
9.45 RISANKA
9.55 KRATKI DOKUMENTARNI FILM ZA OTROKE
10.10 VRTNICE SREBRNE SENCE,
AVSTRALSKA NANIZANKA, 12/13
10.40 SPET DOMA
12.25 PRVI IN DRUGI
13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15 TEDENSKI IZBOR
13.15 OBZORJA DUHA
13.45 NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO
14.05 LJUDJE IN ZEMLJA,
ODDAJA TV MARIBOR
15.00 VSAKDANIK IN PRAZNIK, PONOVIČEV
15.55 DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50 RADOVEDNI TAČEK: VRT (VPS 16.50)
17.00 HIŠA EKSPERIMENTOV: TEŽIŠČELOGIJA,
POUČNO-ZABAVNA NANIZANKA, 1/8
(VPS 17.05)
17.30 ŽIVLJENJE SESALCEV, ANGLEŠKA
POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA,
5/10 (VPS 17.30)
18.25 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.35 ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40 RISANKA (VPS 18.40)
18.55 VREME (VPS 18.55)
19.00 DNEVNIK
19.35 VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00 KINO KOCBEK
08-100 LETNICI ROJSTVA EDVARDA KOCBEKA,
PRENOS IZ SNG DRAME (VPS 20.00)
21.00 VEČERJA IZ ZELIŠČ, ANGLEŠKA
NADALJEVANKA, 6., ZADNJI DEL (VPS 21.00)
22.00 OMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME
(VPS 22.00)
22.50 OPUS (VPS 21.50)
23.15 COLETTE, FRANČOSKA NADALJEVANKA, 1/2
(VPS 22.50)
1.05 NOČNI IZBOR

1.05 HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA:
NA POL DROGA, TV NANIZANKA, 1/15
1.40 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
2.30 ŽIVLJENJE SESALCEV, ANGLEŠKA
POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 5/10
3.20 OPUS
3.50 KAKO UBIJEŠ SVOJO ŽENO,
AMERIŠKI FILM (VPS 03.05)
5.45 INFOKANAL

Slovenija 2

6.30 INFOKANAL
9.05 PRIMORSKI MOZAIK,
ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS
09.05)
9.35 SLOVENCI V ITALIJI, PONOVIČEV
10.05 OTROŠKI INFOKANAL
11.00 TV PRODAJA
11.30 ZABAVNI INFOKANAL
12.50 TV PRODAJA
13.20 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVIČEV
17.10 SKOZI ČAS (VPS 17.10)
17.20 SVETOVNO PRVENSTVO V KOLESTARSTVU,
KRONOMETER ČLANI DO 23 LET,
POSNETEK IZ BARDOLINA (VPS 17.20)
IZ PRETEKLOSTI, AMERIŠKI FILM,
PONOVIČEV (VPS 18.25)
18.25 KONČNICA (VPS 20.05)
21.00 STUDIO CITY (VPS 21.00)
22.00 CIRCOM REGIONAL - POJEDINA, 1/3 (VPS
22.00)
22.30 VIDEOSPOTNICE (VPS 22.30)
23.00 BRANE RONČEL IZZA ODRA (VPS 23.00)
0.25 INFOKANAL

Kanal A

8.45 TV prodaja
8.50 Tihi zločin, 1. sezona, ponovitev 10. dela
ameriške nanizanke
9.40 Felicity, 4. sezona, ponovitev 20. dela
ameriške nanizanke
10.30 E+, ponovitev
12.30 TV prodaja
13.00 Tihi zločin, 1. sezona, 11. del ameriške
nanizanke
13.50 Mladi in nemirni, 3. sezona, 240. del
ameriške nadaljevanke
14.45 Vsi moji otroci, 135. del ameriške
nadaljevanke
15.35 TV prodaja
16.05 Felicity, 4. sezona, 21. del ameriške
nanizanke
17.00 Otroci ne lažejo, ameriška humoristična
oddaja
17.30 Oh, ta sedemdeseta, 6. sezona, 20. del
ameriške humoristične nanizanke
18.00 E+
20.00 Piš, ameriški film
22.10 Mladi zdravniki, 2. sezona, 17. del ameriške
humoristične nanizanke
22.40 Raymonda imajo vsi radi, 7. sezona, 3. del
ameriške humoristične nanizanke
23.10 Radijska postaja, 4. sezona, 3. del ameriške
humoristične nanizanke
23.40 Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45 Rubi, ponovitev 13. dela mehiške
nadaljevanke
9.40 Klon, ponovitev 119. dela brazilске
nadaljevanke
10.30 TV prodaja
11.00 Moja Sofija, ponovitev 114. dela španske
nadaljevanke
11.50 Vrtarjeva hči, ponovitev 47. dela mehiške
nadaljevanke
12.40 Športna scena, ponovitev
13.40 TV prodaja
14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00 Vrtarjeva hči, 48. del mehiške nadaljevanke
15.55 Moja Sofija, 115. del španske nadaljevanke
16.55 Klon, 120. del brazilске nadaljevanke
17.55 24UR - vreme
18.00 Rubi, 14. del mehiške nadaljevanke
19.00 24UR
20.00 Naša mala klinika, 1. sezona, 3. del slovenske
nanizanke
20.55 Sedma nebesa, 8. sezona, 3. del ameriške
nanizanke

21.50	Urgenca, 10. sezona, 3. del ameriške nanizanke
22.45	XXL premiere
22.50	Zakon in red: Enota za posebne primere, 1. sezona, 12. del ameriške nanizanke
23.45	24UR, ponovitev
00.45	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	DeSUS, oddaja o kulturi, gostje: Jože Vozny, dr. Neda Pagon, Franc Rudolf, pon
10.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
11.00	ZLSD, predstavitev kandidatov, pon
11.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
12.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
12.30	V harmoniji z naravo, pon
13.00	DeSUS, kakšna naj bi bila Slovenija? Gostje: dr. Lasidlav Korosec, Milan Šuštar, Ivan Kukec, pon
14.00	Trenja (POP TV), pon
15.30	Glasbeni mozaik
16.45	Z glavo na zabavo, pon
17.00	Štiri tacke, oddaja o hišnih ljubljenicah, pon
17.30	Miroslav Samardžija, Fedor Zajec, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja
19.00	Razvojnica konferenca Oracle 2004, prvič
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, prvič
21.00	ZLSD, predstavitev kandidatov, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	ZLSD, predstavitev kandidatov, pon
23.30	Fundacija GT se predstavlja, pon
0.00	DeSUS, oddaja o kulturi, gostje: Jože Vozny, dr. Neda Pagon, Franc Rudolf, pon
01.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Automobile
09.25	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Videalisti, glasbene lestvice
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.15	Izzivanje usode, ameriška komedija, 1996
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 277. del italijanske telenovele
18.00	TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Srednjeveški dnevi 2004, reportaža
20.00	Moderna orožja, dokumentarna oddaja
21.00	Red bull - Dirka v središče zemlje
21.15	Krogle nad Broadwayem, ameriška komedija, 1994
23.05	Janja, ponovitev razvedrilne oddaje
23.35	K1, športni program
00.35	TV prodaja

TOREK,

28.9.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	RADOVEDNI TAČEK: VRT
9.15	RISANKA

9.25	ŽELVI OTOK, RISANA NANIZANKA, 9/26
9.50	HISA EKSPERIMENTOV: TEZIŠČELOGIJA, POUČNO-ZABAVNA NANIZANKA, 1/8
10.10	ZLATKO ZAKLADKO: INDIJANSKA JUHA
10.30	ŽIVLJENJE SESALCEV, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 5/10
11.20	ČEZ PLANKE: MAROKO
12.20	SLOVENSKI MAGAZIN
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.45	OPUS
14.10	PETI ELEMENT
15.10	VEČERJA IZ ZELIŠČ, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 6., ZADNJI DEL, PONOVITEV
16.00	LYNX MAGAZIN: POLETJE 2002, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 16.00)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	MARCELINO KRUH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 14/26 (VPS 16.50)
17.10	SPREHODI V NARAVO: POMARANČE IN LIMONE, 2. DEL (VPS 17.10)
17.40	ŽIVLJENJE PRESTOLNICE, IZOBRAŽEVALNO-DOKUMENTARNA ODDAJA, 2/6 (VPS 17.40)
18.10	PRISLUHNI MO TIŠINI (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	VOLITVE 2004 (VPS 20.00)
21.05	MODRO RAJSKO ZLATO, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 21.20)
22.10	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.25)
23.05	SKRIVNOSTI VOJNE, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 9/13 (VPS 23.15)
23.55	VEROUK, ITALIJANSKA DRAMA (VPS 00.10)
1.40	NOČNI IZBOR
1.40	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
2.35	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.50)
2.55	ŽIVLJENJE PRESTOLNICE, IZOBRAŽEVALNO-DOKUMENTARNA ODDAJA, 2/6
3.25	PRISLUHNI MO TIŠINI
3.55	MODRO RAJSKO ZLATO, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
4.55	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	DOBER DAN, KOROŠKA, PONOVITEV
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
16.10	TV PRODAJA
16.55	TEDENSKI IZBOR
16.55	CIRCOM REGIONAL - POJEDINA, 1/3
17.25	STUDIO CITY
18.25	VIDEOŠPOTNICE, PONOVITEV
19.00	SKOZI ČAS (VPS 19.00)
19.10	BELI ZOBJE, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 2/4, PONOVITEV
20.00	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 23/24 (VPS 20.05)
20.35	MADRID: LIGA PRVAČEV V NOGOMETU, REAL - ROMA, PRENOS (VPS 20.35)
22.35	DOLGČAS V BRNU, ČEŠKI FILM (VPS 22.40)
0.20	VIDEOŠPOTNICE: MONO (VPS 00.25)
0.55	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Tihi zločin, 1. sezona, ponovitev 11. dela ameriške nanizanke
9.40	Felicity, 4. sezona, ponovitev 21. dela ameriške nanizanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Tihi zločin, 1. sezona, 12. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 241. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 136. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Felicity, 4. sezona, zadnji del ameriške nanizanke
17.00	Otroci ne lažejo, ameriška humoristična oddaja

17.30	Oh, ta sedemdeseta, 6. sezona, 21. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Akcija: Predsednikov moz 2, ameriški film
21.40	Mladi zdravniki, 2. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
22.10	Raymonda imajo vsi radi, 7. sezona, 4. del ameriške humoristične nanizanke
22.40	Radjska postaja, 4. sezona, 4. del ameriške humoristične nanizanke
23.10	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 14. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 120. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 115. dela španske nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 48. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Sedma nebesa, 8. sezona, ponovitev 3. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 49. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 116. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 121. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 15. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
21.00	Življenjska zgodba: Slaba pomoč, ameriški film
22.40	XXL premiere
22.45	Zakon in red: Enota za posebne primere, 1. sezona, 13. del ameriške nanizanke
23.40	24UR, ponovitev
0.40	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	ZLSD, predstavitev kandidatov, pon 2
10.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, prvič
10.30	DeSUS, gospodarstvo, gostje: Ivan Nerad, Miroslav Samardžija, Fedor Zajec, pon
11.30	Razvojnica konferenca Oracle 2004, pon
12.30	Glasbeni mozaik
17.30	DeSUS, oddaja novinarstvu, gostje: Andrej Pengov, Črtomir Kanoni, Feliks Jezek, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
20.00	Aktualna oddaja
21.00	ZLSD, predstavitev kandidatov, prvič 3
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00	Naša mala klinika, slovenska nanizanka
00.00	ZLSD, predstavitev kandidatov, pon 2
00.30	Glasbeni mozaik

Kanal III

07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Srednjeveški dnevi 2004, reportaža
09.40	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.00	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Krogle nad Broadwayem, ameriška komedija, 1994
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 278. del italijanske telenovele

18.00	TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Znani in zanimivi: Vid Kavtčnik - od poskodb do olimpijade
20.00	Leteci start, razvedrilna oddaja
21.00	Dim (Smoke), ameriška komedija, 1995
23.00	Automobile
23.15	K1, športni program
00.15	TV prodaja

SREDA,

29.9.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 5/45
9.25	RISANKA
9.30	MARCELINO KRUH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 15/26
9.55	MOŽ, KI JE SADIL DREVEZA, RISANI FILM
10.25	SPREHODI V NARAVO: POMARANČE IN LIMONE, 2. DEL
10.45	ŽIVLJENJE PRESTOLNICE, IZOBRAŽEVALNO-DOKUMENTARNA ODDAJA, 2/6
11.15	PRISLUHNI MO TIŠINI
11.45	SLEDI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
12.15	POMAGAJMO SI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
13.50	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 12/21
14.20	MODRO RAJSKO ZLATO, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
15.25	NIUGINI - RAJ IN PEKEL NA PACIFIKU, DOKUMENTARNA ODDAJA TV MARIBOR, PONOVITEV

15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	POD KLOBUKOM (VPS 16.50)
17.25	VOLKOVI, ČAROVICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 27/39 (VPS 17.25)
17.45	NUBA - LJUDJE Z DRUGE STRANI, DOKUMENTARNI FILM, PONOVITEV (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	VOLITVE 2004 (VPS 20.00)
21.10	LEWIS CAROLL - VITO TAUFER: ALICA V ČUDEŽNI DEŽELI, TV PRIREDBA GLEDALIŠKE PREDSTAVE SLOVENSKEGA MLADINSKEGA GLEDALIŠČA (VPS 21.20)
22.05	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.15)
23.05	OB 100-LETNICI ROJSTVA EDVARDA KOCBEKA: EDVARD KOCBEK: ČRNA ORHIDEJA, TV IGRA (VPS 23.10)
0.00	NOČNI IZBOR
0.00	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
0.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
1.15	NUBA - LJUDJE Z DRUGE STRANI, DOKUMENTARNI FILM
2.10	ODPISANI, NIZOZEMSKI FILM (VPS 02.15)
3.55	OB 100-LETNICI ROJSTVA EDVARDA KOCBEKA: EDVARD KOCBEK: ČRNA ORHIDEJA, TV IGRA
4.50	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	CITY FOLK
9.30	LJUDJE EVROPSKIH MEST: BARCELONA
9.30	LYNX MAGAZIN: POLETJE 2002, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
9.55	VOLITVE 2004

10.55	OTROŠKI INFOKANAL
11.30	TV PRODAJA
12.00	ZABAVNI INFOKANAL
13.30	TV PRODAJA
16.15	RESNIČNI NEDOTAKLJIVI, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 3., ZADNJI DEL, PONOVITEV
17.05	SVETOVNO PRVENSTVO V KOLESARSTVU, KRONOMETER ELITE, POSNETEK IZ BARDOLINA (VPS 17.15)
18.10	VIDEOSPOTNICE: MONO, PONOVITEV
18.45	SKOZI ČAS (VPS 18.50)
19.00	KONČNICA, PONOVITEV
20.00	ŠPORTNA SREDA: LIGA PRVAČOV V NOGOMETU, PRENOS (VPS 20.05)
0.00	VIDEOSPOTNICE: TOP (VPS 00.00)
0.35	BRANE RONČEL IZZA ODRU, PONOVITEV (VPS 00.30)
1.40	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Tih zločin, 1. sezona, ponovitev 12. dela ameriške nanizanke
9.40	Felcity, 4. sezona, ponovitev zadnjega dela ameriške nanizanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Tih zločin, 1. sezona, 13. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 242. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 137. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, 1. sezona, 1. del ameriške nanizanke
17.00	Otroci ne lažejo, ameriška humoristična oddaja
17.30	Oh, ta sedemdeseta, 6. sezona, 22. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Ekstra magazin
20.50	Lepotni čarovniki, ameriška dokumentarna oddaja
21.50	Mladi zdravniki, 2. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
22.20	Raymonda imajo vsi radi, 7. sezona, 5. del ameriške humoristične nanizanke
22.50	Radijska postaja, 4. sezona, 5. del ameriške humoristične nanizanke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 15. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 121. dela braziliske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 116. dela španske nadaljevanke
11.50	Vrtarjeva hči, ponovitev 49. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtarjeva hči, 50. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 117. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 122. del braziliske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 16. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Umor v ogledalu, ameriški film
21.35	Monk, 1. sezona, 4. del ameriške nanizanke
22.30	XXL premiere
22.35	Zakon in red: Enota za posebne primere, 1. sezona, 14. del ameriške nanizanke
23.30	24UR, ponovitev
0.30	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	DeSUS, gospodarstvo, gostje: Ivan Nerad, Miroslav Samardžija, Fedor Zajec, pon
10.30	Štiri tacke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon

11.00	ZLSD, predstavitev kandidatov, pon 2
11.30	Nasla mala klinika, slovenska nanizanka, pon
12.30	Glasbeni mozaik
16.00	Razvojna konferenca Oracle 2004, pon
17.00	Z glavo na zabavo, pon
17.15	Zrela leta z Melanijo, gost: podjetje ISA IT, prvič
17.30	DeSUS, oddaja o novinarstvu, gostje: Andrej Pengov, Črtomir Kanoni, Feliks Ježek, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, prvič
19.30	ZLSD, predstavitev kandidatov, pon
20.00	ABCD, svet avtomobilizma, prvič
20.30	ZLSD, predstavitev kandidatov, prvič
21.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Preverjeno, POP TV, prvič
0.00	DeSUS, kakšna naj bi bila Slovenija? Gostje: dr. Ladislav Korošec, Milan Šuštar, Ivan Kukec, pon
01.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Risanke
09.40	Videalisti, glasbene lestvice
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
11.15	Ekskluzivni magazin, ponovitev
11.45	Automobile
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
14.45	Dim, ameriška komedija, 1995
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 279. del italijanske telenovele
18.00	TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Supernova Multi Talents - avdicija v Velenju
21.00	Sijaj
21.30	Reporter X
22.00	Dvoboj za južno progo, jugoslovska vojna akcija, 1978
23.50	Dokumentarni film
00.20	TV prodaja

ČETRTEK,

30.9.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 27/39
9.15	RISANKA
9.20	POD KLOBUKOM
9.55	ZGODBE IZ SKOLJKE
10.35	NUBA - LJUDJE Z DRUGE STRANI, DOKUMENTARNI FILM
11.25	AFRIKA - POGLED S TAL, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 8/13
11.55	POTOVANJE PREDALČ, DOKUMENTARNA SERIJA, 1/7
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	SPET DOMA, PONOVITEV
15.00	AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 9/13, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLJOK (VPS 15.55)

16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	IZLET V PRETEKLOST, ODDAJA ZA MLADE (VPS 16.50)
17.10	GEOMETRIJSKE BASNI, RISANKA (VPS 17.10)
17.25	JASNO IN GLASNO: ALI SE CENIŠ? (VPS 17.25)
18.05	VEČNA SKRIVNOST TRIGLAVSKEGA NARODNEGA PARKA, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 18.05)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA - MARKO URŠIČ: ŠTIRJE ČASI - POLETJE, 1. DEL (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER
22.50	LEPOTA ZVOKA ROGA, PORTRET RADOVANA VLATKOVIČA (VPS 22.50)
23.40	ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE IN BRUNO WEIL (VPS 23.40)
0.25	NOČNI IZBOR
0.25	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.20	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.20)
1.40	JASNO IN GLASNO: ALI SE CENIŠ?
2.20	TEDNIK
3.15	OSMI DAN
3.45	SPET DOMA
5.30	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	MOSTOVI - HIDAK
10.05	VOLITVE 2004
11.05	OTROŠKI INFOKANAL
12.00	TV PRODAJA
12.30	ZABAVNI INFOKANAL
16.15	TV PRODAJA
16.45	LIZBONA, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV
17.45	VIDEOSPOTNICE: TOP, PONOVITEV
18.20	SKOZI ČAS (VPS 18.20)
18.35	KO JE BILLIE PREMAGALA BOBBYJA, AMERIŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 18.35)
20.05	ŠPORT (VPS 20.05)
22.10	POSEBEN POGLED: CENILEC, KANADSKI FILM (VPS 22.10)
23.50	VIDEOSPOTNICE: VROČE (VPS 23.50)
0.25	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Tih zločin, 1. sezona, ponovitev 13. dela ameriške nanizanke
9.40	Obalna straža na kolesih, 1. sezona, ponovitev 1. dela ameriške nanizanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Tih zločin, 1. sezona, 14. del am. nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 243. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 138. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, 1. sezona, 2. del ameriške nanizanke
17.00	Otroci ne lažejo, ameriška humoristična oddaja
17.30	Oh, ta sedemdeseta, 6. sezona, 23. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Krimi: Umori na podeželju: Dokler ju smrt ne loči, angleški film
21.55	Mrtve price, 2. sezona, 6. del angleške nanizanke
22.55	Samo bedaki in konji, 5. sezona, 6. del angleške humoristične nanizanke
23.35	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 16. dela mehiške nad.

9.40	Klon, ponovitev 122. dela braziliske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 117. dela španske nadaljevanke
11.50	Vrtarjeva hči, ponovitev 50. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Monk, 1. sezona, ponovitev 4. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtarjeva hči, 51. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 118. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 123. del braziliske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 17. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Volitve 2004
21.30	Popolni četrtki: Seks v mestu, 6. sezona, 5. del ameriške nanizanke
22.10	Alias, 2. sezona, 5. del ameriške nanizanke
23.05	XXL premiere
23.10	Zahodno krilo, 5. sezona, 4. del ameriške nanizanke
0.05	24UR, ponovitev
1.05	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	ZLSD, predstavitev kandidatov, pon 3
10.00	V harmoniji z naravo, pon
10.30	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
11.30	Fundacija GT se predstavlja, pon
12.00	DeSUS, oddaja o novinarstvu, gostje: Andrej Pengov, Črtomir Kanoni, Feliks Ježek, pon
13.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, pon
13.30	Preverjeno, POP TV, pon
14.30	Glasbeni mozaik
17.00	Znani in zanimivi, gost: Vid Kavčičnik, prvič
18.00	Zrela leta z Melanijo, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	ZLSD, predstavitev kandidatov, pon
19.30	Martin Krpan, najmočnejši Slovenec, prvič
20.00	Aktualna oddaja
21.00	Sejem sodobna vojske, reportaža iz Gornje Radgone, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Ekstra magazin, Kanal A, prvič
0.00	DeSUS, kakšna naj bi bila Slovenija? Gostje: dr. Ladislav Korošec, Milan Šuštar, Ivan Kukec, pon
01.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Videalisti, glasbene lestvice
09.50	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Srednjeveški dnevi 2004, reportaža
11.25	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Supernova Multi Talents - avdicija v Velenju, ponovitev
15.30	Čudodelni meč, jugoslovska filmska pravljica (1950)
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 280. del italijanske telenovele
18.00	TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Popotovanja z Janinom
20.00	Madonna, dokumentarna oddaja
21.00	Hočeš nočeš, razvedrila oddaja
21.30	Good Will Hunting, am. drama, 1997
00.00	Automobile
00.30	TV prodaja

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživljaj gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičejo 2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznaila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
13.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	1. Zdravstvena 2. O šolstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luč v temi, 3. Vstani in hodi 2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in sence
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znakmo
	Ponovitve:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Založba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživljaj gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijaska oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Devalvacija nogometa

Če bo ekipa kot že tolikokrat prej razvođenela, potem je vseeno, kdo igra. Bomo videli. Uf, Praga je bila težka, tudi zaradi hord turistov, ki prihajajo v češko metropolo trošit svoj večvredni denar. Nič čudnega ni, če so nekateri že apelirali pri oblasteh, da bi nekako zmanjšali pritok turistov, predvsem Angležev, ki se v nekoč zlati Pragi počutijo res doma. Če k temu dodamo obvezno nogometno evforijo, ki je v teh dneh spet močno eskalirala, saj je v ligi prvakov prava poplava moštov z Otoka, potem si lahko predstavljate, kaj se dogaja na ulicah češke prestolnice. Pivo teče v potokih in ne manjka dobro znanih navijaških pesmi. Če je kdo res navezan na nogomet, so to gotovo Angleži, ki bi jim človek privoščil vse naslove tega sveta, samo da bi jih končno spet videl v popolni ekstazi. No ja, ekstaza je že tako navzoča. Dovolj je ena dobra poteza njihovih ljubljencev in že se slišijo vzkliki odobravanja. Enako se godi, ko imajo priložnosti njihovi nasprotniki. Seveda so tu tudi Italijani pa Španci, toda ti preprosto ne pridejo do izraza. Angleži so pač premočni. Letošnja liga prvakov pa jim obeta uspeh tudi na igrišču, saj so njihovi klubi resnično močni, kar velja predvsem za Chelsea pa tudi Manchester United in Liverpool. Predvsem slednji se mi zdi močnejši kot prej, čeprav je izgubil svojega zlatega dečka, ki je odšel v kraljestvo razvajencev (Real), k svojemu kolegu iz reprezentance, iz katerega pa se že tako vsi norčujejo,

pa naj bodo to Angleži, Irci, Škoti ali pa Slovenci. Sicer pa bi iz gneče mogočnih vendarle izbral Barcelono, ki igra res vrhunsko in na oko lepo. Slednje poudarjam zato, ker bo beseda nanesla tudi na Italijane, še posebej na Milano, ki je spet najresnejši kandidat za naslov, vendarle pa njegova igra ne more pleniti tako kot tista, ki jo kažejo Katalonci na čelu z Deccom in Ronaldiñem. Nikakor pa ne smemo pozabiti novega bisera Interja Adriana, ki bo gladko odpihnil Vierija. Skratka, dobrega nogometa letos res ne bo manjkalo in prenekateri žena se že zdaj križa ob pomisli, koliko časa bo njen mož preživel ob TV-sprejemniku. Čedalje več je tudi resničnih ljubiteljev športa, ki menijo, da je urnik vrhunskih športnih dogodkov preprosto prenasladen in da vse skupaj nima več opraviti s pravim športom. Ameriška zgodba je očitno dokončno

ga Evropa, ne strinjajo Irci, ki zadnja leta čedalje bolj prisegajo na svoj keltski nogomet. Verjetno vas je malo, ki ste si kdaj ogledali kakšno tekmo te nogometne veje v živo in veste, za kakšen hibrid nogometa, rokomet, ragbija in še česa v bistvu gre. Že podatek, da sta na voljo dva gola, tako klasični nogometni z vratarjem kot tudi ragbijski, pove, da gre za precej drugačno zgodbo. Ko gledate obe moštv, kako se preganjata od enega do drugega gola, težko sledite pravilom in točkovanju, tako da včasih niti ne veste, kdo je v bistvu v prednosti. No, pa to niti ni tako važno. Vsaj za Irce ne, ki preprosto uživajo v igri in niso tako krvoločni kot klasični nogometni navijači. Iz pogovora z zagrizenima Ircema sem lahko razbral, da niso prav prijateljsko razpoloženi do Angležev, ki so se pripravljani po tekmi tudi stepsti z navijači nasprotnega moštva. Mo-

Če je kdo res navezan na nogomet, so to gotovo Angleži, ki bi jim človek privoščil vse naslove tega sveta, samo da bi jih končno spet videl v popolni ekstazi. No ja, ekstaza je že tako navzoča. Dovolj je ena dobra poteza njihovih ljubljencev in že se slišijo vzkliki odobravanja. Enako se godi, ko imajo priložnosti njihovi nasprotniki.

pljusnila na evropska igrišča in ne bo minilo dolgo, ko bomo tekme predtekmovanj gledali le z enim očesom, popolnoma pa se bomo vklopili le ob sklepnih bojih. Če k temu dodamo še nacionalna prvenstva in reprezentančne tekme, skoraj ni več dneva, ko se ne igra neka bolj ali manj pomembna tekma. Seveda se s takšnim nogometom, kot ga poznajo Angleži in tudi dru-

ram priznati, da na tribunah stadionov na jugu Irske, kjer lahko na eni tekmi keltskega nogometa naštete tudi več kot 30.000 gledalcev, ni čutiti tistega negativnega naboja, ki nam je znan tudi z naših igrišč. Že mešana zasedba na tribunah vse to potrjuje; publika so namreč moški, ženske in otroci, po tekmi pa gredo vsi skupaj v bližnje pivnice, kjer v miru spiyejo kakšen vrček piva.

Z rahle distance vidim, da so naši košarkarji naleteli na močne Francoze, ki so jih še enkrat razbili v tesni tekmi. Rašo in Beno nista igrala, kar je precej velik hendikep, še posebej kar se tiče igre pod košem, kjer je Nesterovič izjemno koristen igralec. Seveda ne smemo obupavati, pomembno je, da so se fantje bojevali, in to se očitno so. Treba je ohraniti duha in borbenost, šele potem bomo lahko v Beogradu pisali zgodovino.

Tekmovanja so bila že od nekdaj zanimivejša kot pa enolično ponavljajoči se treningi. Poletna velika nagrada (Summer Grand Prix) v smučarskih skokih je v tem smislu zagotovo razbremenila prenekaterega skakalca.

Ponudila mu je skupni denarni znesek v višini 150.000 CHF in mu podala smernico, ki jo bo v naslednjem pripravljalnem obdobju skušal potrditi, ohraniti ali izboljšati.

Letošnja poletna velika nagrada je še zadnjič minila v pričakovanju pravega skakalnega centra v Sloveniji. Ko v poletnih mesecih pod smučni zašelesti spolzka keramika in ko se pod težo pristankov vda s plastiko prekrito doskočiščno pobočje, napoči eden izmed poglavitnih delov skakalne sezone: poletna velika nagra-

Panorama innsbruske skakalnice simbolično prikazuje strahljivost smučarskih skokov. Začetna strmina, skok v globalni padec na pokopališče (za skakalnim kompleksom) ...

Gorenji Savi z državnim prvenstvom naposled le odprli 100-metrsko sodobno skakalnico, pokrito s plastiko. Projekt v vrednosti 793 milijonov tolarjev je narejen do te mere, da bo usposobljen za treninge in tekmovanja, za v prihodnje pa obstajajo načrti za njegovo dokončanje, kar bi pomenilo veliko podporo slovenskim skakalcem pa tudi tujcem, ki bi se radi pripravljali v Kranju. Pravi smisel nove pridobitve pa ni le v izvedbi tekmovanj. Najpomembnejše je, da se bo v Kranju oblikoval skakalni center, ki bo športnikom omogočal uspešno združevanje športa in šolanja, za nameček pa bodo slovenski skakalci končno doma dobili napravo za priprave, ki so jih morali doslej opravljati v tujini.

Ga-Pa

Medtem ko naši skakalni nadobudneži zaradi nove pridobitve

Skakalna razglednica

da. Tako imenovano prvo obdobje predvsem pomembno pokaže pripravljenost in najprimernejšo smučino. Kakšni neki so občutki? Ali se bodo uspešni skoki ponovili tudi v praksi? To sta le dva izpraševalca vesti pred poletnim obdobjem, ki se je že dodobra usidralo v celoletnem skakalnem programu in predstavlja nekakšen skrajšan svetovni pokal.

Malysz

Letos že enajstič iščemo najbolje pripravljenega poletnega skakalnega mojstra. Prvi skupni zmagovalec poletne turneje leta 1994 je bil Japonec Takanobu Okabe, ki je z zmago simbolično napovedal, da si bodo zmago menjavali samo prekaljeni in preizkušeni skakalni asi. Lani je denimo vso konkurenco prekosil odlični Avstrijec Thomas Morgenstern, letos pa je suvereno zmagal nenadkriljivi Poljak Adam Malysz, ki je dobesedno pometel s konkurenco, saj je na prvih petih (od skupno šestih) tekmah zmagal kar štirikrat (Hinterzarten, Courchevel, Zakopane, Val di Fiemme). Očitno mu je po slabši lanskim zimski sezoni ključno

pomagala tudi zamenjava dolgoletnega trenerja Apoloniusza Tajnerja z Beljačanom Heinzem Kuttinom (nekdanjim svetovnim prvakom). In če se po jutru dan pozna, potem bo Malysz izjemno nevaren tekmelec ... tudi našim, ki so prav tako uspešno odskakali letošnjo poletno skakalno turnejo in nanizali kopico vrhunskih rezultatov: Hinterzarten: 9. Benkovič, 10. Kranjec; Courchevel: 3. Benkovič; Val di Fiemme: 5. Kranjec, 7. Peterka; Zakopane: 2. Kranjec.

Kranj

Ob katastrofalni skakalni infrastrukturi na Slovenskem so rezultati

vredni občudovanja. Ker doma nismo premogli večje skakalne naprave, prekrite s plastiko, so morali naši trenirati daleč stran od doma, kar je zagotovo močno otežilo tako tekmovalno rast kot tudi napredek v šoli. Medtem ko so drugod primerne skakalne naprave rastle kot gobe po dežju, so se pri nas hrepeneče misli kaj kmalu utopile v zdrahah, ki so se parile na lokalno-državni ravni.

Na veliko veselje predvsem smučarskih skakalcev in delavcev pa je zdraham vendarle odzvonilo. Zgodba o državnem panožnem nordijskem centru v Kranju je sicer že dobila brado, po 15 letih pa bodo na

končno lahko vzajemno opravljajo skoke in domače naloge, pa na Bavarskem začnejo pouk dva tedna pozneje kot običajno. Toplo vreme, ki se je zajedlo v pozno poletje, jim je omogočilo popolno in aktivno podaljšanje počitnic. Sicer pa Bavarska skupaj s Tirolsko predstavlja epicenter smučarskih skokov; Garmisch-Partenkirchen in Innsbruck sta tista popka, ki vselej (in ob vsakem letnem času) ponujata najcelovitejši turistični razglednici. Med njima je razdalja 50 km, ki pa je praktično izničena, saj se je medregionalno povezovanje že zdavnaj poenotilo v skupni turistični park, ki ju navidezno geografsko loči le še Wettersteinsko pogorje. Temelji za popolno turistično razglednico so neokrnjena narava, skakalnici (novoletna turneja) in olimpijska dediščina. Ga-Pa je bil prireditelj zimskih olimpijskih iger leta 1936, tedaj pa je znamenita "Olympia schanze" tudi dobila svojo markantno neoklasicistično podobo, ki jo kljub temeljiti prenovi izpred osmih let in vložku dveh milijonov nemških mark nosi še danes. Daljnega leta

Konzorcij državnih, okrajnih, mestnih uradov in Smučarske zveze Avstrije je za obnovo Bergisla namenil kar 13,5 milijona evrov. Restavracija na vrhu skakalnice zdaj sodi med elitna innsbruska zbirališča.

Lanska svetovna prvakinja v biatlonu Martina Glagow in svetovno znani goslar slovenskega rodu Josef Kantuscher sta med najbolj znanimi osebnostmi bavarskega Mittenwalda.

Skakalnice so vse leto v polni pripravljenosti, saj poleg športnega ponujajo tudi turistični užitek.

Innsbruck in Ga-Pa sta olimpijski mesti in kot taki prežeti z olimpijsko dediščino, ki skupaj z neokrnjeno naravo, zgodovinskimi znamenitostmi in urejeno (športno) infrastrukturo tvori popolno turistično razglednico.

1936 je pred 130.000 gledalci s skokoma 75 m in 74,5 m slavil legendarni Norvežan Birger Ruud; danes pa je kritična točka skakalnice narasla že na 115 m in na novega leta dan predstavlja cilj slehernega skakalca. V neposredni bližini je tudi iztek znamenite smučarske proge Kandahar, iztek skakalnice v Ga-Pa pa je pravzaprav izhodiščna planinska točka na Partnachklamm, Graseck, Eckbauer ... Praktično vsi vršaci so dostopni z najrazličnejšimi vzpenjačami, tako tudi fascinantno zašiljeni Zugspitze (2962 m), najvišji nemški vrh, ki se iluzionistično naslanja prav na olimpijsko skakalnico.

Mittenwald

Ko na pol poti do Innsbrucka, ki je zimske olimpijske igre gostil leta 1964 in 1976, prvič ugledamo reko Isar, se za trenutek ustavimo v Mittenwaldu. Do potankosti urejena

alpska vasica pravzaprav že meji na kič. Potoček, ki se vije skozi središče, skrbno negovana tradicija hišnih poslikav, obvezna in urejena skladovnica drv pred hišo, tradicionalna noša pumparice in dirndl, barok – to je z vršaci obkrožen Mittenwald, nad katerim bedi Matthias Klotz (1653–1743), Stradivarijev učenec in eden največjih mojstrov izdelovanja violin, ki je Mittenwald povzdignil v središče goslarke umetnosti. Le-ta se je ohranila do danes, ohranja pa jo tudi Slovenec (Celjan, rojen v Ljutomeru) Josef Kantuscher, ki se je pred petdesetimi leti prišel v Mittenwald učiti za goslarja. Danes je Kantuscher eden najbolj cenjenih goslarjev na svetu, mentor mnogim mladim goslarjem, ocenjevalec mojstrskih izpitov, na njegove izdelke (vselej iz kombinacije smreke in javorja) pa godejo številni virtuozji po vsem svetu. V Mittenwaldu so izjemno po-

nosni tudi na biatlonko Martino Glagow, lansko svetovno prvakinja.

Bergisel

V pogorju nad innsbrusko skakalnico Bergisel je priljubljeno smučišče Patscherkofel, kjer se vsako zimsko zvrstijo tekme za svetovni pokal. Nordijsko-alpski center je v Innsbrucku celovit športno-poslovni projekt, v katerega nenehno vlagajo in ga plemenitijo. Bergisel postopoma obnavljajo že od leta 1927 in prvega Mayerlovega poskusa (47,5 m). 14. septembra 2002 so znova odprli obnovljeno skakalnico, za katero so država Avstrija, pokrajina Tirolska, mesto Innsbruck in Avstrijska smučarska zveza namenili kar 13,5 milijona evrov. Rekonstrukcijo so zaupali zvezdnici sodobne arhitekture, v Iraku rojeni Zahi Hadid in naposled dobili najlepšo skakalnico na svetu. Še vedno jo krasi strm navkreber takoj po doskokišču,

brožne tribune zdaj sprejmejo 28.000 gledalcev in sooblikujejo pravi stadion. Udobje in ugodje sta zagotovljeni tudi z muzejem, trgovnicami in restavracijami. Za približno 8 evrov pa lahko vsakdo iz matrice smučarskih skokov občuti vso fascinantnost tega športa. Z vlakcem in dvigalom se namreč lahko povzpneš na razgledniško teraso, ki je tik nad prestižno (urejeno) restavracijo, le-ta pa nad štartnim mestom za tekmovalce. Če bi se le-ti med letom zazrli na desno, bi videli obsežen kompleks zastekljenih prostorov, od koder se v modernih naslonjačih zleknjeni mecenji in narcisi na toplem naslanjajo nad svojim statusom in statusom skakalnega športa, ki je vsaj v tem delu Evrope presegel amateristični pristop. Šport je namreč lahko tudi izjemno tržno blago z velikim kapitalskim donosom. Bergisel tržijo 365 dni v letu, Planico pa le slab teden. **Lovro Kastelic**

na kratko

Fotografiji: Reuters

ZA POČASNEJŠO FORMULO

Potem ko je letošnja sezona zaradi praktično nepremagljivega Michaela Schumacherja in njegovega že zagotovljenega petega naslova svetovnega prvaka postala samo še formalnost, je predsednik Mednarodne avtomobilistične zveze Max Mosley že napovedal nekatere spremembe, ki naj bi upočasnile sedanje menda prehitre dirkalnike. Mosley meni, da postajajo čedalje višje hitrosti dirkalnikov prenevar-

ne za voznike, zato naj bi v letu 2006 prostornine motorjev z zdajšnjih treh zmanjšali na 2,4 litra. Prav tako naj bi se zmanjšalo število valjev, in sicer z zdajšnjih deset na osem. Za zdaj se pri dobaviteljih motorjev na takšne napovedi še niso odzvali, Mosley pa pravi, da se bodo morali s predlogom prej ali slej strinjati, saj na pragu formule 1 že čakajo tri ali štiri nove tovarne, ki bi bile pripravljene sprejeti predlagane spremembe.

Zdajšnji dirkalniki naj bi bili prehitri.

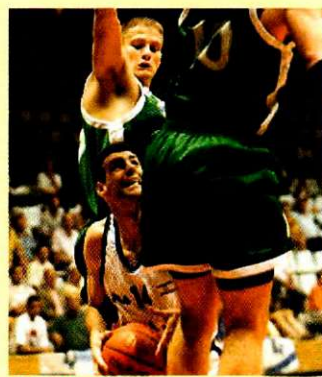
NOGOMETAŠ KAZNOVAL SAMEGA SEBE

Za konec pa še nekoliko ne navadna poteza. Nogometaš norveškega moštva Aamot Jahn Ricard Nitter je pretekli teden sam sebe kaznoval s prepovedjo igranja do konca sezone, ker

je na eni izmed tekem tretje divizije s komolcem udaril igralca nasprotnega moštva Hadelanda Runa Larsna. "Drugace nisem takšen. Kaznoval se bom do konca sezone, vendar ne obžalujem, kar sem storil," je dejal Nitter. Vodstvo kluba Aamot proti Nitterju ne namerava uvesti disciplinskega postopka, saj je slednji znan kot prijazen in pošten igralec, ki je v tej sezoni le enkrat dobil rumeni karton.

KOŠARKARJI Z ENO NOGO ŽE NA EP

Bolj optimistične novice kot iz RZS pa prihajajo iz tabora slovenske moške košarkarske reprezentance, ki si je pretekli teden sicer zelo tesno zmago nad Česko skoraj že zagotovila nastop na evropskem prvenstvu naslednje leto v Sr-

Tri tekme, tri zmage

biji in Črni gori. Naši reprezentantje zadnjih dveh tekem s Poljsko in Česko sicer niso odigrali najbolj prepričljivo, vendar je vse skupaj le zadostovalo za pozitivno statistiko. Slednja naša reprezentanca s tremi zmagami in brez poraza uvršča na prvo mesto v skupini.

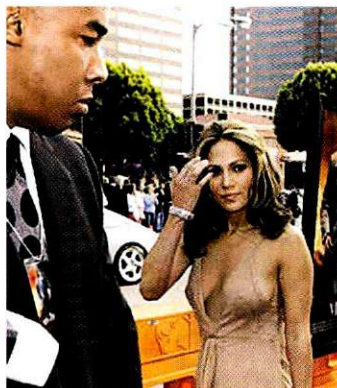
Ashanti – Only You

Ashanti je ta čas v Londonu, kjer bo izbirala plesalke in plesalce za svoj najnovejši videospot pesmi Only You. Izbira plesalk in plesalcev poteka v okviru oddaje MTV Shake-

Ashanti. Vsekakor pa bo bolj klubsko usmerjen. Ashanti snema tudi film z Denzlom Washingtonom z naslovom Pride and Prejudice.

Priznanje za Jennifer Lopez

Jennifer Lopez bo prejela priznanje za svoje človekoljubno delo. Nagrado, imenovano Noche de Niños, ji bo vročil Leonardo Di Caprio na posebnem večeru, ki ga bo vodil Antonio Banderas. Nagrado podeljuje otroška bolnišnica iz Los Angelesa. Lopezova jo bo prejela za svoje prizadevanje, ko med letom skuša pridobiti sredstva za bolnišnico. J. Lopez pravi: "Otroška klinika v Los Angelesu je zares izredna institucija, saj med drugim ne zdravi samo otrok iz LA, temveč z vsega sveta. Po-

čutim se počaščena, da jim lahko pomagam na kakršen koli način. Tile otroci zares potrebujejo pomoč." Sliši se kot lepa gesta.

Tow Waits – novi album Real Gone

Album bo uradno izšel 3. oktobra. Po letu 1987, ko je Tom zadnjič nastopil v Hammersmith Odeonu v Londonu, se zmagoslavno vrača, tokrat 23. novembra v Hammer-

smith Apollo. Koncert je bil razprodan v trenutku, kar je presenetilo celo organizatorje, ki so dejali, da na takšno reakcijo oboževalcev Toma sploh niso bili pripravljeni. Album sta producirala in napisala Tom Waits in njegova žena Kathleen Brennan.

Snoop Dogg kot voditelj

Snoop Dogg bo vodil Spike TV second annual Video Game Awards, ki bo 14. decembra v Santi Monici (Kalifornija). Raper bo v bistvu "igral" samega sebe, saj se pojavlja v mnogih računalniških igricah, kot sta: Activision True Crime: Streets of LA in Electronic Arts NBA Live 2003. Electronic Arts pa pripravlja tudi igrico, kjer bo Snoop celo glavni akter. Igrica se bo imenovala Def Jam: Fight for NY. Kandidati za nagrade VGA bodo objavljeni konec tega meseca.

Jessica Simpson snema film

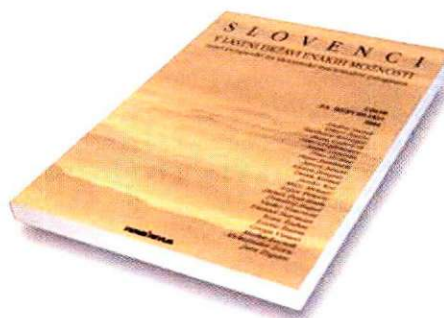
Kot so objavili v studiju Warner Bros., naj bi imela zvezdnica vlogo v novi priredbi filma (sploh še znajo narediti kaj novega?) The Dukes of

Hazzard. Oblekla naj bi vroče hlačke Daisy Duke. Za vlogo se je potegovala več mesecev in se večkrat sešla s producentom Billom Gerberjem, ki je že v začetku leta za neko revijo izjavil, da je Jessica vse, kar je Daisy Duke. Jessica nima večjih izkušenj z igralsvom. Začetek snemanja še ni določen, predvidevajo pa, da bodo film končali v naslednjem letu.

Craig David se vrača

Po dolgem zatišju in umiku z odra se Craig David vrača pod odrske luči. Pred kratkim je nastopil na dobrodelni prireditvi v Lon-

SLOVENC V LASTNI DRŽAVI ENAKIH MOŽNOSTI

Novi prispevki za slovenski nacionalni program

160 strani, broširano

V zborniku so pod naslovom Slovenci v lastni državi enakih možnosti zbrani in urejeni prispevki iz razprav na javnih tribunah Zbora za republiko junija 2004 v ljubljanskem Cankarjevem domu ter od junija do avgusta 2004 v mariborskem in koprskem Koloseju. Svoje govore na tribunah so govorniki za objavo v knjigi avtorsko oblikovali. Zbornik nadaljuje tradicijo kritičnih in študijskih prispevkov za slovenski nacionalni program, ki jo je začrtala znamenita 57. številka Nove revije že leta 1987 in jo je nadaljeval niz zbornikov izpod peres avtorjev iz intelektualnega kroga Nove revije. Pričujoči zbornik je razčlenjen na vsebinske sklope, ki jih uvajajo eseji o človeški in nacionalni identiteti Slovencev in o vprašanih razumevanja slovenskega časa, torej slovenske skupne preteklosti in prihodnosti. Te uvodne razlage dopolnjujejo prispevki o gospodarskih podlagah slovenske nacionalne države, o njenih kulturnih temeljih ter o vidikih slovenske svobodne in demokratične družbe. Knjiga se izteka v razmislek o nujnih spremembah političnega življenja v Sloveniji ter v zaokroženo celoto političnih, filozofskih in družboslovnih razmišljanj znanih Slovencev (od Barbare Brezigar do Janka Kosa) o ključnih prvinah slovenskega nacionalnega programa za začetek tretjega tisočletja.

Brezplačen oglas

NAROČILNICA

Cena knjige **SLOVENC V LASTNI DRŽAVI ENAKIH MOŽNOSTI** je v maloprodaji 2490 SIT. Če naročite knjigo s to naročilnico, vam priznamo 20 % popusta. V ceni s popustom (1992 SIT) so vključeni tudi stroški poštnine. Knjigo boste plačali po porzletju.

Ime in priimek:

Priimek:

Ulica in kraj:

Telefon:

Datum:

Ime:

Poštna številka in pošta:

e-pošta:

Podpis:

Založba Nova revija d.o.o., telefon: 01/433 43 06, fax: 01/433 42 50, e-pošta: prodaja@nova-revija.si

NOVA REVILJA d.o.o.
Dalmatinova 1
1000 Ljubljana

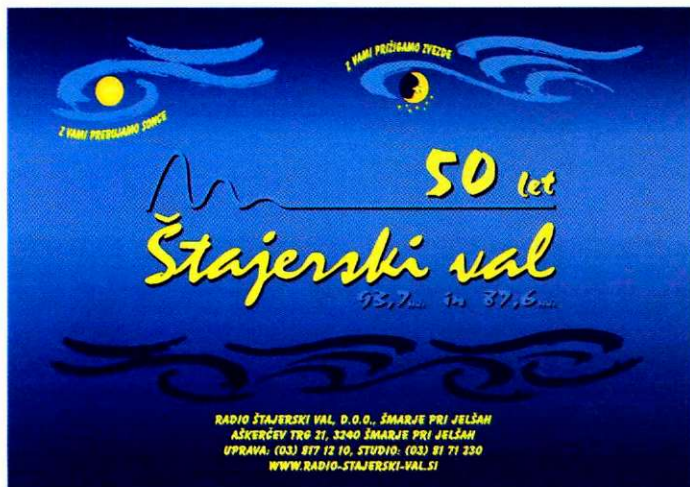
donu. Nastop je bil organiziran v okviru dobrodelne organizacije Norwood v podporo otrokom s prirojenimi okvarami. Jeseni naj bi izšel tudi njegov tretji album, kar bo gotovo razveselilo vse njegove oboževalke in oboževalce. Album bi naj ostal v okvirih R&B, vendar Craig pravi, da je našel nov način, kako se izraziti pristneje, globlje.

Razkrita Naomi

Naomi Campbell, supermodel, se je razkrila v pogovoru z Michaelom Perkinsonom, znanim voditeljem. Govorila sta o mamilih, njeni karieri in seveda o moških. Campbellova je povedala, zakaj je še vedno samska: "Seveda se hočem poročiti, toda s pravim moškim. Nikoli se nočem

ločiti, zato se še nisem omožila. Če bi se poročila v svojih dvajsetih, bi bila do sedaj že gotovo ločena, tako pa upam, da bom spoznala sorodno dušo v svojih tridesetih." Oddaja jo je bilo mogoče spremljati na ITV1.

10 let Radia Ognjišče

10 let.
Petič najboljši.
5. gong popularnosti
za najbolj priljubljeno
radijsko osebo.
Jure Sešek.
HVALA!

Radio Ognjišče, Trg Brolo 11, Koper,
copyright 2004 ©

horoskop

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Zares se boste počutili kot ribe v vodi: finančno boste na konju! Sicer pa ne bodite strahopetni in se soočite s svojim vse bolj živčnim partnerjem, ki je tak predvsem zato, ker ste zadnje čase vse preveč miselno odsotni. Potrudite se!

Škorpion (23. oktober – 21. november)

Zvezde vam bodo omogočile dober stik s samim seboj in s tem pripomogle k temu, da boste odlično prepoznavali poslovne možnosti. Proti koncu tedna vas bodo preplavljala dobra čustva – kako tudi ne, saj vam bo ljubljena oseba pripravila presenečenje.

Strelec (22. november – 20. december)

Neverjetno energični ste posebej zato, ker ste spočiti. V obdobju optimizma in energije pa ne pozabite na tiste, ki preživljajo ravno nasprotno obdobje. V ljubezni se nikar ne bojte odkritega pogovora – ta je gibalo in opora vsakega odnosa.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Doživeli boste majhno krizo, to pa predvsem zato, ker ste kopirali zamere v sebi, namesto da bi razčistili, takoj ko se je neprijetna zadeva zgodila. Z zavestjo, da se za ljubezen splača bojevati do zadnjega diha, se potrudite za konstruktiven pogovor.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Zadnje dni se vas čedalje intenzivneje loteva strah. Usedite se in kar se da iskreno napišite svoje strahove na list papirja, nato pa se pojdite temeljito pogovoriti z osebami, ki so glavni povzročitelji vaših občutkov – laže boste ugotovili kako naprej.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Vznemirjalo vas bo neko moralno-etično vprašanje glede vaše službe. Pri razmisleku ne dovolite, da bi kdo vplival na vas, bolje bo, če do sklepa pridete sami. Sicer pa bi bil že skrajni čas, da bi se malo posvetili tistim, ki doma skrbijo, da niste zvečer lačni ...

Oven (21. marec – 20. april)

Najbolj od vsega se boste posvečali ljubezenskim zadevam, saj vam vse drugo gre kot po maslu. Pazite le, da pri delu ne bi bili preveč objestni – iz izkušenj veste, da to ne obrodi dobrih sadov. Bodite hvaložni, da ste tam, kjer ste!

Bik (21. april – 21. maj)

Zdelo se bo, da so vaši finančni viri začasno blokirani, povrhu pa se vam bo zdelo še, da imate toliko izdatkov kot le malokdaj. Na srečo bo to stanje trajalo le malo časa. Bodite pazljivi pri usmerjanju svoje energije, saj si ta trenutek ne morete privoščiti napak.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Ta teden boste precej bolj čustveni kot običajno, zato si vzemite čas, če boste pred kakšno pomembno odločitvijo. Predvsem pa ne bodite tako zamerljivi – najbližji vam nočejo škoditi, samo ljudje so in kdaj naredijo kaj narobe.

Rak (22. junij – 21. julij)

Nekaj bi se moralo že pomakniti naprej, pa stoji, zato ste dokaj napeti. Raje ne mislite na vse lepe stvari, ki jih utegnate zamuditi, in se zakadite v delo. Vaš projekt se vam bo gotovo posrečil in imeli boste več kot dovolj priložnosti za veselje.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Jezilo vas bo, ker bodo dvomili o vas tisti, pri katerih tega niste pričakovali. Ohranite mirno kri in poskusite izvesti vse, kot je treba. Saj veste, da si je zaupanje treba pridobiti. Potrpljenje pri tem pa je božja mast.

Devica (22. avgust – 21. september)

Ne boste se mogli izogniti nori luni, preveč ste občutljivi na te reči. Vaš partner se vam bo čudil, saj boste govorili tako, da vam ne bo niti malo podobno. Po drugi strani pa si bosta privoščila tako prijetne zmenke kot že dolgo ne. Uživate!

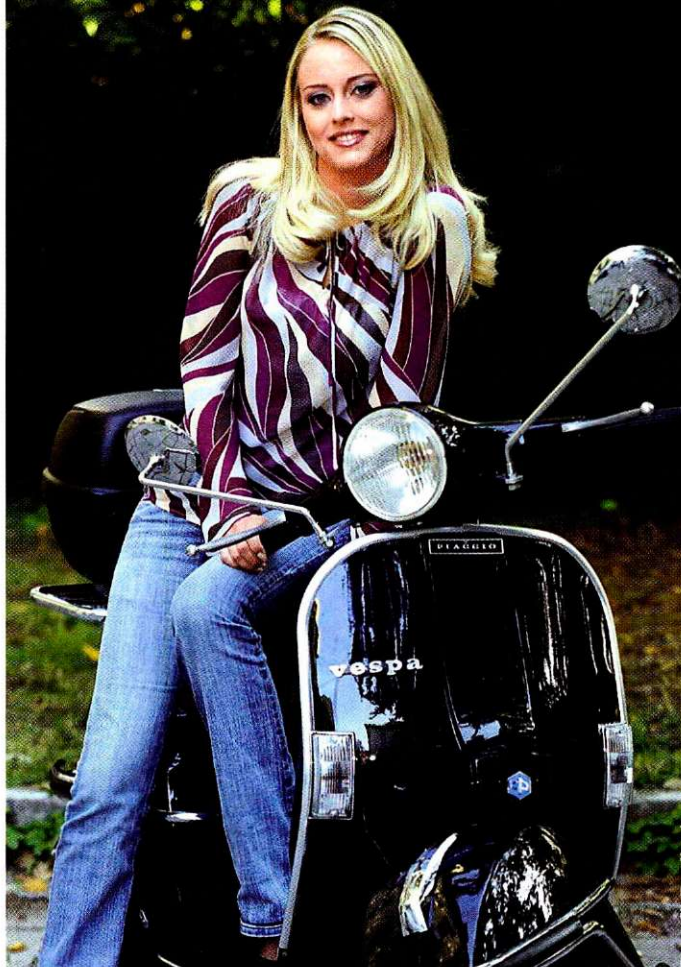
Le dva dni po tekmovanju smo se pogovarjali z novo mis Slovenije, 22-letno študentko sociologije Živo Vadnov. Simpatična in preprosta Živa se je prijavila iz radovednosti. Čas pa bo pokazal, kakšen bo njen naslednji korak.

Kateri je bil odločilni dejavnik, da ste se prijavili za izbor za mis?

Bila je radovednost, kako poteka tekmovanje, kakšne so priprave, punce, ali je res pri tem toliko tekmovalnosti in kakšna so vprašanja žirije. Pa tudi to, ali se da zmagati. Zagotovo želi vsaka, ki se prijavi, zmagati.

Po vaši reakciji sodeč ste zmago pričakovali. Nekateri so vam jo tudi napovedovali.

Ja, nekateri so jo napovedovali. Samo jaz sem bila takrat tako zmedena, ko sem stala na odru, da nisem niti dobro slišala. Potem ko sem gledala kaseto, sem videla, da sem bila čisto

Kakšni bodo vaši prihajajoči dnevi? Kako se boste predstavili na t. i. talent showu?

Zdaj se moram čim prej naspiti, potem se začnejo priprave na Kitajsko. Želim si, da bi se na tekmovanju dobro odrezala, se imela lepo in dobro predstavila Slovenijo. Na "talent showu" se bom najverjetneje predstavila s plesom, čeprav je v plesu močna konkurenca, a treba je poskusiti.

Kaj vas naredi srečno, lepo in veselo? S čim si napolnite baterije?

Ena stvar je moj kuža, ki je vedno vesel, ko pridem. Vedno se me razveseli in je vedno pripravljen na dolg sprehod. Pa kakšna dobra knjiga ali sprostitvena kopel.

Smo v predvolilnem času, zato se ne moremo izogniti vprašanju o volitvah. Se jih udeležujete? So volitve pravica ali samo nadležna državljanska dolžnost?

Volitev se udeležujem samo takrat, kadar dobro preučim vse,

Od radovednosti do zmage

mirna. Če bi me vprašali, kdo mi je podelil lento, se ne bi spomnila.

S čim, mislite, ste prepričali žirijo in gledalce?

Menim, da sem bila precej naravna. Nisem se trudila biti nekaj, kar nisem. V življenju sem drugače zelo iskrena in vedno povem, kar mislim. Pravi ljudje znajo to ceniti

Da bi govorila poimensko, ne. Ne morem napovedati, kakšna bi bila, kaj bi naredila. Vse smo si tako različne, tako da bom še videla, kaj mi najbolj leži. Včasih dobiš idejo in te takoj potegne za sabo. Če imaš možnost, jo izkoristiš.

Pa menite, da je lepota v vsakdanjem življenju prednost ali pomanjkljivost?

Zagotovo prednost. Že s sociološkega vidika je dokazano, da so lepi ljudje uspešnejši. A lepota ne pomeni nujno, da imaš popoln obraz ali na primer svetle ali temne lase. Lepota izhaja tudi iz notranjosti in se z zunanostjo zlije v celoto. Tako kot lepota je pomembno to, kako se vedeš, govoriš, kakšen si nasploh. Pomembno je, ker te drugače gledajo in sprejemajo.

kar ponujajo politične stranke. O prihajajočih volitvah vem bolj malo, ker nisem imela časa spremljati. Zdaj se bom malo pozanimala in se odločila. Volitve so pravica, vsaj če govorimo o demokraciji, ker ima vsak pravico izraziti svoje mnenje, kaj si želi in česa ne.

Kaj je po vašem mnenju največji svetovni problem? Kako bi lahko kot mis sveta pripomogli, da bi ga odpravili?

To, da uničujemo sami sebe, svojo raso, da se pobijamo med sabo, je zame največji problem. Menim, da mis sama ne morem narediti nič. Lahko pa s tem, ker je medijska oseba, ozavešča ljudi, opozarja na to, pomaga žrtvam. S tem se da pomagati, kaj več pa, mislim, da ne.

Bi nosili majico z napisom Don't hate me because I'm beautiful?

Predvsem takšnih majic ne nosim, ker jih ima veliko ljudi. Včasih se mi zdijo malo trapaste, pa vsak jo pogleda in vsak prebere.

Monika Maljevič

in ne vzamejo tega kot grajo. Bila sem iskrena in odkrita. Povedala sem, kaj so moje želje in česa si ne želim.

Imate med nekdanjimi lepoticami kakšno vzornico? Nekateri so laskavi naslov dobro izkoristile. Kakšna so vaša pričakovanja?

Kaj vam v življenju pomeni največ?

Ljubezen. Ne samo partnerska, tudi do družine, prijateljev.

Vaš moto v življenju je?

Nimam določenega. Iz vsakega pregovora izberem tisto, kar se mi zdi, da bi bilo zame najboljše.

Katero knjigo imate na nočni omarici?

Moja mami bi rekla, da je to sanjska knjiga. Vendar ni. Je roman, s katerim ti misli odidejo daleč od resničnosti, ker so ljubzenski in kriminalni romani dostikrat samo pravljice. Pa tudi po kakšni pravljici sežem.

Čemu se ne morete upreti?

Čokoladi in poležavanju.

Kaj ljudje najprej opazijo na vas?

To, da sem prijazna in sproščena. Da nisem fina in se nikoli ne obnašam vzvišeno.

Pet stvari, ki jih imate vedno pri sebi?

Mobitel, denarnica, avtomobilski ključ, labello in glos.

KNJIŽNI KLUB SAMOROG

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

**ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG
VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU**

**CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH
IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH**

**POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG
IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%**

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www: samorog.com

SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	PRALJUDJE PO HÄCKLU	ENOVA- LENTNA ALKALNA SKUPINA	SOKRATOV TOŽNIK	PREBIVALCI KRAJA SENK	DEMOKRACIJA	
AFRO- KARIBSKI PESNIK (LEON)						DELANJE KAJ KISLO	
REKA V SIBIRIJI							
PREBIVALCI POKRAJINE LACIJE							
GRŠKI PESNIK (ODISEAS)							
AFRIŠKI VELETOK					ČAČAK SLOVENSKI SLIKAR (ALBERT)		
IRAN. VERSKI POGLAVAR							
DEMOKRACIJA	IZDELEK ZA SPOMIN	JUŽNO- ITALIJANSKI LJUŠKI PLES	EGIPČANSKA BOGINJA IZIDA	KDOR RAČUNA RAVNOTEŽJE SIL	BRITANSKI REŽISER ANNAKIN	VRSTA FRANCOSKIH PREPROG	ANDREJ JEMEC NICK NOLTE
PREŠANJE GROZDJA							
RUSKI KNJIŽEVNIK (BORIS)							
NOVINARKA FALLACIJEVA						ZNAK ZA TANTAL VMESNA STENA	
MAŠČOBA					IZDELOV. STOLOV ITAL. FILM. PRODUCENT		
POGOST VEZNIK			IVAN POTRČ VRSTA METULJA		PRIPADNIK ILIROV		
KAMERUN. NOGOMETAS (ROLAND)					NAŠITEK (REDKO) VOJAŠKA STOPNJA		
VREDNOSTNI PAPIR				NIKOLAJ ČERKASOV STANE MANCINI		KEMIJSKI ZNAK ZA NEON	KARIMA ČAROVNO MOČ (KNJIŽNO)
VRSTA BELJA- KOVINE						PRIPADNIK ENAKTOV	
POGREB- ŠČINE							
DEMOKRACIJA	POSREDNIK, ZASTOPNIK						

rešitev prejšnje križanke

DAMAS, OTINEK, LETALO,
ENOTA, NK, EDO, AJA,
MOČ, STANE, LIE, ANA,
POTISKANJE, EREC, AV,
EVIAN, ETNA, LOJZE SLAK,
ET, PARTER, ATO, ALADIN,
RE, BAŠ, MITAR, KAOS,
AKA, INOVATOR, TAMAR,
SIROTIKA, ŽARA

nagrajenci 37. številke

- 1. nagrada:** **MARIJA HRIBAR,**
Klunova 8, 1000 Ljubljana
- 2. nagrada:** **JANA DERNOVŠEK,**
Bilečanska 4,
1119 Ljubljana
- 3. nagrada:** **JUDITA GABRIJELČIČ,**
Gestrinova 1, 1000 Ljubljana

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti **7.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti **5.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti **3.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
30. 9. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

včeraj, danes, jutri...

pogled nazaj

(od 20. 9. do 27. 9.)

- **20. 9. 1892** se je v Trstu rodil slovenski skladatelj in glasbeni pisec Marij Kogoj.
- **21. 9. 1756** se je rodil škotski inženir John London McAdam, ki je namesto blatnih kolovozov začel graditi ceste iz tolčenca – makadamske ceste.
- **21. 9. 1905** so v Šentvidu pri Ljubljani odprli Zavod svetega Stanislava in prvo popolno slovensko gimnazijo.
- **21. 9. 1964** je postala Malta neodvisna država.
- **22. 9. 1903** je imel kranjski deželni zbor prvo sejo v novem Deželnem dvorcu. V njem je danes sedež Univerze v Ljubljani.
- **22. 9. 1980** so poljski delavci v Gdansk ustanovili nov sindikat Solidarnost. Njegov voditelj je postal Lech Walensa, kasnejši predsednik Poljske.
- **22. 9. 1980** se je začela osemletna iraško-iranska vojna, ki je zahtevala več kot milijon človeških življenj.
- **23. 9. 1848** je ministrstvo notranjih zadev na Dunaju potrdilo kranjske deželne barve: belo, modro, rdečo, ki jih je 1836 določil cesar Ferdinand, potem ko je prejšnjo zlato (od leta 1806) zamenjala bela barva.
- **24. 9. 1717** se je rodil angleški pisatelj Horace Walpole, začetnik predromantične zvrsti grozljivega romana. Rekel je: "Življenje je komedija tistih, ki mislijo, in tragedija tistih, ki čutijo."
- **24. 9. 1818** je Marija Terezija prepovedala izpisovanje naslovov na nabiralnike in kuverte, ker naj bi bila to vojaška skrivnost.
- **24. 9. 2000** so bile v Zvezni republiki Jugoslaviji volitve, ki so odplavile diktatorja Slobodana Miloševića in njegov režim. Tako je ostala Slovenija edina od nekdanjih jugoslovanskih republik, ki je imela za predsednika nekdanjega predsednika komunistov Milana Kučana.
- **25. 9. 1493** je Svet desetih v Benetkah podelil neki nemški družji, ki je odkrila in izkoriščala rudnik živega srebra v Idriji, posebne carinske ugodnosti za prodajo živega srebra v Benetkah. To so prvi zanesljivi podatki o delovanju idrijskega rudnika.
- **25. 9. 1908** se je v Ljubljani rodil slovenski fizik svetovnega slovesa Anton Peterlin.
- **26. 9. 1802** so v Donavi pri Dunaju našli truplo umorjenega matematika in topniškega strokovnjaka barona Jurija Vege.
- **26. 9. 1888** se je rodil britanski dramatik, pesnik, kritik in esejist Thomas Stearns Eliot. Rekel je: "Radi se vidimo v časopisih – če smo le na pravi strani."
- **26. 9. 2000** sta Janez Janša in dr. Andrej Bajuk podpisala sporazum o koaliciji Slovenija.

Čudeži z Brezj

Na Brezjah se je **22. septembra 1863** zgodilo prvo čudežno ozdravljenje invalidne Marije Tavčar iz Begunj. Do konca leta so bila še štiri takšna ozdravljenja in Brezje so postale ena najpomembnejših slovenskih božjih poti. Od leta 1863 so se tam začele dogajati neverjetne ozdravitve. Osemnajstletna Marija Tavčar iz Begunj je bila tako božjastna, da ji je zdravnik odkrito povedal, da je neozdravljivo bolna. Odnegli so jo na Brezje. Tam je med mašo začutila, da lahko spet premika hromo nogo, in na presenečenje navzočih je vstala in odšla domov.

Novice o njenem ozdravljenju so prišle na uho Mariji Mulej iz Smokuča, ki jo je že od enaindvajsetega leta starosti bolela glava in trgal revmatizem. Po sedmih letih se je reva desna roka v komolcu zvila, prsti na levi pa skrčili. Med mašo na Brezjah se ji je stanje izboljšalo, da se je lahko po sedmih letih sama pokrižala z desnico. Naslednjega leta je po priprošnji maši ozdravela tudi nevarno bolna mati sedmih otrok, sestra mašnika Martina Ambrožiča. Podobne ne navadne ozdravitve in rešitve ljudi, ki so se znašli v izgubljenih situacijah, so se po pričevanju mnogih vrstile še naprej – vse do današnjih dni, tako da je zaupanje številnih vernikov v Marijo z Brezj ostalo.

Svet znanstvene fantastike

21. septembra 1866 se je rodil eden najvidnejših pisateljev znanstvene fantastike Anglež George Herbert Wells. Postal je eden najbolj branih novinarjev in piscev novel. V 30. letih je bil v središču družbene pozornosti. Obiskoval je slavne politike svojega časa (Roosevelta in Stalina) in se trudil, da bi rešil svet pred bližajočo se katastrofo.

Welsovi romani so uvedli v literaturo teme, ki so postale pozneje izredno priljubljene. V romanu Časovni stroj je pisal o potovanju po času, v Vojni svetov invazijo iz vesolja, v Otoku doktorja Moreauja pa kirurško eksperimentiranje. Ko je Wells nekoč slišal, da je iz živalskega vrta pobegnila kača in se zatekla v nudistični kamp, se je zasmel in rekel: "In kaj potem? Počuti se kot v raju, v čisto naravnem okolju." George Herbert Wells je imel zelo odklonilno stališče do Američanov. Ob vsaki priložnosti jih je kritiziral. Nekoč so mu dejali, naj prizna

vsaj to, da je lep njihov Kip svobode. Tudi pri tem je ostal kritičen: "Vsaj v tem ste podobni drugim narodom, ki postavljajo najlepše spomenike svojim mrtvecem!"

Velenje

Velenje je bilo poleg Nove Gorice drugo slovensko mesto, ki je zrastle po vojni. **20. septembra 1959** so v novem mestu slovesno odprli središče. Vodilno vlogo v Šaleški dolini je imel takoj po vojni še Šostanj. Ker je bil prostor starega naselja ob rudniških objektih premajhen, so se odločili postaviti novo mesto v dolini. Julija 1963 je Velenje že postalo središče doline. Mesto, "ki ga je naredil premog", naj bi postalo po mnenju političnih načrtovalcev vzorčni primer socialistične graditve in razvoja v Jugoslaviji. Prvi priseljenci v mestu so bili večinoma Slo-

venci, kasneje pa se je močno povečalo število priselcev iz drugih republik.

Hkrati so začeli graditi tudi industrijske objekte, med katerimi je bila poleg termoelektrarne najpomembnejša tovarna gospodinjstskih aparatov Gorenje. V 80. letih se je Velenje nekaj časa imenovalo Titovo Velenje, po osamosvojitvi Slovenije oziroma odpravi enostrankarskega političnega sistema pa je spet prevzelo staro ime.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajsanja pism, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

nikala. Na žalost pa si koalicijska vlada LDS in ZLSD pripisuje tudi uspehe, ki jim je botrovala opozicija. Če se ozremo na zgodbo o vključitvi Slovenije v NATO, kakšna protinatovska kampanja je izhajala v slovenskih medijih. Vodilni politiki LDS so bili takrat neodločeni, razdvojeni in proti vključitvi Slovenije v NATO.

Odhod gospoda dr. Drnovška iz vlade sicer res ni bil boleč, je pa pus-

til posledice. Gospod Rop se na njegovem mestu ni najbolje znašel. Če je dr. Drnovšek deloval umirjeno, pomirjevalno in diplomatsko, tega ni mogoče trditi za njegovega naslednika. Vodenje vlade v zadnjih štirih letih spominja na izjavo nekega poslanca DZ na izredni seji o interpelaciji 31. avgusta letos: "Mi lahko tu govorimo in očitamo vladi številne nepravilnosti in jih tudi lahko dokažemo. A glede na to, da ima ta vlada absolutno večino, bo na koncu sprejela pravični sklep, da je vlada LDS najboljše vlada, kar jih premore Slovenija, in LDS najboljša stranka v Sloveniji, ki je vodila in bo vodila Slovenijo novim uspehom nasproti." Vsaka polemika na gornjo trditev je odveč.

Kadrovsko zaledje LDS je res široko, a nikjer ne piše, da ne obstaja še velik potencial mladih "nestrankarskih strokovnjakov", ki jih lahko po potrebi pokliče v vlado kakšna druga stranka. Podoba LDS je med volilci res slaba. Korupcija in številne afere, v katere so vpleteni znani predstavniki LDS, niso pretiravanja, o njih se je pisalo tako v slovenskih dnevnikih kot tednikih, le da se jim gleda skozi prste ... Na drugi strani pa ne poznam primerov v državah zahodne demokracije, kjer bi večina medijev neprenehoma pljuvala po opoziciji. Večinoma pozorno spremljajo delovanje vlade, opozarjajo in kritizirajo vsako njeno napako.

Arogantnost nekaterih liberalcev je tudi dokazljiva, gospod Lorenci, saj bralci DELA prav tako gledajo TV in so se lahko o tem že večkrat prepričali. Ne nazadnje v oddaji Tarča, ko sta se soočila predsednik vlade gospod Tone Rop in prvak opozicije

gospod Janez Janša. Predsednik vlade ni odgovarjal na vprašanja voditeljice Hrenove in je govoril

o drugih stvareh! Izmikal se je odgovorom in voditeljici oddaje neprenehoma segal v besedo in jo prekinjal.

Uspešna zgodba o LDS: tuje ocene in številke. Ne zanikam nekaterih uspehov, ki jih je dosegla sedanja vlada, nisem pa zasledil v tujih medijih slavonspevov slovenski vladi.

Vaš članek, gospod Lorenci, pa je slavonspev vladajoči LDS. Po tem članku lahko sklepam, da DELO ni nevtralen in objektivni dnevnik, temveč gre za neke vrste servisa LDS.

Za konec pišete, gospod Lorenci, da predstavlja LDS zanesljivost in napredek, izbor za SDS pa čiščenje in moralno tveganje. Neposredno torej nagovarjate volilce, naj volijo LDS.

Menim, da je vaš članek zloraba dnevnika DELO v predvolilni igri. Volilci se bodo 3. oktobra odločili tako, kot se bodo želeli.

Dušan Čegovnik, Essen, Nemčija

Kaj je liberalizem?

Kaj je demokracija? Kaj je liberalna demokracija?

Svobodomiselnost – svobodomiselnost je ideologija meščanstva pred dobo imperializma, ki se zavzema za načelo proste konkurence, ki ne pozna moralnih načel poštenja, vestnosti, pravičnosti itd. Privrženec liberalizma je liberal – liberalec, svobodomislec – širokosrčen, brez predsodkov, kar pa ponazarja razuzdanost.

Ta ideologija je bila preživeta še pred časom imperializma. Imperializem je najvišja in zadnja stopnja kapitalizma, ki je vladal do začetka 20. stoletja. Kot taka ideologija pa pomeni osvajati. To je nasilno prilasčanje, v nasprotju z voljo lastnika, brez plačila stvarne vrednosti. Lastnost imperializma ponazarja beseda impersonalen, kar pomeni brezoseben, po besedi imperitivenca pa nesramen, predrzen, nadtut, nesposoben. Tu torej vidimo, da gre za nespoštovanje moralnih načel poštenja, pravičnosti, vestnosti itd.

Temu sledi, da sta imperializem in

liberalizem že davno preživeta ideologija. Enako tudi socializem, ki je v ideologiji izvajal podružbljanje zasebne imovine, lastnine. Vse je bilo od vsakogar, po drugi strani pa od nikogar nič. Navedene ideologije temeljijo na nasilju in sodijo v zgodovino.

Liberalno demokracijo, ki se v svetu krepi, pa je treba temeljito premisliti in poudariti, da temelji na vseh treh preživetih ideologijah. Naša LDS s svojo dolgotrajno vladavino je pokazala vrednote liberalne demokracije. Kradi (ne bodi pošten). Laži (z lažjo uveljavi svoje nepravice), razuzdanost in pohlep (zatiraj delovne ljudi in njihove dejanske in stvarne pravice), korupcija (s plačevanjem podkupnin za doseg oblasti nad ljudmi in premoženjem). Ko si na oblasti, je ne izpusti iz rok, uporabi, če je treba, tudi najgnusnejše nasilje nad ljudmi.

Za nemoralne vrednote liberalne demokracije je v svetovnem merilu vzrok kapital, saj plemenitenje kapitala zlahka poteka zaradi propada socializma. Da so moralne vrednote postale vrednote, kažejo vse tri veje oblasti. Sodna veja oblasti, ko gre za interes kapitala, ne spoštuje po zakonodajni oblasti sprejetih zakonov. Zakonodajna oblast sprejema zakone, s katerimi jemlje z ustavnimi določbami zagotovljene temeljne pravice ljudstvu v korist kapitala. Izvršilna oblast se od trenutka do trenutka prilagaja koristim kapitala.

Takšno stanje, ki je ta čas v Sloveniji, kjer je na oblasti LDS, bi morali imenovati organizirana oblast kriminala. Ta pa poteka v vseh treh vejah oblasti s sodelovanjem mafijskih združb.

Slovenska zakonodaja v svojih določbah prepoveduje pregon kaznivih dejanj, kakršna počnejo uradne osebe (trajni mandat sodnikom itd.). Dogajajo se zlorabe uradnega položaja v povezavah z goljufijo in krajo velikih vrednosti, vendar so akterji zaščiteni. Ustava je pogodba med ljudstvom in oblastjo, ki temelji na obligacijskem pravu, saj gre za obveznosti in pravi-

Predvolilne dileme

Sočasno ko so slovenske opozicijske stranke SDS, NSi in SLS poslale večini slovenskih medijev pismo z željo po pisanju o volitvah nepristransko in objektivno, je bil v dnevniku DELO objavljen članek (Dilema nekam čemernih volivcev; četrtek, 9. septembra 2004) gospoda Janka Lorenčija, za katerega ni mogoče reči, da je nevtralen.

Čeprav se je novinar trudil, da bi opisal in primerjal stranki LDS in SDS, se je tehtnica njegovega pisanja nagnila na stran vladajoče LDS.

Že prva trditev, ki govori o tem, da je opozicija zreducirana na SDS, ne drži! Kot da ne obstajata NSi, SLS in še bi se dalo naštevati ...

Naslednja trditev, ki govori o programski neizrazitosti SDS, tudi ne drži! Opozicijska stranka SDS ima dokaj širok program, ki ga je predstavila že 15. julija 2004.

Patriotizem je za naš maloštevilčni narod pomemben. Ko smo že pri tem, v Sloveniji se šolske počitnice začnejo že pred državnim praznikom 25. junija in pred nekaj leti sem spraševal učence višjih razredov OŠ tako v Ljubljani kot še drugje, ali vedo, kaj v Sloveniji praznujemo 25. junija. Večina vprašanih tega ni vedela. Mi lahko gospod Lorenci odgovori, zakaj je tako? Ko je bil lani pisatelj in poslanec LDS gospod Tone Partljič na praznovanju dneva državnosti v Essnu, je bil presenečen, da v tujini slovenske simbole bolj spoštujemo kot v Sloveniji.

Da je bila vladajoča LDS relativno uspešna, tega niti opozicija ni za-

» ce obeh strank v postopku. Pri sestavi in kasneje pri spremembah pa sodeluje le oblast. Ljudstvo, organizirano s pomočjo civilne družbe, kliče na odgovornost izvoljeno oblast, ne pa obratno, kot se zdaj dogaja.

Iz opisanega sledi, da je ideologija liberalne demokracije pri nas in v svetu prevzela vse najslabše in najbolj grobe oblike vladanja od vseh prej nastetih ideologij. DEMOKRACIJA je državna ureditev, v kateri so vsi državljani pred zakonom enaki (ni privilegiranih oseb – osebe oblasti enako kazensko odgovarjajo za kazniva dejanja kot drugi državljani). Naša USTAVA ni v skladu z demokratičnimi načeli, saj v 83. členu, 10. členu in 134. členu zagotavlja neenakost in privilegije. V demokraciji je posameznik demokrat, pripadnik političnega gibanja ob sodelovanju ljudstva pri vladanju. V demokratični ureditvi so vsi organi oblasti voljeni. Voli jih organizirano ljudstvo s pomočjo civilne družbe. Demokratizem je sistem, v katerem je zakonodajalec LJUDSTVO.

Sklep je torej tak, da sta si "liberalizem" in "demokracija" v popolnem nasprotju na vseh ravneh. Poudariti je treba enakopravnost pred zakonom; odgovornost pri delu javnih in uradnih oseb; spoštovanje življenjskih zakonskih določb; šikaniranje in diskriminacija; zaposlovanje; pridobivanje premoženja; plačni sistem (nesorazmerje med plačami).

Vse navedbe dokazujejo, da ne more obstajati neka politična opcija, kakršna je LIBERALNA DEMOKRACIJA, ker sta ideologiji popolnoma nasprotni. Posledice čutimo kot kaos, pravni nered v celotnem družbenem sistemu. Omogočen je organiziran oblastni kriminal in korupcija. Politika liberalne de-

Ing. osrednolovne 5, 2230 Loranj, tel. 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radiorg.si, INTERNET STRAN: www.radiorg.si

mokracije je na podlagi opisanega čista prevara. Prišel je čas, da na volitvah spremenimo oblastno strukturo in izbrisemo politiko liberalov, saj je v nasprotju z demokracijo.

Boris Kurent,

Civilno združenje za nadzor nad institucijami, Ljubljana

Bo roka pravice dosegla Mitjo Ribičiča?

V kazenskih zadevah, ki so bile bodisi kot ovadbe, bodisi v drugi obliki sprožene proti Mitji RIBIČIČU zaradi nezastaranih kaznivih dejanj zoper človečnost ter kaznivega dejanja genocida, se je izkazalo, da pravosodni sistem, tako tožilstvo kot sodišče, kljub nedvoumnim dokazom in v skladu s sedanjo pravno prakso noče prevzeti pregona.

Splošno znano dejstvo je, da je bilo v povojnem obdobju kot tudi že med vojno storjenih mnogo kaznivih dejanj. Kazniva dejanja nasprotnikov sistema, ki je prišel na oblast leta 1945, ki pa se je praktično uveljavil že od napada nacistične Nemčije na Sovjetsko zvezo, torej od junija 1941 dalje, so bila obravnavana v skladu s tedanjjo prakso in zakonodajo in zgodila se je celo vrsta zunajsodnih pobojev. Storilci kaznivih dejanj, ki so bili na strani zmagovitega sistema, pa niso bili kaznovani, nasprotno, prej odlikovani. Nerazumljivo pa je, da po formalni spremembi režima v več-

strankarski sistem delitve oblasti in tržno gospodarstvo, ki je bil izveden vzporedno z osamosvojitvijo, prav na področju pravosodja ni nobenih vidnih sprememb, tako da oznaka "kontinuiteta" ni samo politična fraza, ampak ima dejansko podlago. Vzroka za to ne smemo iskati samo v tem, da so v pravosodju, posebno na pritožbenih stopnjah kadri, ki so jih kadrovali pod strogimi pogoji pripadnosti realsocialističnemu, temveč tudi v političnem gledanju na te probleme iz preteklosti.

Kot praktičen primer je treba nujno upoštevati proces nekdanjega domobranca Levstika, ki je potekal vrsto let, se nadaljeval kljub formalni politični spremembi in končal na prvi stopnji z izredno visoko zaporno kaznijo. Čeprav je pritožbena stopnja izrečeno kazen razveljavila, kar je viden napredek, pa je vse do sedaj vsak poskus preganjanja storilcev kaznivih dejanj pri oni drugi opciji ostal bodisi brez ovadbe, če pa je bila dana ovadba, je tožilstvo ali preiskovalni sodnik ustavil kazenski postopek.

Značilen primer je ovadba zoper Mitjo RIBIČIČA zaradi kaznivega dejanja genocida, kjer je višji državni tožilec Jože FRIEDL izdal sklep, s katerim je zavrgel ovadbo, in tega sklepa ni nikomur vročil. Oškodovanec ni mogel nadaljevati kazenskega postopka v vlogi oškodovanca kot tožilca. Ne samo oškodovanec, tudi javnost o tem ni bila obveščena, ta-

ko da je potekel tudi trimesečni zastaralni rok za vložitev subsidiarne obtožbe. Šlo je za odmeven primer, na katerega je reagirala tudi mednarodna javnost. Takratni generalni državni tožilec Drobnič je za Frankfurter allgemeine Zeitung izjavil: "Spis imam na mizi in bom ukrepal." S sklepom je dodelil spis prej omenjenemu viškemu državnemu tožilcu Jožetu Friedlu, ki je zlorabil svoj službeni položaj, ko sklepa, s katerim je zavrgel ovadbo, ni vročil oškodovanecu. Generalna državna tožilka Zdenka CERAR je pozneje zadevo preučila. Po uradni dolžnosti je bila dolžna ukrepati. Priznati je treba, da je bila seveda v delikatnem položaju, saj je slo za ožje sodelavce in tudi obdolženec je bil, kot je znano, vplivna politična osebnost, čeprav je sedaj upokojen.

Tudi ovadba in kazenski postopek zoper Mitjo Ribičiča zaradi kaznivega dejanja zoper človečnost, storjenega na začetku leta 1944 v bližini Ribnice na Pohorju, je ostala po subsidiarni obtožbi v fazi preiskave, ki je bila ustavljena. Po mnenju sodišča ni dokazano, da je bil storilec Mitja Ribičič navzoč pri mučenju oseb, ki so prišle v ta kraj z namenom, da se pridružijo partizanom. Šlo je za grozovito mučenje, z obešanjem uteži na spolovila, zaradi česar sta dve osebi umrli med zaslišanjem, druge sta takoj zatem ustrelila Ivan Luka TLAKER in Vojin Vojinov. Glede na to, da je bil Tlaker najožji sodelavec takratnega politkomisarja IV. operativne cone Mitje Ribičiča, tedaj najvišjega političnega in vojaškega funkcionarja na kraju samem, in je v analizi, ki so jo opravili organi varnosti takoj po vojni, navedeno, da je bil nadrejeni navzoč, je zadeva obtičala. Gre za vprašanje, ali so odgovorni nadrejeni, četudi niso kaznivega dejanja osebno izvršili, tudi pri zmagovalcih, konkretno Mitja Ribičič -

Ciril. Ves čas med vojno in po njej je za nasprotnike NOB veljalo, da so njihovi starešine odgovorni tudi za dejanja svojih podrejenih. Tudi nürnberski proces je temeljil na krivdi, ki je temeljila na poveljniški odgovornosti. Predsednik omenjenega sodišča je v sklepnem govoru poudaril, da bodo nekoč sodili ne le poraženim, ampak tudi izvajalcem.

Sedaj je načeto vprašanje povojnih in medvojnih kaznivih dejanj zmagovalcev. Kazniva dejanja, storjena ob razpadu Jugoslavije, kažejo, da so storilci računali s tem, da kot "zmagovalci" ne bodo odgovarjali za svoja dejanja, zato je izredno pomembna izjava, ki jo je dal MAJHEN v TV-oddaji Zamolčani Jožeta Možine, ko je dejal: "Tudi medvojna in povojna dejanja zmagovalcev je treba obravnavati zato, da bodo prihodnje generacije vedele, česa ne smejo delati." Nekaznovanje kaznivih dejanj zmagovalcev ali točneje zamolčevanje teh kaznivih dejanj je razlog za zunajsoodne poboje, preganjanja, posiljevanja, požiganja in ropanja, saj so bili storilci prepričani, da je treba samo zmagati, pa se jim ne bo nič zgodilo. Tožilka Carla del Ponte dosledno preganja vse storilce ne glede na to, kateri politični opciji pripadajo, zato je treba postaviti vprašanje, ali tega naši organi tožilstva niso videli ali nočejo videti. Ni dvoma, da tega nočejo. Ne gre samo za zamenjavo posameznih oseb, nujna je sprememba sistemskega gledanja na prej postavljeno vprašanje. Od leta 1991 dalje ne bi smelo biti niti pravne niti dejanske podlage za obnašanje, kakršno je veljalo poprej.

Vloga medijev v zadevi PETEK je privedla do kazenskega postopka zoper domnevne storilce, zato je vloga medijev in prihodnjih volitev še edina legalna pot za spremembo nedopustne pravne prakse tožilstva in sodišč. Kot pozitivno gesto je treba omeniti, da je Zveza združenj borcev NOB Ludviku RAJŠPU in drugim žrtvam "pohorske afere" priznala status borca. Dejstvo pa je, da so bili otroci tega borca med okupacijo obravnavani kot otroci "bandita", povojni pa kot otroci "razrednega sovražnika". Trpeli so po krivici, za katero je odgovoren Mitja RIBIČIČ -

Ciril, ki je v medijih dejal, da pred našimi sodišči ne bo kaznovan. To je javna potrditev dejstva, da tožilstvo in sodišče ne opravljata v ustavi določenih nalog, čeprav so bili tožilci in sodniki izvoljeni in prejemajo plače.

Anton Rajšp, Maribor

Slovenska država mačeha

Pravo razočaranje sem doživel, ko sem 9. septembra letos v dopoldanskem času poklical slovenski konzulat v Münchnu in poizvedoval o pogojih za volitve. Gospa na drugi strani mi je rekla, da se moram oglasiti pri državni volilni komisiji v Ljubljani. Imenovana komisija pošlje konzulatu dovoljenje, da se lahko udeležim volitev po pošti ali na konzulatu. Takoj zatem pa mi je gospa dejala, da je rok za prijavo potekel že 3. septembra 2004. Vendar mi je vseeno dala možnost, da se oglašim na konzulatu, kjer naj bi izpolnil formular, katerega naj bi poslal volilni komisiji. Ko pa sem vprašal, zakaj ne pošiljajo volilnih pozivov vsem, ki so začasno v tujini in imajo še stalno prebivališče v RS, mi je s povzdignjenim glasom odgovorila, da nimajo in tudi ne morejo imeti takega seznama. Žalostno, je bila moja prva misel. Vprašal sem se, kaj vendar ta država počenja s svojimi državljani, saj je vendar nemogoče, da nima podatkov o njih. Nenadoma sem se spomnil na tako imenovane izbrisane. Kako to, da imajo o njih vse evidence oziroma so podatke o njih našli. Po vsem tem je mogoče sklepati, da so priseljenci prvorazredni za slovensko oblast. Zakaj tak mačehovski odnos države do tistih, ki smo v tujini? V drugem delu ustave pri političnih pravicah in svoboščinah natančno piše o volilni pravici kot splošni in enaki, in sicer, da lahko voli (ali je izvoljen) vsak, ki je dopolnil 18 let, ne glede na narodnostno, rasno, ekonomsko in drugo pripadnost in da ima glas vsakega volilca enako vrednost ... Naša država ima pač nerazumljive predpise, ki predvsem otežujejo sodelovanje na volitvah tistim Slovincem, ki smo na tujem.

Zdenko Koštomaj, München

Perfidnost oddaje Pod žarometom

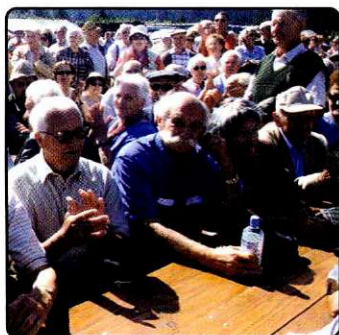
Informativna oddaja Pod žarometom na nacionalki 7. septembra 2004, v kateri je voditeljica Ksenija Horvat en dan po krutem, tragičnem razpletu krvavih dogodkov v Beslanu gostila štiri sogovornike, je izzvenela katastrofalno izkrivljeno. Izvzemši dr. Antona Beblerja, ki je bil v svojih mnenjih, podprtih z odličnim poznavanjem svetovnega terorizma, verodostojno prepričljiv, so drugi trije, posebno pa še filozof Rudi Rizman, bili neprikrito zlonameri in zavajajoči. Kdo tam na nacionalki vabi ljudi Rizmanovega kova, ki je že v preteklosti dokazana dejstva brez sramu spreverčal, na pogovore, ki naj bi gledalcem prikazali resnico in vso krutost dogajanja v tej severnoosetijski šoli. Naslednji dan objavljeni posnetek ugrabiteljev pa je pokazal sceno, ki presega normalno človeško pamet. V omenjeni oddaji so govorili o človekovih pravicah, seveda pravicah ugrabiteljev, ne pa nemočnih otrok in njihovih sorodnikov, ki so več kot 48 ur obupani gledali smrt, ki se je razkazovala pred njimi. Voditeljica Ksenija Horvat je bila pač taka, kakršno poznamo, za eno stran skrajno kritična, z drugo, "revolucionarno", pa v popolnem soglasju. Kritika je vedno naperjena proti ZDA in njeni državni administraciji, ki je naredila veliko napak, nikoli pa ne proti medlim Združenim narodom in Varnostnemu svetu, kjer "bivakirajo" v varnem in udobnem zatočišču predstavniki skoraj vseh držav sveta z zelo različnimi, egoističnimi interesi. Večina predstavnikov najrevnejših držav v ZN živi v New Yorku nesramno razsipno, medtem ko njihovi "podaniki" doma umirajo od lakote in bolezni. Resolucije Združenih narodov so kot kos papirja, saj dostikrat pod vplivom njegovih članov zagovarjajo bolj teroriste kot njihove žrtve. Kaj so ZN do sedaj koristnega storili v Sudanu, da ne govorimo o preteklih množičnih medsebojnih pobojih afriških plemen Hutujcev in Tutsijev. Od "višine se zvrti" in do njih ne segajo kriki otrok, žena in mož. Združeni narodi na čelu s sedanjim generalnim sekretarjem Kofijem Ananom, Afričanom, so še prav posebno previdni, kadar bi morali ukrepati proti arabsko-muslimanskemu življu, ker ima ta v svojih rokah polovico svetovnega bogastva. To je razlog za gledanje najvišjega "varovalnega" svetovnega organa skozi prste. To naj bi po svoji funkciji bili Združeni narodi. Ko se bo – in o tem ni dvoma – terorizem razširil po Evropi in bo slednji državnim oblastem narekoval svojo voljo, bo prepozno ukrepati. Krvavi zločin 11. marca v Madridu je bil opozorilo teroristov, da pred njimi ni varen NIKJER NIHČE! Kaj pa njihovi bolj ali manj zmedeni zagovorniki iz raznih filozofskih in akademskih vrst, ki se, če je treba, pojavljajo na zaslonih? Eklatanten primer je skrajno "zblojeni" filozof Slavoj Žižek, ki brez sleherne zavore zagovarja terorizem in Osama bin Ladena. To je podpora zakonu taliona, ki so so prakticirali tudi nacisti in komunisti med vojno in slednji še dolga leta po njej. Zanimivo, da tisti, ki prihajajo iz "pravega gnezda", lahko pišejo in govorijo, kar hočejo. Tako kot "NAJ" pravnik Matevž Krivic, ki se ponuja, da bi odločitve tožilke Barbare Brezigar v zadevi Depala vas, ki se mu zdijo sporne, znova preštudiral. Pravniku Vladimirju Krivicu pa se pred več kot pol stoletja ni zdelo vredno preštudirati obtožnic zoper dachauce, ampak jih je po tekočem traku pošiljal v smrt. M. Krivic je vedno bolj podoben "naj" filozofu F. Nietzscheju, ki je v svoji porajajoči se preganjavi izgubljal stik s stvarnostjo. Zato pa je zadnjih deset let svojega življenja samo še vegetiral. In kaj je zapustil prihodnjim rodovom? Mar "nadčloveka", podobnega Krivicu in Žižku? Slabo se nam piše!

Marija Vodišek

Preobrat Dimovskega

Da si skuša vladajoča elita pred volitvami pridobiti čim več naklonjenosti volivcev, dokazuje tudi ravnanje ministra za delo, družino in socialne zadeve Vlada Dimovskega. Le-ta je na izobraževalnih seminarjih zavoda za zaposlovanje po pripovedovanju nekaterih prič mnogokrat napadal sodelavce zavoda, češ da slabo delajo, letos pa je zaradi bližine volitev obrnil ploščo, saj je sodelavce tokrat hvalil in se pri tem celo obregnil ob opozicijo in njene očitke glede socialne politike, češ da so neupravičeni. Ali se želi minister na ta način priljubiti volivcem in popraviti tisto, kar je pokvaril v minulih letih, ne vemo. Seveda pa velja pregovor, da hudič v sili muhe žre.

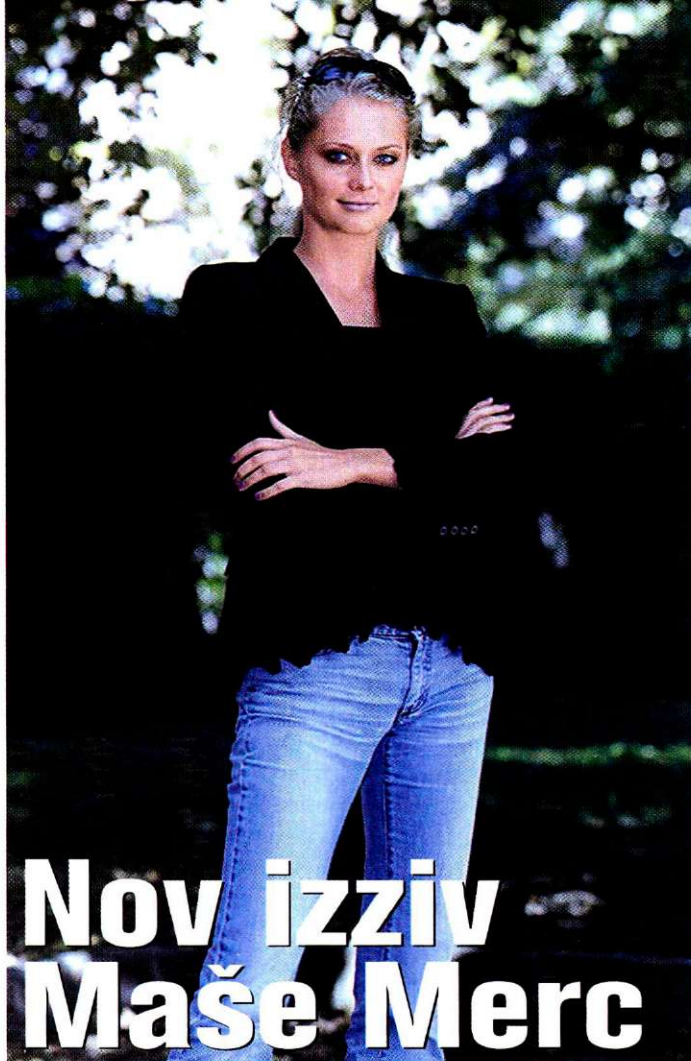
Napadalni Stanovnik

Predsednik Zveze združenj borcev NOB Janez Stanovnik očitno nadaljuje s svojimi predvolilno obarvanimi govori. Tako je v soboto, 11. septembra, na Planini pri Podbočju na proslavi ob obletnici ustaškega pokola med drugim dejal: "Največji nasprotniki v drugi svetovni vojni so se med seboj spravili, mi, Slovenci, se pa žal ne moremo. Razlog za to je v potvarjanju zgodovinskih dejstev. Tisti, ki so med vojno sodelovali z okupatorjem, danes zahtevajo, da bi se žrtev opravičila krivcu." S Stanovnikom bi se lahko strinjali, če bi povedal, da so prav komunisti tisti, ki so pačili zgodovino in med vojno tudi sodelovali z okupatorjem, tako z Nemci kot Italijani, čeprav to vztrajno zanikajo in kažejo s prstom na druge. O žrtvi in krivcu pa tole: kdo je že začel državljansko vojno?

Se Janković seli domov?

Konec preteklega tedna je Mercator v dveh srbskih medijih objavil ponudbo za prevzem delnic največje srbske trgovske hiše C-marketa, kar pomeni, da Mercator in njegov predsednik uprave Zoran Janković širita svoj imperij tudi v Srbijo, čeprav je Mercator doma precej zadolžen. Zanimivo pri tem je, da se zadolžuje predvsem pri bankah, ki so bile še do nedavnega v večinski državni lasti (NLB) in so bile sanirane predvsem z denarjem slovenskih davkoplačevalcev. Slednje ob dejstvu, da je banka lahko Mercatorju odobrila posojila le tako, da je bila pred tem uspešno sanirana, pomeni, da Janković zdaj v Srbijo praktično prenaša denar slovenskih davkoplačevalcev. Ker je hkrati slišati, da vodstvo Mercatorja načrtuje tudi menedžerski odkup delnic PS Mercator, ki jih imata v lasti paradržavna sklada SOD in KAD, se lahko samo vprašamo, ali morebiti pri vsem skupaj ne gre za poskus, da bi Mercator enkrat v prihodnosti prešel v last Srbov.

Nov izziv Maše Merc

Pravijo, da so redke tiste ženske, ki se odločijo za vstop v politiko.

Maša Merc, nekdanja najlepša Slovenka, je ena izmed tistih, ki ji politika pomeni dodaten izziv, zato se je odločila, da bo nastopila na letošnjih parlamentarnih volitvah. Kandidira na listi Slovenske demokratske stranke, in sicer v volilni enoti Maribor. Svojo odločitev, da vstopi v politiko, pojasnjuje, da se je za ta korak odločila, ker ni zadovoljna z demokracijo v naši državi, v kateri prepričljivo vlada samo ena politična opcija, medtem ko opozicija nima učinkovite moči oziroma vpliva pri sprejemanju odločitev v korist države. Državni zbor vidi kot organ odločanja, znotraj katerega bi se morale sprejemati odločitve v korist države in državljanov s sporazumom in strpnostjo. Glede na to, da je Maša Merc končala srednjo zdravstveno šolo (sedaj pridno študira pravo na mariborski pravni fakulteti), ji je zdravstvena politika precej blizu. V prvi vrsti jo motijo prevelike čakalne dobe, preveč birokracije, drage zdravstvene storitve, krčenje zdravstvenih pravic za zavarovance in povečanje plačilnih obveznosti zavarovancev. Kljub številnim obveznostim, ki jih Mercova ima (kot aktivna članica Eles, mednarodnega združenja pravnikov, se udeležuje tekmovanj v reševanju sodnih sporov), ima prosti čas tudi zase. Pozimi jo boste lahko videli na belih strminah, saj zelo rada smuča, poleti pa se potaplja.

**RADIO
ZELENI VAL**

93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA - PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

Albert Svetina-Erno, roj. 1915 v Dolnjih Ležečah pri Divači, je danes po vsem, kar je doživel, izpovedal in ne nazadnje tudi zapisal, predvsem živa priča slovenske polpretekle zgodovine. Je priča dogodkov in časa, ko se je hrepenenje po svobodi in pravičnosti utopilo v poplavi laži, prevar in nasilja.

... Ko sem sredi maja 1945 iz Po-
stojne prišel v Slavijo, me je ta-
koj poklical Maček in mi dejal:
"Ti si tu živel in poznaš Ljublja-
no. Vidiš, ljudje so bos in nagi,
brez stanovanja, brez vsega.
Treba jih je obleči, nahraniti in
jim preskrbeti stanovanja. Poj-
di in nabavi vse!" Nato me je
ostreje pogledal in dodal: "Po-
slušaj, ampak računi, računov
ni. Glej, da jih ne dobim. Ničesar
ne bom podpisal. S tem ti bom
plačal," in prijel za pištolo. To
je bil ukaz, naj začnem z brez-
obzirnim ropanjem
povsod tam, kjer je bi-
lo mogoče kaj vzeti ...

Fotografije iz osebnega arhiva Alberta Svetine

Knjiga bo predvidoma
izšla konec
poletja 2004.

Priloženo naročilnico
skupaj s kopijo
potrdila o plačilu
pošljite na naslov:
Nova Obzorja, d. o. o.,
Komenskega 11,
1000 Ljubljana. Številka
TRR: 24200-9004125033.

Knjigo lahko naročite
tudi na telefonski
številki: 01-434-54-63 ali
na elektronskem naslovu:
obzorja.narocnine@siol.net
ali plačate v tajništvu
založbe na
Komenskega 11 v
Ljubljani.

■ ■ ■ Odraščal je na Primorskem, prežet z antifašizmom in krivicami, ki jih je občutil na sebi in jih s seboj prinesel v predvojno Ljubljano. Od primorskega emigranta, ki je v težkih razmerah prišel do poklica in si našel službo, do aktivista v odporu proti italijanski okupaciji med vojno ni bilo daleč. Od delovanja v odborih OF do partije je bila pot še krajša. Hitro je postal partijski sekretar, nato inštruktor CK KPS, obiskoval partijsko šolo CK KPS in od tod prišel v Ozno, kjer je bil najprej začasno Mačkov namestnik, nato pa kot partijski sekretar njegov pomočnik do prihoda v Ljubljano. Tukaj je prevzel ekonomske naloge oz. ropanje za Ozno in med drugim prevzel "čiščenje" Brezarjevega brezna v Podutiku. Kot načelnik Ozne za Primorsko je nadaljeval oznovsko prakso s podtalno dejavnostjo na meji z zavezniško vojaško cono, nato pa v ljubljanski Ozni nadzoroval pošto. Po izključitvi iz Ozne se je vpisal na srednjo tehniško šolo, nato pa je po "čudnih naključjih" postal poverjenik v ljubljanskem mestnem ljudskem odboru. Po preiskavi stanovanja je konec februarja 1949 pobegnil na Madžarsko, kjer je najprej deloval v politični emigraciji, nato pa so ga Madžari, ker mu kot nekdanjemu pripadniku Ozne niso več zaupali, obsodili in zaprli.

Albert Svetina je po letu 1990 ena redkih prič, ki je spregovorila. Tisto, česar se njegovi nekdanji sodelavci ne spominjajo več, mu je še vedno živo pred očmi. Zdaj priča tudi za tiste in o tistih, ki so bili zraven, pa molčijo in se nočejo, ne smejo ali ne morejo spominjati. Prav tako priča za tiste, ki jih takrat še ni bilo in tega krutega časa niso doživeli in ne vedo ali pa nočejo vedeti ali verjeti. Za odkrito besedo, ki jo je najprej zastavil ob odkrivanju resnice o Brezarjevem breznu, so mu nenadoma zastali vsi postopki v zvezi z urejanjem njegovega statusa v novi, svobodni Sloveniji. Krateneje njegovih pravic zato posredno govori o naravi sistema in oblasti v sedanji Sloveniji. Obremenjenost s polpreteklo zgodovino in strah pred resnico o polpreteklosti sta zelo močna. Svetina torej ne govori samo o preteklosti, ampak tudi o sedanjosti.

Nekaj odlomkov iz spominov Alberta Svetine, ki bodo kmalu izšli pri založbi Nova obzorja, v nadaljevanjih objavljamo tudi na straneh Demokracije.

Po posebni prednaročniški ceni 5.100 SIT nepreklicno naročam knjigo
OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA -
PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

ime in priimek:

datum:

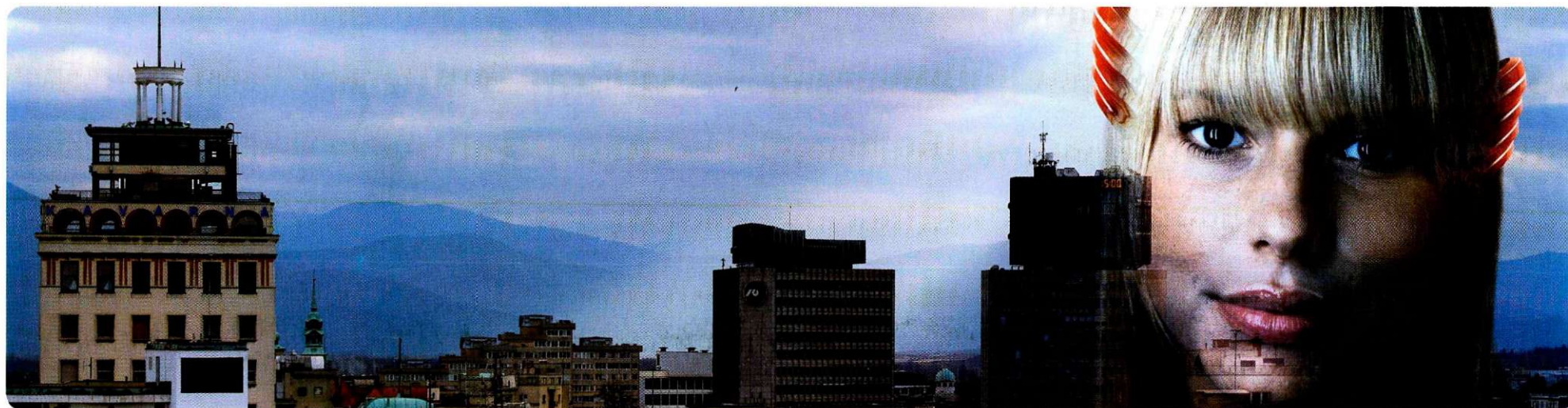
ulica:

kraj, poštna št.:

podpis naročnika:

Knjiga bo predvidoma izšla konec poletja 2004. • V ceni je všteti DDV, ni pa všteta poštnina.

Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobitelov telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih audio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

Slovanski kulturni forum

Forum je postavljen po volji vlad in državnih ustanov, med njegovimi podpisniki ni bilo kulturnih ustvarjalcev, pesnikov in pisateljev, slikarjev in glasbenikov, filozofov in znanstvenikov, ki bi blesteli s svojimi imeni. Forum slovanskih kultur naj bo torej ustanova državnih uradnikov in stvar politike. In tako je tudi prav. Našrti za med-slovan-sko kulturno povezovanje in sodelovanje so bili od nekdaj tudi politični. Ali natančneje rečeno - bolj politični kot kulturni. To velja že za nekdanji avstroslavizem, najprej Linhartov, pozneje Kopitarjev. Očitno politično vsebino je dobil panslavizem sredi 19. stoletja, postajal je orodje ruske caristične politike; slovanska vzajemnost, kot so temu dejali, je bila pri Slovencih druge polovice tistega stoletja in je po letu 1900 podprta z rusofilstvom. Z bolj-ševičevsko revolucijo je moralo biti takojšnja vseslovanstva konec, skupnost Slovanov so nadomestili s skupnostjo svetovnega proletariata. Vera v proletarsko vzajemnost se je sesula v spopadu med Sovjetsko zvezo in hitlerjansko Nemčijo. In tako je Stalin kot koristno nadomestilo v vojnih in povojnih letih izumil geslo o bratski protigermanski skupnosti Slovanov. Kmalu po veliki vojni je bilo konec tudi tega panslavizma, sovjetska politika je v svojo sfero zajela vrsto neslovanskih držav, slovanska kulturnopolitična stvar ji je bila pri tem bolj v napoto kot v korist.

Najnovejši našrt za slovansko kulturno povezovanje skriva kot vsi prejšnji pod svojo kulturno zunanostjo bolj ali manj prikrit političen pomen. Toda katerega in v čigavem imenu? V posebnem slovenskem? V interesu malih držav, nastalih na ozemlju nekdanje Jugoslavije? V interesu ruske države, ki si išče po zlomu Sovjetske zveze novih opor v srednji in vzhodni Evropi? In tako je treba Forum slovanskih kul-

tur bolj kot s kulturne strani jemati kot politično stvar, tehtati njeno politično korist, teško in ukinke tako za slovensko državo kot za druge slovanske nacije, pa tudi za večje skupnosti, v katerih živijo.

Od tod se pokaže posebna zanimivost tega foruma. Sporočeno je bilo, da so listino o njegovi ustanovitvi sprejele Hrvaška, Bosna in Hercegovina, Srbija s Černo gor, Makedonija, Bolgarija in Rusija. V forumu manjkajo Češka, Slovaška in Poljska, da ne omenim Ukrajine in Bele Rusije. So umanjale, ker niso bile povabljeni? Ampak to je malo verjetno, bilo bi preveč nedostojno. Ali zato, ker v tak forum niso privolile? Nepriljubljene na to, da bi bil njegov sedež v slovenski prestolnici, ne v Pragi ali kje drugje? In so torej v ozadju nesporazumov spori, ki razdvajajo slovanske narode že desetletja, včasih celo stoletja - Ruse in Poljake, Ukrajince in Ruse, Poljake in Ukrajince, Srbe in Bolgare, Srbe in Hrvate, nekoliko tudi Čehi in Slovake? Slovenci se v teh sporih zdimo nedolžni. Ali nismo od nekdaj ljubili vse Slovane,

morda ene bolj in druge manj? In si želeli njihovo slovanost? Res je Linhart zapisal, da Hrvati sovražno Kranjce, o nasprotju med Slovenci in Hrvati so leta 1809 poročali dunajski informatorji celo Napoleonu. Toda to so malenkosti v primerjavi s tistim, kar so med sabo in s samimi sabo počeli drugi Slovani.

Najnovejša želja po vzajemnem in vsesplošnem povezovanju slovanskih držav prek kulturnega sodelovanja je iluzija, kot so bile prejšnje. Ali pa samo enodnevni politični do-mislek. Toda ta kaže nekaj posebnosti, zanimivih za analizo ideoloških,

zunanje-političnih, državnih, bolj naivnih kot stvarnih predstav, ki jih gojijo o Sloveniji oblastne stranke. Iz snovanja foruma so izpadle slovanske države, ki so podpisale višnjo izjavo - tudi Slovenija jo je, a se je umaknila in podredila nemško-francoski navezi. Podprle so omembo krščanstva v evropski ustavi - Slovenija je kaj takega kot edina evrozvezna slovanska država z večinskim katoliškim prebivalstvom zavrnila. V zgradbi Forumu slovanskih kultur zevajo razpoke, ki so posledica političnih zmot. Že na začetku se je odpovedal svoji pravi nalogi - slovanskim državam, ki so stopile v Evropsko zvezo, dati z močnejšim kulturnim povezovanjem večjo politično teško, nato pa jih prek kulture povezati s slovanskimi deželami, ki bodo že lep čas ali pa zmeraj ostale zunaj Evropske zveze. Oboje bi tem državam dalo večjo teško v neenaki politično-gospodarski igri z močnejšimi zahodnimi sosedi. Da niti ne omenjam ekumen-skih zvez med katolištvom in pra-voslavjem, ki bi jih forum moral upoštevati kot eno temeljnih dejstev.

Najnovejši našrt za slovansko kulturno povezovanje.

ki ga predstavlja Forum slovanskih kultur, skriva kot vsi prejšnji

pod svojo kulturno zunanostjo bolj ali manj prikrit političen

pomen. Toda katerega in v čigavem imenu?

Slovanski kulturni forum, rojen pod zvezdo nerodne slovenske "kulturne" politike, to ni in ne more biti. Njegova namera, povezati slovanske kulture, narode in države, bo ostala takšna, kot jo je videl in osmečil Cankar. V komediji Za narodov blagor nastopi za "vse lepo in dobro" navdušena gospa Mrmoljev-ka, vsake toliko časa spomni druge dame in gospode, združene v liberalni stranki, na "sveto idejo slovanske vzajemnosti". Zbrana gospoda, zaposlena z resnejšimi strankarskimi zadevami, pa je sploh ne sliši, smeje se ji samo gledalška publika.

To leto nam je bilo sporočeno, da so v Ljubljani ustanovili Forum slovanskih kultur, zanj so se podpisali poleg slovenske kulturne ministrice kulturni ministri ali višji uradniki drugih slovanskih držav. In ta ustanovitev se zdi zanimiva z več strani.

kolumna